

BẠN CHỈ TƯỞNG LÀ MÌNH ĐANG RẤT CỐ GẮNG

Thanh Đâu &
Vinh Chi
dịch

LÝ THƯƠNG LONG

NHÀ XUẤT BẢN DÂN TRÍ

LÝ THƯỢNG LONG

**BẠN CHỈ TƯỞNG
LÀ MÌNH ĐANG RẤT CỐ GẮNG**

Dịch giả: Thanh Đâu & Vinh Chi

Nhã Nam & NXB Dân Trí

IMPORTANT NOTES

Phiên bản ebook của sách này được làm nhằm mục đích truyền cảm hứng và khuyến khích văn hoá đọc, hoàn toàn không vì mục đích thương mại. Người tạo ebook không hưởng lợi gì từ ebook này. Nếu có thể, hãy ủng hộ Nhà xuất bản và tác giả bằng cách mua sách gốc. Xin cảm ơn!

This ebook was created solely for the purpose of inspiring and encouraging a reading culture, not for any commercial purposes. The maker of this ebook shall not derive any benefits from its circulation. If it is within your capabilities, please support the author and the publisher by purchasing a original hard copy. Thank you!

LỜI NÓI ĐẦU

Thật ra là nằm ở bìa sau quyển sách

Vì sao bạn cố gắng mãi mà không đạt được thành quả như ý? Vì sao ngày nào bạn cũng bận bịu mà chẳng thu được gì?... Bạn đã thật sự cố gắng chưa, hay chỉ tưởng là mình đang cố gắng?

Cuốn sách này không mang đến những bài viết truyền cảm hứng sáo rỗng, mà đều là những câu chuyện chân thực xoay quanh tác giả cùng những quan điểm, dù đúng dù sai, cũng hết sức chân thành. Chúng mang đầy hơi thở cuộc sống, phản chiếu suy nghĩ và khát vọng của lứa tuổi thanh niên bồng bột nhưng tràn đầy nhiệt huyết. Đúng như Socrates từng nói: “Cuộc sống không phải do bản thân trải nghiệm thì không đáng sống”, cố gắng mà không hiểu rõ mình cố gắng vì cái gì, lại càng không xứng đáng.

Bạn sẽ hiểu được thế nào là “chỉ tưởng rằng mình đang cố gắng”, sẽ tránh được trạng thái “tưởng là hòa đồng, thực ra lại là lãng phí tuổi xuân”, biết “bỏ qua những lời phê phán vô dụng” và “tránh lối tư duy của kẻ yếu”. Cuối cùng, nếu như bạn tin rằng có con đường để thay đổi số phận, thay đổi tương lai, những câu chuyện và con người trong sách này sẽ tiếp thêm sức mạnh cho bạn!

LỜI GIỚI THIỆU 1

Giữ lấy sự nhiệt tình đối với bản thân

Cổ Điển - Người sáng lập công ty New Elite Development, Chuyên gia tư vấn đời sống nổi tiếng.

Tôi xem lướt qua tất cả phần mở đầu các bài viết của anh Long, vừa xem vừa buồn cười... trong mười bài đầu thì có chín bài xuất hiện chữ “tôi” ở dòng đầu tiên, gần nhất là ở chữ thứ hai, “theo tôi thấy”, xa nhất cũng chỉ ở dòng thứ hai mà thôi.

Tôi nghĩ, một gã phải tự yêu bản thân, lại nhiệt tình và có năng lực quan sát lắm mới viết được như thế, từ câu chuyện của mình mà nhìn cuộc đời, từ cuộc đời của mình mà nói về cuộc đời của người khác (đương nhiên, bệnh của tôi còn nặng hơn, nhìn lại dòng đầu tiên mà xem). Nietzsche là tổ sư viết kiểu này, trong tác phẩm Ecce Homo của mình, ông đã bắt đầu viết “tôi” ngay từ phần mục lục: 1, Tại sao tôi lại có trí tuệ như vậy; 2, Tại sao tôi lại thông minh như vậy; 3, Tại sao tôi lại viết ra cuốn sách hay như vậy.

Nhưng, cũng may đây đúng là một cuốn sách thực sự liên quan đến “bản thân”.

Mark Twain từng kể về việc viết văn của mình thế này: Ông thường ngồi trước trang giấy trắng suốt mấy giờ đồng hồ, viết rồi lại xóa, cho đến khi viết được một câu “thực sự ra câu”. Sau đó ông tự nhủ: “Nếu ta viết được một câu, ta chắc chắn có thể viết ra câu tiếp theo.” Cứ thế, cho đến khi hoàn thành cả cuốn sách.

Tôi có cảm giác, cuốn sách này cũng được viết ra như thế. Đây là một cuốn sách về “tôi” - một người trẻ tuổi, tất cả các câu chuyện đều bắt đầu bằng “Một người bạn của tôi”, đến “Tôi phát hiện”, sau đó kết thúc bằng “Tôi cảm thấy”. Qua những câu chuyện này, anh Long bàn luận về vấn đề “Bạn chỉ giả bộ cố gắng”, tuyên bố “Tôi đã trưởng thành rồi, buông tay đi”, nói cho bạn biết “Khi từ biệt, cần phải để tâm một chút”, bàn về “Ai là

người tốt với bạn” và “Đừng kết hôn với người mình quá yêu.” Có lúc tôi phải cảm thán, một người thuộc thế hệ 9x, không ngờ lại có tư tưởng thú vị như thế...

Nếu bạn cũng giống tôi, là một người lớn lên ở những thành phố và nông thôn đang phát triển nhanh chóng, trải qua tuổi thanh xuân tàn khốc trong sự kìm kẹp ở trường cấp III, trường đại học, lăn lộn kiếm sống giữa xã hội phức tạp, mà vẫn ôm trong lòng mộng tưởng, vậy thì bạn không thể tránh khỏi những vấn đề này. Kiểu như một người ôm theo con thỏ nhỏ mà mình yêu quý chen vào tàu điện ngầm vậy, những vấn đề ấy giống như những người xa lạ với gương mặt mơ hồ chen chúc ập đến bạn, bạn không thể tránh né, chỉ có thể đối mặt mà thôi.

Bởi vậy, đây là một cuốn sách chân thực. Những câu chuyện trong sách đều là thực, quan điểm dù đúng dù sai, cũng đều chân thành. Nếu nhìn từ góc độ học thuật, những câu chuyện về “người bạn của tôi” như vậy đều không danh tính, diện mạo mơ hồ, khó mà trở thành chứng cứ để lập luận được. Nhưng đọc xong ngẫm lại tận tường, lại cảm thấy chúng rất chân thực và hoàn chỉnh. Bạn gần như có thể tìm được ngay một người tương tự trong cuộc sống thực. Giống như những câu chuyện cười mà bạn kể về “một người bạn” vậy, người nghe đều biết đó chính là bạn.

Tôi từng trịnh trọng viết thế này: “Từ góc độ chuyên nghiệp của một chuyên gia tư vấn đời sống, tôi thấy có rất nhiều điểm cần phải mài giũa. Một số quan điểm còn có sự xung đột, một vài suy nghĩ còn thiếu hệ thống. Nhưng tư duy như vậy đã là hiếm có lắm rồi.” Viết như vậy thể hiện tôi khá lý tính và chuyên nghiệp, về sau, tôi cũng gạch bỏ câu này đi, vì nói như thế không chân thực.

Tuổi trẻ thực sự, không phải là như thế.

Tuổi trẻ thực sự là vô tri, khi đến tuổi trung niên ngoảnh đầu nhìn lại mới phát hiện, hóa ra chúng ta chẳng biết quái gì về cuộc đời, xã hội, và tình cảm cả. Nhưng lúc này, xin hãy giữ lấy sự vô tri đáng quý đó.

Tuy rằng chúng ta không hiểu thế giới này, nhưng không hiểu sao chúng ta lại cảm thấy mình có thể đi khắp thế giới, tuy rằng chúng ta không hiểu về tình yêu, nhưng lần nào chúng ta cũng dốc hết trái tim ra mà yêu; tuy rằng chúng ta bị hiện thực đập cho sứt đầu mẻ trán, nhưng chúng ta vẫn vô cùng lạc quan, nhận định rằng thế giới này sẽ nhờ mình mà thay đổi.

Cuối cùng, thế giới này thực sự đã thay đổi vì những người như thế.

Sự vô tri quý báu ấy, là thứ mạnh mẽ nhất.

Gibran nói: "Bạn không thể cùng lúc sở hữu cả tuổi trẻ lẫn tri thức về tuổi trẻ, vì tuổi trẻ bận rộn với kế sinh nhai, không có thời gian tìm tòi học hỏi, còn tri thức lại bận rộn với việc tìm kiếm bản thân, không thể hưởng thụ cuộc sống." Vì vậy, tuổi trẻ cần nông cu ờng một chút, trung niên cần vững vàng một chút, già r ồi thì cần trang nghiêm một chút. Nếu lúc trẻ bạn không nông cu ờng, đến khi có tuổi lại không ki ềm chế được nữa, thành ra lưu manh.

Bởi thế tôi cảm thấy đọc cuốn sách này còn sáng khoái hơn đọc mấy loại sách trống rỗng nhạt toẹt, không nói về người sống kiểu như *Hai mươi triết lý cuộc đời mà bạn không thể không biết*; thực tế hơn một cuốn sách dịch chẳng biết từ tiếng nước nào về ti ền lệ thành công của ai đấy, mở đầu bằng "H ồi Zuckerberg còn nhỏ..." hoặc là "Max là CEO của công ty xxx ở thung lũng Silicon"... đừng nói là thung lũng Silicon, những người dịch sách ấy có khi còn chưa đặt chân đến Trung Quan Thôn ¹ cũng nên. Đừng nói lý thuyết, đừng kể chuyện người khác, mà hãy nói về bản thân anh. Việc bản thân anh làm, niềm vui của bản thân anh, nỗi đau của bản thân anh, mới là mạnh mẽ nhất.

Đừng hỏi thế giới này cần cái gì, hãy là chính bản thân mình, đi ều thế giới này cần là chính bạn.

Hãy giữ lấy lòng nhiệt thành đối với "bản thân", giữ lấy sự vô tri quý báu của thời tuổi trẻ này.

Bởi vì, thế giới này thay đổi chính nhờ những người như bạn.

LỜI GIỚI THIỆU 2

Cuộc đời trông có vẻ bận rộn

Lưu Tư Khiết - tác giả cuốn sách Mong rằng có người cùng bạn lưu lại khi khôn khó.

Năm 2010, tôi viết vào nhật ký: "Chúng ta lo âu phiền muộn, chẳng qua là vì phát hiện bản thân của hiện tại và bản thân trong tưởng tượng khác nhau quá xa." Mà nguyên nhân khiến chúng ta càng lúc càng rời xa bản thân trong hình dung của mình, một phần rất lớn là vì chúng ta đang phụ lòng chính mình từng chút, từng chút một.

Nói về phiền muộn, tôi phát hiện chúng ta ít nhiều đều rơi vào một cái vòng luân quần gọi là: chúng ta trông có vẻ bận rộn, thực ra là đang rất phiền muộn. Chúng ta lúc nào cũng hoảng lên muốn học hành, mua rất nhiều sách từ vựng về, nhưng chẳng bao giờ giở ra; chúng ta lúc nào cũng được khuyến khích rèn luyện thân thể, vậy là bèn đi tìm hiểu rất nhiều chương trình, song chẳng bao giờ đụng đến; chúng ta lúc nào cũng thực lòng muốn đọc sách, bèn mua về rất nhiều sách, rồi chẳng bao giờ mở ra xem.

Chúng ta lúc nào cũng tốn rất nhiều thời gian trên mạng xã hội, tải về rất nhiều thứ mà mình cho là hữu ích, đến khi ổ cứng máy tính đầy các tài liệu, bạn cũng vẫn chưa buồn đọc.

Chúng ta bận bịu, nhưng lại không dành thời gian ấy ra tìm hiểu những thứ mình đã cẩn thận chất lọc, lựa chọn. Chúng ta bỏ thời gian ra sưu tầm, song lại quên mất thứ quan trọng nhất là bỏ thời gian ra mà tiêu hóa chúng.

Bạn nói là bạn muốn làm nhà văn tự do, nhưng chẳng bao giờ thấy bạn cố gắng viết lách, bạn nói bạn muốn thi cao học, nhưng chẳng bao giờ thấy bạn đọc sách, làm bài, bạn gặp một sách thì khịt mũi khinh khỉnh nói sống như thế chẳng có ý nghĩa gì, bạn thấy người ta đi du lịch lại coi thường, bảo rằng chỉ là đi theo trào lưu. Tôi bắt đầu nghi ngờ những lời cửa miệng

của bạn có phải là cái có trốn tránh hiện thực hay không, tôi bắt đầu nghi ngờ có phải bạn đã trở nên lo lắng, bất an vì hết lần này đến lần khác trốn tránh hiện thực và tự an ủi bản thân mình hay không.

Sách mua về không đọc, thì chẳng qua chỉ là giấy in chữ lên mà thôi; sách từ vựng tiếng Anh mua về không học thuộc, cùng lắm cũng chỉ là tổ hợp sắp xếp của 26 chữ cái; các bài nói chuyện tải về mà không đọc, cũng chỉ là một đồng hình ảnh vô dụng, có lẽ bạn chỉ tiện tay tải xuống, rồi chẳng bao giờ mở ra xem. Thế rồi, đến một ngày bạn nhận ra, những thứ tích trữ lại đã nhiều đến mức không xem hết nổi.

Bạn lướt qua một đồng những bài nói chuyện, một chồng sách học từ vựng tiếng Anh, càng lúc càng buồn bực vì không biết bắt tay từ đâu. Trì hoãn và chờ đợi, là thứ dễ dè bẹp ý chí của con người nhất trên thế gian này.

Tôi không biết có bao nhiêu người như thế, nhưng tôi có thể khẳng định, bên cạnh mỗi chúng ta hầu như đều có một người như vậy. Họ làm một số điếu, không phải vì yêu thích hay vì đã suy nghĩ kỹ càng, mà chỉ muốn làm bản thân bận rộn, để khỏi có vẻ bị những người khác bỏ lại quá xa.

Đừng nhìn người khác làm việc gì tốt, việc gì hay là muốn thử làm việc đó, vì những gì một người thể hiện cho bạn xem chưa chắc đã là toàn bộ. Rất nhiều trường hợp, bạn phải chạy vào đường chạy của người khác rồi mới biết nó không thích hợp với mình. Nhìn bên ngoài rất hoành tráng, kỳ thực họ cũng có những nỗi khổ của riêng mình. Bạn cần phải nhìn rõ toàn bộ, rồi mới cần trọng đưa ra lựa chọn.

Vậy phải làm sao để đánh bại nỗi phiền muộn? Cách tốt nhất chính là đi làm những việc khiến bạn cảm thấy phiền muộn.

Đọc xong cuốn sách của Lý Thượng Long, tôi đột nhiên nghĩ đến những lời đã viết phía trên.

Cuốn sách này làm tôi hiểu ra vài điếu mà đã lâu rồi tôi chưa hiểu được, hy vọng rằng bạn đọc xong cũng sẽ ngộ được vài điếu, đi làm những việc xung quanh mình một cách rõ ràng, chính xác. Bạn biết đấy, hành động,

xưa nay chẳng bao giờ phải đợi thời tiết tốt hay trạng thái tốt cả, thời khắc này chính là vĩnh hằng, thời khắc này chính là tất cả.

Cùng cố gắng nhé.

Viết ở Melbourne,

LỜI TỰA (1)

Chào các bạn.

Cuốn sách này được viết từ năm năm trước, khi ấy tôi cũng như các bạn, đầy tò mò đối với thế giới, tràn ngập khát vọng với tương lai.

Vì không biết, thế nên lại càng kính sợ, vì không hiểu, thế nên lại càng muốn đi tìm tòi, vì còn trẻ, thế nên không chùn bước.

Tôi còn nhớ năm đó, giáo dục trực tuyến bùng nổ như ong vỡ tổ, tôi vừa nghỉ việc ở Tân Đông Phương, hoàn toàn không biết chút gì về lĩnh vực này.

Thế là, tôi và hai người bạn thân thành lập trang kaochong.com, rồi lại cùng mấy người bạn khác mở studio làm phim. Lúc đó, tôi tiêu sạch tiền tích lũy của mình, cảm thấy phải đập nãi dìm thuyền mới có thể cùng tiến cùng lùi.

Tuổi trẻ nên chịu vất vả một chút, thực ra đây là điều không tránh khỏi, tôi vẫn còn lơ mơ nhớ được những ngày tháng không trả nổi tiền nhà, những lúc đi ăn hàng luôn phải nhìn giá, nhờ đó tôi hiểu rằng, phải sinh tồn được, mới có thể nói về giấc mơ.

Chính vào thời điểm ấy, tôi viết cuốn sách này. Đây là những suy nghĩ thường ngày của tôi về tuổi trẻ, những tùy bút viết về cuộc sống, một số bài được lan truyền rộng rãi trên mạng, cũng có một số chỉ là tâm đắc tôi viết cho riêng mình. Những bản thảo ấy, tập hợp lại thành một cuốn sách.

Lúc đó, khi nhà xuất bản tìm gặp tôi đề xuất ra sách, tôi đã từ chối, vì tôi chưa bao giờ nghĩ mình lại viết sách vào lúc này, viết sách đáng ra nên là việc mà người lớn tuổi thực hiện, tôi vẫn còn trẻ như thế, không muốn chết trẻ chút nào.

Sau này, áp lực kinh tế rồi cuộc sống cũng làm tôi khuất phục, nhà xuất bản thanh toán cho bốn mươi nghìn tệ, khoản tiền ấy trở thành thu nhập cấp

cứu của tôi.

Không ai ngờ được, trong những tháng ngày sau đó, cuốn sách này lại được rất nhiều người trẻ tuổi đọc trên giường, trên xe buýt, tàu điện, sau giờ học, trong ký túc xá.

Vì nó chân thực, nên càng được người ta trân trọng.

Rất nhiều người nói với tôi, cuốn sách này có ý nghĩa rất lớn đối với họ, nó đã thay đổi thói quen của họ, một số người chẳng bao giờ đọc sách, sau khi đọc xong cuốn sách này của tôi liền bắt đầu đọc những tác phẩm khác.

Nhờ câu chữ, họ đã trở nên mạnh mẽ hơn; vì đọc sách, họ cảm thấy không còn cô đơn.

Nhưng họ không biết, ý nghĩa của cuốn sách này đối với tôi, còn lớn lao hơn nhiều.

Cuốn sách này đã đưa tôi vào thế giới văn chương, tôi bắt đầu hiểu ra rằng, thông qua ghi chép, thông qua viết lách, tôi có thể lưu lại tư tưởng của mình lúc đó, có thể khiến bản thân mình tiến bộ.

Những năm gần đây, tôi đã viết được ba cuốn sách, chủ biên một bộ sách.

Nhìn lại cuốn sách này, cũng có một số quan điểm chưa được chín chắn lắm, nhưng tất cả nội dung đều chân thực, dũng cảm, rất giống tuổi trẻ của tôi khi đó.

Những năm này, tôi đã từ một thầy giáo tiếng Anh trở thành một đạo diễn trẻ, cùng với việc tự do vênh vãi chính, tôi vẫn thích uống rượu, vẫn thích tụ tập với bạn bè, thích ăn xiên nướng ở hàng quán lề đường, mỗi lần đọc lại cuốn sách đầu tiên đều nhớ đến những tháng ngày hai bàn tay trắng.

Tôi nhớ khi cuốn sách này vừa xuất bản, tôi đã tự bỏ tiền đi du lịch khắp Trung Quốc.

Tôi nhớ cảnh mình và trợ lý Tiểu Tống ngồi xồm ăn mì kéo ngoài cổng một trường đại học, ăn xong liền vào giảng đường diễn thuyết.

Tôi nhớ một buổi ký tên bán sách chỉ có bốn mươi người đến, tổ chức ở một giảng đường có thể chứa được ba trăm người. Tôi nhớ cảnh mình ôm một con gấu bông lớn mà fan tặng chen chúc trong tàu điện ngầm.

Tôi còn nhớ hơn những gương mặt ấy: một bác lớn tuổi nhờ ký tên cho con ông, một học sinh trường quân đội nói cậu ấy muốn sống một cuộc đời khác, một cô gái nói cô ấy sẽ một mình nuôi con và sống tiếp...

Có người nói cảm ơn những bài viết của tôi, nhưng tôi cũng muốn nói:

Cảm ơn các bạn đã đi cùng tôi, chính nhờ có các bạn, mới có tôi mạnh mẽ hơn của ngày nay.

Trong lần tái bản này, tôi có thêm một số bài viết mới, sửa lại những quan điểm mà hiện giờ mình cho là không chín chắn, khi một lần nữa trông thấy bìa cuốn sách này, tôi bắt đầu hiểu ra: tuổi trẻ vẫn mãi còn đó, chỉ cần bạn không ngừng dũng cảm cố gắng.

Thấy vẫn như thấy người, hãy để những bài viết trong cuốn sách này cùng bạn trưởng thành nhé.

LÝ THƯỢNG LONG
27/7/2017

LỜI TỰA (2)

Năm trước, tôi mang theo kịch bản vừa viết xong đi gặp nhà đầu tư, uống trà với họ cả một buổi chiều, nói rất nhiều chuyện. Lúc ra khỏi quán nước, mặt tôi cứng lại vì cười, không sao giãn ra nổi nữa. Đúng đấy, tôi đã bị từ chối.

Lúc đó, đứng giữa con phố lớn, tôi đau khổ lắm. Lòng thẫn thờ, mình cố gắng đến thế rồi, tại sao vẫn không có ai chấp nhận câu chuyện của mình, trên đời này chỉ dựa vào cố gắng liệu có làm nên cơm cháo gì nữa không đây? Dựa vào cái gì mà đi đầu kiện xuất thân của họ tốt hơn tôi, không cần phải lo lắng chuyện cơm ăn áo mặc? Dựa vào cái gì mà họ có cơ hội tốt như thế còn tôi thì không? Dựa vào cái gì? Cái gì?

Lúc tôi về đến nhà thì đã là mười một giờ đêm. Khoảnh khắc bật đèn lên, tôi đột nhiên hiểu ra một điều: Oán trách cũng vô ích, tại sao lại không thu dọn hành trang tiếp tục lên đường? Tích cực hướng về phía trước cũng là một ngày trôi qua, tự ruồng rẫy bản thân cũng là một ngày trôi qua, cố gì mà không sống với hy vọng tràn đầy? Đã không tránh khỏi phải đi đến tối mịt, tại sao không giơ tay ra bật đèn lên?

Tôi cũng hiểu rằng, kỳ thực những cố gắng trước kia của mình, đâu chỉ là biểu hiện giả tạo, trông có vẻ như rất cố gắng mà thôi.

Trông tưởng như mỗi ngày đều mang theo rất nhiều sách vở đến phòng tự học, nhưng lại mang theo cả điện thoại di động nữa; trông tưởng như buổi tối học bài rất muộn, nhưng lại chỉ ngủ bần thần ra đó, trông tưởng như đến phòng gym tập luyện, nhưng lại chỉ chụp dăm ba tấm ảnh đăng WeChat... học tập mà không có kế hoạch chỉ là lãng phí thời gian, cố gắng mà không đặt ra mục tiêu cũng chỉ là tự mình dối mình.

Dần dần, tôi bắt đầu viết ra kế hoạch mỗi ngày cho mình, mỗi tháng đều đặt ra cho bản thân một mục tiêu, cố gắng không vì người khác, không nhằm thể hiện. Tôi bước từng bước một, đi rất chậm, nhưng không dừng lại.

Đến ngày hôm nay, cuối cùng tôi đã hiểu ra, những động lực và cố gắng trong quá khứ, thực ra đều được báo đáp. Chỉ là, bạn đã thực sự dốc lòng hay chỉ làm bộ cho người khác thấy? Nhiều lúc, một người phải quỳ gối lết đi, không có nghĩa là sau này anh ta chắc chắn sẽ đứng thẳng dậy được, nhưng một người biết ngấm ngời tại sao hiện tại mình phải quỳ gối, sau này nhất định sẽ giống như một người khổng lồ, vững vàng đứng lên, cái nhìn xuống thế gian này. Socrates từng nói: Cuộc sống không phải do bản thân trải nghiệm thì không đáng sống. Tôi cảm thấy rằng, cố gắng mà không hiểu rõ mình cố gắng vì cái gì, lại càng không xứng đáng.

Nếu bạn cũng giống như tôi tin chắc rằng dựa vào đôi bàn tay mình có thể thay đổi số phận, vậy chắc bạn sẽ thích những bài viết của tôi, thích quan điểm của tôi, thích những câu chuyện tôi kể bạn nghe, thích những con người trong cuốn sách này.

Trong cuốn sách này có rất ít những câu chuyện kiểu xúp gà tâm hồn vô thưởng vô phạt. Nhiều câu chuyện kiểu xúp gà chỉ là cái cớ cho trạng thái chán chường của bạn lúc này, là lý do cho sự hoang mang của bạn. Thực ra, không phải chuyện gì cũng có thể từ từ mà làm, không phải người nào cũng được ông trời bố trí cho những gì thích hợp nhất, cũng không phải ai cố gắng một cách ngốc nghếch đều thực hiện được ước mơ của mình.

Những gì tôi viết trong sách này, không phải những câu chuyện truyền cảm hứng nhạt nhẽo, mà toàn là những chuyện sống động xảy ra với tôi và bạn bè. Đằng sau những câu chuyện ấy, phản chiếu cuộc sống, phản chiếu chúng tôi. Chúng sẽ nói với bạn, trạng thái sống "trông như rất cố gắng" rất đáng sợ; chúng sẽ cho bạn biết, đối đãi với bạn thân cũng cần phải biết lựa lời, bởi lẽ "bạn thân đến mấy cũng không thể chấp nhận nổi những lời bộc trực quá đáng của bạn"; chúng sẽ nói với bạn, nghịch cảnh không hề đáng sợ, chớ nên hòa đồng vì muốn hòa đồng, bởi "bạn tưởng rằng mình đang hòa đồng, thực ra chỉ là lãng phí tuổi trẻ thôi"...

Những người tôi nêu ra trong sách, cũng giống như tôi, đều là người bình thường, chỉ là có những chuyện không bình thường đã xảy đến với họ. Tôi là một người quan sát, lặng lẽ quan sát những câu chuyện bình thường mà

không t ần thường ấy, yên lặng ng ắm nghĩ v ềnhững tình tiết cô đơn nhưng không cô độc, lúc thì cảm động, lúc lại nước mắt rưng rưng. Lý An từng nói: "Cuộc sống của chúng ta c ần phải kể chuyện, bằng không sẽ giống như số π , kéo dài vô cùng vô tận." Tôi lấy làm vinh hạnh và có cơ hội chứng kiến, đ ồng thời ghi lại tất cả những gì xảy ra với họ: Nguyệt Nguyệt, cô gái buộc phải rời bỏ quê hương theo đuổi mộng ước; một cô bé bỏ học ở trường nổi tiếng; Nam, người từ bỏ cuộc sống ổn định; Phi, người không bao giờ từ bỏ tình yêu...

Tôi thường viết vào đêm muộn, có lẽ khi bạn lật giở cuốn sách này, cũng là vào lúc đêm muộn. Ngọn đèn bàn chiếu vào từng gương mặt đang cố gắng, chiếu sáng sự tĩnh lặng trong nội tâm mỗi người, có lẽ cũng chiếu sáng cả giọt lệ trong mắt bạn. Thực ra chẳng sao cả, ai mà chẳng từng khóc nức nở giữa đêm thâu? Nhưng bạn phải tin rằng, bạn khi đang cố gắng không hề cô độc, mà thực ra, những người nỗ lực vươn lên chẳng bao giờ cô độc cả.

Vì thế, có lẽ bạn cũng giống như tôi, đ ầu tin vào giá trị của nỗ lực phấn đấu, đ ầu hiểu rõ ràng, tuổi trẻ là để lăn lộn xông pha, đ ầu biết chắc ước mơ vĩ đại đến nhường nào. Vậy, nếu như có ước mơ, thì phải mơ cho thật điên cu ồng vào, điên cu ồng thì mới thành anh hùng được.

Khi biết cuốn sách này được xuất bản, sâu trong lòng tôi dâng trào lên niềm cảm động và biết ơn đ ầy ắp, cảm tạ từng người đã thích các bài viết của tôi, vì các bạn, cuốn sách này mới được vén mây ra thấy mặt trời, cũng nhờ có các bạn, những con chữ của tôi mới có ý nghĩa, cảm ơn các bạn đã cho tôi dũng khí và sức mạnh.

LÝ THƯỢNG LONG

PHẦN 1

Bạn chỉ có vẻ như rất cố gắng mà thôi

Trông bề ngoài ngày nào cũng thức khuya, nhưng lại chỉ cầm điện thoại like dạo;

Trông bề ngoài đi học thật sớm, nhưng trong giảng đường lại chỉ ngủ bù giấc đêm hôm qua;

Trông bề ngoài ngồi cả ngày trong thư viện, nhưng thực ra chỉ bồn thần suốt cả một ngày;

Trông bề ngoài là đến phòng tập gym, nhưng chỉ để bắt chuyện với mấy anh đẹp trai, mấy nàng xinh gái.

Chỉ nhìn thấy những đẹp đẽ vẻ vang, không thấy được nỗi đáng cay khổ sở

1.

Khoảnh khắc tàu hỏa lặn bánh, tôi chợt thấy ông chú mặc âu phục đi giày da bên cạnh mình rơi lệ. Ông lấy điện thoại di động ra chụp lại cảnh bên ngoài cửa sổ khoang tàu, phong cảnh quê hương ấy, khi tàu chạy, ông sẽ khó lòng thấy lại được nữa. Ông ngồi khoang hạng nhất, nhìn cách ăn mặc, hẳn phải là một người thành đạt trong mắt mọi người, đôi giày da sáng bóng, chiếc cặp táp hàng hiệu đã chứng minh địa vị và thân phận của ông.

Vậy ông khóc cái gì, tại sao phải rơi nước mắt? Phải chăng ông không muốn xa gia đình, hay là có câu chuyện gì đó khó quên?

Trên đường, tôi là người mở lời trước, câu chuyện càng nói lại càng *high*.

Ông là giám đốc của công ty ngoại thương, mười năm trước đã đến Bắc Kinh làm thuê, trước khi đến Bắc Kinh ông mới lấy vợ, vừa kết hôn xong đã rời nhà lên Bắc Kinh làm ăn, vợ sinh con ông cũng không ở bên cạnh, vì lúc ấy đang có một vụ làm ăn rất quan trọng.

Hồi đó ông còn trẻ, chỉ biết hùng hục làm việc mà không hiểu tầm quan trọng của gia đình, lúc vợ cần mình nhất ông lại không ở bên cạnh bà, người vợ bị băng huyết, không giữ được đứa bé, chuyện ấy trở thành niềm ân hận suốt đời của ông.

Ông nói: “Giờ công việc đã tạm ổn rồi, đón vợ lên Bắc Kinh, nhưng bà ấy ở không quen, được hai tuần thì bỏ về nhà. Chú muốn về quê nhiều hơn để ở bên người nhà, nhưng lại bận rộn công việc, lần nào đi cũng thấy lưu luyến. Có lẽ qua năm nay sẽ đỡ hơn.”

Ông nói tiếng phổ thông, không nặng giọng địa phương, không nghe ra được là người vùng nào, ông làm việc ở khu vực Thương mại Quốc tế

phần hoa nhất Bắc Kinh, san sát nhà cao tầng, xe cộ đông đúc, người qua kẻ lại vô cùng náo nhiệt.

Mỗi lần ông ra ngoài đều có tài xế, về nhà có người giúp việc, chẳng phải lo ăn lo mặc, nhưng lúc nào cũng nhớ nhung người vợ ở nơi xa mà chẳng làm gì được. Trước lúc xuống tàu, ông bảo với tôi: “Thượng Long này, thực ra chú vẫn muốn về nhà, ở bên ngoài dù xa hoa hào nhoáng đến mấy, cũng chỉ là bên ngoài mà thôi, Có những nỗi đắng cay không ai thấy, chỉ có người nhà mới hiểu được.”

Lúc ông nói câu này, trong lòng tôi rất chua xót, chợt nhớ đến một câu từng đọc được hồi mấy năm trước: Thứ ta thấy được chỉ là đẹp đẽ vẻ vang, thứ ta không thấy được, toàn là đắng cay khổ sở.

Nhưng, những đắng cay khổ sở ấy lại chỉ có những người thân thiết nhất mới thấy được, hoặc bị chôn vùi trong lòng mình, không ai biết, giống như ngọn nến, tim đang cháy, nhưng lại chiếu sáng xung quanh, sưởi ấm những người bên cạnh.

2.

Dạo gần đây, tôi cực kỳ khó chịu khi người khác nói: “Thằng đấy số may mới có được thành công hôm nay mà thôi.” Đặc biệt, càng khó chịu hơn khi họ bổ sung thêm một câu, “Tôi mà may như thế...”

Chẳng có vận may nào trên trời rơi xuống cả, cái gọi là số may, chẳng qua là vì họ lúc nào cũng sẵn sàng chuẩn bị, những lúc đắng cay khổ sở, những ngày tháng đau đớn, không phải là họ không trải qua, mà là bạn không biết đấy.

Đã không biết, thì ngậm miệng lại, tôn trọng cố gắng âm thầm của những người đó đi.

Năm 2008, tôi quen với anh Cù, lúc đấy anh vẫn còn làm nhân viên tư vấn ở một trung tâm tiếng Anh, lương tháng trả tiền nhà xong chỉ tạm đủ ăn, không có nổi bạn gái, thậm chí còn không dám đi tụ tập với bạn bè, mỗi lần tụ tập ăn uống đều phải hỏi rõ xem có ai mời hay không.

Những năm đó, chúng tôi ở Bắc Kinh đỡ đần cho nhau, tôi nhìn anh ấy tiến bộ từng chút từng chút một, vì một đơn hàng mà đến tận nhà khách hàng giữa trời tuyết lớn, vì một dự án mà họp đến tận sáng hôm sau, vì một khóa học mà phải đi công tác ở một vùng rất xa.

Mấy năm sau, anh được đi đầu chuyển đến Thượng Hải, kế đó, lại được thăng chức tới Hàng Châu, trở thành hiệu trưởng một phân hiệu.

Năm ngoái, tôi đi ký sách, đến đơn vị của anh Cù để “chà đạp”.

Lúc mới đến phòng làm việc của anh, từ đằng xa đã nghe thấy anh Cù đang lớn tiếng nói về kế hoạch năm nay, tôi thán nhủ: Cái tính hùng hổ ấy vẫn chẳng thay đổi gì cả.

Họp xong, các nhân viên đi ngang qua tôi, một người thì thảo nói: “Giám đốc Cù lúc nghiêm túc trong oách thật đấy.”

Một nhân viên khác tỏ vẻ bất mãn: “Ăn may thôi, tôi mà số đỏ như anh ta, giờ cũng là hiệu trưởng rồi...”

Tôi liếc nhìn người nhân viên đó, mỉm cười, lắc đầu.

Tối hôm đó, anh Cù và tôi ôn chuyện cũ, nhắc lại thời hai bàn tay trắng ngày xưa, nhắc đến niềm hy vọng trong những thời khắc gian nan, anh nói một câu, đến nay tôi vẫn không thể nào quên được: “Sống quỳ không đáng thẹn, quan trọng là hiện tại quỳ, là để sau này có thể đứng lên mạnh mẽ hơn.”

Quả vậy, tất cả những việc mình bất đắc dĩ phải làm hiện giờ, tất cả những ngày tháng khó nhọc mà giờ mình phải trải qua, đều là để sau này có thể tỏa sáng giữa đám đông. Người ta sẽ chỉ nhìn thấy những tia sáng ấy, chứ đâu thấy được những vết thương bạn phải chịu đựng trong quá khứ.

3.

Tôi từng có bài viết *Bạn phải sinh tồn được, mới có thể nói về cuộc sống và giấc mơ*.

Lúc mới bắt đầu, đừng mơ tưởng hảo huyềן xây lâu đài giữa không trung, bởi lẽ mọi giấc mơ không có cơ sở kinh tế, đầu có vẻ viễn vông, trước hết hãy bắt tay vào làm đi đã.

Chúng ta bao giờ cũng dễ dàng nhìn thấy những người đã đi được rất xa, nhưng lại không thấy sự chuẩn bị phía sau của họ, đằng sau mỗi chuyến du lịch nói đi là đi luôn ấy, là một khoản tiền nói rút là rút ra luôn.

Chúng ta bao giờ cũng dễ dàng thấy những doanh nhân nọ kia tiêu tiền như nước, nhưng lại không thấy được họ cũng từng đạp xe đạp giữa đêm ở những thành phố lớn, chạy đi giao từng đơn hàng một.

Chúng ta bao giờ cũng dễ dàng bị ánh sáng thu hút, nhưng lại không biết những người vinh hiển ấy đã phải khuyu gối bao nhiêu lần.

Những tháng ngày đen đui ấy của họ, chúng ta không bao giờ trông thấy được, nhưng không có nghĩa là họ không trải qua, không có nghĩa là họ không nhìn rõ.

Vì vậy chúng ta không cần phải thêm muốn hay đổ kỵ những người đang tỏa sáng, lại càng không cần phải buồn rầu tự trách, đó chẳng qua chỉ là những giai đoạn khác nhau trong đời mà thôi, tất cả rồi sẽ qua đi, sẽ tốt lên, chỉ cần bạn vẫn tin tưởng và cố gắng, tin rằng cuộc sống có thể thay đổi nhờ đôi bàn tay mình.

Thứ không đốn ngã nổi bạn, sẽ chỉ khiến bạn trở nên mạnh mẽ hơn.

Bỏ qua những lời phê phán vô dụng

1.

Tôi bước đi trên đường phố Đài Bắc đèn hoa rực rỡ, ngang qua trung tâm mua sắm ở cao ốc 101, ngoài cửa có một đôi tình nhân đang cãi nhau, nói chính xác hơn là người con trai đang mắng cô gái: “Tại em đấy, cứ mua cho lắm vào, trễ mất chuyến tàu điện ngầm cuối cùng rồi thấy chưa?”

Cô gái ầm ừ nói: “Xin lỗi mà, tại em không tìm thấy ví đâu cả.”

Người con trai tiếp tục mắng: “Em chẳng có khái niệm thời gian gì cả, ngày nào cũng lãng phí thời gian, mua sắm vào là quên hết tất cả, lần trước em cũng thế, tháng trước em cũng vậy, rốt cuộc em muốn thế nào? Rồi nữa, em không cất gọn ví thì đi được à? Cứ để lung tung, thứ gì cũng để bừa bãi, mất rồi đúng không, em xem lại lần trước đi...”

Cô gái lại tiếp tục xin lỗi.

Anh chàng kia vẫn không bỏ qua, bới móc những chuyện trước đây ra mắng mỏ.

Cuối cùng, cô gái cũng nổi cáu, quát lên một câu: “Anh có phải đàn ông không vậy?”

Bọn họ tiếp tục cãi vã, mặc cho bên đường có rất nhiều taxi trống chạy qua, cô gái tiếp tục giải thích, anh chàng kia thì cật lực mắng mỏ. Tôi đút tay vào túi, nhìn cảnh tượng khôi hài ấy tiếp diễn, đột nhiên thầm nghĩ: Muộn thế này rồi, việc cần kíp trước mắt là bắt một chiếc xe đi về hoặc báo cảnh sát để tìm ví thì ừ, bới móc lại những chuyện đã qua, mắng nhiếc trách móc người bên cạnh mình, có tác dụng gì chứ?

Đáng tiếc, rất nhiều người trong chúng ta không hiểu rằng những lời phê phán vô tác dụng này thực ra cực kỳ có hại.

Kỳ thực cũng dễ hiểu, vào những lúc thế này, trách móc người bên cạnh mình là điều dễ dàng nhất.

Những câu chuyện tương tự xảy ra với các cặp đôi, cũng xảy ra trong rất nhiều gia đình và Công ty.

Một đứa bé cần bài kiểm tra 6 điểm từ trường về nhà, đưa cho bố xem, ông bố liền buông đứa bát, tay dấm chân đạp, bà mẹ thì giơ cao cây roi, đứa bé bị đánh cho bầm tím cả mặt mũi. Bạn nghĩ rằng lần sau đứa bé ấy có được điểm cao nữa không?

Không thể. Đứa bé sẽ giấu bài kiểm tra đi không đưa cho bố mẹ xem.

Một nhân viên cấp dưới xuất sắc nhưng vì một lần sơ suất mà làm mất lòng khách hàng, khiến vụ làm ăn đi tong, về đến Công ty liền bị cấp trên mắng như tát nước vào mặt, làm nhục, nhiech móc trước mặt tất cả mọi người. Thế nhưng, làm như vậy thì khách hàng kia có quay lại không?

Không hề, chẳng những khách hàng không quay lại, mà công ty còn tổn thất một nhân viên ưu tú, thêm một đối thủ cạnh tranh.

Bạn thấy đấy, những lời phê bình vô tác dụng sẽ dẫn đến cảm xúc tiêu cực lan tràn, tiếp sau đó, là một vòng tuần hoàn ác tính, cảm giác bức bối khó chịu cứ ngập đầy, chùng chất lên.

Vậy thì, thế nào mới là phê bình có hiệu quả?

2.

Thực ra, trong rất nhiều trường hợp, chúng ta phê bình người khác đầu kèm theo cảm xúc. Hễ phê bình người khác kèm theo cảm xúc, thì khó lòng chỉ nhắm vào sự việc mà không nhắm vào con người.

Bởi lẽ, con người có thể cảm nhận được cảm xúc, còn sự việc thì không.

Phê bình có hiệu quả là trước khi trách móc phải nghĩ xem: phê bình như thế, liệu có giúp ích gì cho kết quả hay không?

Ví dụ như cặp tình nhân kia, nếu trước khi nổi cáu, người con trai có thể nghĩ: Mình nổi cáu lên thì có tìm được ví ti ền hay không, có thể khiến thời gian quay ngược để lên tàu điện ng ần hay không? Nếu đáp án là không, thì cần mau chóng tìm ra phương án giải quyết khác.

Nóng nảy quá đà, chắc chắn sẽ khiến cả hai bên càng thêm khó chịu, cô gái bị nhiếc mắng, tâm trạng lại càng tệ hơn, tự nhiên cũng sẽ nổi đóa lên.

Buổi đêm cô không ngủ ngon, hôm sau đi làm tâm trạng không tốt, làm việc sơ suất, tiếp tục bị cấp trên mắng, vòng tu ần hoàn ác tính cứ lặp đi lặp lại, khiến chuyện này lại sinh ra chuyện khác.

Có người nói, ai bảo mắng cô gái ấy không có tác dụng gì, mắng cô ta là để cô ta nhớ kỹ sau này đừng như thế nữa!

Thật tức cười, mất ví ti ền và lỡ tàu điện ng ần đã đủ khiến cô gái ấy nhớ kỹ r ồi, công khai mắng chửi phụ nữ chỉ khiến người qua đường cảm thấy người đàn ông ấy giỏi đồ lỗi, không có trách nhiệm mà thôi.

Nhưng nếu anh chàng kia không nhiếc mắng cô gái, mà lựa chọn cách an ủi: mất ti ền r ồi thì thôi, chúng ta đi tìm, không tìm được thì anh bù cho em, chuyện gì cũng giải quyết được; lỡ tàu điện ng ần thì thôi, lần sau chúng ta phải để ý thời gian, lần này bắt tắc xi về nhà đi vậy, vừa khéo lâu r ồi bọn mình không đi tắc xi, phải không? Cũng lâu lắm r ồi bọn mình không ngắm cảnh Đài Bắc về đêm r ồi nhỉ?

Nếu thế, kết quả liệu có tốt hơn không?

R ồi cả đứa bé bị điểm thấp kia nữa, có đứa trẻ nào muốn bị điểm thấp, làm mọi người mất vui đâu?

Nó đưa bài kiểm tra cho bố mẹ xem, là vì muốn bố mẹ giúp nó cùng giải quyết vấn đề, lần sau làm thế nào để được điểm cao, chứ không phải để nghe bố mẹ mắng mỏ, bị bố mẹ đánh đòn.

Đánh đập chửi mắng có thể thay đổi điểm số đã chấm ư? Có thể cải thiện điểm số sau này không?

Cha mẹ thông minh, nhất định sẽ hiểu được, roi vọt không thể dạy ra con cái có hiếu, mắng nhiếc không thể dạy ra thiên tài, chỉ có cổ vũ, khen ngợi và yêu thương mới giúp một đứa trẻ trưởng thành khỏe mạnh.

Có người nói, điểm kiểm tra thấp như vậy, lại còn muốn tôi phải khen ngợi à?

Thế nhưng, con trẻ bị điểm kém, lẽ nào bố mẹ không có trách nhiệm?

Cái kiểu đánh mắng vô ích này chỉ giải quyết được nhu cầu trút giận, còn khiến đứa trẻ có cảm giác bố mẹ không yêu nó, chỉ yêu điểm số mà thôi.

Lại nói về người nhân viên làm mất khách hàng kia, công ty nào cũng gặp phải những vấn đề giống nhau, sơ suất thường xuyên xảy ra, nhân viên xuất sắc cỡ nào cũng sẽ có lúc mắc sai lầm, huống hồ, mếch lòng khách hàng cũng chưa chắc đã là vấn đề của nhân viên.

Khi nhân viên làm mất khách, một lãnh đạo bình thường không nên lập tức trách mắng, mà cần phải suy ngẫm hai việc: 1, Vì sao lại để mất khách; 2, Có thể cứu vãn hay không.

Phân tích được sao lại mất khách, là để lần sau không bị mất nữa, nếu có thể cứu vãn, thì hãy dốc sức mà cứu vãn.

Trách mắng nhân viên khiến nhân viên có cảm giác lãnh đạo chỉ quan tâm đến lợi nhuận, chỉ nghĩ đến người ngoài không lo cho nhân viên, là hạng lãnh đạo chỉ biết mắng chửi hết lần này đến lần khác để chứng minh sự kém cỏi của mình.

Đây mới là điều đại kỵ.

Có người nói, nhưng tôi không kiềm chế được cảm xúc của mình, cứ muốn mắng thì phải làm sao?

Thực ra, nhiều lúc, trước khi phê phán ai, bản thân hãy tìm một góc không người, nhắm mắt hít sâu một hơi cho bình tĩnh, cách này thực sự rất có hiệu quả.

3.

Năng lượng tiêu cực đánh vào sự bất công trên thế giới này, còn năng lượng tích cực thì đưa ra phương án giải quyết sau khi đánh vào sự bất công ấy.

Chỉ khác nhau một chút, mà đã trở thành khác biệt về mặt bản chất.

Tôi kể một câu chuyện nữa:

Trong bữa ăn, tôi nói chuyện với một vị MC nổi tiếng, anh ta chửi khắp lượt từ lãnh đạo Đài Loan cho đến người bán hàng rong lè đường, càng mắng chửi càng hứng khởi, những người xung quanh không ai dám làm mếch lòng, cứ nhìn anh ta chửi đồng, có mỗi tôi hỏi một câu: “Thế anh có phương án giải quyết không?”

Anh ta ngẩn ra giây lát, không nói gì.

Tôi nói tiếp: “Có lẽ anh không ở vị trí đó, nói không chừng những người đó cũng có nỗi khổ và logic của riêng họ.”

Anh ta mặc kệ tôi, tiếp tục chửi mắng.

Sau bữa cơm, một người bạn khác thì thảo với tôi: “Nghe tay đấy chửi bới lâu như vậy, câu nói hôm nay của anh rất cuộc cũng khiến tôi tìm được gốc rễ căn bệnh của anh ta rồi.”

Tôi hỏi: “Gốc rễ căn bệnh gì?”

Người bạn kia đáp: “Phê phán người khác dĩ nhiên là rất đơn giản, bới móc sai lầm của người khác dĩ nhiên cũng rất dễ dàng, có đi ầu, việc phê phán vốn là để đưa ra phương pháp giải quyết, khiến thế giới này trở nên

tốt đẹp hơn, nếu chỉ phê phán cho sướng miệng hoặc nhằm làm nổi bật tư tưởng bản thân thì thật là đáng ghét.”

Tôi gật đầu.

Đạo gàn đây, trên mạng có rất nhiều người bình luận, phê phán một số sự việc nào đó rất hăng, thậm chí còn tấn công cả nhân thân, công kích bậy bạ, ng ồi trước bàn phím thể hiện ý kiến của mình, nhưng những lời phê phán, bình luận này đều không đưa ra một phương án giải quyết nào cả, chỉ là để giải tỏa cảm xúc, khiến cho thế giới mạng trở nên mù mịt chướng khí, suốt ngày đem đạo đức ra phán xét người khác.

Những lời phê bình này, chẳng những không khiến thế giới tốt đẹp hơn, mà còn làm cho nó xấu đi.

Được ít mà mất nhiều.

Vì vậy:

Những lời phê bình không nhằm mục đích thay đổi kết quả, là phê bình vô tác dụng.

Những lời trách móc mà không đưa ra phương án giải quyết, tức là trách móc vô nghĩa.

Bỏ đi những phê bình trách móc không có tác dụng ấy, cũng là một phương thức để lan truyền năng lượng tích cực đó các bạn.

Nếu không xuất chúng, ắt sẽ bị loại bỏ

1.

Hồi học đại học, tôi có tham gia cuộc thi hùng biện tiếng Anh, lúc vào trường thi rồi, một thành viên ban giám khảo đi tới nói: “Năm nay quy chế cuộc thi thay đổi nhé.”

Trước đó, logic của cuộc thi rất đơn giản, bạn hùng biện xong, ban giám khảo và khách mời bắt đầu chấm điểm, rồi dựa theo số điểm cao thấp để đánh giá, trước khi có điểm của từng người, không ai biết được mình sẽ xếp thứ bao nhiêu.

Nhưng lần đó, quy chế thi hoàn toàn thay đổi. Trước mặt ban giám khảo chỉ có hai bóng đèn, một bóng đèn là thông qua, bóng còn lại là bị loại.

Không có lựa chọn trung gian, không có chuyện chờ quyết định sau, một là xuất chúng vượt lên, nếu không thì bị loại.

Sau cuộc thi lần đó, tôi để ý quan sát rất nhiều game show truyền hình, gần như đều chuyển sang dạng đó hết, một là được chọn, hai là bị đào thải.

Khán giả xem thì rất đơn giản, song giám khảo lựa chọn lại rất khó khăn, tuy là hình thức khác nhau, nhưng xét về tổng thể đều thành một dạng: Yes or No, I want you or I don't want you.

Tôi từng hỏi một người làm truyền hình: “Tại sao lại tàn nhẫn thế, chọn cách vế sau hãy quyết định để người ta dễ chịu hơn không được à? Sao nhất thiết phải tàn nhẫn như vậy, trực tiếp Yes or No luôn tại trận, khiến cho người ta khó xử.”

Anh ấy nói một câu, làm tôi mãi mãi không thể nào quên được: “Cuộc sống chẳng phải cũng tàn nhẫn như thế ư?”

2.

Thế giới này thực ra rất tàn nhẫn, con người nếu không xuất chúng, ắt sẽ bị loại bỏ, không có lựa chọn ở giữa.

Trong hiện thực lúc nào cũng có một vài giai đoạn trung dung, để người ta cảm thấy dễ chịu phần nào, nhưng những giai đoạn trung dung ấy khiến cuộc sống của chúng ta ấm áp lên, đồng thời cũng khiến nó trở nên phức tạp hơn, khi bị vạch ra, logic đằng sau sự trung dung ấy lúc nào cũng rất tàn nhẫn.

Một người bạn của tôi đến Bắc Kinh tìm việc, đã gửi đi mấy bộ hồ sơ. Anh ấy thích nhất là một công ty đầu tư mạo hiểm, lần đó phỏng vấn trực tiếp xong, anh nghe người ta nói: “Anh về nhà đợi tin nhé.”

Anh ấy về nhà, sốt ruột chờ tin, đến khi mấy công ty khác đầu gửi offer, hy vọng anh mau chóng bắt đầu làm việc, thì vẫn không thấy công ty kia có hồi âm. Anh bạn tôi gửi thư đến công ty đó, cũng không nhận được câu trả lời chính xác, mãi đến khi anh ấy hỏi qua bạn bè làm trong công ty mới biết được mình đã bị đánh trượt từ lâu rồi.

Anh ấy giận dữ căn vặn: “Vì sao không gửi cho tôi một bức thư nói rõ là tôi bị từ chối? Nói rõ cho tôi biết chẳng phải là xong rồi sao, Có sao cứ phải nhùng nhằng, làm tôi suýt nữa từ chối các công ty khác?”

Tôi nghĩ, đây là logic của hầu hết các công ty, không có tin tức gì tức là từ chối. Thế nhưng, chẳng lẽ gửi đi một tin nhắn từ chối lại khó khăn đến thế hay sao? Chẳng lẽ một câu “Thật xin lỗi, anh bị loại rồi” khó nói thế hay sao? Sau này tôi nhận ra, quả thực là rất khó khăn. Từ chối có nghĩa là mang thái độ đối địch, mang thái độ đối địch tức là ở vào thế đối lập, vì vậy, trong lĩnh vực tìm việc làm này, ngoài xuất chúng và bị loại ra, còn có thêm một lựa chọn thứ ba: chờ quyết định sau.

Logic của lựa chọn thứ ba này thực ra về cơ bản là chẳng còn gì nữa rồi, bản thân lựa chọn này không hề tồn tại, nhưng vì sợ méch lòng người khác, thế nên mới để cho người ta một tia hy vọng.

Nhưng đằng sau hy vọng ấy, sẽ có thể là nỗi thất vọng lớn hơn.

Logic như vậy cũng tồn tại trong tình yêu, dạo gần đây, thấy rất nhiều nam thanh nữ tú đều có “phương án dự bị”, tôi cực kỳ khó hiểu, nếu được theo đuổi, chẳng phải là yêu thì nhận lời, không yêu thì từ chối thẳng thắn hay sao?

Không phải.

Chúng ta còn có một logic thứ ba, tức là chờ quyết định sau. Tôi từng thấy một cô gái nói với một chàng trai: “Em không ghét anh, nhưng nếu anh sẵn lòng đợi em chơi thỏa thích rồi quay lại, đến lúc ấy chúng ta sẽ ở bên nhau.” Trời đất ơi, dưới gầm trời này lại còn logic kiểu ấy hay sao?

Kỳ quái hơn là, anh chàng kia vẫn đồng ý, không chỉ đồng ý, mà còn chật vật theo đến cùng, hai người kết hôn.

Rồi tôi được tin, sau khi cưới vài tháng thì người con trai đòi ly hôn, lý do là anh ta cũng chơi bồi chưa đủ.

Tình yêu theo tôi lý giải rất đơn giản, nếu yêu thì dũng cảm theo đuổi, nếu không yêu thì đừng làm lỡ dở người ta, dứt khoát từ chối đi. Lựa chọn lập lờ chỉ tổ hại người, khiến người ta đi chẳng được ở chẳng xong, rõ ràng có thể chuyển hướng tình cảm, yêu một cô gái khác, nhưng rồi lại nghĩ, người trong mộng vẫn còn cho mình cơ hội kia mà, cần phải thể hiện cho tốt, thành thực chờ đợi, làm tốt vai trò “dự bị”, rốt cuộc chẳng phải sẽ có thể bên nhau hay sao?

Đợi mãi đợi mãi, đợi đến khi nhận được tin người trong mộng kết hôn.

Vì vậy, trong đời thực, không có lựa chọn chiết trung, một là xuất chúng, hai là bị loại bỏ. Lựa chọn chiết trung khiến cho thế giới này trở nên phức tạp, thậm chí còn khiến người ta lạc lối, bạn có thể bày tỏ tư tưởng chiết trung, nhưng tuyệt đối đừng tin vào nó, luôn phải đứng sang một bên, bằng không sẽ càng thêm lạc lối.

Ví dụ, tôi từng hỏi một người bạn: “Cậu muốn ăn gì?” Người bạn đáp: “Tùy.” Tôi nói: “Vậy có muốn ăn KFC không?” Anh ta nói: “KFC có gì ngon?” Tôi lại hỏi: “Vậy McDonald được không?” Anh ta nói: “McDonald

thì có gì ngon?” Tôi tiếp tục hỏi: “Vậy cậu muốn ăn gì?” Anh ta nói: “Tùy cậu.”

Rõ ràng, đây không phải là tùy nữa rồi. Bạn có suy nghĩ, thì hãy biểu đạt ra, giống như khi người khác hỏi tôi: “Thầy Lý có kiêng ăn gì không?” Tôi nhất định sẽ đáp: “Thật ngại quá, tôi không ăn cay được” chứ không phải là: “Tùy cậu”.

3.

Có thể bạn nói tôi cực đoan, nói rằng chúng ta đã trở nên xấu xa, thối nát trong cái thế giới cực đoan này, trung dung bao giờ cũng là phương thức tốt nhất.

Quả thực, nhìn bên ngoài có vẻ là như vậy, nhưng chúng ta cũng sẽ trở nên hoang mang lạc lối trong môi trường và tư duy như thế, trở nên không giống con người từ trong ra ngoài.

Ví dụ, buổi tối phải làm thêm giờ, bạn gái lại làm ầm lên đòi đưa đi ăn tối, rốt cuộc bạn nên lựa chọn thế nào? Logic trung dung là bạn làm thêm đến 10 giờ, sau đó cùng bạn gái đi ăn đêm.

Bạn tưởng rằng mình không làm méch lòng cả hai, thực ra ông chủ sẽ trách móc bạn, tại sao những người khác làm thêm đến 11 giờ, bạn lại về trước một tiếng; bạn gái cũng sẽ oán trách, tại sao muộn như vậy bạn mới đến bên cô ấy.

Thực ra, chúng ta có thể nói với bạn gái thế này: “Xin lỗi em, hôm nay phải tăng ca, ngày mai nhất định anh sẽ đi với em.” Cũng có thể nói với sếp thế này: “Hôm nay sinh nhật bạn gái em, đối với em cô ấy quan trọng hơn một chút, anh cứ trừ lương em đi vậy.”

Trông như có vẻ làm méch lòng một bên, thực ra bản thân lại bớt đi được rất nhiều phiền não, bạn hoàn toàn có thể cân đối tốt hơn. Xin đừng hiểu nhầm, tôi không hề phủ nhận đạo trung dung, chỉ là khi bản thân thế giới này đã phức tạp, chọn lựa con đường ở giữa sẽ khó đi hơn rất nhiều.

Có lúc, bớt đi vài lựa chọn thực sự có thể giúp bạn rất nhiều, con người là một loại động vật không ngừng xoắn xuýt, không ngừng lựa chọn, tuổi tác càng lớn, càng cần phải làm phép trừ cho cuộc sống: bớt đi một số người bạn không thực lòng, bớt đi những thông tin không cần thiết, bớt đi những lối sống khiến mình không vui vẻ.

Xét cho cùng, không ai trong chúng ta có thể lo tròn vẹn tất cả mọi mặt được, bạn phải học cách lựa chọn, lựa chọn có thể khiến bạn bớt đi rất nhiều phiền phức.

Chúng ta ai cũng có lúc phân vân trước hai con đường, chẳng biết phải lựa chọn thế nào?

Có rất nhiều người cứ lẩn quẩn giữa hai con đường, hoặc tự mình mở ra một con đường thứ ba ở giữa, đi rất mệt mỏi, rất chậm chạp, lại còn rất khổ sở, tại sao không thể lựa chọn một con đường, dũng cảm tiến bước, quên đi con đường kia?

Phải biết rằng, lựa chọn tệ nhất chính là không lựa chọn.

Có người sẽ hỏi, nếu hai con đường ấy nhất thiết phải lựa chọn một, không cho tôi đi giữa, nhớ đi sai đường thì tính sao?

Kỳ thực, đây chính là cuộc đời, lựa chọn rồi thì phải liều mạng mà tiến lên, đã từ bỏ thì đừng hối hận, huống hồ, chẳng có con đường nào là uổng phí cả, cho dù một số con đường không có được kết cục lý tưởng, thì phong cảnh ven đường cũng để lại những ký ức đẹp để cho cuộc đời này rồi.

Vì vậy, trước khi lựa chọn, bạn cần phải ám thị chính mình: Một là xuất chúng, hai là bị đào thải.

Phải tiến lên đầu không ngoảnh lại như thế, mới thu hoạch được nhiều hơn nữa.

4.

Thêm một ví dụ nữa.

Có rất nhiều sinh viên hỏi tôi nên thi cao học hay nên đi làm, thời điểm họ hỏi ý kiến tôi, lần nào cũng là tháng 10, mà tháng 12 đã bắt đầu thi cao học rồi.

Họ không thể buông được công việc bình bình đang có, cũng không sao bỏ được kỳ thi cao học đã ôn tập qua loa hai tháng, thời gian lại rất cấp bách, vì vậy, bọn họ lựa chọn phương thức chiết trung: vừa làm việc, vừa ôn thi cao học. Ban ngày làm việc mệt mỏi rồi, tối đến đọc sách mà đầu óc cứ để đâu đâu, đến cuối cùng, họ bị sếp sa thải, mà thi cao học cũng trượt luôn.

Rất nhiều người có tư duy như thế, trước khi làm một việc gì đó không có quyết tâm đập nãi dìm thuyền, không chịu buông bỏ cái gì, luôn tìm kiếm lựa chọn ở giữa, sau đó cẩn thận nhích từng bước một, kết quả chỉ có thất bại mà thôi, vì bạn không dốc hết sức lực.

Thế nhưng, bạn có nhận thấy, khi dồn hết sức vào ôn thi mấy tháng cuối, hoặc nghiêng răng cố gắng làm việc, tỷ lệ thành công sẽ lớn hơn rất nhiều, tất nhiên, bạn cũng có thể nói, ngộ nhỡ tôi làm cái gì cũng thất bại thì tính sao?

Nhưng ít nhất bạn cũng đã dốc hết toàn bộ sức lực, không phải hối hận nữa, hãy tổng kết lại nguyên nhân thất bại của mình, mài sắc vũ khí, chuẩn bị nghênh đón trận chiến tiếp theo.

Huống hờ, bạn còn trẻ như vậy, có sao phải sợ thất bại, cùng lắm thì làm lại từ đầu, thành công muộn một chút thôi.

Vì vậy, thực ra đây chính là lựa chọn tốt nhất khi chúng ta còn trẻ: một là xuất chúng, hai là bị đào thải.

Lựa chọn rồi thì hãy kiên định, buông bỏ rồi thì đừng hối hận, lựa chọn một con đường mình thích, bước đi không ngoảnh đầu lại, cho dù có mình mấy đày thương tích, mặt mũi bầm tím cũng chẳng sao. Con đường này do chính mình lựa chọn, có lết cũng phải lết đến tận cùng.

Cuộc sống không có lựa chọn trung gian, không có đường tắt, kể cả có đi nữa, thì cũng phải đến khi bạn đến đích, ngoảnh đầu nhìn lại, mới lờ mờ trông thấy con đường nhỏ ấy.

Thế nhưng, cho dù đi vòng vèo thế nào thì phong cảnh ven đường vĩnh viễn là những trải nghiệm đẹp để không thể nào thay thế được.

Học cách tránh lối tư duy của kẻ yếu

1.

Đạo trước, tôi không thể chịu đựng nổi, rốt cuộc đã phải block một người bạn.

Người bạn này là do họ hàng giới thiệu, đến Bắc Kinh nửa năm rồi vẫn không tìm được việc làm, thực ra không phải là không tìm được, mà là mức cao hơn đầu, tài chẳng được bao nhiêu mà lại ngạo mạn, không tìm được công việc tốt nhưng công việc hơi kém chút thì không chịu làm.

Tôi rất thích giới thiệu bạn bè mình với nhau, xét cho cùng, quen biết lẫn nhau trong một mạng lưới bạn bè có kết cấu như mạng nhện sẽ giúp người ta khỏi cô đơn trong một thành phố lớn. Nửa năm trước, tôi dẫn anh ta đến tham gia một buổi tụ tập do một anh bạn khác tổ chức, anh bạn này thành công từ khi còn rất trẻ, là CEO của một công ty. Anh ấy rất giỏi, mới 26 tuổi đã tập hợp được một nhóm làm việc cho mình, công ty thành lập được một năm bắt đầu sinh lợi, tôi hy vọng nói chuyện với anh ấy có thể khích lệ người bạn kia.

Tôi đứng một bên chăm chú lắng nghe, anh bạn tôi cũng bắt đầu nói hăng say, thao thao bất tuyệt.

Đột nhiên, người bạn nọ hỏi một câu: “Thế bố mẹ anh làm gì vậy?”

Anh bạn tôi đáp: “Công chức ở địa phương.”

Thế là, người bạn nọ phá lên cười: “Thấy chưa, tôi đã nói rồi mà, bố mẹ anh mà là nông dân thì lấy đâu ra vốn ban đầu chứ? Anh cũng chỉ có thể làm thuê cho người khác thôi, làm sao khởi nghiệp được?”

Lúc anh ta nói những lời này, tôi rất ngỡ ngàng, nhiều người khác có mặt ở đây cũng khó xử, anh bạn thông minh của tôi nói đùa vài câu cho qua rồi bỏ đi mất.

Hoạt động kết thúc, anh ta lại tiếp tục căn nhắc: “Nếu không nhờ ông bố giàu, anh ta làm sao có được ngày hôm nay chứ?”

Tôi hơi phật lòng nói: “Bố người ta cũng chỉ là công chức bình thường thôi, làm gì có tiền.”

Người bạn nọ nói: “Vậy thì chắc trăm phần trăm anh ta có ông chú ông cậu gì đó rất oách rồi, như tôi đây này, chẳng có họ hàng gì có thân có thể dựa vào.”

Hôm ấy, tôi đi một mạch không ngoảnh đầu lại, lên xe, dọc đường đi block người bạn đó luôn.

Vì đó không phải là lần đầu tiên.

Tôi quen anh ta hơn nửa năm, logic và lối tư duy của anh ta lúc nào cũng khiến người ta chán ghét: một người có thành tựu trong sự nghiệp, vậy thì nhất định là vì người đó có bố giàu; nếu không có bố giàu, thì chắc chắn là có một ông cậu hay ông chú nào đó giàu.

Một cô gái lái xe xin, nhất định là cô ấy được bao nuôi; nếu không phải được đại gia bao nuôi, thì nhất định là có một ông bố giàu, không thì ông cậu ông chú nào đó giàu.

Một người được thăng chức, tăng lương, nếu không phải do quan hệ, thì là do giỏi bám càng sếp, nếu không phải thế, thì nhất định là người đó có một ông bố giàu; không thì có ông cậu ông chú nào đó giàu.

Anh ta không bao giờ phân tích người khác thành công như thế nào, dựa vào nỗ lực mà thay đổi cuộc sống của mình ra sao, anh ta lúc nào cũng cường điệu những nhân tố khách quan, sau đó dùng thái độ “tôi yếu nên tôi có lý” để phê phán những người đang cố gắng trên thế giới này, dùng ánh mắt đầy thuyết âm mưu để đánh giá những người đang tiến bộ.

Lúc nào cũng nhấn mạnh nguyên nhân khách quan, không bao giờ tìm nguyên nhân ở chính bản thân mình.

Lúc nào cũng cảm thấy người khác may mắn, còn mình thì có tài mà không gặp thời.

Lúc nào cũng cảm thấy thế giới không tốt với anh ta, nhưng chẳng bao giờ nhìn thấy vấn đề của chính mình.

Một người h ồi nhỏ phải thiếu thốn tình cảm đến mức nào, mới cảm thấy cả thế giới này đều có bố mẹ tốt? Một người phải vô năng đến mức nào, mới có cái lối tư duy hại người không lợi mình của kẻ yếu như thế?

2.

Những người có lối tư duy của kẻ yếu như vậy rất nhiều.

Một l ần, có người bạn nói một câu khiến tôi ấn tượng rất sâu sắc, anh ấy nói: “Mỗi khi có một người hay một sự việc gì đó đột nhiên nổi bùng lên, cậu sẽ lập tức nhận thấy có hai nhóm qu ần chúng: một nhóm chỉ mãi phê phán, một nhóm khác lại cắm đầu vào nghiên cứu.”

Nhóm người phê phán thì phê cho người ta chóng cả mặt, dùng các mối quan hệ, truy ền thông, đổi đủ cách thức khác nhau để chê bai chửi đổng, chê người khác chán r ồi, bản thân họ li ền thở phào sung khoái, sau đó tiếp tục chửi mắng, chê bai mục tiêu tiếp theo, không hề nhận ra cuộc sống của mình đã thành một đống rác lớn. Trong khi những người mải nghiên cứu thì chăm chăm nghĩ ngợi một vấn đề Vì sao mà anh ta nổi như vậy? Anh ta có điểm gì đáng cho mình học hỏi không? Sự kiện này có gợi ý gì cho mình không?

Nhóm người đầu tiên hậm hực giậm chân tại chỗ, nhóm người thứ hai lặng lẽ tiến bộ, đi v ề phía trước.

Tôi có người bạn, l ần nào gặp nhau cũng nói mình không may mắn, kịch liệt chê bai đ ồng nghiệp, trách móc lãnh đạo, phê phán thời đại, thoát đ ầu tôi còn cảm thấy anh ta rất thú vị, dám nói nhiều đi ều như vậy, nhưng sau này l ần nào gặp nhau anh ta cũng nói không ngừng không nghỉ như bà thím đ ầu ngõ, rốt cuộc cũng làm chúng tôi phát ngấy lên.

Có lần, tôi hỏi anh ta: “Cậu bất mãn với hiện trạng của mình như vậy, đã bao giờ nghĩ đến chuyện nghỉ việc, hoặc đổi sang một môi trường khác tốt hơn chưa?”

Anh ta đáp: “Làm gì có tí ền! Tôi nào có giỏi giang gì!”

Tôi nói: “Thế cậu cần nhàn làm gì, dành thời gian ấy nghĩ xem làm thế nào kiếm tí ền, hay làm thế nào rèn luyện lấy chuyên môn cho thật giỏi còn hơn.”

Anh ta nói: “Chẳng phải bọn họ đã hại tôi chẳng học được nghề gì cho ra hồn à! Chẳng phải cái xã hội này hại tôi không có đồng nào tiết kiệm à! Cái thời đại này...”

Anh ta lại bắt đầu, nói không ngừng không nghỉ, thế nhưng, nói cũng chẳng có tác dụng gì.

Một con người không nghĩ đến chuyện thay đổi, mà chỉ không ngừng bực bội tức tối, ắt sẽ bị giam c ầm trong tư duy của kẻ yếu, mãi giậm chân tại chỗ, không thể tiến lên, cuối cùng bị vây khốn, không sao bay thoát nổi.

Có thể bạn sẽ nói, chẳng nhẽ chúng ta mãi mãi không thể nói về sự xấu xa của cái thế giới này hay sao? Không phải, sở dĩ chúng ta phải viết về những sự bất công, phải bình luận những hiện tượng xấu xí của thế giới này, đó là vì chúng ta muốn thay đổi nó, thế nhưng, cứ mắng chửi, oán trách, thực ra lại chẳng được tác dụng gì cả.

Thế giới do con người tạo thành, có lúc, phải thay đổi mình cho tốt, gây ảnh hưởng đến những người xung quanh, khiến thế giới tốt đẹp lên một chút.

Bắt đầu từ bản thân mình, bao giờ cũng có tác dụng hơn là chỉ đi chỉ trích người khác.

3.

Lại nói về người bạn nọ.

Mấy ngày sau, anh ta tiếp tục than phiền với tôi, nói là công nghiệp được thăng chức, còn mình thì không, sau đó tự an ủi rằng: “Tôi cũng biết làm thế nào để được thăng chức, chẳng qua tôi không làm mà thôi.”

Kể đó, anh ta lại hậm hực càu nhàu: “Thằng đấy chẳng phải chỉ gặp may thôi sao?”

Thật thế ư? Vận may thực sự quan trọng đến thế ư? Không, vận may rất quan trọng, nhưng nhất định không giữ vai trò chủ đạo, những người được gọi là gặp may ấy, chẳng qua là họ luôn luôn sẵn sàng chuẩn bị mà thôi.

Bạn tưởng mình hiểu được quy tắc, chỉ là không làm theo, thực vậy sao?

Không hẳn đâu, đánh trận trên giấy dù xuất sắc mấy cũng không bằng tự mình dẫn quân ra trận thật nhiều, cái đầu tiên chỉ là lý tưởng, còn cái sau mới là thực tiễn.

Bạn luôn cho rằng việc người khác làm đơn giản, luôn cho rằng mình cũng hiểu được những nguyên lý đó, nhưng bạn lại không làm, không làm thì bạn mãi mãi không thể biết được quá trình thực tế thao tác những thứ đó phức tạp đến nhường nào.

Bạn lúc nào cũng muốn tìm thời điểm có trạng thái tốt nhất để bước đi bước đầu tiên, nhưng lại mãi mãi không biết trạng thái tốt nhất là như thế nào, sau đó cứ trì hoãn không cất bước, cuối cùng lại tự dẫn vật mình: Nghe bao nhiêu lý lẽ như thế, vẫn không sống cho tử tế được.

Đó chẳng phải là nói thừa hay sao, bạn chẳng bao giờ hành động, chỉ nghe lý lẽ, hiểu đạo lý.

Người hiểu được lý lẽ, lúc nào cũng cho rằng mình là hoàn mỹ, nhưng phạm khi bắt đầu hành động, luôn luôn sẽ có va vấp, con người ta chính là trưởng thành lên từ những khuyết điểm, những va vấp như thế.

Chỉ nghĩ mà không làm, chỉ nói người khác mà không nhìn lại chính mình, chỉ nhấn mạnh nguyên nhân khách quan mà không tự phản tỉnh bản thân,

lối tư duy của kẻ yếu này sẽ chỉ khiến con người ta giậm chân tại chỗ, sớm muộn rồi cũng gây hại cho bản thân.

Bạn chỉ trông có vẻ rất cố gắng mà thôi

Một lần ở trên lớp, có cô bé ừ rừ nói với tôi: “Thầy ơi, em thi tiếng Anh cấp 4 đến lần thứ tư rồi, vẫn trượt, rốt cuộc là tại sao ạ?”

Tôi hỏi: “Em đã luyện đề chưa? Học thuộc từ vựng chưa?”

Cô bé lấy ra tập đề thi đã làm đến rách bươm, trả lời tôi: “Em thậm chí còn thuộc đáp án tất cả các đề mục mà thầy đã giảng, em cố gắng đến thế rồi, tại sao vẫn thi trượt hả thầy?”

Đây là một học sinh để lại cho tôi ấn tượng đặc biệt sâu sắc, thực ra kỳ thi tiếng Anh cấp 4 cực kỳ đơn giản, nghe nói, tỷ lệ thi đỗ hằng năm hơn 80%, mười mấy phần trăm thi trượt kia còn bao gồm cả những học sinh không được cộng điểm gì và những em chẳng thêm học hành gì. Tôi thán nhủ, một người phải có “nghị lực” đến nhường nào mới có thể giữ mình ở mãi trong nhóm mười mấy phần trăm đó, đã thế lại còn liên tiếp bốn lần thi trượt nữa chứ.

Thế nhưng, khi nhìn cuốn vở ghi chép kín đặc của học sinh này, tôi lại nghĩ, trông có vẻ rất cố gắng đấy, chẳng có lý nào lại thi trượt cả, liệu có phải đầu óc cô bé này có vấn đề gì không.

Nói chuyện một hồi lâu, vẫn không tìm ra lý do.

Cảm giác này giống như một bác sĩ biết bệnh nhân của mình có bệnh, nhưng lại không biết chữa trị cho anh ta thế nào vậy. Vì thế, tôi đành phải giở chiêu: “Em đã cố gắng như thế rồi, yên tâm đi, lần sau chắc chắn sẽ qua được.”

Cô bé ấy ngượng ngịu nói: “Mong rằng thế ạ.”

Trên thế giới này, không có kết quả nào mà không có nguyên nhân cả, dù lúc này không nhìn ra được thì nguyên nhân nhất định vẫn tồn tại ở đâu đó.

Đó là lần cuối cùng tôi gặp cô bé ấy, cô bé không bao giờ xuất hiện trong lớp học của tôi nữa.

Một hôm, tôi đến bên cạnh chỗ cô bé ngồi, chỉ vào chỗ trống hỏi cô bé ngồi cạnh: “Em có quen bạn ấy không?”

Cô bé kia đáp: “Quen ạ, bạn ấy học cùng lớp em.”

Tôi nói: “Tại sao bạn ấy suốt ngày bỏ học vậy?”

Cô bé kia cười cười: “Bạn ấy có nhiều việc lắm ạ.”

Cũng ngày hôm đó, tôi đã tìm ra được nguyên nhân căn bệnh. Cô bé này là chủ tịch hội học sinh, đồng thời còn kiêm chủ nhiệm của mấy câu lạc bộ, rất tích cực tham gia tổ chức các hoạt động, cũng có rất nhiều bạn bè. Việc duy nhất mà cô không có thời gian để làm, chính là ở một mình. Nhưng học tiếng Anh thực ra là một việc rất cần ở một mình. Còn cô bé ấy thì chỉ làm một bộ đề mẫu, vội vội vàng vàng đối chiếu đáp án, sau đó lao ra khỏi phòng tự học để tiếp tục lo các việc của hội học sinh. Trong đầu cô cũng chỉ nhớ được rằng “mình đã cố gắng luyện đề mẫu như thế”, ngoài ra chẳng còn gì khác, cũng giống như việc cô bé ấy đã khoe với rất nhiều người là mình đi học ở lớp này, nhưng gần như chẳng bao giờ đến lớp; cũng giống như việc cô tìm rất nhiều người hỏi thăm cách thức học tiếng Anh, nhưng chẳng bao giờ thực sự ghi nhớ đi đâu gì vào đâu. Lừa người khác rất dễ, lừa bản thân mình càng dễ hơn, thế nhưng, lừa cả thế giới này thì hơi khó.

Tôi nhớ có một cô bé tên là Tiểu Bạch, lúc nào cũng thích tôi giới thiệu cho một số tên sách và tên phim, hơn nữa lại còn yêu cầu phải thật phong cách, vì thế, mỗi lần tôi đọc sách xong đều mang đến cho cô đọc. Mỗi lần cô đọc xong, đều đăng lên weibo, bên dưới có vô số người "like".

Có lần, trong lúc nói chuyện phiếm với cô, tôi hỏi: “Nói anh nghe, quyển sách lần trước đọc xong em có nhớ gì không?”

Cô đáp: “Em quên hết rồi.”

Về nhà, thấy cô lại khoe trên WeChat là vừa đọc xong một cuốn sách, tôi vội “like” ngay bài viết ấy.

Một người bạn khác tên là Tiểu Lộ, rất thích đến phòng tự học, mỗi lần tôi lên WeChat đều thấy cô cập nhật: Đạo này mệt lắm; Sắp thi đến nơi rồi, chỉ còn cố mấy ngày nữa thôi; Đi sớm về muộn...

Cuộc sống mà cô mô tả, lúc nào cũng đầy trắc trở, đầy cố gắng. Cuộc sống mà cô trưng ra cho người khác nhìn vào, lúc nào cũng đầy năng lượng tích cực.

Thế nhưng, cái gì không qua được, thì vẫn là không qua được. Kết quả thi cử của cô dường như luôn trắc trở, và bất lực.

Bởi xét cho cùng, mọi sự cố gắng không phải để cho người khác nhìn, quan trọng là những cố gắng ấy có thực sự chạm đến được nội tâm của mình hay không, có giúp nâng cao bản thân lên hay không. Một lần nọ, tôi cùng cô đi tự học, thấy cô mang theo nào sách kế toán, sách tiếng Anh, đề luyện thi... còn có cả điện thoại di động nữa.

Cả một buổi sáng cô hết lên WeChat, lại lướt weibo. Kiểu cố gắng này, thực ra chỉ là trông có vẻ cố gắng mà thôi.

Trông bên ngoài ngày nào cũng thức khuya, nhưng lại chỉ cần điện thoại like dạo; trông bên ngoài đi học thật sớm, nhưng trong giảng đường lại chỉ ngủ bù giấc đêm hôm qua, trông bên ngoài ngày nào cũng trong thư viện, nhưng thực ra chỉ bận rộn suốt cả một ngày; trông bên ngoài là đến phòng tập gym, nhưng chỉ để bắt chuyện với mấy anh đẹp trai, mấy nàng xinh gái. Ở bên cạnh chúng ta, luôn có một số người ghi chép rất nghiêm túc, nhưng kết quả học tập lại không được tốt lắm, cũng có những người thành tích học tập cực tốt, nhưng trông bên ngoài lại chẳng nghiêm túc gì cả. Rất nhiều người định nghĩa loại thứ hai là người thông minh, thực ra, bọn họ chỉ là những người có thể gạt bỏ được mọi cảm dỗ trong lúc học tập, toàn tâm toàn ý cố gắng, tuy là những cố gắng ấy người khác không nhìn thấy được, nhưng trong thời gian học tập, họ không hề phân tán.

Những cố gắng này, không nhất thiết phải để người khác biết, có lúc, giữa đêm khuya bạn than thở thế giới này thật bất công, tại sao người nào đấy trông có vẻ chẳng mấy khi học hành, cuối cùng lại có thành tích tốt như thế. Thế nhưng, ở đằng sau, bọn họ và bạn rồi cuộc đã làm những gì? Cuộc sống của bạn và cuộc sống của bạn mà mọi người nhìn thấy, có đồng nhất hay không? Bạn có chắc rằng, thời gian được gọi là cố gắng ấy, bạn đã thực sự động não? Thực sự chuyên tâm vào công việc chính? Thực sự không thẹn với lòng mình chứ? Hay là, bạn chỉ trông có vẻ như rất cố gắng mà thôi?

Bạn tưởng mình đang hòa đồng, thực ra là đang lãng phí tuổi trẻ

Tôi viết bài này hoàn toàn ngẫu nhiên. Hôm đó, một học sinh kể với tôi, trong phòng ký túc xá có bốn người, cậu ấy là người duy nhất không chơi game, nhưng lại bị những người khác công kích tập thể: “Học hành có tác dụng gì chứ? Cậu giả bộ với ai vậy? Cậu không nhập bọn với chúng tớ, sau này làm sao có tiền đồ gì được?” Hôm ấy nghe xong, tôi hết sức buồn bực nhớ đến cuộc sống đại học của mình.

Thực ra, tôi chưa từng thoải mái trong cái quần thể ấy.

Tôi chợt hiểu ra, học đại học không phải là để hòa vào một tập thể, mà là để hoàn thành mộng tưởng của mình, sau đó tìm ra quần thể thực sự thuộc về mình.

Cảm giác này giống như bạn là một cao thủ bóng rổ, tại sao nhất thiết phải nhập bọn với một nhóm toàn người học giỏi tiếng Anh chứ? Không thể chọn lựa bạn cùng phòng với mình, nhưng bạn có thể lựa chọn bạn bè của mình, không thể quyết định hoàn cảnh sống của mình, nhưng bạn có thể quyết định môi trường lý tưởng của riêng bạn.

Hòa nhập vào tập thể thích hợp với mình, tìm kiếm thứ mình cần, dù là lý tưởng, hay bạn bè, đây mới là điều bạn nên làm trong bốn năm đại học.

Từng có một phòng ký túc xá, trong phòng có tám người. Mỗi khi có đủ cả tám người trong phòng, trưởng phòng đều tổ chức một trò chơi, tám người chia làm hai nhóm, mỗi nhóm ba người cùng đánh bài, hai người còn lại thì bật máy tính lên chơi DOTA (một trò game online), hoặc lấy điện thoại ra không ngừng lướt web, hoặc không thì nằm trên giường cầm PSP (một loại máy chơi game) đợi đến lượt bọn họ.

Sau đó, một buổi tối trôi qua như thế.

Sau đó, một năm đã trôi qua như thế.

Sau đó, bốn năm đã trôi qua như thế.

Trong tám người ấy, nhất định có một hai người vẫn sống khá tốt, nhưng cũng nhất định có người rất chật vật. Những người sống khá tốt, có thể nói đã sống rất giả dối trong bốn năm đại học, vì bọn họ bày trò cho người khác sa ngã, còn mình vẫn kiên định tiến lên phía trước, trong ngoài bất nhất, người rất chật vật ấy, mãi mãi không bao giờ biết được vấn đề nằm ở đâu.

Trong buổi học gần đây nhất, tôi không ngừng nhấn mạnh điều này với học sinh của mình: thời đại học, các bạn không thể lựa chọn bạn cùng phòng, nhưng có thể lựa chọn bạn bè của mình.

Bởi lẽ, gần đây tôi bắt đầu phát hiện ra: phòng ký túc xá là nơi sự truy lạc bắt đầu, hòa nhập vào hội nhóm là khởi điểm của sự đào thải.

Trong quan niệm của nhiều người, khi ba trong bốn người liên tục tải về các phim của một nữ minh tinh nào đó, mà người thứ tư không xem thì là không hòa đồng.

Trong bốn người, ba người chơi game, người thứ tư không chơi thì là không hòa đồng.

Con người thường sợ cô đơn, vì thế, hầu hết mọi người đều chọn cách hòa nhập với tập thể.

Thế nhưng, bạn tưởng mình đang hòa đồng, thực ra lại đang lãng phí tuổi xuân; bạn tưởng mình kết bạn, nhưng khi bạn tốt nghiệp với hai bàn tay trắng, ai còn coi bạn là bạn bè? Bạn tưởng mình không cô đơn trong bốn năm đại học, đến khi tốt nghiệp không có việc làm, không có nửa kia, bạn lại càng cô đơn gấp bội.

Có người nói, cô đơn rất đau khổ, nhưng có ai bảo thực hiện lý tưởng của mình mà không đau khổ đâu? Trong thời gian bốn năm ngắn ngủi ở trường đại học, tôi đã chứng kiến rất nhiều trường hợp vì hòa nhập với tập thể mà trở nên sa đọa.

Còn nhớ hồi năm thứ nhất, suốt ngày có người rủ tôi chơi game, tôi cũng chơi, nhưng cuối cùng chỉ đọng lại cảm giác trống rỗng, giống như bọn họ.

Còn nhớ hồi năm thứ hai, khi họ cần điện thoại di động liên tục tải về các game mới, tôi lại ngồi trong góc ôm sách từ vựng tiếng Anh để học.

Còn nhớ hồi năm thứ ba, bảy người trong phòng ký túc cùng công kích tôi, nói tôi không hòa nhập với tập thể. Còn có người đi khắp nơi rêu rao rằng tôi kiêu ngạo, nói xấu tôi khắp nơi, nhưng tôi hiểu, khác người không phải cái sai của mình, cuối cùng tôi đành phải làm đơn xin đổi phòng khác.

Đến giờ, tôi đã quên mất tên của những người nói tôi không hòa nhập tập thể ấy rồi. Tôi biết, trong nhóm họ có thể có người còn nhớ đến tôi. Nhưng tôi chỉ muốn nói, họ nhớ đến tôi, chứng tỏ cuộc sống của họ không thể không có tôi, còn tôi đã quên mất tên họ, chứng tỏ cuộc sống của tôi không cần đến bọn họ.

Cho đến hôm nay, tôi quen rất nhiều người, có một số là đạo diễn lớn, một số là diễn viên nổi tiếng, một số là các doanh nhân lớn, một số là đại gia trong giới tài chính, chính trị gia, một số là những hot girl hồi đầu chẳng buồn ghé mắt nhìn tôi lấy một lần, quan trọng nhất là, tôi có một đám bạn tốt. Đến thời điểm này tôi mới thấy cảm kích, nhờ hồi đó không hòa nhập với tập thể, mà hiện tại tôi mới tìm được quần thể của riêng mình, làm những việc mình cần phải làm.

Nếu hồi đó tôi hòa nhập với tập thể đó, hiện tại bên cạnh tôi là những ai, tình trạng của tôi sẽ như thế nào?

Tôi luôn có niềm tin kiên định rằng, anh hùng vĩnh viễn là người cô độc, chỉ có đám lâu la lính lác mới tụ tập vô tội vạ. “Định luật 80/20” có thể áp dụng với bất cứ góc ngách nào trên Trái Đất này: 20% số người chiếm hữu 80% tổng tài sản; 80% số người phục vụ cho 20% số còn lại.

Đặc biệt là các chàng trai, bốn năm đại học, nếu cứ tụ bạ, cứ ở trong phòng ký túc, không chịu mở mang tầm mắt, chỉ giậm chân tại chỗ làm ếch ngồi

đáy giếng thì đến lúc bước ra ngoài xã hội, các bạn sẽ phải nhận lấy hậu quả.

Còn các bạn gái, trong thời kỳ đại học lại càng cần phải bồi dưỡng rèn luyện tính cách độc lập, dựa dẫm vào một người đàn ông không thể bằng được dựa vào đôi bàn tay mình để sáng tạo ra tương lai.

Song, đi đâu tôi muốn nói là, không hòa nhập tập thể chứ không phải kết thù chuốc oán, không phải khăng khăng một phách. Ít nhất, cũng chớ nên làm méch lòng người khác, vì “đạo không hợp thì không đi được với nhau”. Đi đâu này không có nghĩa là đến nói chuyện cũng không được, hoặc là công kích lẫn nhau bằng lời lẽ gay gắt. Bạn có thể ủng hộ cách sống của người khác, chỉ có đi đâu, cần phải có suy nghĩ của riêng mình.

Nói tóm lại, những người đạt được thành tựu ngoài kia, bao giờ nội tâm cũng có một khoảng trời riêng, họ thích lặng lẽ tư duy, đồng thời không ngừng tiến bước về phía lý tưởng của mình.

Đi làm thêm chỉ để kiếm tiền, là sự đầu tư ngu xuẩn nhất

Cuối năm 2010, năm đầu tiên làm thầy giáo, tôi quen được một người bạn tốt - một sinh viên năm thứ nhất khoa Kinh tế trường Đại học Nhân dân. Tôi luôn nghĩ rằng, khoa Kinh tế trường Đại học Nhân dân là một khoa cực oách, vì thi vào rất khó, thêm nữa tôi đang tha thiết muốn biết thêm một số kiến thức về kinh tế học, vì vậy tôi luôn lấy lòng cô, để cô giảng giải, truyền thụ cho một số tri thức. Chúng tôi thường hay hẹn nhau uống cà phê ngoài quán, vì khi ấy tôi đã bắt đầu đi làm, nên đại đa số là do tôi trả tiền. Cho đến một ngày...

Cô ấy nói với tôi: “Anh Long, anh giới thiệu cho em một công việc làm thêm ở trung tâm tiếng Anh gì đấy được không?”

Tôi hỏi: “Tại sao?”

“Gần đây em túng tiền lắm, cứ bắt anh mời suốt, em cũng ngại lắm ấy.”

Tôi nói: “Em thi tiếng Anh cấp 4, cấp 6, IELTS, TOEFL chưa?”

Cô đáp: “Em mới học năm nhất mà, đương nhiên là chưa rồi.”

Tôi nói: “Thì đấy, em mới học năm nhất, sao vội kiếm tiền vậy?”

Cô ngừng lại chừng năm giây rồi nói: “Anh đúng là không phải bạn tốt.”

Sau đấy, cô vừa cứng vừa mềm thuyết phục, tôi đành giới thiệu cô đến một trung tâm chuyên dạy tiếng Anh cho thiếu nhi. Học sinh của cô đầu học tiểu học. Lúc lên lớp, cô chỉ phải dạy học sinh bảng chữ cái, nói Father (bố), Mother (mẹ), sau đó chơi trốn tìm, đuổi bắt với các em.

Tháng đầu tiên, cô kiếm được hơn 4000 tệ. Cô cực kỳ vui vẻ mời tôi ăn một bữa cơm.

Cuộc sống như vậy kéo dài suốt học kỳ II năm thứ nhất đại học. Cô để dành được một ít tiền, mọi người đều khen ngợi, cho rằng cô thật sự rất có

chí phấn đấu.

Thế nhưng, tôi lại phát hiện ra một số điểm không ổn. Nếu mỗi tháng bạn nhận của công ty 4000 đồng, vậy thì ít nhất bạn phải kiếm cho người ta 20000 đồng, mỗi ngày phải bỏ ra 8 tiếng đồng hồ. Vậy mà một tháng của bạn mới đáng giá 4000 đồng?

Về sau tôi mới biết, mỗi ngày cô tốn 10 tiếng đồng hồ để soạn bài, ngoài 8 tiếng ăn cơm và ngủ ra, cô chỉ còn lại 6 tiếng để học tập. Kể cả cô có thực sự dùng hết 6 tiếng này để học tập, thì cũng không thể coi là sinh viên toàn thời gian mà đã là sinh viên bán thời gian mất rồi. Tâm sức cô bỏ ra trong 10 tiếng đồng hồ để soạn giáo án ấy lớn hơn rất nhiều những gì thu nhận được trong chưa đầy 6 tiếng đồng hồ. Vào thời điểm cần thu nhận, cô lại lựa chọn bỏ ra, thế thì bốn năm đại học còn có nghĩa lý gì?

Hôm đó, tôi và cô nói chuyện rất lâu, cô cảm ơn tôi và nói: “Anh Long, anh nói đúng lắm, em sẽ viết thư xin thôi việc.”

Kể đó, một việc không ngờ lại xảy ra. Quản lý nói chuyện với cô, thấy cô có biểu hiện xuất sắc, bèn tăng lương gấp đôi. Trước sự cảm động ấy, cô lại tiếp tục làm thêm một năm nữa.

Năm đó, tôi không nhớ quá rõ cô, chỉ để ý những khi ăn cơm với tôi, cô càng lúc càng ít nói về kiến thức kinh tế, mà ngày càng nói nhiều hơn về việc giảng dạy tiếng Anh. Tôi rụt rè hỏi: “Sau này em định làm giáo viên tiếng Anh à?”

Cô nói: “Không ạ, em học kinh tế mà. Sau này đương nhiên là phải trở thành nhà kinh tế, giống như Lang Hàm Bình² ấy.”

Tôi ngăn người ra hỏi: “Nhưng mọi việc em làm đầu không khiến em trở thành nhà kinh tế được, sau này em chỉ có thể trở thành một giáo viên tiếng Anh thôi. Vì mọi việc em làm bây giờ đều chẳng liên quan gì đến kinh tế cả. Tuy rằng em chưa cảm nhận được, nhưng những thứ này lại âm thầm quyết định tương lai của em đấy.”

Cô đáp: “Không thể nào, em kiếm nốt ít tiền rồi sẽ dừng lại ngay, cơ sở vật chất cũng rất quan trọng mà!”

Tôi lại im lặng, chỉ hy vọng mình nói sai.

Kỳ nghỉ hè năm thứ hai, rất nhiều ngân hàng cho sinh viên khoa Kinh tế cơ hội thực tập, các bạn học của cô hầu như đều nhận được offer, còn cô, vì bận làm việc, không ngờ đến tiếng Anh cấp 4 cũng trượt, khỏi nói đến các chứng chỉ chuyên ngành kinh tế, ngay môn văn hóa cũng bị nợ mất hai môn. Mà kỹ năng duy nhất cô thu hoạch được, chính là làm thế nào khiến lũ trẻ vui vẻ và trao đổi với phụ huynh chúng.

Câu chuyện này vẫn có một cái kết đẹp, vì cô bé này năm nay tốt nghiệp xong đã đi Mỹ học chuyên sâu rồi, nhưng mỗi lần nhắc lại chuyện cũ, cô đều nói với tôi, hồi ấy cô kiếm được một khoản lương kha khá, nhưng cảm giác giống như bị hội chứng luộc ếch vậy, sợ ý một chút là chết lúc nào không biết. Chẳng những vậy, cô còn tưởng rằng mình rất cố gắng, thực ra là cố gắng đi về phía vực sâu, chẳng học được gì cả.

Bốn năm đại học là bốn năm hấp thu tri thức dày đặc nhất, thời gian quý giá như vậy, tại sao phải đi kiếm tiền? Sau này bạn sẽ có nhiều thời gian kiếm tiền, nhưng sẽ không có đủ thời gian và tâm sức để học tập nữa. Thời sinh viên, nghèo là chuyện bình thường, nó càng có thể khiến bạn giữ được ý chí và đấu chí để làm những việc mình thích và có tính thử thách. Một số công việc làm thêm thuần túy chỉ là lãng phí thời gian, lãng phí năng lượng, làm suy yếu ý chí phấn đấu của bạn.

Hồi tôi học đại học, có đi làm gia sư, hồi ấy vui lắm, cảm thấy có tiền rồi. Sau này, tôi mới nhận ra ngoài việc mỗi tiếng kiếm được 100 đồng ra, thì tôi đã lãng phí một phần lớn thời gian. Tôi làm được khoảng hai tuần rồi xin nghỉ.

Còn một số nghề nữa, ví dụ như nhân viên phục vụ, nhân viên giao hàng nhanh... tôi không kỳ thị những nghề nghiệp ấy, chỉ là tại sao bạn cứ phải lãng phí thời gian học tập, đọc sách quý giá để đi làm những việc mà ai cũng có thể làm? Nếu chỉ để làm những việc ấy, bạn còn phải đi học đại

học làm gì? Kỳ thực, nếu bạn không học lên thạc sĩ, thì bốn năm này là bốn năm cuối cùng bạn có thể tập trung học tập. Trong bốn năm này, bạn có rất nhiều việc phải làm: bạn có thể không lên lớp, nhưng bạn không thể không đọc sách, bạn có thể không lấy bằng, nhưng bạn không thể không học tập; bạn có thể không tụ bạ, hòa nhập với những người xung quanh, nhưng bạn không thể không kết bạn. Bạn tưởng là ở trường đại học ngoài thời gian trên lớp, còn lại đâu có thể lãng phí, thảnh thơi, mình chỉ đi làm thêm một chút, còn hơn là ở trong ký túc xá ngủ hay chơi game nhiều. Song tôi nói cho bạn biết, khi bạn tiêu phí những khoảng thời gian mà bạn cho là bỏ thì thương vương thì tội ấy, có vô số sinh viên khác đang cố gắng học tiếng Anh chuẩn bị ra nước ngoài, cũng có vô số sinh viên khác đang vào thư viện đọc cuốn sách mà mình thích. Sau khi tốt nghiệp, những người đó sẽ chuyển toàn bộ tri thức và kỹ năng mình học được thành những thứ cần cho công việc, kiếm được nhiều tiền hơn gấp bội.

Đến hôm nay, tôi vẫn cảm ơn chính mình vì đã không bị việc kiếm tiền làm cho mê muội, tôi cho rằng người trẻ không thể coi việc kiếm tiền là mục đích sống, mà phải học tập nhiều hơn, tìm hiểu thế giới này nhiều hơn. Mấy năm trước, tôi quyết định dành thời gian rảnh đi học chế tác điện ảnh: biên tập, cắt cảnh, quay phim, hiệu ứng đặc biệt. Vậy là, sau vài bộ phim, tôi đã hợp tác với trang Youku ra bộ “Người vỡ mộng”. Tôi cũng rất cảm động, bởi thời trẻ đã không tham làm thêm kiếm tiền mà làm lỡ dở việc học của mình, đánh mất bao nhiêu là khả năng phát triển.

Cuối cùng, tôi chân thành khuyên mọi người: đừng ngưỡng mộ cuộc sống của những người có việc làm thêm, có tiền, vì cùng với sự trưởng thành về tuổi tác, sớm muộn gì bạn cũng có. Thế nhưng, những thứ bạn có mà họ không có: thời gian, tuổi trẻ... thực ra cực kỳ quan trọng. Bởi vậy, đừng vì một số công việc làm thêm vô nghĩa mà lãng phí cả tuổi xuân tươi đẹp, làm vậy không đáng chút nào.

Cách nghỉ ngơi tốt nhất

Anh A - một nhân vật nổi đình đám trên mạng mà tôi quen biết là một người đàn ông tràn đầy nhiệt huyết, cảm giác như ngày nào anh cũng có vô số thời gian dùng không hết: viết sách, giảng bài, đọc sách, tham gia đủ các loại chương trình, anh chia thời gian của mình thành rất nhiều phần nhỏ, phần này của ngày hôm nay làm cái gì, phần kia làm cái gì. Những phần này đều được phân chia rất tỉ mỉ, để thời gian của một ngày không lãng phí chút nào. Trong vòng một năm, sự nghiệp của anh đi lên vùn vụt, các mối quan hệ cũng mỗi lúc một nhiều, số lượng fan đông đến nỗi khiến người ta phát khiếp. Mỗi lần xem weibo của anh, câu hỏi mà các học sinh hỏi nhiều nhất là: “Làm sao thầy có thể cùng lúc làm được nhiều việc như thế? Thầy không cần nghỉ ngơi à? Thầy là người sắt chắc?”

Câu trả lời của anh rất đơn giản: “Làm những việc khác nhau, chính là sự nghỉ ngơi tốt nhất.”

Không biết bạn từng có cảm giác, hôm nay đã học tiếng Anh ba tiếng đồng hồ, mệt quá, vậy là bạn tự nuông chiều bản thân một chút, ngủ trưa một giấc, đổi lại là đến tối bị đau đầu khó chịu, sau đấy thì không thể làm nổi việc gì nữa. Việc này xảy đến với rất nhiều người, rõ ràng đã ngủ cả buổi chiều, vậy mà không đỡ mệt, vẫn cứ uể oải, hiệu quả công việc không cao. Nguyên nhân đơn giản lắm, vì cách thức nghỉ ngơi căn bản không phải là ngủ triền miên, mà là nghĩ vấn đề khác, đi làm việc khác. Quan trọng là, họ chẳng mệt hơn những người ngủ suốt ngày là bao nhiêu.

Tôi vẫn không thể quên được chuyện của anh H bạn thân tôi. Hồi mới ở quê lên Bắc Kinh lập nghiệp, tôi ở chung với anh một thời gian. Hồi ấy, anh đang tự ôn luyện, chuẩn bị cuối năm thi nghiên cứu sinh. Tôi là giáo viên tiếng Anh, nên tiếp xúc với rất nhiều học sinh: có người cần cù, có người lãng chàng, có người hiệu suất không cao, cũng có loại thiên tài. Mặc dù tôi không thích phân loại người khác, nhưng tôi đã gặp rất nhiều bạn học hành cần cù mà vẫn nhàn nhã, cũng thấy rất nhiều bạn nhìn bề ngoài thì rất khổ luyện nhưng cuối cùng lại chẳng có kết quả tốt. Anh H bạn tôi thuộc loại thứ hai.

Một ngày, anh ấy làm đề thi Anh khoảng hai tiếng, học một ít từ mới, dịch dăm ba câu là thấy mệt. Anh bèn vươn vai, kế đó nằm vật giương, rồi như bị đánh xuống giường không thể ngẩng dậy được nữa, lăn bên này bên kia vài lượt là ngủ thiếp đi... Tôi đánh thức anh dậy, hỏi: “Anh có thi nghiên cứu sinh nữa không vậy?”

Anh đáp: “Tôi nghỉ một tí rồi học tiếp.”

Anh ngủ khoảng một tiếng, sau khi dậy, hiệu suất thấp đến kinh người. Quyển sách mãi vẫn mở ở trang đó, hơn một tiếng sau, anh vẫn cứ nhìn chăm chăm vào mấy dòng đó. Tôi bước đến gần, mới phát hiện anh đã lơ đãng thoát ra lên mạng từ lúc nào.

Anh thi nghiên cứu sinh hai lần, đều trượt cả. Có bữa anh hỏi tôi: “Có phải tôi già rồi không, lúc nào cũng thấy không ngủ đủ giấc, ban ngày buồn ngủ, tối lại mất ngủ, học hành chẳng hiệu quả gì cả.”

Ở chung phòng với anh một thời gian dài như vậy, tôi hiểu rất rõ, một ngày anh ngủ hơn mười tiếng đồng hồ, chắc chắn là đủ rồi. Vì vậy, tôi nói với anh: “Anh thử đừng dùng giấc ngủ để thả lỏng bản thân nữa xem. Học một rồi thì đứng dậy đi chạy bộ.”

Dưới sự kêu gọi của tôi, anh và tôi cùng đi làm thể tập thể hình. Thời gian đó tôi cũng đang cố gắng giảm béo, nên đã dẫn anh cùng đến phòng tập. Tầm thân vốn đã mệt mỏi của anh, sau khi chạy cho ướt sũng mồ hôi, tinh thần chẳng những không uể oải mà ngược lại còn trở nên có sức sống hơn. Hôm đó, anh học đến mười một giờ đêm, không thấy buồn ngủ chút nào. Khi làm xong bài cuối cùng, anh vươn người một cái, cơn buồn ngủ bèn ập tới, nằm xuống là ngủ ngay. Đêm đó, anh không mất ngủ, tôi nghe tiếng ngáy đều đều. Hôm sau, anh gọi điện cho tôi: “Thượng Long, đi tập thể dục không?”

Ngày hôm sau, anh lại tiếp tục đi đến phòng tập với tôi.

Nhiều lúc, chúng ta cảm thấy rất mệt mỏi, chẳng còn tinh thần làm việc gì nữa, chúng ta thấy buồn ngủ, nhưng nằm trên giường lại không

sao ngủ được. Thực ra, đó không phải vì chúng ta đã già, mà là bởi chúng ta không vận dụng thời gian một cách hợp lý. Thời gian của chúng ta quý báu như thế, tại sao lại không sử dụng một cách có kế hoạch? Nhiều khi, thời gian nghỉ ngơi hoàn toàn không phải là để ôm đầu ngủ vùi, mà là để đi điều chỉnh lại trạng thái, để đầu óc nghĩ việc khác, ngủ chỉ là một trong các phương thức thả lỏng bản thân mà thôi, ngoài cách ấy ra, chúng ta còn nhiều phương pháp khác nữa.

Tôi từng có một học sinh là sinh viên thuộc loại top Đại học Bắc Kinh, trong giai đoạn luyện thi nghiên cứu sinh, thời gian mỗi ngày của cậu ấy đều được lên kế hoạch rất chi tiết. Hằng ngày, cậu học tiếng Anh hai tiếng, một rưỡi thì bắt đầu vẽ tranh, vì học tiếng Anh sử dụng phần ghi nhớ của bộ não, còn vẽ tranh thì sử dụng phần nào sáng tạo. Vẽ tranh một rưỡi, cậu bèn chuyển sang đọc sách chính trị. Ngồi mãi cũng mệt, cậu liền đứng dậy chạy vài vòng, chạy đến khi mồ hôi túa ra thì lại tiếp tục học. Mỗi ngày cậu đều khiến việc học hành của mình trở nên không đơn điệu, cuộc sống không nhàm chán. Tuy rằng thời gian ôn luyện để thi nghiên cứu sinh không dễ dàng gì, nhưng ít nhất cũng không đến nỗi phải khổ sở vật vã.

Các thầy giáo của Khan Academy từng làm một thực nghiệm xác định thời gian tập trung chú ý của một người trưởng thành chỉ có 15 phút. Nếu chúng ta ép buộc bản thân, thời gian này có thể dài hơn một chút. Nhưng chúng ta có thể dùng phương thức khác để thả lỏng đầu óc, như vậy, sẽ không thấy buồn ngủ nữa.

Rất nhiều người không thể kiên trì chạy đường dài, là vì trong đầu chỉ nghĩ đến bước chân của mình, những bước chạy lặp đi lặp lại ấy thật nhàm chán và nặng nề, chẳng mấy chốc người đó sẽ suy sụp. Những người kiên trì chạy, đều là những người dùng đôi mắt để nhìn phong cảnh bên đường. Bạn thấy đấy, cái gọi là nghỉ ngơi, không phải ngủ vùi, mà là thêm một chút gia vị vào cuộc sống của mình, để nó trở nên khác đi, nhiều màu sắc hơn.

Trở lại với cuộc sống của tôi. Hồi mới làm thầy giáo, tôi cảm thấy mọi thứ rất mới mẻ, mỗi ngày đều có thể gặp các học sinh khác nhau, mỗi ngày giảng những bài khác nhau, nơi dạy cũng đổi qua đổi lại. Thế nhưng lâu

dần, tôi chẳng muốn chuẩn bị bài mới nữa, nội dung bài giảng cứ lặp đi lặp lại. Mặc dù học sinh khác nhau, nhưng phản ứng giống nhau, địa điểm dạy học cũng chỉ có vài chỗ như thế. Vậy là, tôi bắt đầu cảm thấy cuộc sống thật nhợt nhạt, khô khan, ngày nào cũng thấy mệt mỏi, lên lớp xong chỉ muốn về nhà ngủ. Khoảng thời gian đó, tôi cảm tưởng thời gian giống như bị lên dây cót, chán chường, nhợt nhạt lại còn tàn nhẫn. Ngày ngày tuy đầu rất bận rộn, nhưng chẳng vui vẻ gì.

Trong một cơ hội ngẫu nhiên, tôi quen được một anh bạn bên khoa đạo diễn, anh ấy dạy tôi viết kịch bản, giới thiệu một số tác phẩm cho tôi đọc và học hỏi. Sau đó, tôi thi vào Dự án bồi dưỡng đạo diễn trẻ, thành lập studio Long Ảnh, các bài viết cũng bắt đầu có rất nhiều người đọc. Vốn dĩ, mỗi ngày tôi lên lớp 10 tiếng, sau đó thời gian còn lại đi ngủ, bây giờ, tôi đã cắt bớt rất nhiều thời gian đi dạy, chuyển sang viết tạp văn, viết kịch bản, đọc sách, du lịch. Cũng có nhiều người hỏi tôi: “Sao anh có nhiều thời gian thế, vừa viết sách vừa đi dạy vừa làm phim, lại còn đọc sách nữa, bận như thế, nghỉ ngơi vào lúc nào?” Thực ra, nghỉ ngơi là chuyện rất đơn giản, làm việc khác mà thôi. Lên lớp là việc tốn thể lực, dạy xong thì cũng nên động não, đầu óc mệt rồi thì đọc sách nghỉ ngơi một lúc, khi nào mắt mỏi thì nghe nhạc, ngồi lâu rồi thì dậy chạy bộ. Nghỉ ngơi không nhất định phải ngủ, thực ra chỉ cần dùng đầu óc theo cách khác để làm việc mà thôi.

Những người ngày nào cũng ở nhà ngủ vui mãi mãi không thể biết được những người chạy bộ trên máy có một niềm vui khác. Những người đang chạy, luôn cảm thấy thế giới này vận động, năng lượng tích cực và cảm giác an toàn khá giống nhau, đều là do bản thân mình mà ra. Những người ngày nào cũng hừng hực sống và làm việc kia không phải trời sinh ra đã khác người, mà chỉ vì họ luôn sống với một trái tim ham học hỏi và theo đuổi cái mới mà thôi.

Còn về giấc ngủ, mỗi ngày đảm bảo ngủ cho đủ là được. Tôi luôn nghĩ rằng, tuổi trẻ và sức sống là thứ không dễ gì có được, hà tất phải lãng phí vào việc ngủ?

Giỏi thôi chưa đủ, bạn có phải không thể thay thế hay không?

Dạo trước, khi studio của tôi tuyển người, một cô gái trẻ với nụ cười tươi tắn bước vào. Tôi xem tác phẩm của cô, cảm thấy rất khá, bèn hỏi: “Em muốn ứng tuyển cho vị trí nào vậy?”

Cô đáp: “Dựng phim ạ.”

Thực ra tôi rất muốn tuyển cô, nhưng người dựng phim của nhóm chúng tôi làm việc rất chăm chỉ, lại có năng lực, đồng thời tình hình tài chính của chúng tôi cũng không đủ để tuyển thêm người nữa vào vị trí này. Trong lúc đắn đo, tôi hỏi: “Em có nghĩ đến việc đổi sang vị trí khác không? Như là làm hiệu ứng đặc biệt chẳng hạn?”

Cô đáp: “Em không biết làm ạ.”

Tôi nói: “Vậy em còn biết làm gì nữa?”

Cô ngẩn người ra giây lát, đoạn nói tiếp: “Em dựng phim rất khá mà, anh xem tác phẩm của em rồi, hẳn là đã biết.”

Lúc đó tôi rất mâu thuẫn, vì quả thực cô rất giỏi, nhưng vị trí đó đã có người rồi. Người giỏi rất nhiều, cô có thể bị thay thế, đi trước mà hóa ra lại đến sau. Vì vậy, chúng tôi bàn bạc một hồi, cuối cùng tôi giới thiệu cô sang một studio khác. Vốn dĩ tưởng chuyện này đã kết thúc, nhưng tối hôm đó, cô gái gửi cho tôi một tin nhắn rất dài, hỏi: “Em rất muốn gia nhập nhóm của anh, vả lại năng lực của em cũng không kém, tại sao anh không nhận em?”

Thực ra, nếu đổi thành người khác thì tôi đã không trả lời rồi. Cộng thêm, lúc ấy cái tật thích làm thầy người khác của tôi lại nổi lên, tôi nghĩ ngợi một lúc lâu, cũng trả lời cô một tin nhắn rất dài: “Tiểu Mỹ, bọn anh đều nhìn ra được là em rất giỏi, nhưng việc dựng phim này em vẫn chưa đạt đến trình độ cao nhất. Tuy rằng sau khi gia nhập với bọn anh, năng lực của

em chắc chắn sẽ được nâng cao rất nhanh, em có tiềm lực rất mạnh, nhưng tiếc là bọn anh đã có người dựng phim, vị trí đó đã đủ rồi. Mặc dù em giỏi, nhưng em lại không đủ may mắn. Nhưng em có biết không, người không thể thay thế bao giờ cũng sẽ may mắn hơn, lần sau em nhất định phải học thêm nhiều thứ khác nữa, như vậy cơ hội thành công sẽ cao hơn! Anh nói em đi đâu này nhé, sau này dù học tập hay làm việc gì cũng phải nhớ, giỏi thôi chưa đủ, nhất định phải xuất sắc, phải là người không thể thay thế, đây mới là quan trọng nhất.”

Sau ngày hôm đó, tôi và cô trở thành bạn tốt, chúng tôi thường cùng đi ăn. Hôm nay, cô đã ký hợp đồng với một studio rất lớn, lương tháng trên mười nghìn tệ. Chữ ký của cô trên weibo là: Giỏi thôi chưa đủ, bạn có phải không thể thay thế hay không?

Thực ra chỉ cần bạn vẫn còn đọc sách, mỗi ngày không ngủ đến tận trưa, không chơi game đến nửa đêm, không uống rượu đến tận khi trời sáng, vậy bạn chính là một trong những người đang nỗ lực; một người luôn nhìn về phía mặt trời, nhìn về tương lai, nhất định là một người giỏi giang. Thế nhưng, tại sao một người giỏi giang vẫn bị công ty lý tưởng của mình từ chối, bị giấc mơ của mình cự tuyệt từ ngoài cửa? Bởi vì trên thế giới này, không phải cứ nỗ lực là nhất định có thể thành công. Xét cho cùng, người cố gắng có rất nhiều, ở những thành phố lớn, thứ nhiều nhất chính là giấc mơ, không thiếu nhất chính là người giỏi. Thế nhưng, bạn giỏi giang thì sao chứ, mà định nghĩa về giỏi giang của mỗi người lại khác nhau. Nếu giỏi thôi chưa đủ, vậy thì hãy khiến mình trở nên không thể thay thế đi. Mà cách để trở nên không thể thay thế có hai loại: một là làm những việc người khác không muốn làm; hai là làm những việc người khác đều có thể làm tốt đến mức xuất sắc. Người như thế, mới là loại mà xã hội này thực sự cần đến.

Ảnh tốt nghiệp của một sinh viên nữ học ngành Cổ sinh vật của Đại học Bắc Kinh khiến dân mạng phát cuồng lên, vì cả khoa ấy chỉ có một mình cô, mọi người đều đùa rằng chắc chắn cô không bao giờ trốn học được. Có người lại hâm mộ cô, vì người như cô không phải lo nghĩ xin việc làm. Nếu trong xã hội chỉ có một vị trí tương ứng, và tiềm đề là không ai ngẫ vào đó dựa vào quan hệ, vậy thì vị trí này chỉ có thể thuộc về cô chứ không

phải ai khác. Nếu như có hai vị trí, vậy thì hai đơn vị sẽ phải tranh nhau để có được cô, thì nhau cho cô đãi ngộ, lương bổng tốt hơn, vì cô là người không thể thay thế. Trên đời này có rất nhiều người như vậy, làm việc mà người khác không muốn làm, để rồi trở nên không thể thay thế. Trước khi Bruce Lee (Lý Tiểu Long) sang Hollywood, đã có rất nhiều cao thủ trong giới võ thuật xuất hiện trên phim điện ảnh, nhưng chỉ có Bruce Lee sẵn sàng sang Mỹ phát triển. Rất nhiều cao thủ võ thuật không muốn rời bỏ quê hương đến một nơi xa lạ để mở mang sự nghiệp, mà khi đó bên Mỹ lại bùng nổ văn hóa phim ảnh, sau khi Bruce Lee sang đó, ông liền trở thành ngôi sao tầm cỡ thế giới, trở thành nhất đại tông sư. Thực ra, rất nhiều những người được gọi là thành công đó đều nhờ làm những việc mà người khác không muốn làm, từ đó trở nên không thể thay thế được.

Mấy năm trước, tôi học tiếng Anh trong trường quân đội, những người xung quanh đều cảm thấy tôi bị điên. Còn nhớ, có vô số đêm, tôi cầm cuốn từ điển tiếng Anh dày cộp đến phòng tự học, đứng đối diện với bức tường, lớn tiếng đọc thuộc lòng trong phòng học trống trải. Hồi đó, tôi viết lên giấy một câu thế này: Chịu được cô đơn, mới có thể hưởng thụ phần hoa. Về sau, câu này được chia sẻ rộng khắp trên mạng. Còn nhớ có bạn học đã hỏi tôi: “Cậu học giỏi lắm rồi, cần gì phải học thêm nữa?” Tôi đáp: “Giỏi thôi chưa đủ, phải xuất sắc mới được.” Năm 2010, tôi tham gia cuộc thi hùng biện tiếng Anh “Ngôi sao hy vọng”, trải qua cạnh tranh kịch liệt, tôi giành được giải nhất khu vực thành phố Bắc Kinh, giải ba toàn quốc. Người dẫn chương trình nói: “Bạn là người đầu tiên mặc quân phục tham gia cuộc thi của chúng tôi đấy.” Khi đó, rất nhiều người hỏi tôi: “Trong môi trường của bạn, không ai học tiếng Anh cả, tại sao bạn lại học tiếng Anh?” Tôi cười đáp: “Chính vì không ai học tiếng Anh, tôi mới học chứ.”

Tôi vẫn nhớ, hồi đó trong đầu chỉ nghĩ làm thế để khiến bản thân trở nên không thể thay thế. Tôi rất cảm ơn khoảng thời gian ấy, ngày ngày đầu cầm đầu cầm cổ học tiếng Anh, thế nên mới có cuộc sống mà tôi muốn có ngày hôm nay. Bây giờ, tôi đã bắt đầu toàn tâm toàn ý tập trung vào studio, hy vọng tương lai có thể làm ra những bộ phim hay hơn. Con đường này rất xa, có rất nhiều người cạnh tranh, tôi sẽ tiếp tục khiến bản thân trở nên mạnh mẽ hơn, mỗi ngày đầu tiên bộ một chút, làm những việc người khác không muốn làm, làm một cách xuất

sắc tuyệt đối những việc người khác đâu có thể làm, có vậy mới không thể thay thế được.

Tôi đã ở trong ngành đào tạo tiếng Anh được bốn năm, đối với ngành này, nổi tiếng nhất không phải là các lãnh đạo công ty, cũng không phải nhân viên, mà là những thầy cô giáo có sở trường đặc biệt. Các công ty, trung tâm lúc nào cũng tìm kiếm những giáo viên như thế. Họ có sở trường riêng của mình, họ là những người không thể thay thế. Làm lâu trong cái ngành này, tôi đã dần dần hiểu ra, điều quan trọng nhất là khiến mình trở nên giỏi giang hơn.

Mỗi lần đọc lại *Thủy Hử*, tôi đều cảm thấy rất thú vị, những nhân vật phong vân, lừng lẫy giang hồ như Tống Giang, Lý Quỳ cuối cùng đều không có kết cục tốt. Còn những người có tài năng đặc biệt như Tiêu Nhượng thối sáo, Kim Đại Kiên khắc chữ cuối cùng lại được trọng dụng. Thứ Đỗ Phủ để lại cho thế gian, không phải quan chức của ông, mà là những bài thơ ông viết. Vì thế, đối với thế hệ chúng ta đây, vũ khí để chúng ta sinh tồn trên thế giới này chính là sở trường, là việc mà chúng ta làm giỏi nhất.

Các bạn trẻ đang trên con đường học tập cũng chớ nên chỉ cầm đầu đọc sách, hãy đến các hội chợ việc làm xem hiện nay xã hội đang cần chuyên ngành gì, lên mạng xem các công ty lớn thiếu người như thế nào, rèn giũa kỹ năng sở trường đến mức không thể thay thế, biến đó thành sự nghiệp mà mình yêu thích. Con đường này có lẽ sẽ rất khó nhọc, thế nhưng, làm gì có cao thủ nào tu luyện mà không phải chịu đựng nỗi cô đơn, mà không phải vất vả khó nhọc. Nếu bạn đã lựa chọn con đường trở nên không thể thay thế, vậy thì trên đường thực hiện mộng ước của mình, hứng chịu vài ba cú đâm có hề chi?

Trên đời này nhất định có người đang sống cuộc sống mà bạn mong ước

Câu chuyện này bắt đầu từ một chuyến du lịch. Mùa hè năm 2011, tôi một mình lên đường đi du lịch. Một hôm, tôi đến Hoa Âm ở Thiểm Tây, trời rất lạnh, đột nhiên muốn leo núi Hoa Sơn, bèn thuê xe đến đó, đến nơi thì đã là ba giờ chiều. Lúc đến chân núi Hoa Sơn, trên người tôi còn đúng 100 tệ tiền mặt, trả tiền xe xong, bác tài nghi hoặc nhìn tôi nói: “Chưa thấy ai leo núi như cậu cả, đi một mình, không mang theo nhiều tiền thì cũng thôi đi, lại còn chọn cái giờ này nữa.”

Tôi nói: “Vậy thì nên leo vào lúc nào?”

Bác tài đáp: “Người khác đâu bắt đầu leo từ tối để sáng hôm sau xem mặt trời mọc. Từ đây cậu leo lên đỉnh Bắc ít nhất cũng mất bốn tiếng, cáp treo cũng nghỉ mất rồi. Đêm khuya vắng vẻ, cậu không mang theo nhiều tiền, không có chỗ trú, không sợ bị sói nó tha đi mất à.”

Tôi nghe mà dựng hết tóc gáy lên, nhìn ngọn Hoa Sơn cao sừng sững, rồi vẫn quyết định, nếu đã đến nơi rồi thì cứ leo đi vậy.

Khác người cũng có chỗ tốt, bạn sẽ không phải chịu đựng dòng người đông đúc và cảnh đầu người lơ lửng khắp nơi. Khác người không có nghĩa là tôi đã sai.

Hôm ấy, tôi một thân một mình, tai nghe tiếng gió thu hiu hắt, mắt nhìn lá rụng dưới chân núi, tim đập thành thịch không ngừng đánh trống thu quân. Tôi chỉ nhớ đoạn đường đó rất dài, tôi thì đi rất nhanh, vì một thân một mình leo núi lại còn lo lắng có tiếng sói tru hay ở đâu nhảy ra mấy vị lục lâm hảo hán chém cho vài nhát. Nếu mà thế thật, tôi chắc chắn chỉ biết quỳ xuống xin tha, đưa hết 70 đồng còn lại trên người cho họ mà thôi.

Thấy ven đường có một ông già bước đi loạng choạng đang lục thùng rác, tôi hỏi: “Ông ơi, nhanh nhất phải bao lâu mới lên được đỉnh Bắc ạ?”

Ông già không ngẩng đầu lên: “Bốn tiếng.”

Tôi nói: “Người trẻ như cháu thì sao ạ?” Ông già liếc mắt nhìn tôi một cái rồi đáp: “Nhanh mấy cũng phải mất ba tiếng đấy.”

Tôi chào từ biệt ông già, đeo tai nghe lên, bước trên con đường leo núi đầy mồ hôi nước mắt. Tôi bước đi càng lúc càng nhanh, nhưng càng lên cao lại càng lạnh, đến khu vực có tuyết, điện thoại cũng mất tín hiệu luôn. Tôi còn lơ mơ nhớ được, có một đoạn đường rất dốc, gần như là thẳng đứng, phải dùng tay tóm vào dây xích dãn lực bò lên. Thế nhưng, chỉ cần chạm tay vào sợi xích sắt đó, sẽ thấy lạnh đến thấu xương, thậm chí bàn tay còn dính chặt luôn vào đó. Tôi nhìn hai bàn tay mình, do dự không biết nên hay không nên leo tiếp, nhưng rồi lại nhìn ra phía sau, đã leo được nửa đường, muốn quay lại cũng không được nữa rồi, giống như bạn đã chèo thuyền ra giữa hồ, muốn tiến không xong mà muốn lùi cũng chẳng còn đường nào nữa, chẳng thà đánh liều một phen mà đi tiếp. Tôi đang nghĩ ngợi, đột nhiên trong thấy trên sợi dây xích gần như buông thẳng đứng ấy có một cô gái đang cố gắng leo lên. Cô leo rất chậm, nhưng bước nào ra bước đấy, rất vững chãi.

Nửa tiếng sau, tôi đuổi kịp cô, cô không cao, vóc người nhìn từ phía sau gầy gò, buộc tóc đuôi ngựa, lưng đeo ba lô, mặc đồ thể thao, mồ hôi chảy ròng ròng từ trên cổ xuống.

Cô không đi gắng tay. Bàn tay nhỏ nhắn đỏ lên vì lạnh.

Tôi leo chậm lại, gọi: “Xin chào, phía trước còn bao xa nữa mới đến đỉnh núi vậy?”

Cô gái hẳn là rất ngạc nhiên, đưa mắt nhìn tôi, thấy không giống người xấu, bèn cười đáp: “Cứ leo đi, để ý quá tới đích đến thì mất hết cả ý nghĩa của việc leo núi còn gì.”

Ở độ cao này, nhiệt độ đã xuống dưới 0, gió lạnh thổi vào mặt chúng tôi, chui vào cổ áo. Đoạn đường ấy, tôi đi cùng với cô, không nhanh, nhưng mỗi bước đều rất vững chãi. Đột nhiên tôi hiểu ra, kỳ thực chúng ta đều

đang đi trên từng chặng đường đời, điểm cuối là gì không quan trọng, vì những thứ đó đều cố định, thứ duy nhất không xác định, đó là cách chúng ta đi và phong, cảnh ven đường.

Sau đấy, chúng tôi lên đỉnh núi, tôi nhằm tính thời gian, là 2 tiếng 45 phút. Chúng tôi ng ồi trong một cái đình, tôi nói: “Thế mà họ bảo anh là phải ba tiếng mới lên được đỉnh Bắc:”

Cô mỉm cười: “Những gì họ nói chưa chắc đã đúng mà.”

Tôi lấy ra một lon bò húc, đưa cho cô: “Em đi du lịch một mình à?”

Cô gái đáp: “Ừ, em đi một mình.” Tôi hỏi: “Em không đi học sao?”

Cô đáp: “Đang tạm nghỉ.”

Thực ra, tôi có thể hiểu được, tôi đã đi dạy một thời gian dài, có đến một số ngôi trường chất lượng dạy học không tốt, học sinh chẳng học được gì, lại còn cấm ngặt trốn học nữa. Có nhiều bạn chẳng học được mấy tri thức chuyên ngành, nhưng phong cách quan liêu thì học được rõ lắm. Mỗi lần tôi đến những ngôi trường như thế giảng bài, đầu sẽ thấy một người đang chỉ huy một người khác: “Cậu đi mua bình nước cho thầy giáo.” Tôi hỏi: “Tại sao bạn không đi mua?” Người đó đáp: “Tôi là lãnh đạo của cậu ta.” Tôi thở dài, th ần nh ử, nếu mình mà đi học ở trường này, thà rằng đi làm những việc mình thích còn hơn, đừng nói là tạm nghỉ bảo lưu, có khi thôi học luôn cũng không chừng.

Tôi hỏi: “Em học trường gì thế?”

Nhưng, cô lại nói: “Em học trường Phục Đán.”

Tôi luôn nghĩ ngày trời lạnh thế này, hẳn là không thể có chim bay qua, thế nhưng, đúng lúc đó, tôi rõ ràng nghe thấy tiếng chim kêu.

Cô mỉm cười hỏi tôi: “Lúc đi được nửa đường, anh có từng nghĩ đến việc bỏ cuộc không?”

Tôi gật đầu.

Cô nói: “Có phải là phát hiện mình không còn đường lùi nữa, đành phải tiếp tục đi tới?”

Tôi đáp: “Đúng vậy.”

Cô nói: “Vậy nên, mấy cái gọi là *thành công học* toàn vớ vẩn cả, tất cả mọi thành công đều do bị bức ép mà ra, cố gắng chưa chắc đã thành công được.”

Tôi nói: “Thành công học cũng giống như bây giờ người ta cố xúi du lịch bụi vậy thôi, luôn có những người hề cảm thấy công việc không thuận lợi thì đi du lịch, mà không biết một mực theo đuổi việc lang thang chân trời góc biển với một mực theo đuổi cuộc sống sáng đi chiều về nơi công sở thực ra giống nhau, cao thủ thực sự là người có thể đi đâu tiết được hai thứ này một cách hài hòa.”

Cô chợt hỏi: “Anh làm gì vậy?”

Tôi đáp: “Anh làm thầy giáo, làm cả đạo diễn, biên kịch nữa.”

Con người tôi chính là như vậy, hề cứ nhắc đến trải nghiệm của bản thân là không phanh được. Thực ra như vậy là rất ngốc, vì chỉ có những người ruột để ngoài da mới kể từng tấc chuyện của mình ra với người khác, có lẽ vì h ồi ấy còn trẻ, nên tôi cứ kể hết. Tôi kể mình được giải ba cuộc thi hùng biện tiếng Anh toàn quốc, lúc làm thầy giáo cũng được đánh giá là giỏi nhất, lập công cho trường quân đội, nhưng cô cứ ngáp hoài. Dần dần, tôi kể đến đoạn mình muốn theo đuổi sự tự do mà mình mong muốn nên đã nghỉ dạy ở trường quân đội, hai năm nữa sẽ đi Mỹ học đạo diễn, mắt cô mới sáng bừng lên.

Cô chậm rãi nói: “Theo đuổi cuộc sống mà mình mong muốn, có dễ không?”

Tôi nói: “Em thấy sao?”

Hôm ấy, tôi đã được nghe một câu chuyện mà tôi sẽ nhớ mãi cả đời.

Cô gái này bảo lưu kết quả từ nửa năm trước, đã đi leo núi ở Tây Tạng, uống rượu ở Lệ Giang, chèo thuyền ở Tân Cương, ăn đồ cay ở Thành Đô, đây là trạm thứ mười một của cô, sau đó cô còn muốn đi rất nhiều nơi nữa. Tôi hỏi cô: “Tại sao không học xong rồi hãy đi du lịch, hay đi trong kỳ nghỉ ấy, nghỉ hè nghỉ đông thì sao?”

Cô đáp: “Bao nhiêu năm nay, lúc nào em cũng sống vì người khác, em chỉ muốn dành một năm này sống vì mình thôi.”

Tôi ngăn người, lặng lẽ nghe câu chuyện của cô. Gọi cô là Tiểu Mỹ nhé.

Hồi nhỏ, Tiểu Mỹ cũng giống như mọi đứa trẻ khác, đã bị bố mẹ, thầy cô nhồi nhét vào đầu rằng, giấc mơ của em là vào Thanh Hoa, Bắc Đại, Phục Đán³, mặc dù bản thân cô cũng không biết đó là cái gì.

Hồi đó, bố mẹ cô nói rằng: “Chỉ cần con thi được vào trường danh tiếng là hoàn thành nhiệm vụ, còn lại không phải lo lắng gì nữa.” Bố mẹ cô đều làm việc ở ngân hàng huyện, không giàu sụ nhưng ít nhất cũng không phải lo cái ăn cái mặc. Người khác đi học lớp bồi dưỡng học sinh giỏi, cô cũng được đi học, người khác tham gia hoạt động ngoại khóa, cô cũng không thiếu tiền đi. Cô nói, cuộc sống của mình chính là một cuộc sống hết sức bình thường của giới trung lưu. May mắn là, cô học hành cũng không tì.

Thế nhưng, thế giới này lúc nào chẳng thích thêm vào cuộc sống bình lặng của bạn một ít gia vị, vậy mới khiến những gì bạn thấy khác với người thường, mới khiến bạn không quên được những ngày tháng bình lặng ấy, khiến bạn ngẫm lại xem cuộc sống là gì. Có đi đâu, đối với Tiểu Mỹ, chút gia vị này thêm vào hơi quá tay.

Bố Tiểu Mỹ gặp tai nạn xe hơi, chết ngay tại chỗ, tài xế gây tai nạn bỏ trốn, còn mẹ cô thì ngày nào cũng rửa mặt bằng nước mắt. Người dân ở đó cung cấp cho một số đặc điểm của tên tài xế, để tìm được người này, mẹ cô đã nghĩ đủ trăm phương nghìn kế, rốt cuộc cũng phát hiện ra hắn là cậu ấm một nhà rất có thế lực ở địa phương, thế lực lớn đến nỗi đủ để một tay

che trời. Mẹ cô không ngừng kiện cáo, nhưng không thấy tia hy vọng nào, dần dần hai bên tóc mai đều bạc trắng, mỗi lần đi kiện đều bị bác đơn với lý do không đủ chứng cứ. Mẹ cô không tài nào tìm được công lý, cứ vậy lâu dần, bắt đầu bước lên con đường của kẻ kêu oan.

Có một lần, lãnh đạo đến nhà họ cầ theo một đồng tiề để mẹ cô thôi kiện tụng, mẹ cô cầ tiề ném vào lãnh đạo, những tờ giấy bạc đỏ vãi khắp mặt đất, trông như bầu máu nóng của mẹ cô vậy. Không lâu sau, ngân hàng đuổi việc mẹ cô, yêu cầ họ dọn ra khỏi căn nhà được cơ quan cấp cho, cuộc sống của hai mẹ con đột nhiên trở nên hết sức khó khăn.

Khi ấy cô còn nhỏ, nhưng cũng hiểu nước mắt là gì. Cô nói với mẹ: “Mẹ, đợi con thi đỗ đại học, con sẽ học ngành Luật, làm luật sư, giúp mẹ đi kiện.” Mẹ cô mỉm cười, nói với con gái: “Con nhất định phải thi đỗ vào trường nổi tiếng đấy nhé.” Trong nụ cười ấy, tràn đầy hy vọng đối với cuộc sống, thế nhưng, ánh mắt hy vọng ấy không kiên trì được lâu, chẳng bao lâu sau đã tắt lịm.

Ngày Tiểu Mỹ nhận được thư báo đỗ đại học, cũng là lần cuối cùng cô thấy mẹ mình, mẹ cô đã rời khỏi thế giới này theo cách của bố cô. Có nhiều lúc, bạn sẽ cảm thấy thế giới này thật kỳ lạ, một số sự việc xảy ra hoàn toàn nằm ngoài dự liệu của tất cả mọi người, vậy mà khi chúng xảy ra, lại hết sức trùng hợp. Nhưng cuộc đời luôn là thế, khi nhất bạn trong căn phòng nhỏ tối tăm sẽ đột nhiên để bạn thấy một tia nắng mặt trời, chỉ cần bạn tóm chặt lấy tia nắng ấy, bò theo nó, bạn sẽ thấy được mặt trời.

Lần này tài xế không bỏ chạy mà đến một khoản tiề, ra tòa cũng bị xử phạt. May mắn là, gã lái xe lúc trước đâm chết bố cô cuối cùng cũng phải đi tù.

Tiểu Mỹ khóc cạn khô nước mắt, vào học ở khoa Luật. Cô hiểu rằng, những ngày tháng về sau, cô sẽ phải tự dựa vào chính mình.

Tôi nghe Tiểu Mỹ kể đến đây, nhìn vào đôi mắt kiên cường và gương mặt bị cái lạnh làm cho đỏ hồng của cô, lòng lấy làm chua xót. Tôi hỏi: “Sau đó thì sao? Tại sao em lại bảo lưu kết quả??”

Cô nói, ngày ngày cô đều chăm chỉ học tập, làm việc, vì cô biết nghề nghiệp này rất quan trọng nên học rất nghiêm túc. Để không lỡ dở việc học, đồng thời nuôi sống bản thân, cô luôn làm việc vào buổi tối, viết bài cho báo, dịch tài liệu tiếng Anh cho nhà trường. Cứ vậy, học kỳ đầu tiên, cô kiếm được một ít tiền, kết quả thi đứng đầu cả lớp.

Vì cô giỏi xuất sắc, lại không thích giao lưu với người khác, đám bạn cùng lớp rất tò mò, ngấm ngầm tìm hiểu xem cô là người thế nào. Các bạn cùng phòng rất thích gặng hỏi xem bố mẹ có làm gì, có chỉ lẳng lặng nói, họ đều làm ở ngân hàng.

Những người khác lập tức vỗ đùi: “Đã bảo rồi mà, chẳng trách lại học giỏi thế, hóa ra là con nhà giàu.”

Mỗi lần nghe những lời như vậy, Tiểu Mỹ rất khó chịu, cô không biết nói dối như vậy là đúng hay sai, nhưng cô hiểu, hạnh phúc chính là sống cuộc sống như một người bình thường, không bị người khác phân biệt đối xử.

Mỗi ngày đều bận rộn học hành, lại còn phải đi làm, cô dần dần xa rời đám bạn cùng phòng và bạn bè, cô cảm thấy cô độc, cũng cảm thấy cuộc sống như lên dây cót, chẳng còn nhìn thấy trời đất gì nữa. Mỗi ngày học xong về đến ký túc xá, cô lại nghe mấy người cùng phòng châm chọc: “Ồ, lại đi học nữa rồi, trâu bò thật.”

Cô thường nhìn xa xăm, những lúc đêm khuya thanh vắng lại âm thầm khóc một mình, nghĩ tới cuộc mình có muốn học ngành Luật hay không, hay bản thân rốt cuộc muốn gì. Thực ra, phía sau nghi vấn này và nỗi cô độc của cô là một vấn đề sâu sắc: Đâu mới là nhà?

Hôm đó, cô làm thủ tục xin bảo lưu, cô muốn đi một mình, bất kể đi đâu, miễn đi là được. Cô xách ba lô đi Tây Tạng, mua sách hướng dẫn, tra tìm tuyến đường, xuất phát, đến vùng đất mà tất cả mọi người đều muốn đi nhưng không có thời gian để đi ấy.

Buổi tối hôm cô thu dọn hành lý lên đường, đã uống chai rượu đầu tiên trong đời với đám bạn cùng phòng. Hôm đó, bạn cùng phòng của cô nói:

“Cậu thích thật đấy, có thể đi du lịch, làm việc mình thích, hạnh phúc biết mấy. Thực ra tớ cũng rất thích cách sống nói đi là đi luôn như thế.”

Tiểu Mỹ nói: “Nếu cậu đã mong ước cuộc sống như vậy, tại sao không xuất phát đi luôn?”

Người bạn kia đáp: “Nhà tớ không có tiền như nhà cậu, bố mẹ tớ đều ở nông thôn mà, đợi khi nào tốt nghiệp tìm được việc làm rồi tính sau.”

Một người khác nói: “Thực ra tớ cũng muốn sống một năm như vậy, nhưng không học giỏi như cậu, tớ còn nhiều môn phải thi lại lắm, nghỉ một năm trở lại thì chẳng còn gì nữa rồi, sau này còn phải tìm việc, tìm bạn trai, lấy chồng đẻ con nữa.” Cô này nói xong, lại tiếp tục quay sang xem phim Hàn Quốc.

Tiểu Mỹ mỉm cười, không nói gì. Ngày hôm sau, cô khởi hành, trên hành trình ấy, đích đến của cô là tương lai và viễn xứ. Tôi không thể biết trong hành trình của mình cô đã gặp những gì, cũng không biết được trong tương lai cô sẽ gặp những gì, giống như tôi vĩnh viễn không bao giờ biết được, tương lai tôi sẽ gặp đi đâu gì vậy.

Tôi chỉ nhớ ngày hôm đó, trên đỉnh Bắc của Hoa Sơn lạnh lẽo, đột nhiên như có một dòng nước nóng ấm chảy vào đáy lòng mình.

Tôi ng ỡ xõm ở đó, không biết nói gì. Đột nhiên, tôi hiểu ra, trên đời này, thực sự có người đang sống cuộc sống mà bạn mong muốn. Bạn cũng có thể sống như vậy, chỉ cần một chút quyết tâm, một chút dũng cảm, một chút hy vọng và một chút lòng tin.

Tôi không lưu số điện thoại của cô, đã là người trong giang hồ thì cần gì phải dùng một dây số thế tục tầm thường và một cái nhãn mà đánh dấu lên cuộc gặp gỡ ấy. Tối hôm đó, chúng tôi dựa vào xô pha một khách sạn ngủ thiếp đi. Hôm sau khi tôi thức giấc, cô đã đi rồi, bên cạnh tôi để lại một đôi găng tay và một mảnh giấy.

Trên mảnh giấy viết: Khi theo đuổi ước mơ, nếu lạnh, hãy dùng hy vọng mà sưởi ấm.

Chẳng có con đường nào là uống công đi

Hồi đi học tôi có một cậu bạn thân tên là Tiểu Nam, cậu này không thích kẻ lẽ, làm việc gì cũng có mục đích rất rõ ràng. Mỗi lần chúng tôi nói chuyện với nhau, cậu ta luôn đi thẳng vào chủ đề chính, sau đó đưa ra một số kết luận mang tính tổng kết, cuối cùng làm chúng tôi không biết phải tiếp lời như thế nào nữa. Mỗi lần mấy đứa bạn tôi làm chuyện gì khác người, cậu ta luôn là người lý trí nhất, mỗi lần mấy đứa bạn tôi uống rượu say quên trời đất, cậu ta luôn là người phụ trách đưa cả bọn về nhà. Mặc dù là bạn thân, nhưng lần nào chúng tôi cũng thận trọng, có lẽ cả đời này cậu ta đều như vậy, không có quá nhiều điểm đặc sắc, không mắc phải sai lầm quá lớn, cũng không có gì khiến người khác phải chấn động hay kinh ngạc.

Có hôm, tôi và Đông bàn nhau, bảo: “Thằng này lần nào cũng nhìn bọn mình uống nhiều, khóc như chó, lần này hai đứa mình phải chuốc nó say, nhất quyết phải bắt nó nói ra mấy chuyện mùi mẫn, kể cả không có thì cũng phải xem xem rốt cuộc trong lòng nó chất chứa cái gì chứ.” Hôm ấy, tôi cần chén rượu không ngừng cụng vào chai cậu ta, Đông thì hết lần này đến lần khác dụ cậu ta uống cạn, cho tới khi cậu ta ngất xỉu trên ghế bắt đầu cười ngây ngô mới thôi. Sau đó, cậu ta kể một câu chuyện về bản thân khiến chúng tôi phải kinh ngạc và chấn động.

Chuyện xảy ra vào một kỳ nghỉ hè, lũ học sinh lớp 12 quảng hết cặp sách, đốt sách vở, bắt đầu lên đường du lịch, bắt đầu yêu đương mà không cần ngại ngùng xấu hổ, bắt đầu chạy theo những trận bóng nảy lửa, còn Tiểu Nam thì đã bắt đầu xoắn xuýt với lựa chọn nguyện vọng thi đại học rồi. Vì bố cậu ấy là bộ đội, từ nhỏ Tiểu Nam đã tự đặt ra mục tiêu rằng sau này cũng sẽ thi vào trường quân đội, ra sức vì đất nước. Thế nhưng, bố Tiểu Nam kiên quyết phản đối cậu nhập ngũ, kỳ thực, cha mẹ không để con cái kế thừa sự nghiệp của mình thường có hai nguyên nhân: một là hiểu được sự quý giá của tự do, biết được tầm quan trọng của việc bản thân có cuộc sống và sở thích riêng, con cái cũng như vậy, không thể áp đặt suy nghĩ của mình lên con cái, dạng cha mẹ này rất vĩ đại; hai là biết rõ cuộc sống của mình không phải là thứ mình muốn, bản thân đã sống rất khổ sở rồi, mà con cái rõ ràng có lựa chọn tốt hơn, dạng cha mẹ này càng vĩ đại hơn. Bố

Tiểu Nam, không biết là xuất phát từ nguyên nhân nào, nhưng ông kiên quyết phản đối cậu thi vào trường quân đội.

Hai người cãi nhau mấy ngày, không có kết quả. Bố Tiểu Nam lấy tờ đăng ký của cậu giấu đi, định bụng đăng ký cho cậu xong rồi mới nói. Hôm sau, Tiểu Nam biến mất.

Bố cậu tìm suốt hai ngày trời, lo lắng gọi điện đi khắp nơi. Còn Tiểu Nam lúc này, đã một mình đi đến ngã trước cổng một doanh trại bộ đội đặc chủng ở Đại Hưng. Hôm ấy trời nóng như đổ lửa, ve kêu vang trời, con chim nhỏ sải rộng cánh, chuẩn bị bay vút lên như một chú hùng ưng.

Cảnh vệ trông thấy cậu bé ngã trước cửa doanh trại một ngày một đêm, bèn tò mò đi tới, nhìn Tiểu Nam hỏi: “Cậu nhóc, cậu làm gì vậy?”

Tiểu Nam ngẩng đầu lên, chậm rãi nói: “Em muốn gặp chính ủy của các anh.”

Chiều hôm ấy trong phòng làm việc, chính ủy gọi điện cho bố Tiểu Nam, rất cuộc, bố cậu cũng phải thỏa hiệp.

Tiểu Nam được vào trường quân đội mà cậu mơ ước từ lâu, khi huấn luyện cậu luôn cùn hơn người khác, biểu hiện tốt hơn người khác, người khác chạy bộ 5000 mét, cậu sẽ chạy 10000 mét, người khác học đến 9 giờ, cậu sẽ học đến 11 giờ. Năm thứ hai đại học, cậu gặp tôi, cũng là người thích vào thư viện đọc sách. Từ đấy, chúng tôi trở thành bạn thân, thường nói với nhau về những cuốn sách hay mình đọc được trong tuần và một số suy nghĩ mới lạ của bản thân.

Chúng tôi đã cùng nhau làm rất nhiều chuyện điên rồ, tôi từng viết lại những chuyện này thành một cuốn tiểu thuyết, nhưng cuối cùng lại không xuất bản. Chúng tôi không chuyện gì là không nói với nhau, nhưng tôi lại hiểu rất rõ một điều, tôi chắc chắn sẽ phải rời khỏi môi trường này, vì trời sinh tôi đã thích tự do, không muốn bị gò bó, còn Tiểu Nam thì khác, cậu ấy có khả năng nhẫn nại rất tốt, thích cuộc sống như vậy. Mặc dù con đường định sẵn là khác biệt, nhưng hai chúng tôi đều chúc phúc cho nhau.

Một năm sau, tôi rời trường quân đội, theo đuổi cuộc sống mà mình hằng mong muốn.

Vốn dĩ câu chuyện đến đây là kết thúc. Thế nhưng, hai năm sau, tôi nhận được điện thoại của Tiểu Nam. Trước đây, tôi mất liên lạc với cậu ấy, chỉ biết cậu ấy được đi đầu động đến nơi thiếu thốn khổ sở nhất, ở đấy thậm chí điện thoại di động còn không được dùng, nghe nói trong chu vi mấy chục cây số xung quanh đều không có người ở.

Tiểu Nam nói: “Thượng Long, ngày mai tôi muốn gặp cậu.”

Tôi hỏi: “Cậu vẫn còn sống cơ à, ha ha, nhưng sao mà ra ngoài được vậy? Không phải là không được ra ngoài hay sao? Cả điện thoại di động cũng không được dùng cơ mà.”

Tiểu Nam đáp: “Cậu kệ tôi.”

Hôm sau, tôi và Đông, Chuột, mấy anh em lâu lắm không gặp nhau bèn tụ tập lại, thấy Tiểu Nam biệt vô âm tín hai năm nay đã đen đi nhiều. Chúng tôi tưởng Tiểu Nam đến báo tin được thăng chức, nhưng cậu ấy uống một ly rượu, rồi chầm chậm thốt ra một câu làm cả bọn kinh ngạc: “Ngày mai anh các chú xuất ngũ rồi.”

Tối hôm đấy, ngoài nụ cười tràn trề hy vọng của cậu, tôi chỉ lơ mơ nhớ được tiếng ồn ào trong quán cùng cảm giác tự do khi uống rượu ăn thịt xiên. Cậu ấy nói: “Đến nơi gian khổ nhất, những gì cần trải nghiệm thì đã trải nghiệm rồi, cũng nên đổi một cách sống khác thôi.”

Kế đó, cậu ấy lại tiếp lời: “Mới đầu bố tôi không đồng ý, lãnh đạo đơn vị cũng không đồng ý, nhưng bố tôi phản đối dữ nhất. Hai tuần liên tôi không nghe điện thoại của ông ấy, ha ha, tôi lại nhớ đến cái hôm mùa hè năm năm trước.”

Tôi hỏi: “Vậy cậu đã nghĩ xem sau này sẽ làm gì chưa?”

Tiểu Nam nói: “Có lẽ là sẽ làm việc gì đó liên quan đến nhiếp ảnh, quay phim, gần đây tôi mới bắt đầu học, không so với đạo diễn lớn như cậu

được. Nhưng cũng chẳng sao, tóm lại là chúng ta có thể thường xuyên tập r`õi.”

Lúc này, Đông lên tiếng hỏi: “Nhưng mà, dẫu sao cũng đã kiên trì năm năm r`õi, cậu không thấy năm năm này lãng phí a? Nếu dành thời gian ấy ra học làm phim có phải tốt hơn không.”

Tiểu Nam uống một ly rượu, đáp: “Thực ra chẳng có ngày tháng nào là uống phí cả đâu. Không trải qua những ngày đó, tôi chẳng bao giờ biết được mình yêu thích cái gì, chẳng bao giờ biết được cuộc sống hiện tại quý giá nhường nào, đến khi về già, tôi nhất định sẽ hối hận về những năm tháng chỉ nghĩ thôi mà chẳng làm gì.”

Hôm ấy, chúng tôi uống rất nhiều, sau đó đi karaoke hát bài Cá muối của nhóm Ngũ Nguyệt Thiên, khóc bù lu bù loa. Đột nhiên, tôi hiểu ra, thực ra trên thế gian này chẳng có con đường nào là uống công đi cả. Giống như bạn đứng ở một ngã tư, bạn chẳng bao giờ biết được bước tiếp theo mình sẽ đi hướng nào. Một số người khi đi đường có người khác dẫn lối, nói cho họ biết con đường này có thể đi như thế nào, đi hết con đường kia sẽ là cái gì, tuy rằng dễ dàng hơn rất nhiều, nhưng lại mất đi cái thú khám phá và niềm phấn khích khi đứng trước những đi`u không xác định. Có một số con đường, chỉ khi bạn đi qua nó, đi sai đường, đi vào ngõ cụt, bạn mới biết con đường ấy không thể đi được, như vậy cũng không ảnh hưởng đến tốc độ của bạn, bởi lẽ, cuộc sống không liên quan đến tốc độ, không liên quan đến điểm cuối con đường, mà tương quan với phong cảnh ven đường, với những người đi cùng bạn, với tâm trạng của bạn khi đi trên con đường ấy. Dù cho bạn đi sai đường, nhưng bạn đã ngắm được những phong cảnh mà người khác không ngắm được, dọc đường quen được những con người mà cả đời bạn có thể chỉ lướt qua, ngửi thấy những mùi hương hoa mà có lẽ cả đời bạn cũng không thể nào ngửi được. Kỳ thực, chẳng có con đường nào là uống công đi cả.

Tôi còn nhớ, hồi đó khi đọc tự truyện của Michael Jordan, có một câu làm tôi rất cảm động. Anh ấy nói: “Nếu không chơi bóng chày hai năm, tôi mãi mãi chẳng bao giờ biết được mình yêu môn bóng rổ đến thế.”

Có lúc tôi cảm thấy, rõ ràng khoảng cách ngắn nhất giữa hai điểm là đường thẳng, tại sao ông trời lại bắt mình phải đi vòng vèo? Về sau trưởng thành dần lên, tôi bắt đầu hiểu ra, tuy rằng đường thẳng là khoảng cách ngắn nhất giữa hai điểm, nhưng đường cong kia mới là đẹp nhất. Mà những bức tranh đẹp trên thế gian này, rất hiếm bức có đường thẳng, mà toàn là do vô số đường cong hợp thành.

Câu chuyện của Tiểu Nam kết thúc ở đó, giờ tôi không biết cậu ấy ở đâu, chỉ biết rốt cuộc Tiểu Nam cũng đã cất bước, có lẽ sau này cậu ấy sẽ trở thành đạo diễn không chừng. Dù thế nào đi nữa, những thứ cậu ấy ngắm nhìn, những việc cậu ấy trải qua trên con đường đã đi, đều không thể nào mua được bằng tiền.

Chẳng có con đường nào là uổng công đi, chẳng có việc gì là uổng công làm, những việc thoát nhìn tưởng như không có ý nghĩa gì, đều là nền móng để trưởng thành. Mỗi một khúc nhạc đệm trong cuộc đời chúng ta đều có ý nghĩa của nó, vì vậy đừng nên oán trách tại sao mình không làm việc gì sớm hơn, lại càng đừng nên hối hận rằng giá mà mình làm việc này việc nọ thì có phải đã tốt rồi không. Bạn có thời gian mà hối hận, mà oán trách, chỉ bằng hãy sửa soạn lại mình, tiến lên phía trước. Có nhiều lúc, chỉ khi đi nhầm đường mới dần dần ngộ ra được tương lai mà mình mong muốn, chỉ khi kết bạn làm người, mới dần dần biết được thế nào là trong hoạn nạn thấy chân tình, chỉ khi yêu lầm người, mới dần dần hiểu được tình yêu thực sự là gì.

Đừng ở bên cạnh người có năng lượng tiêu cực

1. Tình yêu

Nói về tình yêu hay phản đối việc yêu sớm, xưa nay luôn có rất nhiều ý kiến khác nhau. Tôi từng đọc một bài báo thế này: Sau khi kỳ thi Đại học kết thúc, hai học sinh lớp 12 nghênh ngang nắm tay nhau bước đi. Truyền thông phỏng vấn họ, hai em tự hào nói: “Rốt cuộc chúng em có thể thoải mái công khai đi bên nhau rồi.” Niềm xúc động ấy, khiến người ta bối rối mãi không thể lắng lòng lại được. Một bài báo khác còn thú vị hơn, hai em học sinh điểm thi đại học cao thứ nhất và thứ ba ở Bắc Kinh là một cặp, các em ở bên nhau cả một thời gian dài như thế mà phụ huynh trong nhà không ai hay biết. Sau này, khi được phỏng vấn, phụ huynh đi kèm đàm trả lời: “Yêu sớm không sai, nhưng cần phải được chỉ dẫn.”

Thế nhưng, ở ngay bên cạnh tôi đây, lại có vô số ví dụ về việc yêu sớm gây ra những sự kiện không thể nào cứu vãn nổi, thậm chí còn hủy hoại cuộc đời của một con người. Về vấn đề yêu sớm này, tuyệt đối không thể triệt để dẹp hết, phủ định toàn bộ, mà phải nhìn xem nửa kia là người như thế nào. Tình cảm nào cũng vậy, bất luận tuổi tác, nếu hai người ở bên nhau có thể cùng tiến bộ, cùng giúp nhau trở nên tốt hơn, vậy thì tình cảm ấy nảy sinh sớm một chút có gì không ổn đâu? Nhưng nếu hai người ở bên nhau làm nhau lờ đờ, lựa chọn vui thú trong thời điểm cần phải học hành, cùng nhau lùi bước, vậy thì tình cảm ấy thà rằng cắt đứt sớm đi còn hơn.

Tôi có người bạn nọ, trước đây là một người tích cực, thích chơi bóng rổ, học hành cũng rất chịu khó. Năm thi đại học, cậu ta không ngờ lại yêu một cô gái tiêu cực. Hồi đấy, cô này toàn chơi với đám lưu manh côn đồ. Chúng tôi kiên quyết phản đối thì cậu ta nói: “Nhỡ đâu tớ có thể thay đổi cô ấy thì sao?”

Cậu bạn tôi rất cố gắng cảm hóa cô gái kia. Cô ta ngoài miệng thì nói học hành rất quan trọng, ngày nào cũng học chung với cậu bạn tôi, nhưng ngồi trong phòng học lại liên tục quấy rầy cậu ta bằng đủ mọi trò. Cô ta ngoài miệng thì nói thi đại học rất quan trọng, nhưng tối nào về nhà cũng nhất

định phải gọi điện buôn chuyện với cậu bạn tôi đủ một tiếng đồng hồ. Cậu bạn tôi không nỡ chia tay, nhưng tối nào cũng trằn trọc đến nỗi thiếu ngủ nghiêm trọng, hôm sau lên lớp nghe giảng không hiệu quả, tự học thì không có mục đích, thời gian buổi tối lại còn bị chiếm dụng. Dần dà, thành tích học tập của cậu ta rớt thê thảm. Tôi từng nhắc nhở cậu ta: “Tình cảm quan trọng nhất là hai người phải có tâm hồn độc lập và cùng nhau tiến bộ, không phải người này nhân nhượng người kia, người kia kiêu căng chế người này.” Cho đến tận khi kết thúc kỳ thi đại học, cậu ta mới hiểu lời tôi nói.

Năm thi lại đại học, cậu ta kiên quyết chia tay. Sau đó mấy năm, cậu ta trở thành giảng viên đại học, lúc lên lớp, cậu mà cậu ta hay nói nhất là: “Nửa kia của bạn sẽ quyết định tầm cao của bạn.” Nói xong, lại tỏ vẻ trầm ngâm lắc đầu. Học sinh của cậu ta thường hay lên mạng tán chuyện, bảo cậu ta kiếm được bà vợ đẳng cấp thấp hay cao này nọ, nhưng tôi biết, cuộc hôn nhân hiện nay của cậu ta rất hạnh phúc. Trong tình yêu, tìm được một người có thể khiến bạn tiến bộ là rất quan trọng, tìm được một người có thể cùng bạn tiến bộ, lại càng quan trọng hơn.

2. Tình bạn

Dưới ngòi bút Lỗ Tấn có một nhân vật rất có tính hình tượng: thím Tường Lâm. Chị ta gặp phải chuyện chẳng lành, nhưng câu chuyện cảm động đến vậy mà chị ta kể ba bốn bận cũng khiến cho người ta phản cảm, huống hồ lại còn là bi kịch. Ở bên cạnh chúng ta, thực ra khắp nơi khắp chốn đâu có các “thím Tường Lâm”. Họ thích kể những chuyện bi kịch và đen tối, có lẽ khi kể những câu chuyện ấy họ có thể cảm nhận được sự tồn tại của bản thân, cũng có thể khi kể những câu chuyện ấy, họ nghĩ sẽ thể hiện được mình rất có học thức. Song, những người ấy thực ra rất ích kỷ. Họ chỉ biết mình “high”, hoàn toàn không để ý đến cảm nhận của người khác. Bạn bè kiêu như vậy là loại “có độc”, sự tồn tại của họ sẽ từng chút từng chút một làm tổn hại đến lòng tin của bạn với cuộc sống, khiến cho năng lượng tích cực của bạn bị giảm sút, làm tăng thêm lòng oán trách của bạn với thế giới này. Thế nhưng, họ lại không đưa ra được phương án giải quyết, không thể cho bạn được hy vọng, những người như thế, mặc dầu không xấu xa, nhưng sẽ âm thầm lặng lẽ làm tổn hại người khác.

Tôi từng có bài viết *Bạn thân đến mấy cũng không thể chấp nhận nổi những lời bộc trực quá đáng của bạn*, nói về một số tổn thương mà những người không chú ý ngôn từ có thể gây cho người khác, nhưng so sánh với những người trực tiếp truyền đi năng lượng tiêu cực và suốt ngày kể lể về nỗi khổ của đời mình kia, thì đó chỉ là những vết thương ngoài da mà thôi.

Tôi có người bạn, mỗi lần chúng tôi gặp nhau là cô ấy lại lôi hết những nhọc nhằn của mình ra kể lể. Cô ấy nói mình khó khăn thế nào, thế giới này xấu xa ra làm sao... Cô bạn tôi gặp gỡ nhiều người, có rất nhiều chuyện để kể, nhưng câu chuyện nào cũng đều có chung một cái kết: “Cậu nói xem anh ta có phải ngốc lắm không?” Tôi nghe mà đầu óc bùng bùng, đáp: “Ừ.” Cô ấy lại tiếp tục: “Còn chuyện này nữa...”

Cô bạn tôi than thở trách móc nửa tiếng đồng hồ, kết cục vẫn vậy: “Cậu nói xem anh ta có phải ngốc lắm không?”

Có lần tôi thực sự không chịu nổi nữa, bèn mạo hiểm nói thẳng: “Hôm nào cậu cũng kể với tớ những chuyện bi kịch của mình, có bao giờ nghĩ đến cảm nhận của tớ không? Cậu kể xong mấy chuyện này, có khi rất lâu sau tớ vẫn còn thấy phiền não đó.”

Cô ấy trả lời một câu, làm tôi tắc tị: “Lúc giảng bài chẳng phải cậu cũng hay kể những chuyện nghèo khổ khó khăn của mình à?”

Tôi nghĩ ngợi giây lát rồi đáp: “Những thứ tớ truyền đạt là năng lượng tích cực!”

Sau này, khi viết kịch bản, có một vị đạo diễn đã nhắc nhở tôi rằng: “Cậu biết các tác phẩm trước đây của cậu có vấn đề lớn nhất là gì không?”

Tôi đáp: “Không ạ.”

Ông ấy bảo: “Cậu viết về không khí ở Bắc Kinh, chỉ biết có phê phán; cậu viết về chính sách xếp hàng, chỉ có chỉ trích; cậu viết chuyện các cô gái được bao nuôi, chỉ có oán trách. Ai mà muốn nghe những chuyện toàn năng lượng tiêu cực ấy mãi chứ?”

Tôi cãi: “Nhưng rõ là chúng tôi ở tại mà.”

Ông ấy bảo: “Nhưng, cậu không thể tước đoạt hy vọng của người khác, cậu phê phán không khí ở Bắc Kinh, thì cần phải đưa ra phương án giải quyết của chính mình, cậu chỉ trích việc xếp hàng không có hiệu quả, nhưng lại không đưa ra phương pháp nào tốt hơn, cậu oán trách các cô gái được bao nuôi, nhưng cậu lại không viết về chuyện các cô gái cần làm thế nào mới có thể độc lập. Cái kết của cậu không đem đến cho người ta hy vọng, tác phẩm như thế, chính là năng lượng tiêu cực, mọi người không thích, là loại tác phẩm có độc.”

Mấy câu nói đó làm tôi sực tỉnh, lúc ấy tôi đã hiểu ra, bạn bè cũng thế, rõ ràng đâu là kẻ một trải nghiệm đau khổ, nhưng người có năng lượng tiêu cực chỉ biết chê trách người ta không tốt, nhiech móc xã hội bất công, còn người mang năng lượng tích cực sau khi kể xong câu chuyện sẽ nói cho bạn biết, cho dù khổ đau hơn nữa, bạn vẫn có thể cố gắng để thay đổi phần nào.

Nếu bạn không phải là KOL (những người nổi tiếng có lượng fan đông đảo trên mạng), không có tầm ảnh hưởng lớn lao, có thể để những người bên cạnh thấy bị kích của mình, thấy mình oán trách, thì cũng đừng chỉ một mực oán trách, truyền đạt năng lượng tiêu cực, vì làm thế chỉ khiến những người yêu quý bạn thêm khó chịu, hà tất phải làm vậy chứ?

Tôi không thích những người bạn kiêu như thím Tường Lâm, họ cứ cằn nhằn không ngừng nghỉ để tẩy não chúng ta, âm thầm lặng lẽ thay đổi giá trị quan của chúng ta. Bọn họ cứ huyền thuyên cường điệu nỗi đau khổ, từng chút từng chút một xâm thực, ăn mòn chí khí của chúng ta. Hãy rời xa những người “độc hại” ấy, kết giao với những người bạn có thể khích lệ bạn, làm bạn với những người có thể cổ vũ bạn trong thất bại. Bạn bè của bạn, cũng sẽ quyết định tầm cao của bạn.

3. Tình thân

Khi viết đến phần thứ ba này, tôi trì hoãn rất lâu. Hai phần trước, tôi đều có thể nghĩ rõ ràng căn cứ rồi động bút. Nhưng đến phần thứ ba thì hơi

khó, có thể sẽ bị gắn lên đầu cái mũ bất hiểu. Dù những người thân ấy có ảnh hưởng tiêu cực đến bạn như thế nào chẳng nữa, bạn cũng không thể thẳng thừng không nhận họ nữa, người thân rồi cuộc vẫn là người thân.

Khi tôi viết đến phần thứ ba này, cũng là dịp Tết. Ngoài cửa tiếng pháo đi đoàn, bên cạnh là những người thân hạnh phúc.

Trong bữa cơm tất niên, nhà tôi làm rất nhiều món ăn, có gà, có vịt, có cá, có thịt. Tôi và chị gái từng ở Mỹ một thời gian, thói quen ăn uống có một điểm rất giống người phương Tây: chúng tôi không ăn chân gà. Thế những người nhà lại đặt trước mặt chị tôi một đĩa chân gà. Đến cuối bữa, đĩa chân gà ấy vẫn không được đụng đến. Vì món ăn này là bác tôi làm, ông bèn lên tiếng: “Hai đứa tụi bay mỗi đứa làm một cái đi chứ?”

Chúng tôi vội lắc đầu: “Cháu không ăn đâu ạ.”

Bác tôi nói: “Không được, phải ăn chứ, người xưa nói ăn chân gà là để kiếm tiền đấy, sau này phải kiếm thật nhiều tiền vào.”

Ông tiếp tục khuyên nhủ, thái độ rất kiên quyết. Lúc ấy tôi bật cười, vì chuyện này chẳng có logic gì cả, bèn chỉ tay vào cái bàn nói: “Bác ơi, người xưa bảo ăn cả cái bàn cũng phát tài được đấy.”

Không ngờ câu nói đùa ấy lại khiến bác tôi nổi giận ngay giữa bàn ăn. Bỗng tôi thấy bác phát cáu, vội vàng dàn hòa. Vậy là chúng tôi phải nhắm mắt nhắm mũi ăn hết hai cái chân gà.

Lúc đó tôi thẫn thẫn, một người lớn thích đi đầu khiến người khác như thế làm sao mà sống chung với con cháu được? Nếu đường lối giáo dục đúng đắn, thì dù có dùng phương thức hơi bạo lực họa may vẫn còn có kết quả tốt, nhưng không phải đường lối giáo dục của ai cũng đúng đắn mãi mãi, nếu thái độ lúc nào cũng cứng rắn thì phiền phức to. Về sau, tôi quan sát con cái và lối sống của bác tôi, cuối cùng cũng chứng minh được quan điểm của mình. Anh họ tôi dù sống chung một thành phố với bác, nhưng ngoài dịp cuối tuần về thăm bố mẹ, thời gian còn lại anh đầu sống riêng. Họ không thể đi đầu khiến con cái mình từ xa, con cái chỉ đáp ứng yêu cầu

của bố mẹ ngoài mặt, còn việc gì cần làm thì vẫn cứ tự đi mà làm. Về phần mâu thuẫn với những quan niệm xưa cũ của bố mẹ, cách thức tốt nhất không phải là thay đổi bố mẹ, lại càng không phải thỏa hiệp để rồi biến thành giống như bố mẹ, mà là sống độc lập, tự lập, đồng thời tôn trọng quyền quản lý con cái của họ.

Kỳ thực, trong đời mỗi người đều ít nhiều chịu ảnh hưởng của người khác như: người yêu, bạn bè, người thân. Tính cách, thói quen sống của những người bên cạnh đều đang âm thầm lặng lẽ quyết định cuộc đời của bạn. Đi theo ong mật sẽ tìm được đóa hoa, đi theo ruồi nhặng thì chỉ tìm được nhà xí. Những lúc an tĩnh, thi thoảng hãy chú ý quan sát những người xung quanh, tránh xa những người có thể khiến mình trở nên tiêu cực, thân cận hơn với những người có năng lượng tích cực.

Đồng nghiệp, người lạ thân quen nhất

Chuyện bắt đầu thế này.

B vừa tốt nghiệp đại học, vào làm ở một công ty nhà nước, vì hiểu chuyện và nói năng ngọt ngào nên đi đâu cũng được yêu quý. Cô mang theo vẻ thuần khiết và hoạt bát từ vườn trường bước vào giữa những đấu đá phức tạp chốn công sở. Ngồi phía trước cô là đồng nghiệp W đã làm việc mười ba năm, vẫn là nhân viên cùng cấp với cô. Ngồi phía sau cô là A, cùng vào công ty một đợt với B. Công việc của B chủ yếu là lập kế hoạch quảng cáo. Trong công ty người nào cũng có đầu óc và cá tính như vậy, lại còn ngồi chung một văn phòng, quan hệ phức tạp và nhạy cảm thế nào không cần phải nói ra cũng đã hiện lên rõ mồn một.

B quan hệ rất tốt với hầu hết mọi người, cô hay đi ăn chung với A, cũng thường xuyên hỏi han ý kiến của W về các vấn đề, ngày tháng êm đềm trôi qua. Ngoài công việc, cô vẫn coi A là bạn thân, có lúc còn thấy B đăng ảnh chụp chung với A trên mạng. B rất đơn thuần, nhanh chóng coi A là người bạn tin cậy để thổ lộ mọi chuyện. Có lần, hai người đi xem phải một bộ phim dở, B cần nắn: “Phim này đúng là chán thật đấy.”

A nói: “Phim này đúng là toàn nói nhảm. Y như sắp bọn mình phát biểu mỗi lần họp ấy.”

B nói: “Đúng thật. Nhưng tớ thà nghe ông ấy nói nhảm còn hơn, không bị mất tí tiền.”

Hai người cùng cười phá lên với nhau, ăn cơm xong, ai về nhà đấy.

Thời gian trôi qua như lên giây cót, chẳng mấy hai người họ đã đi làm được đầy một năm. B thường hay phàn nàn với tôi: “Ở đây ngày nào cũng làm những việc giống hệt nhau, dự đủ loại học hành nhạt hoét, em nghĩ chắc làm độ hai năm là nghỉ. Anh biết không, buồn cười nhất là anh W còn làm đến tận mười ba năm, mà anh ta làm chuyện gì cũng trở ra như gỗ ấy, tính cách thì lơ đãng, như con châu chấu ấy.”

Tôi thắc mắc: “Sao lại giống con châu chấu?”

Cô ban mặt mình ra, nói: “Thì vẽ mặt như thế này này.”

Tôi bật cười, cô cũng bật cười. Nhưng cô không cười được bao lâu.

Cuối năm đó, công ty có một cơ hội thăng chức, thực ra là để dành cho B và A. Muốn thăng chức cần đạt được ba điều kiện: năng lực tốt, được đồng nghiệp ủng hộ và lãnh đạo đồng ý. Tuy rằng trong thực tế, có thể điều kiện cuối cùng chiếm tỷ trọng lớn nhất, nhưng trong văn bản họ vẫn viết theo thứ tự như vậy.

Cô bạn B của tôi năm nay làm được hai dự án quảng cáo, đều rất xuất sắc. Còn A thì cả năm không làm được gì, dự án duy nhất còn bị sếp gạt đi. B nghĩ, cơ hội thăng chức năm nay chắc chắn thuộc về mình rồi, thế nên, ngày công bố kết quả, cô đã hết sức vui vẻ chờ đợi.

Lãnh đạo bước vào, W đi bên cạnh, đến khi kết quả được đọc lên, B kinh ngạc thẩn thờ. Vì đáp án cuối cùng lại là A.

B ủ rũ mất một thời gian dài, thậm chí còn không biết tại sao người được thăng chức lại là A. Mãi một tháng sau, B tình cờ nghe được cuộc nói chuyện của lãnh đạo trong văn phòng. Một người nói với lãnh đạo: “Chuyện này anh bảo B làm đi, tôi đã xem qua phương án của cô ấy, khá lắm.”

Lãnh đạo bất mãn nói: “Giao cho cô ta à? Giờ trong mắt cô ta làm gì còn lão hói cả ngày chỉ biết nói làm nhảm này nữa đâu.”

B tái mét mặt mày, hiểu ra tất cả! Thì ra, câu nói vô tâm của cô đã bị A bán đứng để lấy cơ hội thăng chức, trở thành nhân tố dẫn đến thất bại của cô. Nhưng tại sao W cuối cùng lại ủng hộ A, mà không nói giúp B lấy một hai lời? Nguyên nhân cũng rất đơn giản, một người cá tính nhu nhược như vậy, có thể ngồi vững trong chốn công sở đầy những đấu đá suốt mười ba năm, chẳng lẽ lại không biết cách chọn phe phái và đạo lý giậu đỡ bìm leo? Sau khi hiểu ra mọi chuyện, B mới kêu than là bị bạn bè bán đứng. Mà hôm

đó, rõ ràng là A nói xấu lãnh đạo trước, nhưng cô thì ngay cả cơ hội giải thích cũng không có.

Nghe xong câu chuyện của B, tôi có rất nhiều cảm xúc. B đã coi nhẹ phẩm chất của bạn bè, vì vậy mới đánh giá cao tình hữu nghị của bạn đồng nghiệp. Về vấn đề đấu đá ở nơi công sở, nếu không có chút sắc sảo, không có chút tâm cơ, không biết chọn phe, không biết nói năng,... thì cũng chỉ gây ra những tổn thương nhỏ, bị đồng đội trở gáo đâm mình mới là đau đớn nhất. Vì vậy, cách tốt nhất chính là đừng đắc tội với đồng nghiệp nào, cũng đừng coi đồng nghiệp là bạn bè thổ lộ nỗi lòng.

Tôi cũng từng có lúc chưa chín chắn trong công việc. Hồi mới đi làm, tôi quen với một người ngồi phía trước trong công ty, hai chúng tôi nói chuyện rất hợp. Sau này, người đó chuyển sang vị trí khác, chúng tôi vẫn thường hay hẹn nhau ăn cơm. Tôi luôn coi cô ta là bạn tốt, còn giới thiệu làm quen với chị gái mình nữa. Một hôm, khi ăn cơm chung, chị tôi bảo: “Em biết chuyện cô ta nghỉ việc chưa?”

Tôi kinh ngạc: “Sao thế được? Sao em lại chẳng biết gì vậy?”

Chị tôi nói: “Em không xem WeChat của cô ta à?”

Tôi mở máy ra xem, mới phát hiện cô ta đã xóa mình khỏi danh sách bạn bè rồi. Quan sát những đồng nghiệp thường hay nói chuyện với cô ta, không hiểu từ khi nào, cô ta cũng đã dần dần rút ra khỏi nhóm đó. Nhóm ấy thường hay hi hi ha ha, vẫn cứ đùa cợt vui vẻ như thể cô ta chưa từng gia nhập vậy. Tiếp sau đó, lãnh đạo sai một cô gái trẻ gọi điện cho tôi, hỏi xem đồng nghiệp ấy có phải trước đây từng vay tiền tôi hay không. Cô gái kia bất đắc dĩ phân trần: “Sếp bắt em hỏi, phải gọi điện cho từng người một, đặc biệt là những người có quan hệ tốt với chị ấy.”

Tôi cười khẩy: “Ai bảo em là anh có quan hệ tốt với Cô ta?”

Kỳ thực, sau đó tôi không còn gặp lại cô ta nữa, ai biết được những nụ cười ngày xưa cô ta dành cho tôi là thật hay giả. Thế nhưng, có quan trọng hay không? Tôi là một người rất coi trọng tình cảm, mỗi dịp năm mới vẫn

gửi tin nhắn chúc mừng cô ta, nhưng cô ta chẳng bao giờ hồi đáp, cho đến tận khi tôi cũng rời công ty đó. Đồng nghiệp đầu sao cũng chỉ là đồng nghiệp, đây là lần đầu tiên tôi hiểu được đạo lý này.

Bỗng dưng thấy ghét

Lý giải của tôi đối với “căm ghét” thực ra giống rất nhiều người: Nếu anh cướp vợ tôi, làm nhục người thân của tôi, hoặc lừa gạt tôi, làm tổn thương tình cảm của tôi, cùng lắm là vô duyên vô cớ chửi bới tôi, thì tôi mới căm ghét anh. Nói về căm ghét, tôi luôn cho rằng đó không phải là một lựa chọn tốt, bất luận đối tượng là ai đi nữa, nếu căm ghét một người thì thà rằng quên người đó đi còn hơn. Mỗi ngày có biết bao nhiêu là việc, không phải vạn bất đắc dĩ, lấy đâu ra thời gian mà căm ghét người khác chứ, huống hồ bản thân việc tức giận cũng không tốt cho sức khỏe. Chỉ là, người thời nay, dù chẳng hề quen biết, vẫn thường dùng dùng nổi giận với nhau. Nguyên nhân nổi giận lại không rõ ràng.

Giống như chuyện trong giới showbiz vậy, chẳng ai nói rõ được. Dạo trước, một minh tinh ly hôn, chuyện này thiết tưởng ngoài đương sự ra thì chẳng liên quan đến ai cả. Vậy mà, khi anh ta gửi thông cáo nói mình ly hôn, tiếng chửi bới li hôn vang lên liên tu bất tận, một người dùng mạng tùy tiện buông một câu: “Anh rút khỏi chương trình X đi.” Kết quả thật bất ngờ, anh ta lại nói: “Được, xin lỗi bạn.”

Tạm khoan bàn đó có phải là đội truyền thông đang làm trò hay không, dù là vô tâm hay cố ý thì cũng khiến các fan hâm mộ nổi giận: thần tượng của tôi sao phải trả lời một người qua đường chứ? Dựa vào cái gì mà một ả nảo tàn như thế bắt chúng ta không thể thấy thần tượng trên chương trình X nữa? Dựa vào cái gì mà một câu nói của nó lại làm tổn thương thần tượng của tôi? Không được, đập chết nó! Vậy là, những lời chửi mắng rợp trời rợp đất lại vang lên bất tận, nhưng lần này chuyển hướng, bình luận của người dùng mạng kia nhận được đến cả trăm nghìn lượt trả lời, toàn những lời lẽ bẩn thỉu. Tôi xem mà toàn thân rợn hết cả da gà.

Tôi xem trang cá nhân của bạn đó, còn tưởng bạn ấy đã làm ra chuyện gì ghê gớm lắm, đến nỗi bị netizen rửa cả nhà cả họ. Về sau, tìm hiểu đầu đuôi mới hiểu, thì ra chuyện vốn nhỏ như hạt vừng: Tôi vô cớ căm ghét anh.

Đằng sau chuyện này, là sự thiếu hụt về tín ngưỡng. Chúng ta vẫn luôn coi con người là tín ngưỡng, vì vậy một khi con người thay đổi, khiến chúng ta đau lòng, chúng ta liền cảm thấy mất đi tín ngưỡng.

Sau đó, cô gái trẻ ấy bị đào bới ra, là một học sinh đang đi học. Sau nữa, hình như còn xảy ra rất nhiều sự kiện, có người nói đây là chiêu trò PR, có người nói, cô gái kia căn bản vốn không tồn tại, vân vân.

Dù kết quả như thế nào, chắc hẳn là có rất nhiều người phản nộ chẳng vì lý do gì, họ bắt đầu hỏi: “Tại sao mình lại chửi bới người khác? Có phải mình đã bị lợi dụng hay không?”

Tôi nghĩ, bất luận là ai, khi phát biểu quan điểm của mình, dù chính xác hay không, chỉ cần không công kích nhân thân người khác, thì không nên bị chửi bới đến mức ấy.

Trên mạng Internet, mức độ nhẫn nhịn giữa người với người càng ngày càng thấp, bởi cái giá của việc cãi vã, tấn công cá nhân người khác cũng càng ngày càng thấp. Tôi từng đọc được đủ các lời bình luận cực kỳ chướng mắt trên trang weibo của một bậc thầy rất được kính trọng. Bọn họ chỉ cần biết, anh nói câu này chướng tai tôi, vì vậy tôi phải chửi anh, chửi anh là việc nên làm, ai bảo anh nổi tiếng cơ. Tôi chửi anh, anh lại không thể đến mà đánh tôi, vì vậy tôi càng chửi như điên, anh mà trả lời tôi, không chừng tôi lại còn có thêm fan cũng nên.

Thực ra, những tiếng mắng chửi thao thao bất tuyệt đó dường như đều bắt nguồn từ sự tự ti và thiếu cảm giác tồn tại. Thế giới này đẹp đẽ chính là nhờ quan điểm của người này khác với người kia, quan điểm của chúng ta khác nhau, hoàn toàn có thể bình tĩnh cùng nhau thảo luận, chứ không phải bắn tãng tãng vào nhau toàn những lời dơ bẩn. Làm vậy không giải quyết được vấn đề gì, mà chỉ tăng thêm hoặc bẻ cong vấn đề đi, chuyện nọ xọ chuyện kia.

Từ rất lâu trước đây, tôi không nổi tiếng cho lắm, bài viết chẳng mấy ai xem. Hồi đó, tôi trải qua một số sự việc liên quan đến tình cảm, của người khác và cả của bản thân mình nữa, rất nhiều bài viết đầu về chuyện tình

cảm này. Mỗi lần viết xong, tôi đều đọc đi đọc lại rất nhiều lần, sau khi chắc chắn không nhầm vào nhóm người nào, không khiến ai tổn thương, tôi mới đăng lên. Thế nhưng, dù tôi viết gì, bao giờ cũng có một số người để lại lời bình chửi rửa. Có lần, tôi không thể nhịn nổi nữa, rõ ràng là một bài viết chẳng đắc tội với ai, tại sao vẫn có người vào chửi bới? Vậy là, tôi mở weibo của người chửi bới ấy ra. Khi ấy, tôi mới phát hiện, ai anh ta cũng chửi hết. Mà đối tượng bị mắng chửi, toàn là những người nổi tiếng trên mạng. Khoảnh khắc ấy, tôi cảm thấy thật là vinh hạnh. Sau đấy, tôi lại lật xem những bài viết trước đó của anh ta, mới phát hiện, thì ra nửa năm trước anh ta thất tình. Anh ta viết thế này: “Rồi đến một ngày, anh sẽ cho em biết anh xuất sắc thế nào, anh phải làm cho cả thế giới này đều biết đến anh.” Từ sau bài viết đó, gần như bất cứ người nào có chút tiếng tăm đều bị anh ta mắng chửi một lượt.

Tôi thẫn thờ, thì ra không phải bài viết của mình làm sao, mà là vì anh ta đã quen mắng chửi người khác rồi, nguyên nhân đơn giản chỉ là bởi muốn nổi tiếng. Thế nhưng, tại sao anh ta lại nhầm vào bài viết của tôi?

Tôi từng đọc một cuốn sách của Lưu Chấn Vân tên là *Một câu chuyện vụn vặt*. Cuộc đời nhân vật Dương Bách Thuận khiến tôi cảm nhận được tại sao người Trung Quốc sống mệt mỏi đến vậy. Anh ta đổi tên hết lần này đến lần khác, từ Dương Bách Thuận thành Dương Ma Tây, rồi lại đổi thành Ngô Ma Tây... cuộc đời cũng lưu lạc từ nơi nghèo khổ này đến chốn nghèo khổ khác. Thời buổi này người ta nói chuyện cứ thích biến câu này thành một câu khác, khiến chuyện này biến thành chuyện khác. Rõ ràng là quan điểm của bài viết, trong đầu họ lại nghĩ đến chuyện chia tay với bạn gái. Thế là, bất luận bài viết thế nào, cứ phải chửi đã. Nhưng khi thực sự gặp người mà mình chửi bới, có khi họ lại chỉ biết khom lưng cúi đầu.

Trong studio của tôi có cậu quay phim tên C, trước khi quen biết cậu ta, tôi luôn nghĩ cậu này là dạng thanh niên phẫn nộ với mọi thứ trên đời. Sau này khi quen thân hơn, có lần tôi nói chuyện với cậu ta, bảo: “Tôi mà không quen cậu, có phải cậu cũng chửi tôi luôn không?”

C đáp: “Thực ra tôi từng chửi anh rồi đấy.”

Tôi nói: “Khi nào vậy?”

Cậu ta nói: “Hồi anh viết cái bài *Bạn tưởng mình đang hòa đồng, thực ra là đang lãng phí tuổi trẻ* ấy. Hồi đó tôi nghĩ, ai viết mà buồn nôn vậy, lại còn nổi thế chứ. Hắn ta đã không hòa đồng, thì cũng chẳng ai thêm bênh hắn đâu, tôi có chửi hắn mấy câu hắn cũng không chửi lại.”

Tôi nói: “Sau đó thì sao?”

Cậu ta đáp: “Sau đó thì tôi chửi thôi.”

Tôi lại hỏi: “Sau đó thì sao?”

Cậu ta nói: “Sau đó tôi phát hiện anh là người rất tốt.”

Tôi ngừng lại giây lát, rồi nói: “Tiền quay phim tháng này đừng lấy nữa nhé.”

Những gì một người thể hiện ra trên mạng có thể chỉ là một mặt nào đó của họ mà thôi, không thể chỉ dùng bộ mặt ấy để đánh giá toàn bộ người đó được. Trước những quan điểm bất đồng, có bao giờ chúng ta từng nghĩ đến câu nói cực kỳ nổi tiếng này hay không: Tôi không đồng ý với quan điểm của anh, nhưng tôi thề chết để bảo vệ quyền được nói của anh. Quan điểm bất đồng có thể biện luận, hà cớ gì phải đập chết nó cơ chứ?

Có thể nhiều người không có ý mắng chửi gì người khác, mà chỉ cảm thấy đó là trò vui thôi, thế nhưng, có lẽ chúng ta nên sống có trách nhiệm hơn. Còn nhớ, có một đứa nhỏ từng viết tên của mình lên một danh thắng du lịch: XYZ đã từng tới đây. Về sau, bị chửi bới dữ quá, đứa nhỏ ấy rốt cuộc phải nghỉ học, đồng thời bị suy sụp thần kinh. Lúc đó, có ai có thể đứng ra xử lý lý trí một chút không? Chuyện này có thể phê bình, nhưng cũng nên lựa lời tránh làm tổn thương người khác. Bởi vì, chúng ta không ai biết cơn giận vô cớ của mình sẽ gây ảnh hưởng lớn đến cuộc sống của người khác như thế nào.

Hồi trước, khi trang zimuzu.tv bị cấm rồi được mở lại, tôi có đăng liên kết của họ lên weibo. Sau đó, vì người vào trang càng lúc càng nhiều, zimuzu.tv lại bị đóng cửa lần nữa. Không ngờ, có rất nhiều người lên weibo của tôi mắng chửi, nói tôi biết cái địa chỉ ấy được rồi, cần quái gì phải đăng lên. Hôm đó, tôi gọi điện cho người bạn bên zimuzu.tv, hỏi: “Tại sao đột nhiên lại mở ra vậy?” Họ nói: “Vì muốn nhiều người xem được phim hơn.” Tôi nói: “Tôi chia sẻ đường link lên hình như làm tăng tốc độ tải vong của các cậu rồi.” Bạn tôi đáp: “Sao thế được? Chúng tôi làm trang zimuzu.tv này là hy vọng có thêm nhiều người biết mà, cảm ơn anh còn chẳng kịp ấy chứ.”

Về tới nhà, tôi thấy trên weibo vẫn còn người tiếp tục mắng chửi tôi vì chia sẻ liên kết của trang zimuzu.tv.

Tôi bật cười, đăng xuất khỏi mạng, đi ngủ.

Thực ra, chẳng ai biết được nguần gốc của những phần nộ ấy từ đâu, có lẽ, chỉ là vì bỗng dưng thấy ghét mà thôi.

Tại sao mong muốn đầu năm của rất nhiều người mãi mãi chỉ là mong muốn

Sinh nhật, Tết dương hay Tết âm, đầu là một sự khởi đầu mới. Khi bắt đầu một hành trình mới, người ta thường hay thích nghĩ kế hoạch, vạch ra một vài ước mơ. Những kế hoạch này, đôi khi chỉ là suy nghĩ nằm âm thầm lặng lẽ trong đầu một người, đôi khi là những lời bộc bạch thành thật nhất khi trò chuyện với bạn bè, đôi khi là những gì bạn buộc phải nói ra khi bố mẹ ở nhà gặng hỏi về kế hoạch tương lai, ví dụ như mẹ cứ ép hỏi bạn bao giờ định kết hôn chẳng hạn. Thế nhưng, đối với rất nhiều người, tất cả mong muốn ấy đầu biến thành bong bóng xà phòng, cuối cùng không thể thực hiện được. Nguyên nhân rất đơn giản, chúng ta ai cũng từng ngây thơ cho rằng hễ cố gắng, ước mơ sẽ thành hiện thực, nhưng món xúp gà mà các bài học thành công rót cho chúng ta nhiều khi hóa ra lại “có độc”. Nỗ lực là tốt, nhưng còn cần phải có phương hướng chính xác nữa, không có phương hướng chính xác, càng nỗ lực lại càng không được như ý. Nếu ngay cả một phương hướng cụ thể cũng không có, vậy thì bạn nỗ lực dăm ba ngày là sẽ tê liệt đờ đẫn luôn. Dưới đây, xin được kể vài câu chuyện xảy ra ở xung quanh tôi:

1.

H đã đến Bắc Kinh được hai năm, thi nghiên cứu sinh hai lần đầu trượt. Năm đó, trước khi về quê ăn tết, cậu ta gượng gạo cười bảo tôi: “Cả đời này tôi chắc chỉ được đến vậy thôi, cùng lắm là lại về quê,”

Tôi cười cười đáp: “Cũng được đấy.”

Năm đó, H đã về quê.

Đêm giao thừa, tôi lên mạng thấy H đăng một bài, cậu ta viết thông thả, chậm rãi bày tỏ những nỗi cô đơn và khó chịu của năm trước. Cậu ta nói, trong năm mới này, cậu ta muốn trở nên nổi bật, không muốn sống cô đơn như vậy nữa. Tôi lặng lẽ đọc, đồng thời chia sẻ bài viết của cậu ta, vì bao

hiều năm nay, rất hiếm khi tôi thấy người tính cách trầm lặng như cậu ta hạ quyết tâm làm điếu gò đó.

Năm ấy, cậu ta làm việc cố gắng hơn rất nhiều, ít nhất tôi cũng biết được, cậu ta đã lên một bậc lương. Nhưng một năm lại trôi qua, chúng tôi ăn cơm với nhau, cậu ta nói với tôi: “Mục tiêu năm nay, vẫn là trở nên nổi bật hơn người.”

Tôi hỏi: “Năm rồi vẫn chưa nổi bật à? Cậu được tăng lương rồi còn gì?”

Cậu ta đáp: “Thế thì gọi gì là nổi bật hơn người chứ?”

Tôi hỏi: “Vậy là kế hoạch năm ngoái của cậu vẫn chưa thành hiện thực à?”

Cậu ta ủ rũ đáp: “Ừ.”

Thực ra câu chuyện của H chính là hình chiếu của rất nhiều người theo đuổi ước mơ, họ thực hiện được một phần của ước mơ, nhưng lại không thể khiến bản thân mình vừa ý, họ đã cố gắng, nhưng vẫn cảm thấy giữa những gì mình đạt được và những gì mình kỳ vọng còn cách nhau xa, lại không biết khoảng cách đó nằm ở đâu. Sở dĩ chúng ta khó lòng thực hiện được mong muốn đầu năm mới, là do chúng ta không vạch ra những gì mình muốn một cách chi tiết đến mức có thể nhìn thấy, có thể thực hiện được.

Một câu “trở nên nổi bật hơn người” rất xa xôi diệu vợi, định nghĩa của mỗi người đều có thể khác nhau; một câu “không còn cô đơn” cũng chẳng có ý nghĩa gì, bởi lẽ cô đơn là trạng thái bình thường của con người, có lúc xung quanh càng đông mình lại càng cảm thấy cô đơn. Nếu thế, tại sao không chi tiết hóa mong muốn của mình đến mức có thể thấy được. Nếu là tôi, tôi sẽ vạch ra các mong muốn đầu năm của mình như thế này: năm nay ít nhất cũng phải tăng một bậc lương, năm nay tôi phải có bạn gái. Khi mục tiêu có thể nhìn thấy được, khi mong muốn không còn quá to lớn, khi nguyện vọng không còn hư vô, hằng ngày bạn mới có thể đặt ra kế hoạch và hoàn thành

nó. Vì vậy, mong muốn, nguyện vọng đầu năm, hãy bắt đầu từ cái nhỏ, từ những gì mình có thể nhìn thấy được.

2.

Khi đi dạy học, tôi rất thích buổi dưỡng thói quen viết nhật ký cho học sinh. Tôi nói với tất cả học sinh của mình, nếu bạn không muốn viết, thì mỗi đêm trước khi đi ngủ cũng nên nhắm mắt, bình tĩnh nghĩ lại xem hôm nay mình đã làm những gì, ngày mai còn phải làm gì. Lúc suy nghĩ, nên phân ra các việc cần làm, thích làm và có thể làm hoặc không cũng được. Trước tiên hãy làm những việc cần làm, rồi làm những việc mình thích làm, còn những việc làm cũng được không làm cũng được thì có thời gian hăng làm, không có thời gian có thể hoãn lại. Thế nào cũng có những lúc chúng ta bận đến tối mặt tối mũi, buổi tối về nhà là lăn ra ngủ, nhưng lại không biết hôm nay đã làm được việc gì. Những ngày như thế, thực ra chỉ là uống công. Ngày nào cũng bận rộn, không có trình tự, không có kế hoạch, thực ra là không tôn trọng cuộc sống.

D, bạn học cấp 3 của tôi là một người làm việc rất hiệu quả, thành tích học tập rất cao. Mấy năm cấp 3, tôi có vinh hạnh được ngồi cùng bàn với cậu, ngoài việc hỏi han vài bài học, điều lớn nhất tôi học được từ cậu ấy là cách tận dụng thời gian. Cậu ấy luôn mang theo một quyển sổ nhỏ, trong giờ tự học buổi sáng, cậu viết ra tất cả những điều hôm ấy cần làm, đánh dấu từng việc một, hết giờ tự học buổi tối lại gạch đi những việc trong ngày đã hoàn thành. Cậu ấy bảo tôi, như vậy thì học hành mới tỉnh táo được. Khác với cậu ấy, một số người trông thì có vẻ mỗi ngày đều học đến tận đêm khuya, thực ra ban ngày chỉ vui đầu vào ngủ, lại có một số người khác, suốt ngày chỉ vừa học vừa chơi điện thoại.

Từ khi bắt đầu ôn thi đại học cho tới khi kỳ thi kết thúc, ngày nào tôi cũng thấy cậu ấy làm vậy, cuối cùng, cậu ấy đã được nhận vào trường đại học lý tưởng với thành tích xuất sắc, đồng thời, chưa bao giờ phải thức đêm. Một việc đơn giản mà kiên trì làm thì không còn đơn giản nữa, tôi đã đem phương pháp học tập của cậu ấy áp dụng vào cuộc sống, mỗi ngày đều lập kế hoạch những việc ngày hôm sau cần phải làm, thực hiện vững vàng từng bước một, không tính quá xa xôi, chỉ làm tốt việc của ngày hôm nay. Thực

ra, tôi ghét người nào cứ hỏi tôi những câu kiểu như kế hoạch mười năm này nọ, có ai mới hơn hai chục tuổi đâu có thể biết được những chuyện mười năm sau cơ chứ, tuổi trẻ của ai mà không từng hoang mang.

Phương pháp học của D chính là một lối sống rất tốt. Sống tốt mỗi ngày, sống rõ ràng mỗi ngày, bóc tách mỗi ngày ra thành mấy giai đoạn, chia ra các cấp độ ưu tiên, thực hiện từng chút một: làm việc, ghi chép, tổng kết. Lý tưởng nhất chính là lấy ngày làm đơn vị, ví dụ năm nay bạn muốn quay một bộ phim, vậy thì tháng này bạn cần phải viết xong kịch bản, hôm nay bạn phải bắt tay vào viết, năm ngày sau bạn phải làm phân cảnh, một tháng sau bạn phải đi gọi đầu tư. Giấc mơ của một năm, cần phải bắt đầu từ những việc nhỏ làm hằng ngày, hãy lập kế hoạch tốt cho từng ngày.

3.

Trong nghề của chúng tôi, tôi gặp rất nhiều bạn bè tuổi tác xấp xỉ mình mà đã có tác phẩm tốt, ví dụ phim *Thành phố ngậm* của anh Trương chẳng hạn. Những người mới quen tôi thường hay thích nói: “Hâm mộ các anh có thể làm phim quá, h ỉ nhỏ giấc mơ của tôi chính là làm đạo diễn phim đấy.” Mới đầu, tôi cũng vui vẻ nói chuyện với họ, càng về sau, dần dần tôi không muốn trao đổi sâu hơn với họ nữa. Nguyên nhân rất đơn giản: họ thậm chí còn chẳng nhắc chân lên cất bước đi đầu tiên.

Lonely Planet có một câu rất nhiều người đều biết: “Khi bạn quyết định lên đường, bước đầu tiên là khó khăn nhất.” Thế nhưng, vẫn còn một vế sau nữa: “Nếu bạn không cất bước đầu tiên, bạn sẽ mãi mãi không biết được giấc mơ của mình hóa ra dễ thực hiện đến thế.” Tôi thường nói ở trên lớp: “Khi bạn quyết định học tập, bạn nên mua một cuốn sách tham khảo trước, khi bạn quyết định chạy bộ, nên chuẩn bị một đôi giày chạy trước, khi bạn quyết định theo đuổi bạn gái, nên viết một bức thư tình trước, khi bạn quyết định làm một bộ phim, bạn nên đi tìm hiểu về chế tác phim trước.” Vì chúng ta không chịu cất bước đầu tiên, nên giấc mơ mới càng lúc càng xa xôi diệu vợi, đến cuối cùng, đó thực sự chỉ là một “giấc mơ”.

Kỳ thực, tôi không đồng ý với quan điểm rằng chỉ cần cất bước đầu tiên là có thể thực hiện giấc mơ. Thế nhưng, sau khi cất bước đầu tiên, cho dù là thất bại, ít nhất bạn cũng không hối hận. So với việc đến già than thở là mình không làm việc này, không làm việc kia, thì cảm thán rằng việc này thành công, tự giấu việc kia thất bại còn hơn nhiều. Khi xem *Bay trên tổ chim cú cu*, đoạn làm tôi cảm động nhất là khi McMurphi đánh cuộc với đám người điên rằng mình có thể nhấc được tảng đá lớn đó lên. McMurphi hết sức tự tin đi tới, dốc hết sức lực ra mà vẫn thất bại, ông ta đã nói: "At least I tried, at least I did that." (Ít nhất tôi đã thử, ít nhất tôi đã làm.) So với đám người điên thậm chí còn không dám thử kia, rõ ràng là ông ta đã thành công, vì ông ta đã cất bước đầu tiên.

Giữa đô thị phồn hoa lạnh lẽo, rất cần hơi ấm tình người

Năm 2008, tôi một thân một mình đến Bắc Kinh học, trước lúc lên đường, tôi rút sim điện thoại ra, ghi lại số điện thoại của mười người. Sáu người là bạn bè ở quê, bốn người là mấy anh em cùng lên Bắc Kinh học. Vào khoảnh khắc xe lửa đến ga Bắc Kinh, tôi đã biết, con đường tương lai sẽ phải dựa vào chính mình và bạn bè bên cạnh để đi tới. Cha mẹ không còn giúp đỡ gì được mình nữa rồi.

Tôi vẫn còn nhớ cảm giác lấn cấn khi không mua được vé tàu, vẫn còn nhớ cảm giác chán nản khi sinh nhật muốn tìm một người bạn uống rượu cùng mà chẳng có ai, vẫn còn nhớ cảm giác cô độc khi một mình đi bộ từ phố Trường An Đông sang phố Trường An Tây. Lúc đó, tôi đã thề, sau này bạn bè mình đến Bắc Kinh, tôi sẽ không để họ phải nếm trải nỗi cô đơn và lạnh lẽo giống như mình.

Sau mấy năm phấn đấu, tôi đã có trong danh bạ điện thoại di động mấy trăm số điện thoại, cũng có rất nhiều người quen. Trong cuộc sống của tôi, nỗi tịch mịch đã nhạt nhòa dần, nhưng tôi vẫn luôn nhớ tới khoảng thời gian đó, khoảng thời gian mà tôi không muốn lặp lại.

Có những lúc, ánh đèn chôn thành thị sẽ khiến người ta trở nên hoang mang, bạn nhìn thành thị phồn hoa, rồi nghĩ lại trạng thái của mình lúc này, sẽ cảm thấy ước mơ và tuổi xuân càng lúc càng rời xa mình hơn; bạn nhìn ánh đèn neon rực rỡ, rồi lại nhìn bản thân mình, sẽ cảm thấy mình cực kỳ cô đơn, bên cạnh thậm chí còn chẳng có lấy một người để kể khổ. Đừng hỏi tại sao tôi biết, bởi vì chính tôi đây cũng đã từng trải qua cảm giác ấy rồi.

Rất nhiều người có cảm giác như thế, bởi các đô thị lớn luôn khiến những người cô đơn thấy mình càng thêm nhỏ bé.

Lăn lộn bấy nhiêu năm, tôi kiếm được một ít tiền, Có được nơi ở của riêng mình ở Bắc Kinh. Năm kia, người anh em tốt nhất của tôi là Hạo đã tốt

nghiệp đại học, chuyển tới Bắc Kinh sống cùng tôi, cùng tôi cố gắng làm việc.

Mỗi tối, tôi tan lớp cậu ấy tan làm, chúng tôi chạy ra quán vỉa hè ăn uống thỏa sức.

Sau đó nửa đêm nửa hôm lái xe chạy khắp những nơi chúng tôi chưa đến ở Bắc Kinh phung phí tuổi trẻ như hai thằng điên, ngày hôm sau lại tiếp tục qu ân quật đi làm.

Có lần uống rượu, tôi kể với Hạo cảm giác cô đơn năm đó.

Cậu ấy nói: “Cảm giác cô đơn ấy của cậu, thực ra tôi chưa từng có.”

Tôi nói: “Tại sao?”

Cậu ấy đáp: “Vừa tới đây tôi đã có cậu b ầu bạn, nên nơi này giống như nhà vậy.”

Tôi là người hay đặt mình vào hoàn cảnh của người khác để nghĩ cho họ, chơi với bạn bè chẳng để ý người ta có hoàn cảnh gia đình ra sao, cũng chẳng quan tâm người ta có bao nhiêu tiền, mà chỉ có một tiêu chuẩn đánh giá duy nhất, chính là người đó có thật lòng hay không. Bởi vì, tôi kết bạn xưa nay đều hết lòng hết dạ.

Thật may mắn, ở bên cạnh tôi có rất nhiều anh em bạn bè chân thành. Cho dù cũng có lúc từng bị bạn bè đâm cho một dao, nhưng tôi vẫn tin rằng trên thế giới này có chân tình. Vì vậy, vào những lúc tôi chán nản, thất bại, những người bạn này cũng đứng bên cạnh tôi, cổ vũ tôi, giúp đỡ tôi, chưa từng rời bỏ.

Về phần tôi, tôi không hy vọng bạn bè phải chịu nỗi khổ mình đã nếm trải; cũng không nở để người tôi yêu quý trải qua những khó khăn mình từng trải qua.

Từng có một người bạn từ Brazil trở về gửi tin nhắn riêng trên weibo cho tôi, nói là vừa về Bắc Kinh, vẫn còn lạ lẫm chưa quen ai, hẹn gặp mặt.

Vì là bạn cũ, tôi bèn mời cô ấy buổi tối đi Ngũ Đạo Khẩu uống rượu với mấy anh em trong nhóm, cô ấy nói lâu lắm rồi chưa được vui như thế.

Tôi bảo: “Không có gì, cần giúp gì thì cứ liên lạc với tớ, nhớ đấy, nơi này là nhà.”

Bây giờ, cô ấy đã trở thành bạn thân của tôi, và của cả đám chúng tôi.

Mấy năm nay, tôi đã tạo thành một thói quen, thích giới thiệu những người xung quanh mình làm quen với nhau, tổ chức các buổi gặp gỡ, rủ nhau ăn uống, lúc thì cả bọn đi xem phim, lúc thì xem hài kịch, có lúc ăn bữa cơm, hay đi uống rượu hát karaoke.

Mỗi lần thấy những người vừa đến Bắc Kinh hoặc những bạn bè vừa đi làm có thêm mấy người bạn, có thêm một nụ cười ấm áp, cuộc sống ấm lên đôi phần nhờ hành động nhỏ bé của mình, tôi thấy vui vô cùng. Chỗn phần hoa lạnh lẽo này, dẫu sao cũng cần chúng ta dùng trái tim để ủ ấm.

Ở Bắc Kinh, tôi quan sát cuộc sống của rất nhiều người, nghe được câu chuyện của rất nhiều người. Bạn thử nghĩ mà xem, bên cạnh mình có bao nhiêu người sống như thế này: đi làm, tan làm, dắt chó đi dạo, ăn cơm, tắm bộ, xem phim, lên mạng, lên giường đi ngủ. Ngày nào họ cũng như thế, không qua lại với bạn bè, không tham gia hoạt động xã hội, hơn hai mươi tuổi đầu mà sống như người tám mươi tuổi vậy.

Tôi hỏi một cậu bên cạnh mình: “Cậu không qua lại với bạn bè mình bao giờ à?”

Cậu ta nói: “Tôi chỉ không nói chuyện mặt đối mặt thôi, toàn lên mạng nói chuyện với người ta mà.”

Tôi thở dài, mạng xã hội đúng là không ra làm sao.

Nhiều khi, mạng xã hội tạo ra toàn những hình tượng hư ảo, bạn không còn là chính mình nữa, mà là một “bạn” ở trên mạng xã hội, là “bạn” ở trên

weibo, là “bạn” ở trên WeChat.

Số người theo dõi bạn càng lúc càng nhiều, nhưng người mà bạn có thể nói chuyện trong đời thực lại càng lúc càng ít; số ảnh bạn đăng lên càng lúc càng nhiều, nhưng trong lòng bạn lại càng lúc càng thêm trống trải; bạn đăng một bài viết nói tâm trạng không tốt, số like càng lúc càng nhiều, nhưng người trực tiếp đối thoại với bạn lại càng lúc càng chẳng còn ai.

Tôi luôn cảm thấy, ở một thành thị phồn hoa thế này, phải chăng chúng ta nên mỉm cười với đối phương nhiều hơn, dù sức của một người là vô cùng vô cùng nhỏ bé. Đi đâu chúng ta có thể làm, chính là ít nhất cũng khiến cho bạn bè xung quanh mình không trở nên lạnh lẽo, không bị sự phồn hoa của đô thành làm giá lạnh trái tim.

Mấy hôm nữa, chị tôi ở Mỹ về

Đám chúng tôi sẽ tụ tập một bữa, có lẽ là đi Hoài Nhu ăn thịt nướng. Mỗi lần về nước, chị tôi đều rất biết ơn tôi vì giới thiệu bạn bè mới cho chị, bảo rằng người này chơi vui, người kia giúp được mình. Tổng kết lại, chị nói: “Long, bạn bè em đủ mọi thành phần, nhưng có một điểm chung là đều rất thật lòng kết giao với người khác.”

Tôi nói: “Bởi vì tiêu chuẩn chọn bạn của em là thế mà.” Cảm ơn Định luật hấp dẫn, bạn là người như thế nào, thì sẽ thu hút những người như thế.

Tôi bây giờ, đôi khi sẽ lái xe đến phố Trường An nhìn người ra nhìn xe cộ lướt qua, mỗi lần nhìn màn đêm rực rỡ đèn hoa, lại thấy bên dưới sự phồn hoa của cái thành phố này ẩn giấu nỗi cô đơn và nước mắt của không biết bao nhiêu người. Thế rồi tôi lại nghĩ, liệu một cú điện thoại lúc nửa đêm của người bên cạnh hay một nụ cười của người xa lạ có thể biến đổi một ngày của một con người hay không?

Ít nhất, tôi đang làm như thế, tôi đang tryền đi thứ năng lượng tích cực đơn giản ấy.

Tin tưởng rằng trên thế giới này còn rất nhiều thứ ấm áp thực sự đang chờ đợi chúng ta khai quật và thực hiện.

Thường có người hỏi tôi làm thế nào tập hợp được cả đám người cùng làm bao nhiêu việc mà mình thích như thế, đáp án của tôi rất đơn giản: thật lòng.

Vì vậy, ở chốn đô thị phồn hoa, cần phải có lòng người ấm áp. Nếu không, một người sẽ nhanh chóng bị nhấn chìm, trong mắt chỉ có tiền là tiền, trong đầu chỉ toàn lợi ích là lợi ích. Tôi luôn luôn cho rằng, hộ khẩu thành phố không quan trọng bằng có người nhà ở bên cạnh; một tháng kiếm được nhiều tiền không quan trọng bằng có thêm mấy người bạn cùng mình ăn hàng rong, mua được căn nhà to không quan trọng bằng bên cạnh có một người thực lòng yêu mình, những thứ bị hiện thực gột rửa, những thứ bị tiết tấu gấp gáp của cuộc sống bỏ lại, mới là những thứ mà chúng ta cần trân quý thực sự.

Bạn lúc nào cũng thấy nhịp bước ở thành phố gấp gáp, nhưng đừng quên, có lúc, dừng chân lại, nhìn người bên cạnh mình, thưởng thức phong cảnh xung quanh, chẳng những không làm chậm hành trình của bạn, mà nói không chừng, bạn còn có thể đi được xa hơn.

Đừng quên rằng, ở chốn thị thành, nếu gặp phải giá lạnh, hãy tự nhủ rằng, ít nhất, mình còn có một trái tim ấm áp.

Phương pháp tiết kiệm tiền tốt nhất là kiếm tiền

Để tôi kể cho các bạn nghe hai câu chuyện.

Bố mẹ tôi đều là cán bộ quân đội, hồi nhỏ, mỗi tháng bố mẹ tôi nhận lương hơn 700 đồng, phải giặt gấu vá vai mới nuôi được hai chị em tôi. Vì vậy, từ bé tôi đã biết tiết kiệm, mỗi lần thấy thứ gì đó mình muốn mua ở cửa hàng đều do dự rất lâu. Hồi tôi học tiểu học rất thịnh trò xe đua mô hình, có lần thấy ở sạp hàng ven đường bán chiếc xe mình thích, nhưng họ đòi 10 đồng một chiếc, tôi mặc cả mãi để họ bán cho với giá 9 đồng, dùng dằng một lúc lâu rốt cuộc vẫn không mua. Thực ra, trong túi tôi có 10 đồng, nhưng vì tiếc một đồng kia, cuối cùng không mua. Kết quả, sang năm nhà trường tổ chức đua xe mô hình, tôi không báo tên tham gia, trở thành một niềm vui tiếc mãi về sau. Bạn thân nhất của tôi giành được giải nhất toàn trường, tiện thể còn kiếm được cả bạn gái nữa.

Với gia cảnh như thế, thân là trụ cột trong nhà, áp lực đè lên vai bố tôi rất lớn, suốt ngày ông cau kỉnh vì chuyện tiền bạc. Hôm đó tôi về nhà thăm bố, vì có việc gấp, bố lái xe đưa tôi đi, trên đường, đi qua một khu chung cư nọ, vì bên trong đang sửa đường, không đi qua được, bố tôi đành quay đầu xe trở ra. Bố tôi lái khá nhanh, trước sau cũng chưa đến năm phút, nhưng bảo vệ lại đã thông thả bước ra đòi thu 5 đồng.

Bố tôi tức điên lên, quát lớn: “Cái gì, có một tí thế mà đã đòi thu tiền à? Không trả!”

Tôi ngẩng ở ghế phụ nhìn tay bảo vệ bộ dạng hung hãn kia cái lý không được, bèn gọi thêm hai người nữa đến, mấy tên bắt đầu quát tháo ầm ĩ lên với bố tôi.

Tôi vội móc trong túi ra 5 đồng, nói: “Một người bước lại gần đây, tôi trả tiền.”

Anh ta cầm tiền xong, bèn mở barie, để chúng tôi đi.

Bố tôi dùng dùng nổi giận, quát lên với tôi: “Anh nhiều tiền quá hả! Có bệnh hay không đấy?”

Ông dừng xe chắn ngay trước cửa, đòi bọn họ trả lại tiền, không trả nhất quyết không chịu đi, đằng sau đã có một hàng xe dài bấm còi inh ỏi. Có lúc tôi thấy bố mình rất đáng yêu, như một đứa trẻ vậy. Sau đó, đám tài xế phía sau cũng bắt đầu cáu tiết lên, bố con tôi thân cô thế cô, rốt cuộc đành rời đi. Bố tôi dừng xe lại ven đường, bắt đầu mắng tôi như tát nước, tôi không nói lời nào, lắng lắng nghe những lời nhiếc móc đầy tức tối của ông.

Cũng không biết bố mắng tôi bao lâu, cụ thể nói những gì thì tôi đã không còn nhớ nữa, nhưng chuyện lớn bằng trời thì cơn tức cũng dần dần xẹp xuống. Sau một lúc im lặng, tôi thốt một câu: “Bố à, thời gian mà bố dùng để nổi cáu ấy, vừa đủ để kiếm được năm đồng kia rồi.”

Bố tôi rất bức bối: “Kiếm gì mà kiếm, anh tưởng kiếm tiền dễ lắm à?”

Tôi đáp: “Thời gian cãi nhau với người ta lúc này cộng với thời gian bố mắng con, đổi thành tiền giảng bài hoặc tiền cát xê của con, ít nhất cũng được mấy trăm đồng rồi. Có thời gian cãi nhau, thà đọc sách hoặc chuẩn bị cho bộ phim tiếp theo, hay soạn bài cho buổi học sau còn hơn, đúng không ạ?”

Bố tôi im lặng một lúc thật lâu, không đáp.

Hôm sau, khi tôi đi, bố tôi gửi tin nhắn: “Con à, con nói đúng.”

Từ thời điểm đó, tôi bắt đầu kiên định với cách nghĩ của mình, vì thế giới này lắm lúc rất tàn khốc, tuy rằng tiền không phải vạn năng, nhưng không có tiền bạn sẽ phát hiện ra đi một bước cũng khó khăn. Sau đó, tôi cũng học được cách không cãi nhau với người khác nữa. Nhiều khi, trên mạng có người tấn công tôi, điêu duy nhất tôi làm, chính là tránh né. Vì những cuộc đấu đá kiểu ấy chẳng có ý nghĩa gì cả, thời gian đó thà dùng để trau dồi bản thân hoặc kiếm thêm chút tiền còn hơn.

Câu chuyện thứ hai xảy ra với một người bạn tốt của tôi.

Người bạn này sống ở ngoại thành Bắc Kinh, làm công việc rất bình thường là quản lý sảnh của một nhà hàng, một tháng kiếm được khoảng 3000 đồng, là một dân ngụ cư Bắc Kinh điển hình. Giấc mơ của anh ta là trở thành một tay đàn guitar, nhưng luôn lấy cớ công việc bận rộn mà không đụng đến cây guitar đã phủ đầy bụi bặm. Mỗi lần tôi đến chơi nhà, đều thấy anh ta nằm trên giường ôm điện thoại di động, xem những kênh hài nhảm. Nhiều khi, tôi có cảm giác anh chàng này chắc chắn cả đời chẳng làm nên trò trống gì, khó khăn lắm mới lên được Bắc Kinh làm ăn, vậy mà chẳng có chút tinh thần phấn đấu nào cả, thật không hiểu nổi anh ta nghĩ cái gì. Đến một ngày nọ, người bạn này mời tôi đến nhà ăn cơm, tôi mới phát hiện anh ta có sức chiến đấu cực mạnh.

Hôm ấy, chúng tôi xuống bên dưới tòa nhà anh ta đi chợ, một đồng nửa cân rau, anh ta cứ nhất quyết mặc cả xuống còn tám hào. Tôi còn tưởng anh bạn mình định mua mấy trăm cân, như vậy thì tiết kiệm được một khoản, hóa ra anh ta mua có một cân.

Người bán rau bất lực nhìn anh bạn tôi, trả lại hai hào lẻ. Khi ấy, dù là tài ăn nói hay sức chiến đấu của anh ta đều bùng nổ hết cỡ.

Anh bạn tôi cười đắc ý.

Nói thực lòng, trước đó tôi chưa từng thấy sức bật và lòng quyết tâm như vậy ở anh bạn này, nếu anh ta mà quyết tâm học guitar như vậy thì chắc đã trở thành tay guitar chính của ban nhạc Ngũ Nguyệt Thiên rồi cũng không chừng.

Kế đó, anh ta đi mua thịt, nằng nặc đòi mặc cả bớt đi năm hào, người bán thịt nói: “Anh à, có năm hào mà cũng đòi bớt, anh mua nhiều thì còn đỡ, đây lại chỉ mua có một ít thế này. Anh phải để chúng tôi kiếm tiền với chứ!”

Anh ta nói: “Đảm bảo là anh có lãi rồi, bớt năm hào chứ có cắt miếng thịt nào của anh đâu.”

Người bán thịt đáp: “Anh à, tiệm chúng tôi cũng chỉ là làm ăn nhỏ thôi.”

Anh bạn tôi đáp: “Tôi là khách quen cơ mà, giảm giá chút đi.”

Tôi đứng đợi năm phút, thấy hai bên chỉ vì năm hào lẻ mà lời qua tiếng lại, nước bọt bắn tung tóe như mưa sao băng, cơ hồ còn kể đến chuyện nhà mình nghèo thế nào, cuộc sống của mình khó khăn ra làm sao, có lúc còn lôi cả những lý lẽ triết học ở đâu đâu ra nữa. Khi ấy, tôi cực kỳ muốn rút ra cả chục tờ năm hào, sau đấy tát cho mỗi tên một cái, nói: “Năm hào thôi chứ gì, đây anh cho các chú.”

Họ cãi qua cãi lại, rồi xảy ra chuyện, tay chủ hàng thịt kia là người thô lỗ, anh ta gằn lên: “Không mua thì phần, nói lảm quá!”

Bạn tôi cũng tức giận: “Quát cái gì mà quát? Không bán thì thôi, quát tháo cái gì chứ!”

“Tôi quát anh lúc nào, tôi chẳng bao giờ quát ai cả, có anh quát trước thì có!”

“Anh quát tôi trước đấy chứ, anh chỉ cái gì mà chỉ?”

“Chỉ anh đấy! Thì sao hả...”

Lúc đấy, xung quanh đã bu lại một đám người. Cái trò cãi nhau này, nếu chỉ có hai người thì khó mà nên chuyện, nhưng một khi có khán giả vây quanh thì xong phim rồi, lửa đổ thêm dầu, hai người lập tức bùng bùng khí thế. Hai bên giương cung bạt kiếm, tưởng như đánh nhau đến nơi, đám đông có người khuyên can, có người cổ vũ, có người theo phe này phe nọ. Tôi thấy khuyên bảo không có hy vọng, bèn giở ra tuyệt chiêu, hét lớn: “Trật tự đến rồi kìa!”

Người bán thịt lập tức thu dọn, đẩy xe chạy đi, trước khi đi còn quay người lại chửi đồng: “Có năm nào bạc cũng cãi nhau với tôi nửa tiếng đồng hồ, cái loại anh nghèo cả đời cũng đáng!”

Nói xong, anh ta nghênh ngang bỏ đi.

Trên đường về nhà, anh bạn tôi lại tiếp tục cần năn, nói không ngớt, càng nói lại càng tức, càng tức lại càng nói. Sau đấy, bữa cơm đó anh ta cũng chẳng nấu, về tới nhà, anh ta đã bị chính mình làm cho mệt phờ ra, nằm vật xuống xô pha nói: “Anh Long, xin lỗi nhé, tôi nghỉ ngơi chút cho bình tĩnh lại rồi nấu cơm mời anh sau.”

Tối hôm ấy tôi có hẹn, bèn xin phép về trước. Hôm đó, nhìn bộ dạng tức giận của anh ta, trong lòng tôi chỉ có một ý nghĩ, người này chắc cả đời không thể nào giàu lên nổi.

Câu chuyện này xảy ra đã ba năm rồi, ba năm sau, anh bạn kia vẫn chỉ là một người nghèo lương tháng 3000 đồng ở nhà ngoại ô thích cò kè với người khác vài đồng lẻ. Thỉnh thoảng đi uống rượu với nhau, anh ta vẫn cần năn ông chủ không chịu tăng lương, rồi lại nói về ước mơ trở thành tay guitar mà cả đời vẫn chỉ là “ước mơ” kia.

Người Trung Quốc có câu tục ngữ rằng, lối nghĩ quyết định lối đi, cái mộng quyết định cái đầu. Một người trong đầu cả ngày chỉ nghĩ đến vài đồng bạc lẻ, ắt hẳn cả đời này chẳng kiếm được khoản nào lớn, một người chỉ biết tính cách tiết kiệm, tự nhiên cũng đánh mất tư duy kiếm tiền. Tôi không phải khuyên mọi người lãng phí, nhưng bạn đã bao giờ từng nghĩ, cuộc sống mà tiết kiệm quả thực ra cũng chính là lãng phí: ngày nào bạn cũng phải cãi nhau vì mấy đồng lẻ, lãng phí tinh lực và thời gian để học hành; làm nóng lại đồ ăn để qua đêm, ăn vào đau bụng đi bệnh viện còn tốn nhiều tiền hơn; tiết kiệm tiền không đi kiểm tra sức khỏe, phát hiện ra bệnh nặng buộc phải nằm viện còn lãng phí nhiều hơn. Bạn tưởng là bạn đang tiết kiệm, mà không biết, phương pháp tiết kiệm thực sự chính là đi kiếm tiền, để mình trở nên mạnh mẽ hơn, chứ không phải vì mấy đồng bạc lẻ mà tốn thời gian quý báu vào những cuộc tranh luận vô bổ không bao giờ kết thúc.

Cuối cùng, tôi chia sẻ một câu chuyện nữa.

Một người cha nói với con: “Nhà mình nghèo, con phải bớt tiêu tiền đi, đừng đọc sách đọc siếc gì nữa.” Một người cha khác lại nói: “Nhà mình nghèo, nhưng con càng phải cố gắng hơn để nhà mình không còn nghèo

nữa, kể cả nhà không còn đồng xu nào, bố có bán máu cũng phải cho con học hành.” Thử hỏi, nếu hai người con đều có trí tuệ bình thường, gia đình nào sau cùng sẽ được khỗ tận cam lai? Đáp án gần như rõ quá rồi còn gì. Vậy thì vấn đề ở đây là, quá tiết kiệm tiền sẽ dẫn đến điều gì?

Chỉ cần bạn còn có thể theo đuổi, vậy thì đừng cần nhàn nữa
mà hãy tiếp tục tiến lên

Bốn năm trước, tôi thôi học ở trường quân sự, hồi ấy, còn trẻ tuổi nông cu ường, lại giỏi tiếng Anh, trong tình cảnh gần như cả thế giới đều phản đối, tôi đã thuyết phục được bố mẹ, thuyết phục được bạn bè thân thiết nhất, sau đó cởi bỏ quân trang, dũng cảm theo đuổi giấc mơ của mình là đi dạy tiếng Anh. Bây giờ, tôi đã lập được công lao hạng hai trong quân đội, thêm nữa bố mẹ đều là quân nhân, rất khó để rời khỏi quân ngũ. Ngày hôm đó, tôi viết cho bố một bức thư rất dài, nói với ông sau này tôi sẽ sống dựa vào đi đầu gì. Bố tôi là một người rất thấu tình đạt lý, sau khi xem xong lá thư, ông đã đồng ý để tôi đi.

Lúc rời khỏi quân đội, tôi nói với Đông, bạn thân nhất của mình rằng:
“Người anh em, cậu cũng ra quân đi.”

Đông đáp: “Cậu còn có cái nghề sở trường, ra quân có cơm mà ăn, tớ làm gì có.”

Tôi nói: “Nghề gì quan trọng gì, chúng ta vẫn còn trẻ, có thể cùng nhau cố gắng, thế giới này rồi một ngày sẽ là của chúng ta. Vả lại, rõ ràng là cậu ở đây không vui vẻ gì, tại sao cứ tiếp tục như thế?”

Đông nói: “Cậu không hiểu, áp lực trên vai tớ quá lớn. Nhà tớ ở nông thôn, bố tớ bắt tớ phải học trường quân sự, tớ không có lựa chọn nào khác.”

Tôi nói: “Sao cậu không tranh đấu một phen đi?”

Đông đáp: “Không tranh đấu được, trên vai tớ là áp lực của cả làng đấy.”

Quả thực, tôi không hiểu nổi, ở cái tuổi lẽ ra phải bay nhảy như thế, lấy đâu ra áp lực vô cùng tận ấy?

Năm ấy, tôi bắt đầu dạy học, sống ở Bắc Kinh bằng thu nhập ít ỏi của mình. Mặc dù bố giận tôi, nhưng vẫn quyết định mỗi tháng cho tôi 3000 tệ,

ông nói: “Chỉ có ng ần này thôi, còn đâu thì tự dựa vào bản thân đi.”

Nhưng tôi quật cường nói với bố, con muốn tự mình gánh vác.

Thời điểm khó khăn nhất, tôi chỉ thuê được phòng đơn, ăn mì ăn li ền suốt một tháng li ền. Khoảng thời gian ấy, tôi rất nhớ những ngày tháng nhậ nhệ tán chuyện với Đông trong trường quân sự, còn giờ đây, mỗi l ần uống say cũng chỉ có một thân một mình. Có l ần, tôi uống say r ồi gọi điện cho Đông: “Tại sao cậu không ra ngoài? Cậu ra ngoài đi, hai chúng ta cùng nhau tạo dựng sự nghiệp, hai người mở chung cái quán cà phê cũng được mà.”

Đông nói: “Tớ cũng muốn, chắc, nhưng tớ không dám cất bước đầu tiên.”

Tôi nói: “Tại sao, cậu còn trẻ vậy mà?”

Có lẽ vì tôi nói nhiều quá, cậu ấy hét lên: “Long à, không phải tớ không thích, không phải tớ không dùng cảm, nhưng tớ học trường quân sự là vì bố tớ. Bố tớ đang ốm, tớ lại càng không dám chọc tức ông ấy!”

Tôi đập máy, không nói gì nữa, chỉ th ần nhủ, tại sao cậu ấy lại nhu nhược như vậy.

Khoảng thời gian đó, tôi một mình âm th ần cố gắng, kiếm được chút ti ền, quen được vài người bạn, nhưng cuộc sống thì càng lúc càng cô đơn. Tôi đọc sách một mình, viết báo một mình, r ồi còn báo danh thi vào khoa Đạo diễn mà mình thích.

Tôi còn nhớ có l ần đi du lịch một mình, đến Tây An, gặp một cô gái viết tranh chữ bằng chân bên dưới tháp Đại Nhạn. Tay cô bị tàn tật. Bên cạnh cô, có một cô bé khoảng 10 tuổi, tay c ần bóng bay, cô bé nói với mẹ: “Mẹ ơi, con cũng muốn một cây bút vẽ.” Người mẹ nói: “C ần bút làm gì?” Cô bé nói, con cũng muốn trở thành họa sĩ, sau đó bắt đầu nhõng nhẽo làm nũng.

Tôi nhìn cô gái kia viết xong, bèn hỏi cô bao nhiêu tuổi.

Cô gái chậm rãi đáp: “Mười tám.”

Tôi nói: “Em luyện tập thế nào mà được vậy?”

Cô gái trả lời: “Mẹ em qua đời từ rất sớm, hồi em còn bé tí đã bị tai nạn ô tô làm tàn phế, bố thì bệnh nặng, đành phải sống tiếp thế này thôi.”

Tôi nói: “Em viết đẹp lắm, học từ khi nào vậy?”

Cô nói: “Hồi còn đôi tay, em ước mơ trở thành họa sĩ, nhưng giờ thì...”

Khoảnh khắc đó, chợt nghĩ đến cô bé vừa làm ầm lên vì không được mẹ mua bút lông cho, tôi đứng lặng trong gió, hồi lâu không sao bình tĩnh lại được.

Tôi đột nhiên hiểu ra, khi bạn oán trách thế giới này không công bằng, khi bạn oán trách giấc mơ quá xa vời không thể chạm tới, khi bạn kêu ca con đường đi đến giấc mơ quá nhiều chông gai, thì một số người thậm chí còn chẳng có tư cách để mà nỗ lực, vì vừa ra đời đã phải gánh trên vai quá nhiều áp lực. Bởi vậy, cuộc đời vốn dĩ đã không công bằng với họ.

Ngày hôm ấy, tôi gọi điện cho Đông nói: “Ở trong đó cố gắng sống cho tốt nhé, tớ hiểu nỗi khổ của cậu rồi.”

Mấy năm tiếp sau đó, tôi làm phim có chút khởi sắc, lấy được quyền phát lần đầu ở rất nhiều kênh video lớn, các bài viết cũng được lan truyền ở mức độ nhất định, kể đó tôi lập nên studio của riêng mình, lấy tên Long Ảnh. Lúc này, những bạn bè tốt nhất đầu tư lại bên cạnh tôi, tôi lại nhớ đến Đông, người bạn thân nhất thuở trước, sau khi tôi nói chuyện với cậu ấy rất lâu về giấc mơ của mình, cậu ấy đã dao động. Cuối cùng, cậu ấy nói: “Hay quá, tớ sẽ gia nhập với cậu.”

Nhiều lúc, tôi có cảm giác ông trời bày trò khiến cuộc đời người ta như một vở kịch là vì thấy quá nhàm chán, hoặc bắt một người trải nghiệm quá nhiều chỉ vì muốn anh ta trở nên mạnh mẽ hơn.

Một đêm không lâu sau đó, Đông bay về quê để gặp người cha mắc bệnh ung thư sắp ra đi lần cuối.

Ngay sau đó, tôi cũng bay đến. Nhìn vòng hoa và linh đường, cùng nước mắt của người anh em thân thiết nhất, nước mắt tôi cũng không ngừng rơi.

Hôm đó, mẹ Đông nói với tôi, câu nói cuối cùng của cha cậu ấy trước lúc lâm chung, chính là mong cậu ấy tiếp tục ở lại quân đội. Còn Đông cũng nắm tay cha mình, nói: “Bố, nhất định con sẽ làm thế.”

Hôm ấy, sao trời đẹp vô cùng, tôi nhìn đôi bàn tay mình, không tàn phế, sờ lên vai mình, không có gánh nặng và áp lực, chỉ là, đôi khi cuộc sống mang đến cho tôi một vài rắc rối nho nhỏ, vậy mà tôi lại thường xuyên cần nhân. Trên đường theo đuổi giấc mơ, đôi khi bị đánh ngã, đôi khi đầu rơi máu chảy, thực ra là chuyện rất bình thường, thế nhưng, có người thậm chí còn chẳng có tư cách mà theo đuổi giấc mơ. Khi bạn nhận ra mình có thể theo đuổi giấc mơ, thực ra bạn đã hạnh phúc lắm rồi.

Ở rất nhiều nơi trên thế giới này, có bao nhiêu người vì gia đình, vì biến cố trong đời, mà thậm chí không dám có cả ước mơ, họ sống trong cái bóng của cha mẹ, lớn lên trong hố đen của hiện thực. Vì vậy, nếu bạn còn đủ tư chi, dư dả thời gian, thì lấy tư cách gì mà phàn nàn hôm nay mình lại lãng phí cả ngày, có quyên gì mà không ngừng than buồn chán chứ?

Cái từ “giấc mơ” này đã bị lạm dụng quá nhiều, thậm chí mỗi lần nhắc đến “giấc mơ” sẽ bị người ta quy thành xúp gà cho tâm hồn. Mà những người nói thế, chỉ là vì bọn họ đã tê liệt, không biết rằng cuộc sống vẫn còn cần những hứa hẹn và hy vọng. Những người có được hy vọng ấy, nhất định phải nhớ rằng chỉ cần có ước mơ, tức là đã hạnh phúc rồi, chỉ cần bạn còn có thể theo đuổi, vậy thì đừng cần nhân nữa mà hãy tiến lên. Trân trọng những gì mình đang có, theo đuổi những gì mình có thể đạt được, từ bỏ những gì không thuộc về mình, đừng nên trở thành kẻ từ bỏ giấc mơ đau khổ.

Bạn phải sinh tiền được, rồi hãy nói đến cuộc sống và giấc mơ

Tháng trước, Thiên, bạn thân tôi thi nghiên cứu sinh xong, đã rời Bắc Kinh đi Tam Á phát triển. Mặc dù không muốn, nhưng chúng tôi vẫn âm thầm chúc phúc cậu ấy. Thiên không chỉ là bạn thân trong cuộc sống, mà còn là đối tác tốt trong công việc của tôi. Thời gian này, nhiều người ra đi quá, đột nhiên tôi có cảm giác như một bộ phim đang kết thúc vậy, có lẽ phải sau một thời gian nữa, mới có thể xem như khởi đầu của một câu chuyện mới.

Mấy hôm nay, tôi chợt nghĩ, studio chế tác phim của mình thành lập sắp được hai năm rồi, bất luận tác phẩm thế nào, tôi vẫn có hai điều vui nhất là: làm điều mình thích và có được thêm những người bạn tốt này. Họ cứ nói tôi là ông chủ cà lơ phất phơ, người ta khởi nghiệp là vì muốn lên sàn chứng khoán, muốn kiếm tiền, còn tôi đây chỉ muốn mọi người vui vẻ, làm phim chỉ toàn làm thứ mình thích, giúp mọi người theo đuổi giấc mơ của họ.

Tôi cứ nghĩ nhóm bạn này sẽ duy trì thật lâu, có lẽ đến tận khi chúng tôi đều có con cái, trong lúc cảm xúc trào dâng tôi còn nói: “Tranh thủ quay phim đi!” Thật không ngờ, người đầu tiên rời khỏi lại là cánh tay phải của tôi, Thiên.

Thiên đã ở Bắc Kinh thi nghiên cứu sinh hai năm, tốn khá nhiều tiền của nhà, đi học vô khối lớp luyện thi thiếu uy tín. Trong quá trình ôn thi nghiên cứu sinh, hề có chút thời gian rảnh cậu ấy lại đến phim trường quay phim với tôi, chúng tôi luôn cùng nhau thảo luận về kịch bản và phân cảnh, nói chuyện về các bộ phim mới chiếu gần đây ngoài rạp hay dở thế nào. Tôi luôn nghĩ rằng, chỉ cần đám người này ở cạnh nhau thì ắt có cơ hội viết ra được kịch bản tốt, quay được bộ phim khiến chính mình cảm động. Có đi đâu, năm đầu tiên, Thiên thi trượt.

Bố Thiên tìm cho cậu ấy một công việc ở quê, nói: “Con lớn chừng này rồi, cũng phải tự lập đi chứ, không thể cứ tiêu tiền bố mẹ mãi được phải

không?”

Thiên quát cường đáp: “Cho con thi thêm một lần nữa, nếu không xong con sẽ về nhà.”

Bạn gái của Thiên đã yêu xa bốn năm, cũng mong cậu ấy về quê để phát triển.

Thiên phải chịu áp lực rất lớn, một buổi tối nọ, khi tôi lái xe đưa cậu ấy về nhà, cậu ấy nói: “Tôi vẫn thích những ngày anh em chúng ta cùng nhau lăn lộn ở Bắc Kinh, không muốn về nhà.”

Tôi hỏi: “Cậu còn trẻ vậy, việc gì phải về quê ổn định, cậu thích đọc báo, uống trà chắc?”

Thiên mỉm cười nói: “Tôi cũng muốn trải nghiệm thêm một chút, nhưng thế này có phải là ích kỷ quá không?”

Tôi lắc đầu: “Con người phải sống có lý tưởng chút chứ?”

Thiên cười, suốt dọc đường cậu ấy cứ nói với tôi về giấc mơ, về cuộc sống về sau này, nói về những kế hoạch của studio chúng tôi. Tôi cũng kể cho cậu về việc mình đã “lay động” các nhà đầu tư như thế nào.

Trước kỳ thi lần thứ hai, trong ngày sinh nhật của Thiên, cậu ấy mời chúng tôi ăn cơm. Hôm đó, cậu ấy không nói gì nhiều, ăn xong bữa cơm, chúng tôi giải tán.

Tôi lờ mờ có cảm giác, cậu ấy đang giấu chúng tôi đi đâu gì đó.

Sau đấy, chúng tôi cũng không liên lạc gì với nhau nữa.

Tôi tưởng rằng cậu ấy bận rộn thi cử, nên cũng không hỏi han.

Kỳ thi kết thúc, kịch bản của tôi cũng đã viết xong, Thiên về quê tĩnh dưỡng, tôi chuẩn bị đợi cậu ấy quay lại là khai máy. Không ngờ, nội dung

cú điện thoại đầu tiên Thiên gọi cho tôi từ quê nhà lại là: “Anh Long, tôi đi làm ở Tam Á r ấ.”

Trong điện thoại, cậu ấy nói với tôi rằng cậu ấy không muốn chuyện thành ra thế này, cậu ấy muốn tiếp tục giấc mơ của chúng tôi, thế nhưng, cậu ấy cũng không thể ích kỷ chỉ biết làm đi ều mình thích, dẫu sao cũng phải nghĩ cho người nhà, đi kiếm chút ti ền v ề cho gia đình.

Sau khi gác máy, sống mũi tôi cay cay, th ảm nhủ: Nếu tôi có thể trả lương cao hơn có phải tốt không.

Mấy hôm trước, khi hoạt động của chúng tôi kết thúc, tôi hỏi mọi người: “Mọi người biết Thiên đã ra đi chưa?”

Họ im lặng một h ồ i lâu, mấy năm nay, cả bọn hợp tác cùng nhau, tình cảm rất sâu đậm.

Một người lấy làm khó hiểu, nói: “Con người ta không thể lúc nào cũng chỉ biết có kiếm ti ền, phải vậy không?”

Tôi nói: “Cậu không hiểu đâu, cậu là người Bắc Kinh, có xe, có nhà r ấ. Kỳ thực, dù là ở đâu, cậu cũng ều phải giải quyết được v ấ n đ ề sinh t ồ n trước, sau đó mới có thể nói đến cuộc sống và giấc mơ...”

Giấc mơ của chúng tôi vẫn còn tiếp diễn, nhưng tôi đã hiểu ra, cơ sở vật chất là n ền tảng cho kiến trúc thượng t ầ ng, không có cơ sở để sinh t ồ n thì không thể nói đến giấc mơ được. Lúc Thiên ra đi, tôi gửi cho cậu ấy một tin nhắn: “Đi đi, chúng tôi không giải tán đâu, chúng tôi sẽ đợi cậu. Đợi khi nào chúng tôi kiếm được thật nhi ều ti ền, sẽ để cho từng người các cậu quay trở lại đây.”

Kỳ thực, người nào cũng thế cả thôi, trong rất nhi ều tình huống, kiên trì chưa chắc đã là đúng. Trước khi chúng ta thực hiện được giấc mơ, cần phải làm rất nhi ều đi ều mình không thích làm, cần phải đi một số đường vòng mới biết được mình thích đi ều gì. Những người đang đứng kia, ai biết được đằng sau lưng họ đã phải quỳ gục bao nhiêu l ần. Con đường thành công quanh co không phải là đi ều đáng xấu hổ,

Chỉ cần bạn vẫn không quên giấc mơ năm xưa, không để thế giới này biến đổi mình, không biến thành kẻ mà mình căm ghét, thì sự kiên trì của bạn là đúng đắn.

Từng nghe có người bạn nói, sinh viên mới ra trường nhất định phải đi làm trước rồi mới chọn việc sau, giờ thì tôi đã hiểu ra đạo lý này. Khi mình lo ngại chẳng biết gì, thì hãy cứ đi làm những gì mình giỏi, có thể làm được, có thể kiếm được tiền, tích lũy mối quan hệ, có một số vốn nhất định, rồi hãy đi làm những gì mình thích. Nhưng bên cạnh chúng ta lại có rất nhiều người, trước khi tốt nghiệp đã liên tục bắn khoăn về các công việc mình có thể lựa chọn, công việc tốt thì không đến lượt anh ta, công việc kém thì anh ta lại coi thường, tốt nghiệp hơn năm rồi mà vẫn ở nhà chờ, mỗi lần có người hỏi: “Giờ đây làm gì?” Anh ta đều đáp: “Đi tìm việc.”

Một người bạn khác của tôi là S, tốt nghiệp trường danh tiếng bên Hồng Kông, lại còn học ngành đang rất *hot* bây giờ là báo chí. Cô ấy đã đến Bắc Kinh được hơn nửa năm nhưng vẫn chưa tìm được việc. Mỗi lần gặp, tôi đều nói khích: “Sao cậu vẫn chưa tìm được việc vậy?”

Cô ấy đáp: “Không vội, chưa có việc gì phù hợp, dù gì thì cũng không thể tạm bợ được phải không?”

Về sau, tôi mới biết cô đã đến rất nhiều nơi phỏng vấn, nếu không phải vì chế thu nhập thấp thì là chế chỗ làm xa quá, không phải vì công việc không hoàn toàn đúng chuyên ngành thì là vì người ta không coi trọng cô ấy.

Dần dà, tôi cũng không thích hỏi công việc của cô thế nào nữa. Vì đáp án của cô luôn giống nhau: “Không vội, chưa có việc gì phù hợp.”

Vậy là, tôi bắt đầu hỏi: “Thế bao giờ cậu có bạn trai?”

Công việc không giống như tình cảm, chọn sai cùng lắm là tìm lại việc mới, không gây tổn thương đến bản thân. Chỉ khi bắt tay vào làm một việc, bạn mới biết mình muốn gì, mình có sở trường gì, mình không thích đi đâu gì trong công việc. Cần phải sinh tồn trước, rồi mới bàn tới lý tưởng.

Tôi nghĩ, bất cứ giấc mơ và cuộc sống nào, trước tiên cũng cần phải vượt qua giai đoạn sinh tồn, bằng không, tất cả đều chỉ là hư ảo. Trong quá trình vượt qua giai đoạn sinh tồn ấy, chúng ta có lẽ sẽ mất đi một vài thứ quý giá, hoặc không được như ý lắm. Nhưng đừng quên giấc mơ ban đầu, hãy nhớ ngày ngày đều nhắc nhở bản thân: trải qua bóng đêm chỉ là để đón bình minh tươi sáng, làm những điều mình không thích chỉ là để sau này có thể đứng dậy tốt hơn. Vậy là được.

Chúc chúng ta đầu ổn ở Bắc Kinh

Tôi làm quen chuyên gia thu âm Nguyệt Nguyệt của chúng tôi vào một kỳ nghỉ hè, hôm ấy tôi lên weibo phát hiện ra, gần như bài viết nào của tôi cũng có một tài khoản VIP bấm thích. Tôi xem trang weibo của cô ghi là “chuyên gia thu âm cao cấp”, tuy chưa quen biết gì, nhưng khi ấy bộ phim mới sắp quay mà vị trí chuyên gia thu âm vẫn còn để trống, coi như trời ban cơ hội, tôi bên nhanh chóng bắt chuyện. Sau đấy mới biết, hóa ra cô là học sinh của tôi, trong lớp nghe tôi thao thao bất tuyệt cảm thấy rất hay ho, bèn vào bấm thích hết các bài. Không ngờ, sau này chúng tôi lại trở thành những người bạn thân thiết.

Ngày đầu tiên khai máy, vì giám chế không căn chuẩn thời gian nên chúng tôi phải quay đến tận bốn giờ rưỡi sáng. Đoàn phim bọn tôi đa số đầu là anh chị em thân thiết đã hợp tác nhiều năm, biết được lần này có vấn đề song cũng không kêu ca gì, việc cần phàn nàn thì cứ phàn nàn, việc cần dụng tâm thì cũng không ai dám lơ là. Tôi không hề lo lắng gì về họ cả. Mấy năm nay, nhờ những người anh em này tôi mới có được ngày hôm nay. Đến Bắc Kinh lâu như vậy, tôi không hề bận tâm mình kiếm được bao nhiêu tiền, có bao nhiêu người nghĩ mình tài giỏi. Theo tôi thấy, đầu quý giá nhất là những người có thể ra sức giúp mình khi mình muốn gây dựng sự nghiệp. Đầu làm tôi thấy hạnh phúc, là thuộc một nhóm người có chung một mục đích, đồng thời có thể cùng nhau cố gắng. Ngày hôm ấy người tôi lo lắng nhất chỉ có mình Nguyệt Nguyệt mới gia nhập nhóm. Cô ấy lần đầu tiên tham gia đoàn làm phim đã phải quay đến hơn bốn giờ sáng, ngày mai nói không chừng còn phải dậy sớm. Lúc nghỉ ngơi, tôi mới tìm gặp cô, thấy cô ôm con ong mật bằng bông trong lòng, đang ngẩn ngơ thảo luận một cảnh quay với người quay phim. Tôi bước tới nói: “Ngày đầu tiên cường độ đã nặng vậy, em chịu được không?”

Nguyệt Nguyệt nói: “Ổn ạ.”

Chỉ bằng hai chữ “ổn” ấy, tôi quyết định mình sẽ kết giao với người bạn này.

Hôm thu dọn máy móc, tôi lái xe đưa Nguyệt Nguyệt về nhà. Tôi hơi bất ngờ khi thấy căn nhà cô thuê lại ở nơi vắng vẻ như thế: Một phòng đơn nhỏ, thiết kế bình thường, rất rẻ tiền. Khó mà tưởng tượng nổi, một cô gái trẻ lại có thể sống một mình ở nơi như thế. Sau khi đưa cô về, tôi nói: “Giữ gìn nhé, có chuyện gì nhớ nói với anh Long.”

Tối hôm đó, Nguyệt Nguyệt đăng một bài lên weibo: Ở Bắc Kinh lạnh lẽo này, có thể làm chung nhóm của anh Long, cảm thấy thật ấm áp.

Kỳ thực, ở Bắc Kinh, có rất nhiều người xa xứ lang bạt như vậy, họ coi giấc mơ là cảm giác an toàn, coi hy vọng là nơi gửi gắm linh hồn. Có thể họ không có xe, không có nhà, nhưng những người này đều mơ về nơi xa. Tôi, cũng là một người như thế.

Về sau tôi mới biết, nhà Nguyệt Nguyệt làm trong ngành dầu khí, bố mẹ có thể thu xếp cho cô một công việc và cuộc sống ổn định. Chỉ cần về nhà, cô có thể nhanh chóng kết hôn sinh con rồi sống an nhàn, không cần lo lắng tất cả những thứ đang phải lo lắng khi ở Bắc Kinh nữa. Nhưng Nguyệt Nguyệt không muốn trở về tự mình thi lấy chứng chỉ chuyên gia thu âm cao cấp và chuyên gia âm thanh cao cấp, sau đó tự mình tìm việc, kiên cường bám trụ lại Bắc Kinh.

Mẹ cô rất giận, cũng không hiểu sao con gái mình lại bướng bỉnh như vậy. Còn cô, để mẹ được yên tâm, bèn bảo rằng mọi thứ đều ổn cả, mình đang sống rất hạnh phúc. Mẹ cô muốn gửi tiếu cho, cô cũng nói: “Con đủ tiếu rồi, mẹ cứ yên tâm.” Sau đó, cô gác máy, lặng lẽ lau nước mắt.

Con gái ở Bắc Kinh có rất nhiều người như vậy, đêm khuya không khóc ròng, làm sao nói chuyện nhân sinh?

Một lần nọ, Nguyệt Nguyệt bị sốt cao mấy ngày không khỏi, cô vào hiệu thuốc, tưởng là mua chút thuốc uống vào sẽ đỡ. Dược sĩ trong hiệu thuốc vừa thấy cô đã kinh ngạc ngẩn người ra: “Tình trạng cô thế này mà không vào viện điều trị là toi mạng chứ chẳng chơi đâu.”

Nhưng Nguyệt Nguyệt lại hỏi: “Viện phí có đắt không?”

Vào viện, cô mới biết, Bắc Kinh không chỉ có cơm gạo đắt, thuốc càng đắt hơn. Buồn nhất là cô nhận ra không ai có thể cho mình mượn tiền, lại càng không ai giúp mình xếp hàng đăng ký. Đúng lúc cô tuyệt vọng, mẹ cô gọi điện.

Mẹ cô hỏi: “Con bị cảm hay sao vậy?”

Nguyệt Nguyệt đáp: “Chỉ nghẹt mũi chút thôi, không sao đâu ạ.”

Mẹ cô nói: “Con sống một mình ở đó phải chú ý sức khỏe, có đủ tiền không, mẹ gửi cho chút nhé?”

Nguyệt Nguyệt lau nước mũi: “

Đủ ạ.”

Cô tìm gặp ông chủ, hỏi có thể ứng trước lương tháng này hay không, sau đó gọi điện khắp nơi hỏi vay tiền... cuối cùng, cô cũng vào viện truyền dịch được, liên tục bốn ngày.

Tối hôm đó, tôi nghe Nguyệt Nguyệt kể chuyện này, lắc đầu đùa một câu: “Em dần dần biến thành người mà em muốn lấy làm chồng rồi đó.” Đùa xong, tôi đổi giọng nghiêm túc nói: “Tại sao em không tìm anh?”

Nguyệt Nguyệt nói: “Em biết anh bận.”

Lúc ấy, trời đã sẩm tối, tôi đưa cô về nhà, hỏi cô câu này một lần nữa: “Tại sao không nói chuyện này với bố mẹ?”

Cô nói: “Nói ra họ lại bắt em về nhà, không nói còn hơn, chịu khó một chút là xong thôi ấy mà. Tuổi trẻ thì phải cố gắng một chút, việc gì phải về chứ, về nhà đọc báo chắc?”

Tôi ghen lời.

Bắc Kinh là một thành phố thần kỳ, mỗi ngày người ta đều phải lo lắng vì chất lượng không khí, giao thông, vì mối quan hệ xã hội phức tạp. Ở đây,

con gái ba mươi chưa kết hôn cũng không có gì đặc biệt, vì họ còn mãi mê sự nghiệp; đàn ông bốn mươi chưa có xe, chưa có nhà rất bình thường, vì ở đây phải đăng ký xếp hàng lấy biển số, giá nhà rất cao. Ở đây, một người có thể làm mười năm một công việc, không dám học thêm, không dám thay đổi, chỉ dành dụm để mua một căn nhà, vẫn cảm thấy rất bình thường, ở đây, một người có thể vì cuộc sống đầy đủ, không lo cơm áo mà chia tay với người yêu bảy năm trời để kiếm lấy một ông chú già, sống “hạnh phúc” cho qua ngày, và cảm thấy rất ổn định. Khó khăn nhiều như thế, nhưng tại sao có nhiều người muốn ở lại đến vậy?

Vì ở đây có hy vọng, bạn có thể dang rộng đôi cánh biến giấc mơ mà ở quê nhà không thể thực hiện được thành sự thật.

Vì ở đây có bạn bè, ở đây bạn có thể cùng họ đi về cùng một hướng.

Vì ở đây có thách thức, chúng ta còn trẻ, tại sao phải để bố mẹ hoạch định cuộc đời cho mình, cho dù có trở về trong tình trạng sút đầu mẻ trán, ít nhất cũng có thể nói, chúng ta đã từng cố gắng.

Kỳ thực, câu chuyện của Nguyệt Nguyệt chính là câu chuyện của những đứa con tha hương ở Bắc Kinh này. Họ vốn có thể về nhà sống thoải mái, lái xe quẹt thẻ đi làm, sau đó về nhà ôm vợ chõng con cái. Thế nhưng, họ quật cường, họ không muốn sống như vậy, họ không can tâm còn trẻ mà đã sống tẻ nhạt như thế, nên họ bắt đầu một cuộc sống mới mà chính họ cũng cảm thấy khâm phục bản thân.

Mấy năm trước, tôi thôi học ở trường quân đội, trung tâm Tân Đông Phương không sắp lớp cho tôi, thành ra không còn thu nhập. Bố cho tôi một tấm thẻ, mỗi tháng có thể rút được 3000 đồng, nhưng tôi sợ diện, dù thế nào cũng không rút tiền. Tôi thuê một phòng đơn Bắc Kinh, căn phòng được cải tạo lại từ nhà tắm, chỉ cần buổi tối có người đi tắm là sẽ có tiếng nước chảy rất to làm tôi không ngủ được. Khoảng thời gian ấy, tôi đã ở trong căn phòng đó gửi CV đi khắp nơi, tất cả mọi người ngủ rồi, tôi mới đi ngủ. Còn nhớ, có lần bố tôi đến Bắc Kinh thăm, thấy nơi tôi ở, ông liền rơi nước mắt. Tôi nói với bố: “Bố à, con ổn lắm.” Bố tôi nói: “Hay là con về nhà đi.”

Tôi đáp: “Đề khi thực sự không chịu nổi con sẽ về” Giai đoạn ấy, tôi thích một mình đi xem phim buổi đêm, một mình ngồi bên vệ đường uống rượu, một mình ăn cơm. Nhưng tôi chưa từng cảm thấy mình cô đơn, bởi tôi vẫn đang đọc sách, vẫn đang rèn luyện sức khỏe, vẫn đang cố gắng làm việc. Nhờ niềm tin vững chãi trong lòng, ngày tháng cũng khá dằn lên.

Một lần, tôi đi một mình trong trung tâm thương mại The Place ở Bắc Kinh, thấy trên màn hình hiện lên đủ những lời ấm áp: Chúng ta sẽ ở bên nhau cả đời chứ? Anh ở đâu, em nhớ anh! Cuộc sống hiện nay chưa tốt, nhưng tôi tin vào tương lai... những lời ấy hốt nhiên lọt vào nội tâm tôi, ánh đèn hắt bóng tôi đổ xuống mặt đường, bóng hình tôi đeo ba lô lặng lẽ ngược nhìn bầu trời. Tôi không nhớ lúc đó trong tai nghe đang phát bài gì, chỉ nhớ trên mặt mình toàn nước mắt rơi lã chã. Bỗng gọi điện thoại, tôi nghe máy và nói: “Con ổn lắm, bố ạ.”

Sau này, tôi lập ra studio điện ảnh của riêng mình, làm thầy giáo cũng có chút thu nhập, vẫn còn lơ mơ nhớ được, lần đầu tiên đi ăn nhà hàng cao cấp, lần đầu tiên có thể lái xe trên phố, lần đầu tiên được vào ở một cái nhà ra hồn, lần đầu tiên tụ tập với bạn bè nói nói cười cười. Mỗi lần lái xe đến trung tâm thương mại The Place, tôi đều hơi nhếch mép lên, như thể đang mỉm cười với đoạn quá khứ đau khổ kia, như thể nhớ lại lời thề ngày hôm ấy ở The Place: Dù cuộc sống khó khăn đến mấy, cũng phải trụ lại.

Thực ra, dù phát triển ở đâu cũng có những phiền phức và bức bối, dù bạn ở thành phố nào, dù bạn có ở bên cha mẹ hay không, dù bạn là ai.

Nhưng, những con người quật cường ấy, luôn tự nói với bản thân rằng: dù cuộc sống khó khăn đến mấy, mình cũng sẽ không chạy trốn. Kể cả có thất bại, ít nhất mình cũng đã từng cố gắng.

Hôm đó, tôi và một người bạn đến Thiên Kiêu nói chuyện, tôi hỏi cậu ấy: “Cậu thấy bọn mình ở Bắc Kinh bận rộn tới tận mắt mũi, có lúc sống còn chẳng ra con người nữa, là vì cái gì?”

Bạn cho tôi một câu trả lời rất hay: “Vì đề sau này sống tốt hơn.”

Dòng xe như nước, thành phố phồn hoa, ánh đèn rực rỡ, tâm hồn tĩnh lặng.
Cuộc đời này, để có thể ngẩng cao đầu, ít nhất cũng phải từng kiêu ngạo nở
rộ. Chúc chúng ta đầu ỏn ở Bắc Kinh.

Hai mươi tư tuổi, tặng sinh nhật

Năm 2008, tôi thi vào trường quân sự, bố dẫn tôi lên Bắc Kinh, lúc đó đã ăn nửa con vịt quay ở cửa tiệm vịt quay Bắc Kinh Vương Phủ Tỉnh trên phố Trường An. Bố tôi bảo, một con vịt quay thì ăn không hết, nhưng thực ra tôi biết là bố đang tiếc tiền. Thời gian ấy, phải nuôi hai đứa con, trả nợ một căn nhà, công việc của bố tôi cũng đang biến động, là thời điểm tình hình gia đình tôi căng thẳng nhất. Tôi ăn hết cả nửa con vịt quay, bố bảo không đói, sau đó lại gọi thêm nửa bình nước quả. Giờ mỗi khi nhớ lại bữa cơm ấy, tôi đều cảm thấy đau lòng. Vì vậy, hồi đó tôi đã hạ quyết tâm, sau này phải kiếm thật nhiều tiền, để không phải sống những tháng ngày như vậy nữa. Tôi còn nghĩ, chỉ cần bạn bè đến Bắc Kinh, tôi nhất định sẽ mời họ đi ăn vịt quay, mà phải ăn nguyên cả con. Sau này, những người mà tôi cho là thân thiết nhất, tôi đều mời họ đi ăn vịt quay Bắc Kinh, đương nhiên còn gọi thêm cả một bình nước quả.

Năm 2008, tôi nhớ là năm tổ chức Thế vận hội, nhưng trong đầu tôi chẳng có ký ức gì về Thế vận hội cả, chỉ nhớ mình đang ở trong trường quân sự mệt mỏi, đau khổ, thậm chí là tuyệt vọng, cuộc đời đột nhiên cướp hết mọi thứ của tôi, chỉ để lại một mảng màu xanh lục và một cái gọi là tương lai ổn định. Hôm nghỉ đông, một mình tôi lang thang trên phố Trường An, nhớ lại đoạn đường bố dẫn tôi đi, tôi bắt đầu hiểu ra, bố mẹ không thể dẫn tôi đi được nữa, chẳng sau của cuộc đời này, tôi phải tự mình bước đi.

Ngày 18 tháng 4 năm 2009 là sinh nhật đầu tiên tôi rời xa gia đình, lúc đó tôi ngoài quần bách ra thì chỉ có bản khoản. Trong đám bạn học cấp ba, có ba người ở Bắc Kinh, hôm ấy, tôi lên ra khỏi trường quân sự, muốn tụ tập với ba người bạn kia, kết quả hai người có việc bận, chỉ có Vi đến với tôi. Có đi đâu, Vi học trường An ninh, buổi tối phải điễm danh, Cô nói: “Điếm danh thì mặc điễm danh, thế nào tớ cũng phải ăn sinh nhật với cậu, bốn năm này, chỉ cần tớ ở Bắc Kinh thì cậu sẽ không cô đơn.” Sau đó, cô mua một chiếc bánh ga tô rất nhỏ, hai chúng tôi ăn chung, rồi uống một chai bia. Đó là lần đầu tiên tôi uống bia sau khi tới Bắc Kinh, uống xong thì Vi đưa tôi ra bến xe. Đứng ở bến xe, tôi nhìn đèn đường, đột nhiên rơi nước

mất. Vì đã thực hiện lời hứa của cô, cùng tôi ăn sinh nhật bốn năm. Năm 2012, chúng tôi tốt nghiệp, cô đi Thâm Quyển, còn tôi ở lại Bắc Kinh.

Ngày 18 tháng 4 năm 2010 là bước ngoặt của cuộc đời tôi. Hôm đó, tôi đăng ký tham gia cuộc thi hùng biện tiếng Anh “Ngôi sao Hy vọng”, là thí sinh duy nhất mặc quân trang tham gia thi đấu. Nhà trường không cho phép tham gia các cuộc thi kiểu như vậy, nhưng tôi biết, đây là cách duy nhất đem đến cho mình hy vọng. Tôi xin nghỉ ốm để đi dự thi, giờ nhớ lại, thấy phải cảm ơn mình ngày xưa gan lì không ngại khó khăn. Vòng thi đấu ở Học viện Ngôn ngữ Bắc Kinh, hôm đó làm bài thi viết, làm xong tôi đã bảo mình chắc rớt, sau đó ra ngoài đi ăn với Vi. Không ngờ tôi lại vào được vòng trong, qua cả vòng 2, bán kết đứng thứ 2 thành phố, chung kết đứng đầu Bắc Kinh, đứng thứ 3 toàn quốc, đồng thời là sinh viên duy nhất không học chuyên ngành tiếng Anh trong trường thi. Từ đó, tôi đã thay đổi số mệnh của mình, phá kén thành bướm. Sau dạo đó, rất nhiều người bảo tôi là thiên tài, còn tôi chỉ nhớ lại tình cảnh mình ra sức học tiếng Anh trong phòng học vắng tanh mà thôi.

Ngày 18 tháng 4 năm 2011, hôm đó, tôi quen được hai người anh em tốt, Đông và Nam, chúng tôi cùng tham gia một hoạt động nói tiếng Anh tên DOIT do trường Đại học Bắc Kinh tổ chức, chúng tôi cùng quen được với Abu, Norton và Lan. Khoảng thời gian ấy, ba đưa chúng tôi đã vô số lần lên ra ngoài, tôi phụ trách làm đơn xin phép, Đông ôm ba lô, Nam lo việc tìm xe. Tôi nghĩ đời này mình nhất định sẽ đưa những tình tiết đó vào thành một bộ phim.

Ngày sinh nhật, nhóm chúng tôi có hơn 30 người tụ tập trong một quán cà phê nhỏ bên hồ Đoàn Kết, gọi hai thùng bia to, uống thả cửa. Giờ đây, tôi đã không còn liên hệ với nhiều người tham gia buổi hôm ấy nữa, nhưng mỗi lần xem lại ảnh đều cảm thấy rất thân thiết. Thời gian bào mòn nhiều thứ, đồng thời cũng để lại một số thứ khác, những thứ còn lưu lại, đều là tốt nhất.

Tôi từng nói với Đông: “Cuộc sống sẽ càng lúc càng tốt lên.” Vừa dứt lời, khi đi qua trạm gác ngoài cổng trường, lính gác hỏi đi đâu, sao về muộn vậy, hai chúng tôi vội đỡ lấy Đông, bảo là chân cậu ấy bị gãy rồi.

Năm đó, xảy ra rất nhiều chuyện, tôi chỉ nhớ mình và Đông đã uống rượu giải sầu với nhau không ít lần, chỉ nhớ mình đã vì giấc mơ mà sút đầu mẻ trán. Tôi vẫn nhớ, ngày mình cởi bỏ quân trang, Đông và anh Phi đứng đằng xa lau nước mắt, anh Phi giơ tay chào tôi theo kiểu quân đội, còn Đông thì nói: “Long, ra bên ngoài sống cho tốt, đợi chúng tớ ra ngoài, bọn mình sẽ cùng nhau thay đổi thế giới.” Còn tôi, chỉ biết thần thờ nhìn xa xăm.

Năm 2011 là năm thứ hai tôi gia nhập Tân Đông Phương. Cả năm trước đó, tôi chưa từng có ngày nào thoải mái, đọc bài hết lần này đến lần khác, đứng nhìn tường mà nói, cầm máy thu âm mà nói, rồi luyện tập viết bài, chỉ mong mình có thể trở thành một người thầy giáo ưu tú thực sự, xứng đáng với đồng lương mà Tân Đông Phương trả cho tôi, xứng đáng với những người tin tưởng tôi. Sau khoảng thời gian đó, tôi giảng bài rất hay, học viên rất thích, thậm chí có thời gian tôi còn mù quáng cảm tưởng rằng mình giỏi giang lắm. Về sau, khi viết nhật ký, tôi gọi năm đó là “Năm hỗn loạn”.

Năm đó, tôi bắt đầu kiếm được hơn 30.000 đồng một tháng, bắt đầu ra vào những nơi cao cấp, bắt đầu quen biết các loại “đại gia”, nhưng tôi vẫn thích nhất là các hàng quán ven đường, nhớ nhung nhất vẫn là những bạn bè và người thân trước đó.

Ngày 18 tháng 4 năm 2012. Sinh nhật tôi năm đó, có đến gần một trăm người tham gia. Còn nhớ khoảng thời gian ấy, vì tự phụ nên tôi đã trở mặt với Abu, vì tự cao nên tôi đã cãi nhau với Lý Hạo; mấy người bạn thân nhất đều không ở bên cạnh. Năm đó, Vi, Đại Sách rời khỏi Bắc Kinh, năm đó, tôi rất *high*, nhưng thường xuyên ngăn ngor một mình cả tối, nghe Trần Dịch Tấn chứ không nghe Ngũ Nguyệt Thiên, nghe mãi nghe hoài rồi chảy nước mắt lúc nào không hay.

Ngày 18 tháng 4 năm 2013. Năm đó, tôi yêu nhầm một người con gái, mối tình đó làm tôi nhận ra tình yêu không giống như sự nghiệp, không phải cứ bỏ ra là sẽ được đền đáp. Có lúc, những đi đâu không thể dự đoán được trên thế giới này quá nhiều, hiện thực đánh bại tình yêu là rất bình thường, chỉ

có thể chứng tỏ rằng hai người yêu nhau chưa đủ. Tôi càng thấm thía, trong tình yêu, không nên giao quyền chủ động cho một đứa trẻ còn kém hiểu chuyện hơn cả mình. Những gì cô ấy viết cho tôi ngày sinh nhật hôm đó đều đã trở thành hối tiếc. Cô ấy khiến tôi trở nên không thích chính bản thân mình. Tôi bắt đầu hiểu ra, hạnh phúc chân chính là cố gắng trở thành người mà mình muốn trở thành, sau đó tìm kiếm một nửa mà mình không cần phải lấy lòng.

Sau cô ấy, tôi gần như mất đi khả năng yêu đương, nhưng vẫn tin vào sự tốt đẹp của thế giới này, tin rằng trên đời này có tình yêu chân chính đang chờ đợi tôi ở một góc ngách nào đó.

Năm đó, tôi gạt bỏ hết vẻ ngoài hoa hòe hoa sói, cố gắng lên lớp, trở thành trụ cột của Tân Đông Phương; năm đó, tôi quay được hai bộ phim *Trên đường* và *Lựa chọn biến chất*, tôi quen với Lý Lạc Thiên, Phùng Hạ, Triệu Trình... toàn những anh em có thể cùng tôi trụ lại đến cùng trên phim trường, tôi quen được Doãn Soái, Khúc Căn, Thư Dương, Phiêu Mộc... những anh chị lớn luôn đưa tay ra kéo tôi trong lúc hoang mang lạc lối; năm đó, tôi đã không còn phải lo lắng chuyện ăn chuyện ở nữa, tôi kiếm được chút tiền, có được nơi chốn của riêng mình ở Bắc Kinh, có thể làm được rất nhiều điều mà mình thích.

Năm đó, bạn bè đều trách tôi tiêu tiền hoang phí, nhưng tôi lại trả lời: “Tôi chỉ thấy, bản thân đã từng cô quạnh, nên cần hưởng thụ những thứ phồn hoa này một chút.” Song sau này, tôi cũng dần học được cách tiêu tiền vào những nơi cần phải tiêu.

Ngày 18 tháng 4 năm 2014. Năm đó tôi 24 tuổi, cuộc sống vênh vẹo, lơ mơ có cảm giác, đây là một trong những bước ngoặt quan trọng nhất của đời mình. Năm đó là năm tôi tự tạo cho mình nhiều áp lực nhất. Làm mấy việc cùng một lúc, tôi gần như sức cùng lực kiệt.

Nhưng tôi tin tưởng, cứ đi từng bước từng bước, con đường sẽ dần sáng sủa. Ngày 12 tháng 3, tôi mất một người bạn rất quan trọng trong đời, nhưng tôi biết, mình không hối hận với lòng. Tôi rời Bắc Kinh đi Phượng

Hoàng nghỉ ba ngày, gạt bỏ đoạn ký ức đó rồi trở lại Bắc Kinh, tiếp tục phấn đấu.

Cuối tháng 2 đầu tháng 3, tôi quay xong series Tuổi trẻ sụp đổ, đồng thời được tham gia vào kế hoạch bồi dưỡng đạo diễn trẻ của Youku, giành được quyền phát sóng đầu tiên trên trang mạng 56.com⁴. Tôi biết, mình có rất nhiều năng lượng, lại càng hiểu được rằng, mình không thể gục ngã, vì năng lượng tích cực mà mình có thể lan tỏa thực ra rất nhiều. Các bộ phim được lan tỏa rộng khắp khiến tôi nổi tiếng nhanh chóng, nhưng chỉ có mình tôi biết, những thứ đó đều không quan trọng, chỉ có giấc mơ xa xôi kia mới là mặt trời trong tim.

Trong một tháng, tôi lấy bằng lái xe, trong một tháng, tôi sụt mất mười cân.

Trung tuần tháng 3, nhà xuất bản giục bản thảo, tôi một mình đến một thành phố nhỏ ở Hà Nam, dành ba ngày gắng sức viết lách.

Tôi biết con đường của mình vừa mới bắt đầu, chỉ mong có thể tiếp tục đi tới, đi tiếp mà không ngoảnh đầu lại. Kỳ thực, bao năm nay dốc hết sức ra chỉ để chứng minh với chính bản thân mình rằng, không ai có thể ngăn cản mình bước tiếp.

Tôi mở lớp Quán quân Đơn hạng đầu tiên ở Tân Đông Phương, đồng thời giảng bài ở mấy lớp khác nhau vào dịp cuối tuần, chẳng những vậy, còn giảng bài rất tốt nữa.

Ngày 18 tháng 4, rốt cuộc tôi cũng về nhà. Đây là sinh nhật đầu tiên có bố mẹ ở bên sau nhiều năm, có thể coi như là một kỳ nghỉ dành cho bản thân, để tôi yên tĩnh một thời gian.

Bao năm nay, cảm ơn những bạn bè đã ở bên cạnh tôi, làm chứng cho hết thảy, tôi sẽ không làm những người tin tưởng mình thất vọng, còn những người không tin tưởng tôi, tôi cũng mong các vị được hạnh phúc. Tuổi trẻ là một mũi tên không quay đầu lại, dọc đường đi có mọi người, tôi rất cảm kích, lại càng trân trọng.

Bạn không thể tưởng tượng tôi có bao nhiêu niềm tin với tương lai đâu, vì từng bước từng bước tiến tới, nên tôi có thể nhìn thấy hy vọng.

Lần này về Vũ Hán, tôi được ăn cơm ngon canh ngọt bố mẹ nấu. Bố tôi nói: “Giai đoạn khó khăn nhất của con đã qua rồi, ngày tháng sau này sẽ càng lúc càng tốt lên thôi.”

Tôi cười đáp: “Vâng, sẽ càng lúc càng tốt hơn, sẽ thế.” Khi nhận ra mình có thể mỉm cười viết những dòng trên đây, tôi mới hiểu, một số con đường tuy rằng rất khó đi, nhưng nhất định mình phải học cách đi một mình trên đó, vì đi mãi đi mãi, bạn sẽ thấy được ánh dương.

Chỉ là kiếm tiền mà thôi

1.

Lần này đi Nepal là một chuyện ngẫu nhiên. Trước đã từng xem phim *Đội gió đến*, cứ tưởng chuông gió ở Kathmandu sẽ tấu lên những khúc nhạc đẹp nhất thế gian, tưởng là sự thần thánh của các ngôi chùa ở Patan sẽ khiến người ta xúc động, tưởng là con người ở Pokhara thuần phác hiên hậu. Thế nhưng, ngay khoảnh khắc máy bay hạ cánh, tôi chỉ thấy bụi đất mù mịt, giao thông tắc nghẽn chật chội, xe máy và ô tô lao như bay cách nhau chưa đầy hai centimet. Người đi đường vừa bịt mũi vừa tùy tiện khạc nhổ, lái xe vừa chửi bới loạn xạ ngẫu vừa phóng xe vun vút hết sức nguy hiểm, người đi xe máy sợ tai nạn nhưng vẫn lao như bay. Khi đó, tôi chợt có cảm giác Nepal trong phim mà mình vẫn hình dung đã biến mất.

Tôi bắt đầu nghi ngờ không biết mình có đến nhầm nơi hay không, trên đường lớn, có một số người đang thông thả lang thang, nhiều người trong số họ trông có vẻ như tầm tuổi tôi, tất cả đều bước đi một cách nhàn tản; hầu hết trẻ con đều không mặc đồng phục, mặt mũi bần thủ chạy chơi lung tung, người buôn bán đa phần đều khoảng hơn hai mươi tuổi. Ở các nước Âu Mỹ, hơn hai mươi tuổi chính là thời điểm để học tập. Tôi bắt đầu nghi ngờ, đằng sau nghèo đói và lạc hậu có phải là nguyên nhân giáo dục? Nếu là thế, tại sao những bậc cha mẹ này lại không coi trọng giáo dục như vậy?

Người địa phương nói, Kathmandu chỉ có một trường đại học.

Tôi kinh ngạc hỏi: “Thế học sinh tốt nghiệp trung học phải làm sao?”

Người đó đáp: “Đi làm thôi, không đi làm thì chẳng lẽ học lên đại học chắc?”

Ánh mắt người đó đầy vẻ coi thường, như thể việc tiếp thu giáo dục là nực cười lắm vậy.

Ở một nhà hàng Ấn Độ tại địa phương, mấy người trong đoàn làm phim chúng tôi vác máy quay phim ng ồi xuống bàn. Ông chủ rất *nice*, con ông ta còn *nice* hơn, vóc người không cao, nói tiếng Anh rất lưu loát. Cậu ta nhanh nhẹn giới thiệu với tôi bánh croissant ngon, mì spaghetti mùi vị xuất sắc. Tôi từng làm giáo viên tiếng Anh, nên biết rất rõ, kể cả sinh viên đại học ở Trung Quốc cũng khó mà đọc ra được tên tiếng Anh của hai món ăn này.

Tôi từng đi nhiều nước, họ không giỏi toán nên lúc tính tiền, nhân viên phục vụ đều lấy máy tính ra tính tiền trả lại. Nhưng đứa nhỏ này lại có thể nhanh chóng làm phép tính trừ, đáp án lại rất chính xác. Có thể nói, cậu bé này rất thông minh, phản ứng nhanh, là một hạt giống tốt. Tôi ngạc nhiên cất tiếng hỏi: “Em mấy tuổi rồi?”

Cậu bé đáp: “Em mười tuổi.”

Sau đó, nói chuyện với cậu tôi mới biết, cậu mới mười tuổi nhưng từ năm sáu tuổi đã bắt đầu giúp bố mẹ kinh doanh quán ăn. Cậu còn hai người chị nữa, tất cả đều không đi học nhưng cũng biết tiếng Anh vì kế sinh nhai. Tôi hỏi cậu bé: “Vậy em có muốn đi học không?”

Cậu bé gật đầu.

Tôi lại hỏi tiếp: “Tại sao em muốn đi học?”

Cậu bé chỉ đáp cụt ngủn: “Để học.”

Trước lúc đi, tôi tới trước mặt bố cậu bé, ông bố mỉm cười nói chuyện với tôi. Cuối cùng, tôi hỏi tại sao ông ta không cho con cái đi học. Ông ta nói rất nhiều nguyên nhân: bản thân ông ta chẳng học hành gì cũng kiếm tiền nuôi gia đình được, trong trường còn có thầy giáo đánh học sinh, mà có lấy được bằng cấp cũng không tìm được việc làm...

Vì tiếng Anh kiểu Ấn Độ nói rất khó nghe, rốt cuộc tôi yêu cầu ông ta tổng kết lại một cách ngắn gọn.

Tổng kết của ông ta rất đơn giản, mà cũng rất dễ hiểu, chỉ có ba chữ: không có tiền.

3.

Thế, có phải họ thực sự không có tiền không? May thay, trên đường tôi gặp được hai người Đức làm tình nguyện viên hai mươi ngày ở Cô nhi viện trong vùng. Một trong hai người đó tên là Aaron, hiểu rất rõ về tiền giáo dục Nepal. Tôi hỏi: “Giáo dục ở đây kém vậy, có phải do giáo viên không tốt không?”

Anh ta mỉm cười đáp: “Ở đây hằng năm đều có rất nhiều người Mỹ, người châu Âu đến hỗ trợ trường học, nhiều người ở đến cả chục năm. Nhưng vấn đề là, rất nhiều cha mẹ không muốn cho con đi học.”

Tôi hỏi tiếp: “Họ nghèo quá không trả được tiền học phí à?”

Aaron lại mỉm cười lắc đầu: “Không liên quan gì đến học phí, một năm tiền học chỉ khoảng 30.000 rupi (khoảng 2000 tệ), nhiều người mở quán ăn có thể kiếm được 300.000 rupi một năm. Trong số họ, có nhiều người thà lấy tiền đi cưới vợ hai cũng không để con cái đến trường. Vì tư duy thâm căn cố đế trong đầu họ là học hành chẳng có tác dụng gì hết.”

Aaron không hiểu nổi tư duy học hành không có tác dụng này. Trên tàu điện ngầm ở Mỹ, gần như mỗi người cần một cuốn sách. Còn tôi thì lại hiểu, vì ở Trung Quốc cách nơi này không xa lắm, rất nhiều người cũng cho rằng học hành chẳng có tác dụng gì. Đọc sách có thể biến ra cơm ăn không? Có thể làm tôi giàu có không? Có thể khiến tôi mua được nhà không? Đối với họ, “tác dụng” ở đây chỉ là kiếm tiền mà thôi.

Hôm đến thăm cô nhi viện, vừa khéo là ngày lễ Holi⁵ của họ, lũ trẻ cần súng phun nước và bột màu bắn vào chúng tôi. Chúng còn chia thành các nhóm, đưa làm chỉ huy, đưa làm quân lính, sau đó phát động tấn công về phía chúng tôi một cách rất bài bản. Bọn trẻ phối hợp rất vui vẻ, trao đổi rất nhiệt tình. Chúng tôi cùng hắt nước phản công, ngày hôm đó, tất cả đều rất vui.

Buổi tối, tôi quay lại nhà hàng Ấn Độ kia. Cậu bé mười tuổi đó đang ngồi ở quầy, đếm số tiền hôm nay kiếm được, vừa đếm vừa ghi sổ. Bố cậu ngồi bên cạnh.

Tôi nghĩ, bố cậu bé đã lầm tưởng rằng trường học là nơi chỉ học được tri thức kiếm tiền, mà không biết, học tập không chỉ để kiếm tiền, mà còn để đoàn kết hợp tác, trao đổi giao lưu và hưởng thụ niềm vui nữa.

4.

Thực ra ở Trung Quốc cũng thế, có một số bậc cha mẹ vì không có tiền nên không cho con cái mình đi học, vì không được học hành, nên lại càng nghèo. Nếu mọi người đều không được học hành, trường học sẽ suy thoái, chất lượng giáo dục bị hạ thấp, xã hội càng thêm hỗn loạn, tạo thành một vòng tuần hoàn ác tính.

Khi một người bắt đầu cảm thấy giáo dục không có ý nghĩa gì, cũng chính là lúc người đó đã bệnh nặng đến xương tủy. Khi cả xã hội đều cảm thấy học hành không có tác dụng gì, thì cũng chính là lúc cả xã hội sắp rơi vào hỗn loạn.

Bên cạnh tôi từng xảy ra một chuyện thế này:

YY bạn tôi là một cô gái ở nông thôn, năm 2008 cô thi đỗ một trường đại học khá tốt. Bất hạnh là bố mẹ cô kiên quyết không cho cô đi học, mà bắt ở nhà trông trọt nuôi lợn, sau này sẽ lấy một người trong làng. Kỳ thực, nguyên nhân họ không cho cô đi học rất đơn giản, vì trong bốn năm cô sẽ phải tốn hơn 20000 tệ tiền học phí. Nhưng trong khi nói chuyện, bố cô không hề nhắc đến chuyện tiền nong, mà chỉ lý luận thế này: “Lên đại học cũng chưa chắc đã tìm được việc, tìm được việc cũng chưa chắc đã hơn sắp xếp của bố mẹ, chưa chắc đã kiếm được nhiều tiền, hưởng hời đi học đại học còn tốn nhiều tiền như vậy, nói không chừng còn chẳng học được gì ra hồn. Nếu đã thế, sao không đi làm sớm cho rồi?”

Cuối cùng, YY không nói lại được bố, tiếp tục làm nông, ngày ngày nuôi lợn, cuốc đất, vá quần áo. Sau này, tôi nghe nói cô đã lấy một thợ rèn cùng

làng, năm ngoái sinh đứa con thứ hai rồi.

Khi viết lại câu chuyện của YY, trong lòng tôi rất phần nộ. Bởi lẽ, đi học, đọc sách, được giáo dục không chỉ để kiếm tiền, mà còn là để có văn hóa hơn, nhận rõ bản thân mình hơn, biết mình muốn gì hơn. Đi học đại học cũng không phải chỉ nhằm tìm việc làm, mà còn để kết bạn, nghe các giáo sư giảng bài, cảm nhận bầu không khí xã hội trong trường học, đọc cuốn sách mình yêu thích... những thứ đó, mới triệt để thay đổi một con người.

Vì mấy đồng tiền học phí mà đánh cược cả đời con gái... Sau này YY trở thành bà chủ gia đình, nghe nói cuộc sống cũng không đến nỗi nào, chỉ là chúng tôi không bao giờ gặp lại cô nữa.

Một gia đình càng nghèo càng không được giáo dục, càng không được giáo dục càng nghèo, đó là vòng tuần hoàn ác tính. Mâu thuẫn đằng sau giáo dục xưa nay không bao giờ là tiền, mà là những ý nghĩ đáng sợ này.

5.

Ngày cuối cùng ở Nepal, tôi mua đồ lưu niệm ở Kathmandu. Nhân viên trong cửa hàng gần như toàn là các bạn trẻ ngoài hai mươi, mà chủ tiệm đều là cha mẹ họ. Có rất nhiều nhân viên có thể giao tiếp bằng tiếng Trung và tiếng Anh rất tốt, nhưng cũng chỉ giới hạn ở đó mà thôi. Khi chúng tôi hỏi họ về thangka, họ chỉ có thể khua chân múa tay nói: “Cái này đẹp lắm”, ý muốn giải thích cho chúng tôi, nhưng lại khó mà thuyết phục nổi. Mỗi lần rời khỏi một cửa hàng, tôi đều nhìn họ và cha mẹ họ với ánh mắt tiếc nuối, chỉ mong họ có thể sống hạnh phúc,

PHẦN 2

Không hối hận, đã là xứng đáng

Bất cứ ai từng bước vào cuộc đời bạn, chỉ cần người đó từng khiến bạn trở nên tốt hơn, thì bạn đã không yêu lầm người.

Đời người vốn dĩ cô độc, bất cứ ai từng ở bên ta đi hết một quãng thời gian cô tịch, đều cần phải trân trọng bằng cả tấm lòng.

Cô bạn cùng bàn

Phim *Cô bạn cùng bàn* có mấy đoạn khiến tôi rất cảm động, một trong số đó là: Lần đầu tiên Lâm Nhất bày tỏ với Châu Tiểu Chi, Châu Tiểu Chi nói: “Nếu cậu có thể thi vào đại học cùng tớ, tớ sẽ làm bạn gái của cậu.” Lần thứ hai bày tỏ, Châu Tiểu Chi nói: “Nếu cậu trở thành đội viên danh dự trong kỳ huấn luyện quân sự, tớ sẽ ở bên cậu.” Lần thứ ba, Châu Tiểu Chi nói: “Nếu cậu vượt qua được kỳ thi cấp 4, tớ sẽ xác định tình cảm của chúng ta.” Khi tình cảm xác định, Châu Tiểu Chi mỗi ngày chỉ gọi Lâm Nhất là anh trong năm phút, nhưng nếu Lâm Nhất biểu hiện tốt, cô sẽ tăng thêm một chút thời gian, biểu hiện mà kém, thì thời gian sẽ giảm đi.

Châu Tiểu Chi nói: “Nếu cho cậu nhiều thời gian, cậu sẽ không trân trọng nữa.” Lâm Nhất lại nói: “Việc gì em cứ phải để ý mấy cái quy tắc đó như thế?”

Tôi nhớ lại một người bạn tên Vân hồi mấy năm trước, cô và bạn trai học cùng một trường, ký túc xá của hai người rất gần nhau, muốn gặp nhau chỉ mất chưa đến năm phút đồng hồ, vì vậy buổi trưa họ thường mang cơm trưa cho nhau, buổi tối thì cùng nhau tản bộ, sáng sớm học bài với nhau. Hồi đó, tôi và bạn gái ở xa nhau, một tháng chỉ gặp nhau được vài lần, nên rất ao ước được như họ. Có lần, tôi nói với Vân: “Hai người sướng thật đấy, muốn gặp là gặp liền, tớ mà là cậu thì ngày nào cũng gặp nhau, hạnh phúc chết đi được.” Vân lắc đầu: “Không, tớ quy định rồi, mỗi tuần chỉ gặp anh ấy ba lần thôi.” Tôi nói: “Tại sao vậy?” Cô đáp: “Nếu gặp nhiều quá, anh ấy sẽ không trân trọng tình cảm này nữa.”

Tối hôm đó, tôi ăn cơm với bạn trai cô, anh bảo tôi: “Bạn gái tôi đúng là thần kinh, mỗi tuần chỉ cho tôi gặp ba lần. Cậu nói xem, có phải cô ấy không yêu tôi nữa hay không?”

Hôm ấy, tôi đã hiểu ra, cách đàn ông và phụ nữ dùng để duy trì tình yêu thực sự khác nhau.

Nguyên nhân chia tay của rất nhiều cặp đôi đầu là vì không nói rõ ra với nhau. Chàng trai cho rằng cô gái không muốn gặp mình, còn cô gái lại sợ gặp nhau nhiều quá tình cảm sẽ nhạt phai. Hai bên đều muốn duy trì tình cảm, nhưng lại không hiểu nhau, mà không nói rõ với nhau, thậm chí một số còn cảm thấy không cần phải nói trắng ra, tình cảm cũng cứ thế mà nhạt dần. Hiểu lầm càng sâu, mâu thuẫn cũng theo đó nổi lên mặt nước. Phải biết rằng, trước khi kết hôn, tất cả mọi người đều đang làm đề thi trắc nghiệm; sau khi kết hôn, tất cả mọi người đều làm đề thi tự luận.

Hai năm sau, hai người họ mỗi người mỗi ngả, thỉnh thoảng đêm khuya thanh vắng gửi nhau một tin nhắn kèm thêm một câu chúc ngủ ngon, sau đó lại tiếp tục ai sống đời người nấy, không còn gặp gỡ, có gặp nhau cũng như người xa lạ.

L, một người bạn khác của tôi tính tình nồng nhiệt, nhưng bạn gái Q của anh lại là người ít nói. Năm thứ hai đại học, Q định ra nước ngoài học, hai người từng bóng gió thổ lộ với nhau rằng mình không tin vào chuyện yêu xa. Tuy cả hai không nói ra, nhưng gần như đã ngầm hẹn mùa tốt nghiệp cũng chính là mùa chia tay. L đã hình dung ra rất nhiều cảnh tượng, ngày tốt nghiệp hai người chia tay, sau đó một người khóc thẫn giữa đêm thâu. Anh không chịu nổi cảm giác đau khổ ấy, vì vậy, L đột nhiên đưa ra một quyết định trọng đại: anh sẽ cùng cô ra nước ngoài. Anh thuyết phục được bố mẹ, vừa làm vừa học, rồi đến tìm tôi nhờ phụ đạo tiếng Anh. Chúng tôi học với nhau được một tháng, đột nhiên anh nói với tôi, anh không muốn ra nước ngoài nữa.

Tôi hỏi: “Tại sao?”

L đáp: “Cô ấy buông tay rồi.”

Hôm đó, anh uống say khướt, nghe ca sĩ trong quán bar hát bài *Cậu trai già*, anh đột nhiên khóc òa lên, nói: “Tại sao, tại sao không đợi tôi thêm một chút? Tôi sắp đăng ký thành công rồi.”

Tôi hỏi: “Bao lâu rồi hai người không tâm sự?”

Anh đáp: “Lâu lắm rồi.”

Tôi nói: “Vì vậy, cô ấy hoàn toàn không biết anh đang chuẩn bị thi TOEFL đúng không?”

Anh đáp: “Đúng vậy.”

Tôi im lặng một lúc lâu, nhìn bầu trời sao, không nói gì.

Nhiều người cho rằng đã là người yêu của nhau thì anh phải hiểu đến từng ánh mắt của tôi, mà không biết rằng, kể cả giữa cha mẹ và con cái cũng phải nói chuyện với nhau rất nhiều, huống hồ là hai người trước đây từng xa lạ.

Một số người còn nói: “Ôi, bạn gái tôi không hiểu tôi.” Nhưng bạn có bao giờ từng nghĩ, bạn đã nói với cô ấy điều gì về mình hay chưa?

Kết thúc bộ phim, Lâm Nhất và Châu Tiểu Chi vẫn không ở bên nhau. Cho tới lúc Châu Tiểu Chi kết hôn, họ mới nói rõ ra mọi điều, nói rõ nguyên nhân chia tay ngây ngô khờ dại năm xưa. Châu Tiểu Chi cảm thán: “Lâm Nhất, chúng mình đã thua hiện thực.”

Nhưng tôi biết, hiện thực gì cũng có thể được giải quyết bằng cách trao đổi, hai người họ không thua hiện thực, mà là thua vì không giao lưu trao đổi.

Bao nhiêu tình cảm, không phải thua hiện thực, mà là thua vì không có sự kết nối.

Khi kết hôn với người chồng mà mình không yêu trong giá đường, Châu Tiểu Chi lại nói: “Lâm Nhất, chúng ta không thể quay lại.”

Lâm Nhất mãi mãi không bao giờ quên Châu Tiểu Chi, vì Châu Tiểu Chi đã khiến anh trở nên tốt đẹp hơn. Tuy rằng hai người không đi cùng nhau đến cuối cùng, nhưng tình cảm này vẫn là vĩnh hằng.

Bất cứ ai từng bước vào cuộc đời bạn, chỉ cần người đó từng khiến bạn trở nên tốt hơn, thì bạn đã không yêu lầm người. Đời người vốn dĩ cô độc, bất cứ ai từng ở bên ta đi hết một quãng thời gian cô tịch, đều cần phải trân trọng bằng cả tấm lòng.

Những mâu thuẫn đầy cảm động ấy, tuy rằng ngắn ngủi, song có lẽ lại là vĩnh hằng.

Cách tốt nhất thể hiện sự nâng niu người yêu ở những người trẻ chính là trao đổi, giao lưu, mở lòng mình ra để đối phương nhìn thấy, để anh ấy/cô ấy hiểu rằng, trái tim này, vẫn còn tình yêu với họ.

Nếu bạn vẫn đang yêu, hãy nhớ, tình yêu là mũi tên không thể quay đầu lại, hãy tìm lấy thời cơ, viết ra hoặc nói ra với đối phương những lời giấu sâu trong đáy lòng mình. Để người ấy biết được, mọi thứ bạn làm đều vì nghĩ cho anh ấy, chỉ là vì yêu anh ấy hơn, để anh ấy hiểu rằng, bạn không hề buông bỏ, mà vẫn đang cố gắng vì tình cảm của hai người, để hai bên đều hiểu được, chỉ cần hai người nắm chặt tay thì không có núi lửa nào là không vượt qua được, không có hiện thực nào là không thể chiến thắng. Mùa tốt nghiệp, hãy nắm chặt tay đối phương, mở rộng trái tim ra, để mỗi người đều có thể nhìn thấy ánh mặt trời của tương lai.

Những người đi lướt qua ta, là sự sắp đặt tốt đẹp nhất của trời cao

Đạo trước, tôi ở nhà viết bài. Hồi ấy, đã có mấy bài viết được lan truyền rộng rãi, mấy nhân vật nổi tiếng trên mạng nhiều lần chia sẻ bài viết của tôi, mấy trang lớn trên WeChat đổi tên bài viết của tôi rồi đăng ở khắp mọi nơi. Vì có nhiều người xem, nên khoảng thời gian đó, tôi cẩn thận lắm, sửa từng chữ một trong các bài đã viết. Một hôm, đang buồn chán, tôi mở weibo ra. Trong hòm tin nhắn cá nhân, có một tin nhắn rất dài, xem xong, tôi lập tức mở trang của cô ấy ra. Đột nhiên, cảm giác ngạc nhiên quẩn quanh trong đầu suốt một hồi lâu, vì người viết những dòng ấy, là một người đã lâu lắm rồi không còn liên hệ nữa... người yêu đầu tiên của tôi.

Khoảnh khắc ấy, tôi như xuyên qua thời gian, trở lại với những chi tiết trong quá khứ. Cô nói, cô đã đọc bài *Chia tay thì chia tay, quên đi rồi chúc phúc nhau là được*. Cô nói tiếp: “Vốn tưởng cuộc đời này không còn gặp lại anh nữa, thế nhưng, bài viết của anh lại trôi vào thế giới của em. Nếu ông trời đã sắp xếp một giao điểm thế này, em muốn gửi một lời nhắn cho anh, mong anh hạnh phúc, vì em bây giờ cũng rất hạnh phúc.”

Cô không theo dõi tôi trên weibo, tôi đọc những gì cô viết, nhớ lại rất nhiều chuyện trong quá khứ. Mọi người đều nói tình đầu khó quên, nhưng giờ tôi hồi tưởng lại, không ngờ chỉ nhớ được một vài chi tiết vụn vặt lẻ tẻ.

Hình như là một ngày mùa xuân, sân trường lúc đó không có gió, đặc biệt là về đêm, đi trong sân trường rất dễ chịu. Tôi đưa cô ấy về nhà, đèn đường hắt bóng chúng tôi xuống đường, thi thoảng đằng xa lại vẳng đến tiếng ếch kêu trong ao hồ nào đó. Tôi thường có cảm giác, thời tuổi trẻ an nhiên và tự do ấy mà không yêu đương thì thật đáng tiếc, cũng giống như những mối tình học trò thuở thanh xuân khác, tình cảm của chúng tôi lúc thì bình lặng lúc thì trắc trở, vừa mơ hồ lại vừa khó quên. Năm lớp Mười hai, tôi vui đầu vào học để chuẩn bị cho kỳ thi đại học, hoàn toàn tách mình khỏi thế giới bên ngoài. Tôi đã hẹn với cô ấy sẽ cùng đăng ký vào một trường đại học, sau đó ở bên nhau. Kết quả, trong một lần về nhà, dưới

ngọn đèn đường, tôi thấy cô ấy nắm tay một người con trai khác, mỉm cười rất vui.

Tiếc thay, tôi hối đó quá ấu trĩ, đã đem mối hận chôn trong đáy lòng. Cảm giác căm ghét đó không chỉ làm tổn thương người khác, mà còn ảnh hưởng đến chính mình. Chúng tôi không liên lạc với nhau nữa, tôi cũng chỉ nhớ được mấy mẩu chuyện vụn vặt ở trên. Sau kỳ thi tốt nghiệp, tôi thi vào một trường quân sự ở Bắc Kinh, còn cô học đại học trong tỉnh. Hai chúng tôi không ai liên lạc với ai, tên của cô đã trở nên xa lạ với tôi, giống như hai người chưa từng quen biết. Hối đó, tôi từng oán trách rằng cô gái này tính tình lạnh nhạt, đổi bạn trai như thay áo, làm sao mà tìm được hạnh phúc. Có đi đâu, thật thú vị là hai người họ đến nay vẫn chưa chia tay, nghe nói còn sắp kết hôn tới nơi rồi.

Sau những lần lướt qua nhau như thế, trời cao luôn an bài cho cả hai bên những lựa chọn tốt nhất. Nếu không phải có lời nhắn đó, tôi đã quên cả tên cô ấy, cũng không thể biết được giờ cô đang sống hạnh phúc, để mà giờ này phút này cảm thấy mừng thay cho cô.

Tôi ở Bắc Kinh bao năm, lệnh đệnh nghèo khổ, rốt cuộc cũng tìm thấy cuộc sống của mình, lại có người yêu bầu bạn bên cạnh. Tuy rằng, tôi đã quên sạch cuộc tình trước, nhưng ngẫm cho kỹ lại, cách yêu mà tôi học được thời ngây thơ, non nớt nhất ấy thực ra chẳng có sách vở nào dạy cả; khả năng dựa dẫm lẫn nhau, trao đổi với nhau, cũng là thứ mà chẳng thầy giáo nào có thể truyền thụ được. Chúng ta nên biết ơn từng vị khách qua đường trong cuộc đời mình, vì họ khiến cho cuộc đời này của ta bớt cô đơn. Chúng ta càng cần cảm ơn những người đã rời bỏ mình, vì rời bỏ có nghĩa là người này không thích hợp, hoặc ít nhất là thời điểm không xác đáng. Đi đâu đó, cũng có nghĩa là, trời cao có sự sắp đặt tốt hơn, sẽ có một người thích hợp hơn đang ở không xa chờ đợi bạn. Miễn là bạn vẫn còn tin vào tình yêu.

Lỗ Dự từng nói về “tình yêu chết tiệt” của mình khi diễn thuyết, cô nói về hai người mà mình yêu trong nhiều năm, rồi buộc phải chia tay vì hiện thực, cô đã tưởng rằng mình không thể bước tiếp, đau khổ suốt nhiều ngày. Cho đến khi cô gặp được người chồng hiện tại. Cô nói: “Tôi chỉ bình thản

bảo với anh ấy, tôi muốn kết hôn.” Rồi cô tiếp lời: “Giờ chúng tôi rất hạnh phúc.”

Xung quanh có rất nhiều trường hợp tương tự như vậy, những ví dụ này cho chúng ta biết, con người cần phải nhìn về phía trước, vì người thích hợp hơn luôn luôn ở trên con đường phía trước. Giống như khi đi du lịch, bạn đi vào một vườn cây, nhưng lại bị người chủ đuổi ra ngoài, đi đâu bạn cần làm không phải là làm ấm lên ngoài cửa vườn cây ấy, mà là lau khô nước mắt tiếp tục tiến lên, vì trời cao nhất định đã sắp đặt cho bạn phong cảnh còn đẹp hơn ở phía trước. Chỉ cần bạn vẫn còn lòng tin vào cuộc sống.

Tôi chợt nghĩ đến người bạn thân tên N của mình, trải nghiệm tình yêu thâm thời thanh xuân của cô gần như là sự kết hợp của *Năm tháng vội vã*, *Anh có thích nước Mỹ không* và *Cô bạn cùng bàn* vậy. Đủ mọi loại chuyện tình ngang trái đều xảy ra với cô. Quan trọng hơn là, cô đã mất đi lòng tin với nửa kia, tự từ bỏ chính mình. Từng có dạo, tôi không nhìn nổi nữa, bèn nói với cô: “Cậu có thể đổi bạn trai chậm lại một chút được không?” Cô cần chén rượu lên cười khẩy đáp: “Không cần cậu lo.”

Một lần cùng nhau ăn cơm, tôi đùa cô: “Mười hai con giáp với mười hai chòm sao, cậu tập hợp đủ cả chưa?”

Cô nói: “Cậu tưởng tớ muốn chắc? Trong lòng tớ chỉ có tên khốn kiếp đầu tiên thôi.”

Nói đoạn, cô tiếp lời: “Sau khi hắn làm tổn thương tớ, tớ mãi không tìm được phương hướng, đành tìm một người khác lấp chỗ trống, kết quả người này cũng là một tên khốn. Cứ thế, tớ cũng biến thành một đứa khốn kiếp lúc nào chẳng hay.”

Tôi gật đầu lia lịa: “Cậu nói có lý quá, tớ thực không biết phản bác thế nào nữa.”

Cơm xong, tôi bảo cô: “Này, tớ muốn nghiêm túc nói với cậu chuyện này. Trước khi tìm được người thích hợp, cậu cứ duy trì trạng thái độc thân

thì hơn. Trong lòng trống trải thì có thể bù đắp bằng sự nghiệp, bằng tình bạn, bằng giấc mơ, tìm những người đàn ông khác để lấp chỗ trống cứ như chuyện đùa ấy.”

Cô trầm ngâm suy nghĩ, rồi say lao vào vùi

Một năm sau, cô kết hôn. Lần đầu tiên, cô đăng ảnh chụp với chồng, trạng thái của cô trên WeChat cũng không còn là tìm đối tượng nữa, cô gái này rất cuộc cũng chịu lấy chồng rồi, thật mừng thay cho cô ấy. Lần đó gặp cô, tôi uống hơi nhiều, hét lớn: “Rất cuộc cậu cũng tin vào tình yêu rồi nhé.”

Cô vỗ vai tôi, nói: “Trời cao đã sắp xếp cho tớ đi đầu tốt nhất.”

Sau lần đó, thi thoảng có dịp gặp nhau, cô vẫn là người bạn trai đầu tiên ra mắt nhưng ngôn ngữ đã không còn nặng nề như trước, mà chỉ như kể chuyện người khác vậy. Hôm đó tôi cười bảo cô: “Có một số người cứ phải gặp vài người không thích hợp, rồi gặp vài người không yêu mình, mới tìm được người tốt nhất.” Cô gật đầu. Nhưng trong lòng tôi không hề hy vọng một người phải yêu thật nhiều lần, mà thực ra tôi nghĩ thế này: “Hãy cảm tạ những người đi lướt qua mình trong cuộc đời, vì thời gian đã chứng minh họ không phải là người thích hợp, quan trọng hơn nữa là, trời cao sẽ sắp đặt cho bạn một người thích hợp hơn, ở ngay trong tương lai không xa.”

Mong rằng hai câu chuyện này có thể chạm đến cõi lòng bạn, khiến bạn vững tin vào những đi đầu tốt đẹp nhất, ví dụ như tình yêu.

Tôi muốn kể cho bạn vài câu chuyện, để bạn tiếp tục tin vào tình yêu

Lại một ngày mệt mỏi, tôi một mình lặng lẽ ngồi bên máy tính, chú mèo bên cạnh kêu meo meo, thì thoảng lại nằm bò lên đùi tôi. Nhiều lúc, tôi cứ cảm thấy mình mà là một chú mèo thì tốt biết bao, phải chăng sẽ không cần lo lắng có người làm mình tổn thương nữa.

Nếu mình là một kẻ vô tâm, phải chăng, những tổn thương ấy sẽ không khiến mình khó chịu đến vậy.

Nhưng rồi tôi lại thấy may mắn vì mình không phải là một chú mèo, thế giới này đâu sao vẫn mang đến cho tôi vô cùng nhiều thứ tốt đẹp, nếu là một kẻ vô tâm, làm sao có thể cảm nhận được?

Mấy hôm nay, có lẽ vì đăng hai bài liên về tình yêu trong trường học, nên tôi được mọi người coi như anh trai mà tâm sự, cho dù tôi vẫn luôn cảm thấy tình cảm là một chủ đề quá sâu sắc đối với mình.

Vài người trên mạng kể chuyện tình cảm của mình cho tôi nghe, bảo rằng người yêu trước của mình thuộc vào hàng cực phẩm, bảo rằng tình cảm hiện nay đang ở trong trạng thái nước sôi lửa bỏng, bảo rằng vì chuyện tình cảm mà chẳng còn thiết ăn uống gì nữa.

Câu chuyện mà tôi được nghe nhiều nhất chính là sau khi chia tay cảm thấy rất buồn bã, rất đau khổ, hỏi tôi có từng trải qua việc ấy hay không, giải quyết như thế nào.

Có đôi khi đọc những câu chuyện ấy, ta sẽ cảm thấy chúng ít nhiều đều đã xảy ra với người khác hay với bản thân mình. Cảm giác đau đớn không thể tả thành lời ấy, thực ra cũng sẽ dần dần phai nhạt, không còn khó chịu như lúc ban đầu nữa. Bạn không thoát ra được, chỉ là vì thời gian chưa đủ, vết thương vẫn còn viêm tấy mà thôi. Từ từ, thời gian sẽ mang đi thứ cần mang đi, để lại kết tinh.

Hôm nay có một người nhắn cho tôi: “Xin chào, tôi không quen anh, nhưng tôi muốn tâm sự với anh, vì chuyện tình cảm đã khiến tôi chẳng thiết sống nữa rồi.”

Tôi ngăn người ra, sau đó khuyên bảo một hồi lâu, vào cả trang cá nhân của cô ấy, đọc được toàn những lời cắt tim cắt ruột. Tôi liền hiểu ra, trong mắt cô ấy, người đàn ông làm tổn thương cô ấy đã hoàn toàn biến thành một tên khốn kiếp. Nhưng cô ấy không lựa chọn quên anh ta đi, mà cứ không ngừng trừng phạt bản thân, phóng đại nỗi đau của mình lên, để anh ta nhìn thấy, để anh ta áy náy.

Tiếc rằng, anh ta chưa chắc đã nhìn thấy.

Vậy là cô lại tự buông bỏ chính mình, biến cuộc sống của mình thành một đồng bừa bãi.

Tôi không thể nói chuyện tiếp với cô, đành đóng cửa sổ đối thoại lại.

Tôi vẫn luôn nghĩ rằng, tình cảm là thứ kỳ quái nhất trên thế gian này, vì nó có thể khiến một người đang yên lành khỏe mạnh bỗng chốc mất đi cột trụ chống đỡ, trở nên mong manh yếu đuối hết sức.

Tôi nhớ hồi làm phim, khi quay đến đoạn tình cảm thì người quay phim đột nhiên giở chứng bất hợp tác, sau đó mắng chửi bạn gái cũ của anh ta suốt mười phút đồng hồ.

Sau tôi mới biết, bạn gái cũ cặp với bạn cùng phòng của anh ta, lại còn có bầu nữa.

Sau đấy, người quay phim cứ chửi mắng cô gái kia suốt.

Mấy ngày sau đó, anh ta như biến thành một con người khác, ngày nào cũng lên mạng chửi bới những cặp yêu nhau, nói mình không tin vào tình yêu nữa. Bạn bè cấp ba của anh ta lần lượt “unfriend” anh ta trên mạng, ngược lại anh ta còn vui vẻ hơn, bảo là rảnh nợ.

Tôi hỏi: “Sao cậu lại thành ra như vậy?”

Anh ta thở dài: “Anh Long, anh chưa thất tình bao giờ, anh không hiểu đâu.”

Tôi cười: “Cậu có biết không, mấy hôm trước khi cậu kể chuyện với tôi ấy, tôi cũng thất tình.”

Anh ta rất ngạc nhiên: “Sao mà anh đứng dậy được, sao tôi không nhận ra chút nào vậy?”

Tôi nói: “Vì tôi tin trên thế giới này vẫn còn có tình yêu chân chính đang ở đâu đó không xa đợi tôi trở nên mạnh mẽ hơn.”

Anh ta nói: “Tôi không tin nữa, tôi đã bị đánh gục rồi.”

Tôi lắc đầu: “Đừng than nữa, cậu lớn chừng này rồi, chuyện như vậy mà đánh gục được cậu à? Cậu chỉ không sẵn lòng chấp nhận cuộc sống mới, không sẵn lòng tin vào một số thứ thôi.”

Rất nhiều tình yêu thời tuổi trẻ là như vậy, bạn dồn tình cảm vào nhưng rồi lại chia tay với đối phương, bạn cảm giác như trời sập xuống, cảm thấy bị tổn thương, cảm thấy thế giới này trở nên tăm tối. Thực ra, hãy yên tâm đi, bạn còn mạnh mẽ hơn bạn tưởng tượng nhiều, những thứ ấy không thể làm bạn tổn thương được, thứ thực sự khiến bạn đau khổ là việc bạn không còn yêu nữa, không còn tin vào tình yêu nữa.

Rất nhiều người đầu như vậy, bị người cũ làm cho đau lòng, nên đến lần yêu sau không thể nào dốc hết trái tim ra yêu được nữa, bị người cũ làm tổn hại tài chính, nên đến lần yêu sau lúc nào cũng cẩn thận chuyện tiền nong. Có bao giờ bạn từng nghĩ, mang theo cái bóng của cuộc tình cũ vào cuộc tình hiện tại là dở không? Bạn nghĩ là mình đã trưởng thành, thực ra, bạn chỉ trở nên nhu nhược hơn mà thôi.

Chia tay không đáng sợ, mà đáng sợ là bạn không còn tin vào tình yêu nữa, đáng sợ là khi người yêu sau đối xử thật lòng với bạn, bạn lại nói đây là

giả dối, đáng sợ là bạn cảm thấy mọi thứ tốt đẹp trên thế gian này đều hết sức buồn nôn.

Vài năm trước, một người bạn thân của tôi có bầu, bạn trai cô chẳng những không chung tay giải quyết mà còn rũ áo ra đi. Tôi nhớ tối hôm đó cô vừa khóc vừa gọi điện cho tôi hỏi vay tiền, sau đó cũng lâu lâu tôi không gặp lại cô.

Một tháng sau, cô đã hồi phục, nói với tôi: “Tớ ổn rồi, cảm ơn cậu! Đây là tiền của cậu.”

Tôi cười bảo: “Cậu không sao là tốt rồi.”

Cô cũng cười lại, sau đó bước đi.

Khi đó, tôi thầm nghĩ, cú đả kích này thật không nhẹ chút nào, có lẽ lần sau, cô ấy sẽ không tin vào tình yêu nữa.

Song thú vị là năm ngoái cô ấy đã kết hôn. Người đàn ông đó lớn hơn cô năm tuổi, ngày ngày cô làm cơm cho anh ăn, anh cũng thường lái xe đưa cô đi du lịch.

Tôi hỏi: “Sao mà hai người thành đôi vậy?” Cô đáp: “Vì tớ yêu anh ấy.”

Hôm đó, tôi nhìn hai người ở bên nhau, nước mắt rưng rưng.

Khi ấy, tôi ý thức được thế nào gọi là niềm tin, hiểu được rằng cho dù cuộc đời có làm bạn bầm dập tả tơi, bạn vẫn nên tin rằng trên đời vẫn còn những thứ tốt đẹp.

Mấy năm nay, tôi quen biết rất nhiều người, có thêm rất nhiều bạn, nhưng tri kỷ thực sự vẫn chỉ có vài người. Rất nhiều người giống như khách qua đường, dừng lại trong cuộc đời mình chốc lát rồi bỏ đi. Có lúc, tôi cảm thấy cuộc đời này thật buồn cười, hai người hôm qua vẫn còn tay nắm tay, hôm nay gặp nhau đã như xa lạ vậy.

Cùng với sự trưởng thành không ngừng, tôi dần dần ý thức được, khoảng cách giữa người với người trên thế gian này không ngờ lại xa đến vậy, tin vào một điều gì đó là việc khó khăn đến nhường nào.

Tôi đã từng nói, tôi tin vào mọi thứ tốt đẹp trên thế gian này, cho dù có bị một số người làm cho tôi bần bật.

Hôm đó, có người bảo tôi làm bộ làm tịch.

Nhưng chỉ có mình tôi biết, lúc nói câu ấy, chính là ngày tôi bị người từng là bạn thân nhất của mình phản bội.

Từ bao lâu nay tôi vẫn luôn muốn nói, một cuộc tình sai lầm chỉ chứng minh được rằng trước đó có một số chuyện không đúng, người nào đó không phù hợp, không có nghĩa rằng sau này mọi thứ đều không đúng, trong tương lai, ở một nơi nào đó, nhất định có một người đang chờ đợi bạn. Điều bạn cần làm là hãy để một phiên bản tốt hơn của chính mình đi đón lấy, chứ không phải mang theo cái bóng của quá khứ đi hoài nghi.

Tình yêu là sản phẩm đặc biệt của một giai đoạn đặc biệt. Chỉ cần bạn dốc trọn con tim, dốc hết sức lực ra trong khoảng thời gian đó thì kết quả không quan trọng. Kể cả khi chia tay có tổn thương thì chỉ cần những tổn thương này có thể khiến bạn trưởng thành, khiến bạn trở nên xuất sắc hơn, cuộc tình đó đã là xứng đáng rồi.

Tổng kết lại một số kinh nghiệm thất bại, sau đó thu dọn hành trang, xuất phát lần nữa, để gặp được người tốt hơn, để gặp được phiên bản tốt hơn của chính mình.

Vì thế, điều tôi muốn nói là, thất tình không đáng sợ, đáng sợ là để việc thất tình cùng những người đã ra đi, những người không phù hợp kia đánh gục mình, khiến mình mất đi năng lực nhận biết những thứ tốt đẹp trên đời này, làm mình không còn khả năng tin tưởng người khác, khiến mình sống mãi trong cái bóng của quá khứ.

Phải nhớ rằng, thứ gì không đánh gục bạn sẽ chỉ khiến bạn trở nên mạnh mẽ hơn. Dù gặp phải chuyện gì, cũng hãy mỉm cười rạng rỡ mỗi ngày, cảm ơn những người từng ở bên bạn, mỉm cười và nói với anh ta hoặc cô ta rằng: “Cảm ơn, tôi sẽ tiếp tục sống hạnh phúc.” Bạn hãy tin rằng mình sẽ càng ngày càng tốt hơn, sẽ có một người ở đằng trước không xa đang chờ đợi mình. Có như thế, thì bạn mới hạnh phúc, mới được nhiều người yêu mến, mới là yêu bản thân mình.

Năm tháng vội vã, chỉ cần từng cùng cố gắng hết sức mình, không hối hận, là xứng đáng rồi

Tình yêu của Trần Tâm và Phương Hằng⁶ rồi cuộc không đi đến hết cuộc đời, giống như rất nhiều mối tình thời tuổi trẻ, nam nữ chính anh đi đường anh em đi đường em, để lại năm tháng vội vã tung bừng, để lại một câu chuyện tình khiến người ta hồi tưởng cả đời, để lại những câu chuyện đắm nước mắt đáng để người ta nghỉ ngơi ngắm trong đêm khuya yên tĩnh.

Nhiều người trách Trần Tâm thiếu cố gắng, trách Phương Hằng buông tay quá dễ dàng, nhưng lại không biết họ thật sự từng cố gắng, chỉ là đã mỗi người một ngã vào thời điểm khác nhau. Giống như cuối cùng Trần Tâm nói với Phương Hằng: “Ngoài một đứa con ra, thứ nên có chúng mình đều có rồi.” Thật ra, đi đâu nên làm, họ cũng đều làm rồi.

Vài tình tiết trong phim khiến tôi rất cảm động, khi tất cả đều kết thúc Trần Tâm nói với Phương Hằng: “Em có thể mắng anh, nhưng đừng nói anh chưa từng cố gắng.” Còn Phương Hằng, khi Trần Tâm ném quả bóng ba điểm cuối cùng, cô cố gắng thoát khỏi sự ràng buộc của cha, chỉ để nhìn thấy phút huy hoàng nhất của cậu. Thời kiêu hãnh nhất hồi đại học Trần Tâm vẫn nắm tay Phương Hằng trước đám đông, đứng trước mặt mọi người tuyên bố Phương Hằng là bạn gái mình. Còn Phương Hằng cũng từ chối vòng tay của người khác vào lúc say túy lúy, gào lên “Em yêu anh” trước bàn dân thiên hạ. Quả thực họ từng cố gắng, nhưng nếu từng cố gắng như thế, vì sao vẫn chia tay? Vì sao cuối cùng vẫn không ở bên nhau?

Nhiều người cho rằng, tình yêu đẹp nhất là hai người bắt đầu từ cấp ba, trải qua đại học, sau đó tốt nghiệp đám cưới sinh con, sống cùng nhau, như vậy mới là cái kết trọn vẹn. Nhưng họ nào biết mấy bước trông có vẻ đơn giản này cần chiến thắng quá nhiều thứ, bao gồm quá nhiều yếu tố không xác định: thời gian, không gian, chênh lệch vận tốc độ trưởng thành và tâm cao tư duy của hai người, hoặc sự xen vào của người khác. Trong khi sự cố gắng của Trần Tâm và Phương Hằng đột nhiên đã thay đổi sau khi họ vào đại học, đối mặt với hết thảy những điều không xác định ấy.

Xem phim xong, nhiều người lặng lẽ rơi lệ, nhớ đến những lời thề thốt, hứa hẹn từng trao nhau, nhớ đến “vĩnh viễn” mà họ vừa ngoéo ngón út vừa nói thỏ ả. Nhớ mãi nhớ mãi họ bỗng thấy hối hận, muốn xuyên không về năm xưa, trải qua tuổi trẻ một lần nữa. Nhưng chỉ cần cố gắng đứng mức thì không nên hối hận. Sở dĩ bạn hối hận, là vì trong thâm tâm bạn biết rõ, năm xưa mình có thể cố gắng hơn. Song tuổi trẻ là một mũi tên không quay đầu lại, Có hối hận cũng vô ích, nên đi đầu duy nhất bạn có thể làm là lần sau gặp một người tốt và phù hợp, đừng phạm lỗi lần tương tự, đừng dở hơi, hèn mọn giống như vậy là được. Yêu hết lòng yêu không tính toán được mất, có lẽ làm vậy vẫn chẳng có kết quả, nhưng sẽ giúp bản thân sống yên lòng hơn, không phụ tuổi trẻ của mình.

Tôi nhớ đến cậu bạn Đông, khi học ở trường quân đội, cậu ả phải lòng cô bé viết nhạc trong đoàn phim chúng tôi, hai người yêu nhau từ cái nhìn đầu tiên, tình cờ gặp gỡ ở độ tuổi đẹp nhất, chẳng mấy chốc đã thành đôi.

Không lâu sau, Đông bị phân công đến An Huy, còn cô bé ở lại Bắc Kinh, hai người chính thức bắt đầu yêu xa. Mỗi ngày xa nhau, họ đều gọi điện thoại, nói những lời ngọt ngào nhưng không với tới đối phương; trao gửi tình yêu nhưng không chạm tới nhau được. Đông còn liên tục gửi quà cho cô bé, hằng ngày gửi tin nhắn “Chúc ngủ ngon”, “Chào buổi sáng”, thỉnh thoảng bay về thăm cô ả. Song cuối cùng hai người vẫn chia tay.

Đêm đó, tôi nhận được điện thoại của Đông.

Tôi hỏi nguyên nhân, cậu ả kể: “Tối hôm đó cô ả phải tiếp khách uống rượu, tớ không cho cô ả ra ngoài muộn.” Cô ả bùng nổ: “Anh chẳng quan tâm em gì cả, có tư cách gì quản em?” Đông hỏi: “Sao lại không có tư cách quản em, anh không quan tâm em h ồi nào?” Cô ả vặn lại: “Lúc em khóc anh có mặt không?” Đông đáp trả: “Anh đã bảo sẽ về bên bạn với em mà, lúc anh buồn thì sao? Em cũng đâu có mặt!” Sau đó họ càng cãi càng gay gắt, cuối cùng chia tay.

Tôi im lặng h ồi lâu rồi nói: “Cho dù không định lại khoảng cách, ít ra cậu từng cố gắng, đúng không?”

“Đúng.”

“Có hối hận không?”

Đông nghĩ ngợi cả buổi mới đáp: “Ít ra, từng dốc hết sức mình, không hối hận... Nhưng tớ buồn quá...”

Mấy ngày sau, sinh nhật Đông, cô bé gửi một tin nhắn, chúc cậu ấy sinh nhật vui vẻ. Hôm đó, Đông lại gọi điện thoại kể với tôi rất nhiều chuyện của họ. Tôi mới phát hiện, thật ra cô ấy cũng từng cố gắng, hơn nữa rất cố gắng.

Tôi cảm động nói: “Nếu đâu từng cố gắng, vì sao không tái hợp, trở lại như xưa?”

Đông cười đáp: “Không thể nào, nếu còn có thể quay đầu thì không phải là tuổi trẻ nữa.”

Lần nào viết xong câu chuyện thế này tôi cũng lắc đầu, thật ra biết bao người xung quanh tôi đều như vậy. Hai người đã dốc hết sức lực, nhưng vì thời gian không gian không phù hợp, hoặc hiện thực quá mạnh mẽ, cuối cùng tình yêu đẹp nhất không thể đơm hoa kết trái. Nhưng có lẽ mỗi tình dang dở thế này lại càng trường tồn, nó tồn tại trong ký ức, sẽ lảng lảng nhảy ra và mỉm cười lúc đêm khuya thanh vắng ta đối mặt với nội tâm mình. Mà đối với tuổi trẻ của mình, chỉ cần bản thân từng cố gắng, không hối hận là được rồi. Trong những tháng ngày xanh tươi nhất, chỉ cần yêu toàn tâm toàn ý, chuyện còn lại cứ giao cho ông trời.

Cuối cùng, tôi nhớ đến một câu Trần Tâm nói với Phương Hải ở sân bóng: “Anh hối hận rồi.” Nhưng nếu cho cậu một cơ hội nữa, Thẩm Hiểu Đường nên đến vẫn sẽ đến. Trần Tâm được lựa chọn một lần nữa sẽ chọn bầu trời bao la hay mặt đất yên bình? Hoặc là, nếu cho Trần Tâm thêm một cơ hội, thì có thể thay đổi đi đâu gì?

Nếu tôi là Trần Tâm, ít ra tôi sẽ yêu mãnh liệt hơn một chút, như vậy khi lời nguyền của hiện thực ập đến, tôi có thể rưng rưng nước mắt nói một câu: Tôi không chỉ từng cố gắng, mà còn dốc hết sức mình.

Tôi nghĩ, sở dĩ Trầ n Tầ m hối hận, là vì tuy cậu từng cố gắng, nhưng vẫn chưa dốc hết sức.

Thật ra, tuổi trẻ đẹp ở chỗ không có ng ần ấy nếu như. Đúng vậy, nếu như lúc đó Ki ều Nhiên viết câu ấy lên bảng thì tốt r ấ i, nếu như Triệu Diệp nắm tay Gia Mạt sớm một chút thì tốt r ấ i, nếu như Tô Khả không xuất hiện thì tốt r ấ i, nếu như Trầ n Tầ m không gặp Thẩm Hiểu Đường thì tốt r ấ i. Song tuổi trẻ kiểu ấy có lẽ không còn là tuổi trẻ nữa.

Tình yêu thời tuổi trẻ thường không có kết quả, nhưng đã gặp gỡ thì đ ầu là duyên phận trời cao sắp xếp, để tâm đôi đ ải với người ấy, cố gắng mở đường máu cho tương lai, hai người cùng nhắm tới một hướng mà ra sức, từng vui vẻ thoải mái, từng nhẽ nhại m ô hôi, thì kết quả còn lại cũng không quan trọng nữa, những năm tháng vội vã ấy mới là vĩnh viễn.

Bởi vậy, cuối cùng tôi muốn nói rằng, không hối lúc m ơ v ề, chỉ hận chưa hết lòng. Cảm ơn Cửu Dạ H ồ i đã tặng cho chúng ta một câu chuyện hay.

Nếu không giao lưu bình đẳng về tâm hồn, thì tình cảm cũng không chốn nương thân

Nửa năm trước, tôi viết bài *Dưới ánh đèn vườn trường, hãy dùng đôi tay dẫn dắt tương lai của người ấy*. Bài viết đó bàn vài câu về chuyện tình của Chương Chiết Thiên và Lưu Cường Đông⁷, còn nói có lẽ tình yêu của họ sẽ không lâu dài. Tôi chỉ nhớ, khoảng thời gian đó, vô số lời mắng nhiếc tràn vào weibo của tôi, bảo tôi gái trẻ nên cặp với trai già, và đưa ra rất nhiều lý do.

Tôi đọc những lời chửi bới ấy, trong lòng rất khó chịu. Hôm đó, một cô bạn thân của tôi cũng chửi thẳng trên WeChat rằng cậu đâu phải Chương Chiết Thiên, cậu dựa vào đâu mà biết cô ấy không hạnh phúc? Sau đó xạc cho tôi một trận. Thấy tôi không đáp lại, cô ấy block tôi luôn.

Sau này tôi mới biết, cô ấy cũng tìm một người bạn trai hơn mình mười lăm tuổi.

Đi đâu gì phải đến sẽ đến.

Nếu phải chia tay thì nhất định sẽ không lâu dài.

Cho nên, bài viết đó không liên quan đến Chương Chiết Thiên. Tôi viết về bản thân, viết về chúng ta thôi.

Còn nhớ nửa năm trước, đi ăn với Chuột, tôi từng nói về quan điểm tình yêu của mình. Tình yêu không có vật chất là không thể, vì hai người ở bên nhau lâu ngày tình cảm sẽ dần bình lặng, phải đối mặt với toàn cơm áo gạo tiền. Là chủ lực kiếm tiền, việc đàn ông cần làm là đừng để người phụ nữ của mình phải bụng mang dạ chửa chen chúc trên xe buýt. Nhưng tất cả điều kiện vật chất này đều phải dựa trên tiền đề hai người có tình yêu. Tình yêu ở đây không phải chỉ việc tiết hoóc môn, mà là tâm hồn của hai người có thể giao lưu bình đẳng hay không. Nếu không, chỉ là đàn ông khom lưng xuống để yêu phụ nữ, phụ nữ kiễng chân lên để với tới đàn ông, thì cuộc sống có sung túc cách mấy cũng chỉ là bi kịch không có kết quả.

Nhưng thế giới này rất kỳ lạ, người ta lúc nào cũng nhìn vào môn đăng hộ đối và bối cảnh gia đình trước, rồi mới xem tình cảm có hòa hợp hay không. Ở Anh, tỷ lệ xem chương trình *Take me out* rất thấp, vì khách mời nữ quanh đi quẩn lại chỉ hỏi khách mời nam “Hứng thú của anh là gì”. Họ cho rằng, không có sở thích chung, anh giàu có cách mấy cũng là việc riêng của anh. Trong khi đó ở Trung Quốc, tỷ lệ xem *Take me out* rất cao, mỗi lần nghe câu hỏi của khách mời nữ, quan điểm sống dễ bị lung lay. Tôi luôn cho rằng, khác biệt lớn nhất giữa con người và động vật là con người có tình cảm, còn động vật chỉ mãi sinh sôi. Nếu hai người thậm chí không có sự giao lưu bình đẳng tối thiểu, thì lấy gì để kết hôn, lấy gì để nói trọn đời trọn kiếp?

Mấy năm trước, khi quay phim, tôi quen một diễn viên rất xinh đẹp. Bạn trai cô là một anh già, hơn cô ba mươi tám tuổi. Ban đầu chúng tôi không sao chấp nhận được, lúc nào cũng khích bác cô, trêu đùa cô. Nhưng rồi thấy cô hạnh phúc, mọi người cũng ngậm miệng. Mỗi lần nghỉ ngơi, cô thích nhất là lấy mỹ phẩm nhập khẩu bạn trai tặng ra giặm lại lớp trang điểm, nói với vẻ hạnh phúc: “Anh ấy chăm sóc tôi, tốt với tôi lắm, mỗi khi tôi khóc, anh ấy đều an ủi tôi.”

Nhưng tôi vẫn rụt rè hỏi cô: “Vậy khi anh ấy khóc, cô có thể an ủi anh ấy không?”

Cô nghĩ ngợi hồi lâu, không đáp.

Bộ phim chúng tôi quay đóng máy, trên bàn tiệc, cô nói với tôi: “Tôi đã nghĩ phải trả lời câu hỏi của anh thế nào rồi, anh ấy sẽ không khóc đâu!”

Một năm sau, họ chia tay.

Cô dọn ra khỏi nhà anh ta, gặp lại cô, tôi hỏi nguyên nhân, cô nói: “Mọi mặt đều ổn, chỉ là chúng tôi không trò chuyện được với nhau.”

Đúng vậy, khi đàn ông đang nghĩ ngày mai mảnh đất đó cần mình đầu tư một triệu, ngày một sếp sinh nhật tặng quà gì, thì bạn còn đang nghĩ hôm nay mua túi xách gì, ngày mai mỹ phẩm trang điểm trên taobao giảm giá

bao nhiêu. Khi bạn đau khổ, anh ấy ở bên bạn, nhưng đàn ông cũng có lúc đau khổ, khi anh ấy đau khổ, bạn lại chỉ mãi mua mỹ phẩm. Bạn không hiểu nỗi đau của anh ấy, anh ấy không hiểu niềm vui của bạn, cho dù hai người chung giường, thì sâu thẳm trong tâm hồn lại vẫn cô đơn, như thế sao bầu bạn bên nhau được?

Tình cảm thật sự là hai người có thể chuyện trò với nhau; tình nhân tuyệt vời nhất là có thể giao lưu bình đẳng bằng tâm hồn, sưởi ấm nhau bằng trái tim.

Mỗi lần đến phòng tự học hoặc thư viện đọc sách, tôi đều nhìn thấy vài cặp tình nhân học mệt rồi bèn quay ra tán tỉnh ve vãn nhau. Tôi không trách họ ồn ào, ngược lại còn có phần cảm động. Vì ít ra, họ đang giao lưu bình đẳng, họ có ước mơ giống nhau và có thể tán gẫu những chủ đề giống nhau. Cách giao lưu như vậy chắc chắn tốt cho đôi bên.

Tôi chưa bao giờ nói gái trẻ và trai già ở bên nhau không tốt. Nhưng bạn có từng nghĩ, cuộc sống của anh già mà bạn tìm có giống bạn không, anh ta có thể giao lưu bình đẳng với bạn không. Trong cuộc sống, bạn có cần đuổi theo mãi, cần xin cho tình cảm này trở nên bình đẳng, còn anh ta có luôn phải khom lưng nói chuyện với bạn không. Chỉ khi đôi bên đều tốt hơn lên, tình cảm này mới là đẹp nhất. Tình cảm mà chỉ có một bên vui vẻ, ắt có một bên bị ép buộc, cảm giác bị ép buộc ấy tích lũy lại, sẽ trở thành ngu ồn gốc chia tay.

Trong thực tế, nhiều anh chàng đã nói cùng tiến bộ với cô nàng, nhưng ngay cả thời gian chơi game cũng không chịu hy sinh, biết rõ chỉ cần bỏ ra một chút cố gắng là có thể thay đổi vài thứ, vậy mà không làm, để cô nàng không nhìn thấy hy vọng. Nhiều cô nàng đã nói sẽ bên anh chàng không rời không bỏ, nhưng ngày ngày om sòm đòi mua túi xách, biết rõ bớt một chiếc túi có thể bớt rất nhiều áp lực, mà lại cứ đòi, còn trách anh chàng kém cỏi. Hai người không sống trong cùng một thế giới, làm sao nói đến lâu dài?

Cho nên, chàng trai ơi, nếu bên cạnh cậu có một người con gái bầu bạn, nhớ đừng để cô ấy thất vọng, bỏ chơi game đi, phải hoàn thiện

bản thân hơn, để cô ấy nhìn thấy tương lai và tin tưởng lựa chọn của mình là đúng.

Cho nên, cô gái ơi, nếu bên cạnh cô có một người con trai bầu bạn, nhớ tin cậy anh ấy, vứt bỏ những xa xỉ phẩm hư vinh đi nhé, phải khiến bản thân trở nên xuất sắc hơn, cùng anh ấy gây dựng tương lai, giao lưu bình đẳng với anh ấy, cùng làm chút gì đó cho mai sau.

Viết đến đây, tôi nhớ đến nửa năm trước, nhìn thấy một đôi vợ chồng già nắm tay nhau ngồi trên băng ghế trong công viên, yên lặng ngắm người qua kẻ lại, chim hót hoa thơm, đôi bên không nói gì cả. Thỉnh thoảng họ mỉm cười với nhau, rất ấm áp, rất hạnh phúc.

Mặt đối mặt chia tay

Anh bạn L và bạn gái yêu xa một năm, đã chia tay, họ là mối tình đầu của nhau. Hôm đó, anh uống say mềm, kể: “Cô ấy đẽng hị đấy, bảo là không yêu tôi nữa.”

Vừa khéo, bạn gái anh cũng là bạn tôi. Mấy tháng sau, khi đi ăn chung, tôi mới biết cô ấy vẫn chưa tìm bạn trai. Ăn xong, trên đường tôi đưa cô ấy về nhà, cô ấy nói: “Thật ra tôi vẫn còn yêu anh ấy.”

L đã đi Mỹ, nghe nói là di dân, lâu lắm không liên lạc. Mãi đến năm ngoái tôi đi Mỹ mới biết, anh đã tìm được việc làm ở Mỹ, nói chuyện trên mạng với anh, sau khi hàn huyên mấy câu, anh hỏi: “Gần đây cậu có gặp Z không?”

Tôi thăm dò: “Anh vẫn chưa quên được nhỉ?”

Anh nói: “Chỉ hỏi thế thôi.”

Về sau tôi mới biết, L vì Z mới rời Bắc Kinh, chạy trốn khỏi đất nước này. Anh có thể thoát ly cuộc sống, sang Mỹ phấn đấu dựa vào bản lĩnh của mình, đáng tiếc những năm qua, anh chứng minh được năng lực, nhưng không chứng minh được tình yêu của mình. Anh yêu đường mấy lần, hoặc là văn hóa khác biệt, hoặc là tính cách trái ngược, cuối cùng đều chẳng có kết quả. Tôi hiểu, thật ra người anh không quên được nhất vẫn là Z. Hôm đó, tôi hỏi L: “Nếu Z còn yêu anh, hai người có tài hợp không?”

“Không.”

“Tại sao?”

“Suy cho cùng, con người đã thay đổi rồi.”

Mấy năm trước, họ quen nhau trong một câu lạc bộ, hai người hợp tác tổ chức một chương trình quy mô lớn. Có lúc, tình cảm là tia lửa được cọ xát ra trong nháy mắt, anh vừa thấy cô gái đầu đã động lòng, cô nhìn anh xử

sự gọn lẹ cũng bị chinh phục, chẳng bao lâu hai người yêu nhau. Tình yêu thời đại học trong sáng, tốt đẹp và vô tư lự, dưới ánh đèn trong khuôn viên trường, mọi người thường nhìn thấy họ tay nắm tay, vai sánh vai đi về ký túc xá, trong phòng tự học, bạn bè thường bắt gặp họ thân mật giúp đỡ lẫn nhau trước kỳ thi. Hai người ở bên nhau ba năm, năm thứ tư đại học, cô đi Nhật giao lưu một năm, anh ra sức giữ lại, nhưng cuối cùng vẫn không ngăn cản được bước chân theo đuổi tương lai của cô.

Ở sân bay, L khóc sụt sùi. Anh hỏi: “Chúng mình đâu tin tưởng yêu xa, đúng không?”

Z nói: “Đúng. Anh sẽ gọi điện thoại cho em hằng ngày, đúng không?”

L gật đầu, nắm tay Z: “Trong một năm này, cho dù anh có chỗ nào chưa đúng, em cũng phải nói chia tay với anh ngay trước mặt, đừng nói qua điện thoại, được không?”

“Sao em lại nói chia tay với anh chứ?”

“Em cam đoan đấy nhé.”

Z gật đầu, rồi lên máy bay. Về tình cảm, thật ra rất nhiều vấn đề đều là hiểu lầm do khoảng cách và thời gian tạo nên. Với nhiều người, một nghìn câu “Anh yêu em/Em yêu anh” không bằng một cái ôm, một vụn câu “Anh/Em không sao chứ?” không bằng một người bầu bạn bên cạnh. L biến nhớ nhung thành động lực, một lòng một dạ chuẩn bị thi nghiên cứu sinh, mỗi ngày gọi một cuộc điện thoại cho Z. Có lúc hai người nói qua loa vài câu liền vội vàng cúp máy, vấn đề lớn nhất của yêu xa chính là không thể nhìn thấy biểu cảm của đối phương trong quá trình gọi điện thoại. Có lẽ anh mỉm cười khi trả lời, nhưng lọt vào tai cô lại là một câu nói lạnh như băng. Sự hiểu lầm của hai người ngày càng sâu, Z nghi ngờ L có bồ khác, còn L lại nghi ngờ Z không còn yêu anh nữa. Cuộc điện thoại của hai người cũng ngày càng ngắn, nhưng L nhớ lời giao hẹn của họ: Gặp mặt nói chia tay. Vào tháng thứ tám, xảy ra một chuyện: Nhật Bản động đất.

Tâm động đất ở ngay thành phố Osaka Z đang ở, tất cả sinh viên trường cô dời đến khu an toàn, mà lúc đó, L bận đến nỗi không có thời gian xem tin tức, quên xem di động. Lúc đó, Z chỉ muốn gọi cho L, nhưng L lại không bắt máy. Mãi đến ngày hôm sau khi trang đầu báo chí trong nước đầu đưa tin động đất, L mới biết chuyện và gọi điện cho Z, song mãi vẫn không gọi được.

L nóng lòng nhắn tin cho Z trên tất cả những chỗ có thể nhắn tin được: weibo, WeChat, mạng renren. Khổ nỗi chỉ như đá chìm biển cả.

Đôi khi cuộc sống thích trêu ngươi con người, sau một bi kịch sẽ tiếp đến một bi kịch khác. Có lẽ ông trời muốn thử thách sức chịu đựng của Z, nên hôm sau, ông ngoại cô yêu quý qua đời. Z nước mắt đầm đìa gọi điện thoại cho L. L bắt máy luôn mồm trách móc: “Sao em không nghe điện thoại, sao không gọi cho anh...” Ở đầu kia điện thoại, Z nghẹn ngào, im lặng thật lâu. Đợi L trút giận xong, Z khẽ nói một câu: “Chia tay đi...”

Đầu này điện thoại lặng ngắt như tờ. Bấy giờ, tôi đoán Z không biết vì sao phải chia tay, L cũng không biết, lời hứa gặp mặt nói chia tay, lại bị người mình tin tưởng nhất phản bội. L nghe thấy tiếng báo bận khi Z cúp máy. Nửa tháng tiếp theo, L gọi nỗ lực cả điện thoại, nhưng Z chỉ tắt máy. Mãi đến khi L bỏ cuộc.

Nửa tháng sau, Z thoát ra khỏi thương đau, gọi cho L vào một buổi tối, mới nghe thấy: “Số máy quý khách vừa gọi không có thực.”

L đã đổi số điện thoại, dọn ra khỏi trường, vốn quyết định thi nghiên cứu sinh, kết quả lại đăng ký lớp luyện thi TOEFL. Cũng vào lúc đó, tôi quen L, biết được câu chuyện này. Trùng hợp là, trong một buổi họp mặt mùa hè năm sau, tôi quen Z bấy giờ đã là phiên dịch của Bộ Ngoại giao. Câu chuyện này, tôi đã hỏi hai người rất lâu mới làm rõ nguyên nhân, quá trình và kết quả. Khi quyết định đặt bút viết, tôi còn rơi lệ. Hôm đó, tôi gọi điện thoại cho Z, mời cô ra dùng cơm, nhân tiện hỏi: “Nếu hôm đó cậu không nói chia tay với anh ấy trong điện thoại, mà chọn gặp mặt nói chia tay, thì liệu hai người có không chia tay không?” Z không đáp, nói lảng sang chuyện khác.

Tôi thường không muốn viết nhiều về đề tài chia tay thế này. Tôi rất nhạy cảm với tình cảm, đối với tôi bất cứ cuộc chia ly nào cũng là chuyện buồn, huống chi còn là một đôi từng sớm tối bên nhau. Một khi hai người không còn tình cảm hoặc đã chẳng còn đề tài trò chuyện chung, thì sớm kết thúc để theo đuổi cuộc sống mới sẽ tốt hơn kéo dài. Nhưng nếu là hiểu lầm hoặc rõ ràng là mâu thuẫn có thể giải quyết, vì sao không nói rõ ngay trước mặt nhau. Thật ra rất nhiều cuộc tình đều thất bại bởi hiểu lầm, bởi không giao lưu. Mạng xã hội thời nay biến một con người tốt đẹp thành hình thù kỳ quái, có mạng làm lá chắn, mỗi người đều có thể phân thân thành một người trong đời thực và một con người khác trên mạng. Mạng xã hội tuy tiện lợi cho sự giao lưu giữa hai con người, song đã thay đổi họ.

Là một người xếp chữ, tôi biết rõ câu chữ viết ra và lời nói ra dù nội dung giống nhau nhưng hiệu quả hoàn toàn khác. Ví như, bạn viết ba chữ “Anh yêu em/Em yêu anh”, khi nhận được ba chữ này người đọc sẽ nhớ rất lâu, nhưng ba chữ này được nói ra trong điện thoại lại là giọng nói trống rỗng. Rất nhiều hiểu lầm đều bắt nguồn từ đó. Lấy một ví dụ khác, người ở đầu kia điện thoại hờn hờ kể cho bạn nghe một câu chuyện, bạn nói: “Tớ thật lòng mừng cho cậu.” Nếu lúc đó người ấy nhìn thấy vẻ mặt của bạn, có lẽ sẽ khỏi hiểu lầm. Nhưng bây giờ nếu giọng điệu của bạn lại thay đổi, hờ hợt, khinh khỉnh một chút, người ấy lại nhạy cảm, thế là hiểu lầm xảy ra.

Nhiều đôi tình nhân đều từng gặp vấn đề thế này, trong điện thoại họ cãi nhau đến đỏ mặt tía tai, nhưng khi gặp mặt, chỉ cần một cái ôm đơn giản, chuyện gì cũng dần xếp được. Bởi vì, sau khi gặp mặt, nhiều hiểu lầm đều được tháo gỡ. Do đó, nếu chia tay, sao không gặp mặt hãy nói nhỉ?

Nếu có thể tự do yêu đương thì đừng đi xem mặt

Nhiều cô gái trao đổi với tôi về một vấn đề gần như giống nhau: “Tôi và bạn trai yêu nhau nhiều năm, nhưng cha mẹ không đồng ý, nên chúng tôi đã chia tay.”

Tôi thường hỏi: “Vì sao bạn không đấu tranh chứ?”

Cô ấy đáp: “Đấu tranh không lại, đấu tranh mãi đấu tranh mãi, rồi nhận ra tôi không yêu anh ấy nữa.”

“Sau khi chia tay thì sao?”

“Chia tay rồi mới phát hiện là yêu.”

Thật ra mâu thuẫn này có thể chế thành đủ dạng câu chuyện, gây nên đủ kiểu thảm kịch trên đời. Lá bài cha mẹ đánh ra gọi là tình thân, họ đều bảo “Bố mẹ là người từng trải, chỉ muốn tốt cho con”, “Thoạt nhìn con bé ấy đã thấy không tốt rồi”, “Ngó sơ là biết thằng bé đó không thể mang lại hạnh phúc cho con”, “Trông người này chẳng đáng tin cậy chút nào”, sau đó đưa ra rất nhiều đề nghị, cuối cùng, người con không chịu nổi áp lực nặng nề nên đã nói chia tay. Cũng có những người con bướng bỉnh, dùng lý lẽ để thuyết phục và dùng tình cảm để lay động cha mẹ, khiến mâu thuẫn càng gay gắt. Thậm chí có cha mẹ đau khổ quỳ xuống đất nói: “Mày là đứa con bất hiếu.”

Mấy tháng trước, bố bảo tôi giới thiệu bạn trai cho con gái đang nghiệp của ông, lúc đó tôi đùa: “Bố ơi, không phải bố muốn giới thiệu con đấy chứ?”

Bố nói: “Đừng đùa, bố nở lòng nào.” Chị gái ấy trước đây có một người bạn trai, sau đó không biết vì sao đã chia tay. Hiện giờ bố mẹ chị ngày ngày sốt ruột giục chị mau chóng tìm một người, đừng cứ tan làm là ở lì trong nhà đến ngu cả người.

Tôi nói: “Được ạ, đáng thương quá, ngày mai con đi. Con đưa chị ấy vào đoàn phim cùng quay phim với con, nhưng có tìm được người thích hợp hay không thì phải xem bản thân chị ấy.”

Hôm đó, tôi chạy xe đến nhà chị, cô chú mời tôi ăn cơm.

Khi ăn cơm, nhân lúc chị đi vệ sinh, cô gọi tôi đến bên cạnh: “Thượng Long à, chỗ cháu có khởi quay hay chương trình gì cứ dẫn chị theo nhé, cháu xem con bé nhà cũng chẳng có chuyện gì làm, buồn tẻ lắm. Cô đã giới thiệu cho nó khối đối tượng xem mặt, nó không những không thêm mà còn nổi cẩu với cô, bây giờ bảo nó ra ngoài rất khó.”

“Cô ơi, nếu có thể tự do yêu đương thì đừng xem mặt ạ.”

“Cháu không hiểu đâu. Cô cũng thế mà, cô và bố con bé quen nhau nhờ xem mặt, chẳng phải bây giờ cũng rất hạnh phúc sao?”

"À, ha ha."

“Do đó, giới thiệu thật ra rất tốt mà.”

“Vậy vì sao chị ấy chia tay với anh bạn trai trước đây ạ?”

“Bạn trai cũ là bạn học đại học của con bé, hai đứa yêu nhau bốn năm, con bé từ Lan Châu đến Bắc Kinh, cậu ta vẫn ở lại Lan Châu. Cô thấy chúng nó yêu xa, còn suốt ngày gửi tin nhắn lãng phí thời gian, muốn bảo chúng nó chia tay. Bố con bé càng không chấp nhận, mỗi lần gặp cậu ta thậm chí còn mắng. Cô bèn khuyên con bé chia tay đi. Ai ngờ cậu ta theo đến tận Bắc Kinh, bây giờ đang mua đi bán lại một số mặt hàng, cậu ta không có tiền đống như các cháu, cô liền bảo chúng nó mau chia tay, song con bé không cam tâm, cháu xem cô làm vậy chẳng phải vì muốn tốt cho nó ư?”

“Cô ơi, anh chàng đó đến Bắc Kinh bao lâu rồi?”

“Chắc hơn hai năm.”

“Cháu đến Bắc Kinh năm năm mới bắt đầu quay phim, mới có nhà, có xe. Anh ấy mới hai năm, hơn nữa không có quan hệ quen biết gì, nhưng vẫn đang cố gắng, nói không chừng sau này sẽ lên như diều gặp gió.”

“Cô thấy không đâu.”

Tôi chưa từng gặp anh ta, nên bảo: “Được rồi, vậy cháu xin hỏi cô, cháu cần tìm cho chị một người con trai như thế nào? Hộ khẩu Bắc Kinh, có nhà có xe, cao ráo, mắt to, quan tâm săn sóc, thích hài hước chẳng? Cô có yêu cầu gì ạ?”

Câu nói cuối cùng của cô khiến mắt tôi cay cay: “Nhà cô không thiếu những thứ ấy, chỉ cần bản thân con bé thích là được.”

Cuộc đối thoại kết thúc, tôi im lặng hồi lâu.

Đúng vậy, chỉ cần chị thích là được, thế thì vì sao cô chú lại muốn chia rẽ chị với người con trai trước kia chị thích? Nếu cô không có yêu cầu gì, vì sao lại xem thường một cậu con trai từ Lan Châu chạy tới Bắc Kinh, chỉ vì một cô gái mà trở thành dân ngụ cư ở Bắc Kinh? Tuy chưa từng gặp anh ta, nhưng tôi có thể cảm nhận được máu và nước mắt trong câu chuyện này: sự chia rẽ vô cớ, nỗi thương tâm đọng đầy máu và nước mắt.

Thế là, tôi yên lặng ăn xong bữa cơm đó rồi ra về.

Nhiều bậc cha mẹ đều xem con mình là báu vật, hết quyết định chuyện học hành và sự nghiệp của con, lại bắt đầu quyết định cả hôn nhân của con. Hôn nhân của thế hệ cha mẹ chúng ta hầu như đều nhờ giới thiệu, đến tuổi dựng vợ gả chồng bắt buộc phải chọn một người, sau đó tạm bợ chấp vá, đi đâu chỉnh cho hòa hợp, biến thành chân tình. Nhưng khác biệt lớn nhất giữa chuyện này và tự do yêu đương là, tự do yêu đương chú trọng sự giao lưu và thấu hiểu lẫn nhau trước khi kết hôn, phải trải qua một thời gian đôi bên yêu đương tìm hiểu mới quyết định có muốn chung sống hay không. Còn thế hệ cha mẹ chúng ta, đa phần không có thời gian yêu đương, cũng không biết cách yêu đương, cho rằng hôn nhân là những chuyện vụn vặt

đời thường, mà quên hai người ở bên nhau còn cần có tia lửa tình yêu và trò chuyện lãng mạn.

Bởi vậy, họ chỉ nhìn gia đình chàng trai có giàu sang hay không để cho điểm, mà quên cậu ta có óc hài hước, có trách nhiệm không; chỉ quan tâm cô gái có hiền lành, biết chăm con hay không để cho điểm, mà quên cô ấy có thú vị, đọc nhiều hiểu rộng không.

Đương nhiên, họ sẽ phản đối quan điểm của tôi, đọc sách làm quái gì, có ăn được không? Hài hước làm quái gì, có ăn được không? Thú vị làm quái gì, có ăn được không? Chúng ta lựa chọn cách yêu của lợn, thì đừng ngậm ngùi vì sao chân tình đã không còn tồn tại từ lâu.

Có người sẽ bảo: “Chẳng còn cách nào, đành phải thuận theo thôi, bố mẹ làm dữ quá, tôi lại quá yếu ớt.”

Tôi đáp: “Bạn vốn chưa từng cố gắng thật sự.”

Tôi từng gặp một cô gái, bạn trai cô không có nhà, không có xe, chỉ có một bầu lý tưởng, mẹ cô phàn nàn: “Cậu ta không có nhà ở Bắc Kinh, cũng không có xe, con theo cậu ta làm gì?” Cô đáp: “Anh ấy tốt với con.” Bố cô gắt gỏng hỏi: “Con xinh đẹp như thế, sao không tìm người có điều kiện tốt hơn mà khẳng khái tìm một cậu con trai như vậy?” Cô đáp: “Anh ấy tốt với con.” Bố mẹ cùng lắc đầu, nhưng cô đã nói với bạn trai một câu khiến tôi cảm động sâu sắc: “Cho dù cả thế giới phản đối, em cũng phải ở bên anh.”

Ngày lễ ngày Tết, cô đầu khéo léo nói với bố mẹ mình rất hạnh phúc, có anh ấy thì mỗi ngày của mình ở Bắc Kinh đều rất vui vẻ.

Cuối cùng, bố mẹ thấy con mình vui vẻ như thế, rốt cuộc cũng đồng ý. Hiện giờ hai người đã bắt đầu chuyến du lịch trăng mật.

Có người nói học hành và sự nghiệp cần sự kiên trì của một người, còn tôi muốn nói rằng, tình yêu cũng cần kiên trì. Nhưng cần sự kiên trì của hai người. Tôi luôn cho rằng, nếu là chân tình thì chẳng ai chia rẽ nổi, cho dù là bố mẹ. Miễn là bạn vẫn có lòng tin với bản thân và với nửa kia.

Tôi rất muốn kể cho các bậc cha mẹ nghe một câu chuyện thế này: Có một cô bé yêu một tên lưu manh, bố mẹ điên cuồng phản đối, thượng cẳng chân hạ cẳng tay, ngược lại càng kích thích lòng phản kháng của cô, cuối cùng cô bỏ nhà đi theo hắn, hai người kết hôn. Đương nhiên, cô đã trở mặt với bố mẹ. Sau đám cưới, cô mới phát hiện mình nhìn lầm người, liền nhanh chóng rời khỏi hắn, không bao lâu, khi học nghiên cứu sinh cô kết hôn lần thứ hai, hiện giờ đã có con, sống rất hạnh phúc. Người này chính là chị họ của tôi. Tôi thường nghĩ, nếu năm xưa bố mẹ không gây áp lực cho chị, thì chị sẽ mau chóng nhận ra người mình yêu không phải là kẻ này, cũng mau chóng chấm dứt cuộc tình ấy, bi kịch sẽ sớm kết thúc, thậm chí còn không bắt đầu. Nhưng bố mẹ chị lại gây áp lực, thứ áp lực này khiến người ta sinh ra tâm lý chống đối, có thể đập vỡ những thứ tốt đẹp. Thay vì như vậy, ở độ tuổi con cái nên yêu đương, việc gì phải can thiệp chứ?

Cho nên, nếu bạn lựa chọn nghe lời bố mẹ mà từ bỏ lựa chọn của mình, thì đừng oán trách nửa kia cùng bạn sống tạm bợ nửa đời sau; nếu bạn lựa chọn không đấu tranh, thì đừng khao khát những thước phim lãng mạn và tình yêu đầy niềm vui bất ngờ, nếu bạn lựa chọn người bố mẹ sắp xếp cho mình, thì đừng trách ông xã hoặc bà xã y chang như bố mẹ vậy.

Cho nên, khi chọn bạn đời, vì sao không dũng cảm lên tiếng: “Thưa bố mẹ, vì sao bố mẹ lại can thiệp vào tình cảm của con? Xin hãy để con tự quyết định tình cảm của mình đi.”

Yêu xa, nếu bạn chịu giảm bớt lựa chọn vì người ấy

Bạn bè yêu xa xung quanh tôi gần như đều chia tay, có người đã kiên trì hơn ba năm; có người kiên trì đến khi gặp mặt, nhưng sau hai tuần quần quýt đã chia tay; có người còn chưa bắt đầu đã bỏ cuộc. Ngoại trừ một người - Phi.

Phi là bạn học đại học của tôi, bị phân công đến một đơn vị bộ đội cơ sở, bên cạnh chàng có một cô gái nào. Thật ra từ thời đại học, bên cạnh cậu ấy đã không có con gái. Bởi vậy, lúc đó nữ sinh yêu đương với chúng tôi rất yên tâm, không có cảm dỗ gì (đương nhiên hiện tại thì chưa chắc).

Tôi nhớ có lần cậu ấy nói với tôi bằng giọng quê ngọng lú: “Thượng Nong, tớ tìm được bạn gái rồi.”

Phản ứng đầu tiên của tôi là: Cậu cũng tìm được bạn gái sao?

Nhưng tôi vẫn cố nén nỗi kinh ngạc, hỏi một câu yếu xìu: “Sao cậu tìm được thế?”

Kỳ nghỉ của trường quân đội rất ngắn, mỗi năm chỉ hơn ba mươi ngày, rất quý báu. Hôm nghỉ phép, cậu ấy trở về làng, tình cờ gặp Tiểu Phương bạn gái hiện giờ. Hai người vừa gặp như đã quen thân, trò chuyện rất nhiều, em thích nghe anh kể chuyện, anh thích ở bên em. Tiếp theo, giống như những đôi yêu nhau khác, giữa họ đã có cả đồng chuyện mờ ám, hơn nữa kéo dài nhiều ngày, ngoại trừ chưa bày tỏ. Ba mươi mấy ngày rất ngắn ngủi, thấm thoát trôi qua, đến khi hết phép, Phi vẫn chưa tỏ tình. Cậu ấy nghĩ, bây giờ ngay cả tự do mình còn không có, huống chi tương lai thế nào chưa rõ, làm sao mang lại hạnh phúc cho người khác, làm sao để Tiểu Phương đến với mình được? Đã không thể cho cô ấy hạnh phúc, mình đừng dẫn bước đầu tiên thì hơn.

Nhưng trước khi đi, Tiểu Phương tiễn Phi đến ga tàu hỏa, vào giây phút tàu lăn bánh, cô hét lớn: “Em sẽ đợi anh.”

Câu này giống như một lời hứa, cũng giống như món quà Tiểu Phương tặng Phi năm năm trước, mà thời hạn của món quà này có lẽ là cả đời.

Trên tàu Phi cứ cười suốt.

Tôi và Phi là “bạn cơm”, bạn cơm là lúc ăn cơm ng ồi chung, lúc quẹt thẻ chia đôi. Tôi chỉ nhớ khoảng thời gian đó mỗi lần ăn cơm Phi đều cười hạnh phúc. Tôi nhìn thức ăn chưa động đến trên bàn, ra sức ăn ngấu nghiến, sau đó cũng cười hạnh phúc.

Thế là hai người họ bắt đầu cuộc yêu xa dài đằng đẵng. Gần như mỗi buổi tối họ đều ôm điện thoại, kể lể rất nhiều chuyện với nhau.

Năm đó tốt nghiệp, Phi bị phân công đến một đơn vị bộ đội cơ sở ở Bắc Kinh, mà lúc đó, Tiểu Phương đã hơn một năm chưa gặp cậu ấy. Đơn vị của cậu ấy quản lý nghiêm ngặt, gần như không cho phép ra ngoài, ngay cả thăm nom cũng trở thành yêu cầu xa xỉ, chỉ có vài cuộc điện thoại ít đến đáng thương mỗi ngày. Có lúc Tiểu Phương còn đùa rằng mình hẹn hò với cái điện thoại còn hơn. Tiểu Phương học tự nhiên, nam sinh bên cạnh rất nhiều, thời gian đó, người theo đuổi cô không ít, nhưng Tiểu Phương đều không nhận lời, cô nói với Phi: “Em không thể chấp nhận họ.” Vì Phi, Tiểu Phương vất vả đèn sách, thi đỗ nghiên cứu sinh với thành tích hơn ba trăm sáu mươi điểm. Cô nói: “Hy vọng em gánh vác nỗi tương lai của chúng mình.”

Tết năm nay, Phi xin nghỉ phép cùng đón giao thừa với chúng tôi, Tiểu Phương vẫn làm thuê ở gần trường. Chương trình đón giao thừa kết thúc, cậu ấy liền đòi về nhà thăm Tiểu Phương. Trên mặt cậu ấy lại là nụ cười hạnh phúc thời đại học. Cậu ấy nói: “Thượng Long, bọn tớ yêu xa năm năm rồi.”

Đúng vậy, năm năm trôi qua lúc nào không hay.

Bên cạnh tôi chưa bao giờ có đôi tình nhân nào khác có thể yêu xa năm năm cả. Tôi hỏi: “Trong năm năm này các cậu có bao giờ cãi nhau không?”

Cậu ấy cười cười: “Ngay cả ý muốn bóp chết đối phương còn có ấy chứ.”

“Thế mà vẫn kiên trì tiếp được thật chẳng dễ dàng. Chia sẻ bí quyết đi nào.”

“Thật ra rất đơn giản, trong cuộc sống bạn có thể không có lựa chọn gì. Có thể thật sự không có lựa chọn, còn cô ấy không muốn lựa chọn. Để có thể tiếp tục yêu xa thì giảm bớt lựa chọn trong cuộc sống rất quan trọng.”

Hôm giao thừa, chúng tôi ở The Place. Kỳ lạ là hôm đó The Place không có chương trình đón giao thừa dưới bất cứ hình thức nào, cả đám bạn thân chúng tôi hào hứng tới đó, cuối cùng chỉ tự nhìn đồng hồ của mình lớn tiếng đếm ngược. Lúc về, Chuột nói với tôi: “Chơi bố đây quá.” Chị tôi lại bảo: “Quan tâm hình thức làm gì, cả đám ở bên nhau rất hạnh phúc, chẳng phải đủ rồi sao?”

Tôi quay đầu nhìn Phi, thấy cậu ấy không nói gì, chỉ bấm điện thoại một lần nữa - cú điện thoại cậu ấy luôn gọi vào lúc đêm khuya người vắng, cô đơn ngậm ngùi, cú điện thoại cậu ấy luôn gọi vào lúc hạnh phúc vui vẻ, cảm động rơi lệ suốt năm năm qua. Yêu xa năm năm, liệu họ còn có thể đi tiếp không, chẳng ai biết. Nhưng ít ra, hiện giờ họ rất hạnh phúc. Hai người giảm bớt lựa chọn vì đối phương, quá trình đó tuy đau khổ, song họ hy sinh vì nhau, cũng không cảm thấy khổ nữa. Thật ra không có lựa chọn trong cuộc sống, đôi bên cũng tự nhiên xây dựng niềm tin, chỉ cần bạn chịu tin người trong điện thoại là người sẽ cùng bạn đi hết cuộc đời, chỉ cần bạn vững tin người ở đầu kia điện thoại là có một không hai. Mà tất cả những điều này, chỉ cần bạn cắt đứt những lựa chọn khác của mình, để tình yêu đừng chia nhánh.

Chúng ta đều cho rằng phần lớn bi kịch yêu xa xảy ra là bởi đầu hàng khoảng cách và thời gian. Tôi càng hiểu rõ rằng nói hơn một trăm câu “Anh yêu em/Em yêu anh” cũng không bằng một cái ôm của người bên cạnh. Nhưng thật ra, bạn đã chịu thua trước con người thực tế hơn đó, trước nhiều lựa chọn hơn trong thâm tâm. Yêu xa rất khổ, rõ ràng hai người yêu nhau sâu đậm, nhưng khi buồn người ấy không ở bên cạnh, muốn nói vài câu với người ấy lại không nhìn thấy vẻ mặt của người ấy, khi muốn xả stress, người ấy lại đang tất bật với cuộc sống riêng. Lúc này,

nếu đột nhiên xuất hiện một người, cho bạn một vòng tay lúc bạn buồn, mỉm cười với bạn lúc bạn muốn trò chuyện, cùng bạn hét lớn lúc muốn trút xả, thì bạn phải có bao nhiêu can đảm mới có thể từ chối những ấm áp mới ấy để giữ trọn ước hẹn thuở trước.

Bởi vậy, yêu xa thường không đáng tin cậy. Vì suy cho cùng con người ta sống ở hiện tại. Do đó, cách duy nhất để duy trì tình yêu xa lâu dài là cắt đứt những lựa chọn khác trong đời sống hiện thực.

Rất khó.

Nhưng ai nói duy trì được yêu xa là đơn giản chứ? Tôi còn nhớ chuyện tình của anh bạn thân N và bạn gái. N là nhân vật đình đám của Đại học Bắc Kinh, cực giỏi xã giao, tiếng Anh lưu loát. Thời điểm tôi quen anh, là lúc thị trường đào tạo tiếng Anh lộn xộn khủng khiếp. Tôi luôn cảm thấy, thị trường đào tạo tiếng Anh rất kỳ lạ, thầy dạy hay thì thu học phí đắt, thấy mọi người không đăng ký, một số cơ sở bèn giờ các bằng hiệu như “miễn phí”, “lớp học một tẻ” để làm nhiều thị trường, đợi mọi người học quen rồi mới thu phí; một lớp mấy nghìn tẻ, nhiều học sinh phải hy sinh sinh hoạt phí cả tháng để học một lớp. Như vậy, con đường duy nhất để học tử tế là đóng tiền. Giáo dục trở thành độc quyền của quý tộc, bình đẳng không còn tồn tại nữa. Năm đó, tôi và N quen nhau, anh thành lập DOIT, cơ sở học tiếng Anh miễn phí đầu tiên ở Bắc Kinh, thời gian đó, chúng tôi dựa vào thu nhập ít ỏi duy trì ước mơ của mình. Tuy rất khó, nhưng mỗi lần nghe vài học viên nói rằng trình độ tiếng Anh của họ được nâng cao không ít, chúng tôi lại cảm thấy thỏa mãn. Ở N có một thái độ mà tôi rất khâm phục, anh muốn thay đổi thế giới, anh cho rằng con người sinh ra là để thay đổi thế giới. Thái độ này của anh duy trì rất lâu, chúng tôi rất tán thưởng, rất thích, cho đến khi có một cô gái đi vào lòng anh.

Lúc anh và bạn gái bắt đầu qua lại, cô còn là sinh viên năm thứ hai, gia nhập DOIT. Tình yêu cô dành cho anh phần nhiều là sùng bái. Anh đưa cô đi ngắm thế giới bên ngoài, còn cô bị anh chinh phục; Cô chăm sóc anh, còn anh tràn trề hạnh phúc. Năm đó tốt nghiệp, cô đến Đại học Oxford học, còn anh ở lại Bắc Kinh, bắt đầu khởi nghiệp. DOIT giải tán, N cũng trở thành một người suốt ngày đọc sách khởi nghiệp và kinh doanh, trong đầu

anh chỉ nghĩ làm thế nào kiếm tiền để tạo ra cuộc sống hạnh phúc cho cô. Anh quả thật đã thay đổi, tôi từng hỏi anh: “Vì sao không làm công ích nữa?” Anh đáp: “Mỗi lần chúng tôi gọi điện thoại, cô ấy đều kể anh A bên cạnh đang chạy Bentley, anh B lại đưa cô ấy đi ăn cơm Tây...”

Lần xa cách này dài hai năm.

Sau khi cô về, chúng tôi cùng ăn một bữa cơm. Cả bữa cơm toàn nghe những lời mỉa mai của cô, cô trách N đã lãng phí tuổi trẻ của mình, cô hào hứng kể ở nước ngoài mình đã từ chối rất nhiều người theo đuổi, rồi trưng mắt nhìn N đang ngẩn ngoài rìa. Còn N chỉ lặng thinh ăn cơm.

Chị tôi rụt rè hỏi: “Cậu còn định làm công ích, khởi nghiệp không?”

N đang định trả lời thì cô lạnh lùng nói: “Công ích có ích gì, khởi nghiệp thất bại phải làm sao?”

Trước khi ra về, N khẽ nói với tôi: “Cậu nhất định phải nhớ nhé, đừng bao giờ yêu xa. Con người ta thay đổi quá nhanh, đừng nói vài năm, sau vài tháng chúng tôi đã không còn hiểu đối phương nữa, cảm dỗ mà đôi bên phải đối mặt quá lớn.”

Đó là lần cuối cùng chúng tôi cùng dùng cơm.

Yêu xa mấy năm, quá nhiều chuyện không thể đoán trước, dường như cứ xa nhau thì tất nhiên phải chia tay vậy. Nhưng dù sao cũng có vài người mang lại chút hy vọng le lói, họ cho tôi biết: Chỉ cần bạn vẫn tin tưởng người ấy và ghi nhớ những khoảnh khắc cảm động từng có giữa các bạn, chịu giảm bớt lựa chọn trong cuộc sống hiện tại vì người ấy.

Song nếu vì chia tay khi yêu xa mà bạn lựa chọn được một người khác bạn cho rằng tốt hơn và sống hạnh phúc thì chúc mừng bạn nhé. Bởi vì, không đi tiếp chỉ là do người này không thích hợp trong giai đoạn đó, đã không thích hợp thì buông tay thôi; không đi tiếp, chỉ cần bạn từng cố gắng, đều do duyên phận không đủ mà thôi.

Câu chuyện của Phi mách bảo tôi rằng có thể yêu xa, ít ra, nghe xong câu chuyện của cậu ấy, tôi thấy rất ấm áp. Hôm giao thừa đó, Phi bảo: “Thật ra yêu xa rất tuyệt, như vậy tớ có nhiều thời gian để nhớ cô ấy.”

Ngàn sao đang lấp lánh, gió lạnh buốt, nhưng tôi vẫn nhìn thấy nụ cười của cậu ấy.

Phi nói tiếp: “Cô ấy cũng có thời gian nhớ tớ... Ừ... chỉ nghĩ đến một mình tớ.”

Đừng lấy người mình quá yêu

Một người bạn thân trước đây là cô nàng truyền thông điển hình, thích tất cả những gì thú vị. Vì tiếng Anh rất giỏi nên cô thi nghiên cứu sinh được điểm cao, học một năm lại thôi, lý do là nhàm chán. Đến Bộ Ngoại giao làm phiên dịch, làm hai tháng cãi nhau với sếp xin nghỉ việc, lý do là sếp hách dịch quá. Cô từng đi rất nhiều nơi, quen rất nhiều người, cũng đọc rất nhiều sách. Cô thường nói, gái ngoan lên phòng khách, gái hư đi bốn phương. Trong mắt tôi, cô chắc chắn là một cô gái “hư”, “hư” hết biết.

Với tính cách như vậy, hẳn nhiên cô đã yêu nhiều lần, lần nào cũng ghi lòng tạc dạ. Người cô từng yêu có ca sĩ nhạc rock, người dẫn chương trình, diễn viên, lưu manh đường phố... thậm chí là một tên tội phạm. Mỗi lần tôi tán gẫu với cô, nghe chuyện của cô, trong đầu đầu là những hình ảnh sống động chờ tôi quay thành phim. .

Nhiều chuyện tình xảy ra với cô, một số trở thành câu chuyện dưới ngòi bút của tôi, một số trở thành những thước phim điện ảnh tôi quay.

Tôi thường cảm thán, ai sẽ sống cả đời với cô gái kiêu này nhỉ? Nói cách khác, cô ấy muốn ai bầu bạn mình cả đời? Một hôm, chúng tôi trò chuyện, cô cho biết, sang năm cô sẽ kết hôn...

Tôi hỏi: “Lại là ca sĩ rock nào thế?”

Cô đáp: “Một thầy giáo hơn bốn năm tuổi.”

Tôi ngớ ra, hồi lâu không thốt nên lời, sau đó hỏi: “Vì sao?”

“Tự tìm đường chết ngần ấy năm, mới biết lần này là chân tình.”

“Là vì lần này yêu hơn à?”

“Không, là vì lần này hai người thoải mái nhất. Đúng rồi, đừng lấy người mình yêu nhất, khổ tâm lắm.”

Nghe vậy, tôi kinh ngạc.

Tôi nhớ hồi nhỏ đọc *Tạm biệt Cambridge*, rất tò mò vì sao Lâm Huy Nhân không chung sống với tài tử lừng lẫy nổi tiếng si tình là Từ Chí Ma, mà lựa chọn Lương Tư Thành vững vàng đáng tin cậy, con trai Lương Khải Siêu. Lúc đó đi đâu làm tôi thắc mắc là, nếu yêu nhau, vì sao không kết hôn chung sống trọn đời.

Sau này, tôi đã hiểu, nếu tôi là Lâm Huy Nhân, có lẽ cũng sẽ chọn Lương Tư Thành. Bởi vì cô quá yêu Từ Chí Ma, yêu quá sâu đậm, nên nếu sau khi kết hôn hai người ngày ngày ở bên nhau, chính là một dạng khổ tâm. Có lẽ sự nhạt nhẽo sau khi những tình cảm nồng nhiệt ấy qua đi sẽ thật sự đánh bại họ, vì quá yêu nên sẽ không chấp nhận được bình đạm, sẽ liên tục tìm ra cả đồng chuyện, vừa yêu nhau, vừa ngược đãi nhau.

Sau đó, từ cuộc hôn nhân giữa Từ Chí Ma và Lục Tiểu Mạn có thể nhìn ra, bởi vì quá yêu, anh bao dung mọi khuyết điểm của Lục Tiểu Mạn, cho dù có đúng hay sai, anh vẫn cố gắng yêu như thế. Để cô hút thuốc phiện, tham gia các hoạt động xã giao, mua quần áo đẹp, Từ Chí Ma không ngừng làm thêm kiếm tiền, mệt nhọc đến nỗi sức khỏe suy giảm. Cuối cùng anh chết bởi tai nạn máy bay khi đang trên đường đến nơi diễn thuyết. Ai có thể nói, chuyện này chẳng may mắn liên quan đến tình yêu thên non hẹn biển kia?

Trên thế giới này có biết bao đôi tình nhân, sau khi thời kỳ yêu đương nồng nhiệt trôi qua, đã tìm ra đủ thứ chuyện, muốn tiếp diễn tình yêu nóng bỏng này, nhưng lại không biết tình yêu kiểu ấy chỉ hơi bất cần sẽ làm đối phương bị bỏng. Tôi từng chứng kiến một cô gái bảo chàng trai đi đánh nhau vì mình để chứng minh anh còn yêu cô, cuối cùng dẫn đến bị kịch.

Hôn nhân khác với yêu đương. Khi đọc tác phẩm của Tam Mao, ta sẽ cảm thấy tình yêu là thứ đẹp nhất trên thế gian này, nhưng những tình yêu đó đầu sẽ biến thành tình thân êm đềm sau khi kết hôn. Tôi có thể tưởng tượng, nếu sau khi cưới hai người vẫn nói luôn miệng lúc ăn cơm để tìm một đề tài trò chuyện, tình cảm như thế hẳn sẽ không thoải mái. Mà nữa kia của bạn chắc chắn muốn cùng bạn ở bên nhau một cách thoải mái, giống

như tay trái nắm tay phải vậy, thoải mái là được, chứ không cần giống như lúc yêu, vừa chạm tay người ấy liền tiết ra hoóc môn. Tình yêu như thế, cần thiết trong yêu đương, nhưng có thể thừa thãi trong hôn nhân.

Cho nên, lần này tôi giữ vững quan điểm: Kết hôn là kết hôn, không phải yêu đương. Có thể cùng người mình yêu nhất yêu đương. Nhưng kết hôn, hãy nhớ phải tìm người khiến mình thấy dễ chịu nhất.

Có lẽ có người sẽ bẻ lại, yêu đương là để kết hôn, không phải người mình yêu nhất, tôi kết hôn gì chứ.

Đôi khi tôi suy nghĩ, nếu một người vừa yêu đương với bạn đã nói muốn kết hôn, có phải sẽ rơi vào một trong ba loại: 1. Trẻ ranh miệng còn hơi sữa, cặp với ai cũng muốn kết hôn; 2. Kẻ sở Khanh, hứa hẹn với bạn nhưng không thực hiện; 3. Dân chơi lơi đời, chơi một rưỡi, muốn nhanh chóng tìm một người để sống yên ổn. Những ai mới là người bạn mong muốn?

Yêu đương và kết hôn là hai chuyện khác nhau. Tôi nhớ Vương Dương trong phim *Đôi tác Trung Quốc*, phong lưu phóng khoáng chán chê, cuối cùng lại chọn một cô gái vẻ ngoài vô cùng bình thường. Khi được hỏi vì sao, anh ta nói: “Vì cô ấy nấu cơm ngon.” Do đó, tôi hiểu, hai người đi đến cuối cùng chưa chắc đã yêu nhau nhất, nhưng nhất định là thoải mái nhất khi ở bên nhau.

Nếu bạn vẫn chưa kết hôn, còn đang yêu đương, đồng thời anh ấy là người bạn yêu nhất, đọc bài viết này, đừng lo lắng, đừng tuyệt vọng, hãy cố gắng chung sống với người mình yêu nhất bằng cách thoải mái nhất. Nếu các bạn vẫn yêu đến chết đi sống lại, không chấp nhận được bình lặng mà ngược đãi lẫn nhau, cuối cùng không đến với nhau, thì cũng không sao, vì ít ra vào lúc trẻ trung nhất, bạn từng trao ra toàn bộ tình yêu, không hối hận là được. Mà tình yêu không có kết cục đó, có lẽ, càng là vĩnh hằng.

Người càng được chăm sóc tốt càng vô lý

Từng có một cô bạn thân trò chuyện với tôi, than phiền về bạn trai, nói đến chỗ kích động thậm chí quyết định chia tay với anh ta.

Tôi hỏi: “Vì sao?”

Cô ấy nói: “Anh ấy hoàn toàn không hiểu tớ.”

“Ví dụ như?”

“Ví dụ hôm nay tớ đăng một status. Anh ấy hỏi tớ có việc gì không, tớ nói không, anh ấy chỉ nói vậy à, rồi cúp máy. Cậu bảo có phải anh ấy không hiểu tớ không?”

Tôi ngớ ra, không nói gì.

Cô ấy nói tiếp: “Còn có tận mấy lần, tớ tức giận, rõ ràng rành, chẳng buồn nói chuyện với anh ấy. Vậy mà anh ấy lại bảo tớ đi nghỉ sớm, nói anh ấy cũng mệt rồi. Cậu bảo tớ không tức giận được không? Cậu xem, anh ấy hoàn toàn không hiểu tớ.”

Tôi tiếp tục im lặng, một lát sau mới nói: “Vậy cậu cảm thấy nếu cậu nói chuyện với bố mẹ kiểu này, họ sẽ như thế nào?”

“Có thể so sánh bố mẹ với bạn trai sao? Thế thì cần bạn trai làm gì?”

“Cậu đã cho anh ấy cơ hội để anh ấy hiểu rõ cậu chưa?”

“Ở bên nhau lâu như thế rồi, còn chưa hiểu rõ à?”

Tôi không nghe tiếp nổi nữa, khẽ lầm bầm: “Vậy bản thân cậu có hiểu rõ chính mình không?”

Cô ấy quát: “Lý Thượng Long, xéo!”

Cuộc đối thoại này khiến tôi nhớ đến đề tài mà nhiều học sinh từng phân nân với mình:

“Bạn trai chẳng hiểu em gì cả, anh ấy chỉ biết sự nghiệp của mình, không hề biết em muốn gì.”

“Bố mẹ không hiểu em, họ hoàn toàn không biết em thích gì, chỉ áp đặt thứ họ thích cho em.”

“Bạn gái có hiểu em đâu, cô ấy ngốc lắm, gợi ý cả buổi cũng không biết, làm em phát cáu.”

Vân vân.

Lúc đó, tôi rất muốn hỏi: “Bản thân bạn có hiểu chính mình không?” Nhiều cô gái đều như vậy, họ đã đưa mắt ra hiệu, đã mong bạn trai biết nguyện vọng của mình, tưởng đàn ông đều là Sherlock Holmes; nhiều chàng trai cũng như vậy, vô khối chuyện họ không nói, chỉ bực bội, cuối cùng dẫn đến hai người chiến tranh lạnh, tình cảm rạn nứt; nhiều đứa con cũng như vậy, họ kêu gào ầm ĩ, nói bóng nói gió, hy vọng bố mẹ hiểu mình muốn gì, họ cho rằng bố mẹ nên hiểu mình, lý do là “Họ là bố mẹ em”.

Người càng được chăm sóc tốt càng ngang ngược vô lý, muốn có được nhiều hơn, một cách bệnh hoạn, họ thông qua đi đâu này để chứng minh bản thân vẫn là cái rốn của vũ trụ, họ khao khát người yêu mình hiểu mình vô điều kiện, lại không chịu nói thẳng với đối phương, sợ bị biết tổng ý nghĩ giấu tặn đáy lòng thì mất mặt. Cho nên, tôi thường dịch những mẫu đối thoại này thành: “Tôi rất khó ở, vì sao khó ở chứ, không nói cho anh biết, anh đoán đi, không đoán được hả? Cố mà đoán vậy. Anh không đoán được, nên tôi không vui.”

Hạng người này tám phần mười là xem phim Hàn Quốc nhiều rồi tưởng rằng giữa người và người không cần giao lưu đã biết được đối phương nghĩ gì, anh xem trên tivi hai người ăn ý biết mấy, nhìn lại chúng ta thử xem, ôi...

Nhưng họ không biết rằng, trên đời này chẳng ai vô duyên vô cớ hiểu bạn, càng không ai có thể phân tích ra bạn đang nghĩ gì nếu bạn không nói cho người đó biết. Cho dù là tình yêu hay tình thân, giao lưu vẫn là cách tốt nhất để tránh rắc rối.

Từ nhỏ đến lớn, tôi chưa bao giờ đối thoại kiểu này với bố mẹ, để bố mẹ đoán mình nghĩ gì, tôi và họ đều có gì thì nói thẳng. Cho đến bây giờ, bố mẹ rất hiểu tôi, tôi cũng rất yêu họ, biết rõ thứ họ muốn là gì.

Còn nhớ năm thứ ba đại học, tôi không muốn tiếp tục ở lại trường quân đội, sau đó quyết định thôi học, rời khỏi quân đội. Bố mẹ đều là quân nhân tại ngũ nhiều năm, ngăn cản tôi là lẽ tất nhiên. Thời gian đó, tôi biết mình không thể vượt qua ải của bố mẹ, bèn giận đối tất máy. Một mình ở Bắc Kinh, không nghe điện thoại của bố, cũng không trả lời tin nhắn của mẹ.

Lúc đó, tôi không che giấu để bố mẹ đoán, mà viết một bức thư rất dài cho bố, nói với bố nếu tôi thôi học sẽ làm gì, viết rõ kế hoạch của mình, vì sao phải rời khỏi quân đội, đã cân nhắc thiệt hơn rồi. Cuối cùng, được sự ủng hộ của bố mẹ, tôi khóc nức nở, khoảnh khắc đó, tôi đã hiểu giao lưu là một việc hết sức quan trọng.

Trên thế gian này, cho dù là bố mẹ cũng không thể hiểu bạn vô đi đâu kiện, huống chi bạn chẳng nói gì cả, chỉ một mực bắt người khác suy đoán, sao có thể khiến người khác hiểu rõ rốt cuộc bạn đang nghĩ gì? Giây phút hỏi người khác có hiểu bạn không, bạn có từng tự hỏi liệu mình đã cho người ta cơ hội hiểu mình chưa? Có từng tự hỏi, bạn hiểu bản thân không? Hiểu mà bạn muốn nghĩa là gì?

Năm kia, Đông, người anh em tốt của tôi rời Bắc Kinh, chúng tôi đã xa nhau hai năm rồi, nhưng đến hôm nay vẫn ăn ý như xưa, có lúc cậu ấy còn hiểu tôi hơn người nhà tôi. Ví như cậu ấy biết tôi lúc nào chưa ăn cơm, lúc nào lại đang thức khuya, biết tôi không thích ai, lúc nào yếu đuối còn giả vờ mạnh mẽ.

Tôi chưa bao giờ yêu cầu cậu ấy hiểu mình, nhưng cậu ấy lại rất hiểu tôi. May thay, bên cạnh tôi có nhiều người bạn như vậy, chị Tinh, anh Ngô đều

như vậy. Sau này, tôi nhớ lại thời gian chúng tôi giao lưu, chỉ có chút chuyện vụn vặt đã tụ tập lại nói cả buổi, chia sẻ tới bến, cũng thật sự hiểu đối phương. Chúng tôi chưa bao giờ thăm dò đối phương, hỏi anh có hiểu tôi không, càng không để đối phương đoán mình nghĩ gì, có gì thì nói thẳng ra.

Cho nên đến nay quan hệ của chúng tôi rất tốt đẹp, cũng sẽ mãi tốt đẹp.

Vô vàn tình cảm đã bị “Anh không hiểu tôi”, “Tôi khó ở, anh đoán đi” đánh bại. Khi bạn trưởng thành rồi, sẽ nhận ra, đi một mình là chuyện bình thường. Trên con đường cô độc, nếu có người hiểu bạn một chút, đi cùng bạn một chặng thì thật hạnh phúc, thật hiếm có biết bao. Trên con đường cô độc, nếu không giao lưu, nói gì tới thấu hiểu? Hạnh phúc ngắn ngủi như thế, vì sao còn phải ác ý thăm dò, một chút vô lý, một chút im lặng sẽ khiến sự tốt đẹp này bị quét sạch, đã như vậy, việc gì phải sinh sự?

Mong bạn tìm thấy người hiểu mình, và hạnh phúc đi tiếp.

Tình cảm là có đê tài trò chuyện chung

Năm 2010 tôi lập nhóm đi quay phim lần đầu tiên, tên tác phẩm là *Trên đường*. Trong quá trình chọn diễn viên, tôi quen một cô gái vô cùng xinh đẹp, tên Tiểu Ngọc. Người giới thiệu cô đến đoàn phim chúng tôi là anh em rất thân của tôi, cũng là bạn trai cũ của cô. Vì cô đọc nhiều sách nên trông rất lý trí, do đó sau khi thử vai chúng tôi cùng đi uống cà phê, trò chuyện về vai diễn trong kịch bản. Cuối cùng, nói đến chàng trai mà chúng tôi cùng quen.

Tôi hỏi: “Trước đây chẳng phải hai người rất tốt à, sao phải chia tay?”

Cô uống một ngụm cà phê, đáp: “Vì khi con gái còn trẻ, cần một người con trai đem lại cho mình cảm giác an toàn, mà anh ấy dẫu sao cũng đang ở thời kỳ bắt đầu sự nghiệp, không đáng tin cậy.”

“Vì sao cô không muốn tin anh ấy có thể thành công trong sự nghiệp?”

“Tôi muốn tin lắm chứ, nhưng tôi chỉ có vài năm tuổi trẻ, đặt cược vào một người đáng tin cậy ở độ tuổi đẹp đẽ nhất thì hơn.”

“Thế nào gọi là đáng tin cậy?”

“Ít nhất có chút tiền, có xe, có nhà.”

“Những thứ này có quan trọng không?”

“Không quan trọng sao?”

“So với tình cảm thì không quan trọng như thế.”

“Đó là vì cậu còn trẻ.”

Tôi cười: “Người yêu già cũng được à?”

“Dù sao tôi cũng không phản đối.”

Tôi thở dài. Quả thật, tôi luôn cảm thấy, người trẻ tuổi thời nay không dễ dàng gì, họ không những phải cạnh tranh với các kiểu con ông cháu cha, mà còn phải cạnh tranh với người trạc tuổi bố mẹ...

Tôi yếu ớt hỏi: “Cô như vậy quá thực tế, liệu có hạnh phúc không?”

Cô nói: “Cậu không phải con gái, không biết đâu. Cả đời con gái đều là đánh cược, cược cho một người con trai mình yêu, đặt hết mọi thứ của mình, tin tưởng anh ấy sẽ tốt với mình cả đời, mang lại hạnh phúc cho mình. Mà đi đâu đó do vật chất và kinh nghiệm sống quyết định, những thứ này là quan trọng nhất.”

Thật ra người anh em đó của tôi rất khá, giỏi tiếng Anh, còn có công việc ổn định. Có đi đâu người thế hệ chúng ta xuất sắc thế nào cũng không có nhiều tài nguyên xã hội bằng các anh già, không có kinh nghiệm sống phong phú hơn anh già. Suy cho cùng, chúng ta còn trẻ, sống chưa lâu bằng họ, hầu hết mọi người cũng không có bố mẹ làm hậu thuẫn siêu mạnh, dựa vào đôi chân mình nhích lên từng chút một, tuy rất chậm, nhưng ít ra vẫn đang tiến tới. Khổ nỗi, tốc độ tiến tới làm thế nào cũng không đuổi kịp tốc độ tăng giá nhà ở thành phố này.

Trò chuyện xong, tôi lặng lẽ sửa kịch bản của mình.

Một thời gian sau, tôi biết cô đã yêu, hơn nữa chẳng bao lâu đã sống chung với đối phương. Bạn trai cô rất giàu có, gia đình là nhà thầu tháo dỡ, hô mưa gọi gió, rất hợp ý cô. Thỉnh thoảng gặp cô, tôi nói đùa: “May mà không phải anh già.”

Cô cười cười: “May mà cũng được.”

Những ngày tiếp theo, tôi tiếp tục quay phim, lên lớp, còn cô cũng sống trong hạnh phúc. Sau khi một người đã xác định nửa kia, đâu mai danh ẩn tích trên mạng xã hội một thời gian, nhất là bạn khác giới, rất khó biết hành tung của cô. Ít ra, nỗi khổ và niềm vui của cô cũng chỉ có người thân nhất đó thấu hiểu được, Còn những người khác đâu chỉ giống như khán giả xem phim, không nhìn thấy gian khổ và thú vui trong khi quay.

Mấy tháng sau, tôi đọc được status cô đăng, viết: “Cuối cùng, tôi có thể là chính mình rồi.”

Tôi vội gọi điện thoại, mới biết cô và anh chàng đó đã chia tay. Tôi tưởng cô bị đá, sau này mới biết, cô nhất quyết đòi dọn đi, để lại cho anh ta một căn nhà lạnh lẽo.

Tôi kinh ngạc hỏi: “Anh ta phù hợp mọi thứ mà cô yêu cầu, thứ cô muốn anh ta đều có thể cho, vì sao lại chia tay?”

Cô nói: “Tôi và anh ấy không thể trò chuyện, hoàn toàn không có tiếng nói chung.”

Tiếp theo cô kể cho tôi nghe chuyện của hai người họ, ngoài đủ thứ dớ dẩn, tôi ấn tượng sâu sắc nhất, chính là trước khi đi, cô nói với bạn trai cũ một câu thế này: “Anh có thể kế thừa mọi thứ của bố mẹ anh, thứ duy nhất không kế thừa được là giáo dục.”

Về sau tôi mới biết, hai người hoàn toàn không thể giao lưu, khi ăn cơm, cô nói với anh ta về rất nhiều cuốn sách mình thích đọc, nhưng anh ta cứ xem hoạt hình, chơi game trên mạng. Cô muốn ra ngoài thăm thú, nhưng anh ta khẳng định ở lại Bắc Kinh, nói Bắc Kinh tốt lắm mà, sao phải đi nhiều nơi như thế, vì không thể đọc lập về kinh tế nên cô đành nghe lời anh ta. Mẹ cô đến Bắc Kinh, anh ta đi đón, thậm chí không xuống xe. Cô hỏi: “Sao anh thiếu giáo dục thế?” Anh ta ngạc nhiên nói: “Anh đã đi đón mẹ em rồi, sao lại không có giáo dục?”

Lâu ngày, mỗi khi trò chuyện đều là một người chỉ đầu theo người kia, trong cuộc sống cũng là một người nhường người kia. Đúng là về vật chất họ không phải lo lắng gì, song về tinh thần lại xuất hiện khoảng cách. Đề tài trò chuyện của hai người hoàn toàn không cùng kênh, suy nghĩ không cùng nhịp, cô phát hiện bản thân sống mệt mỏi chưa từng có. Sự mệt mỏi này không liên quan đến tiền bạc hay vật chất. Sau đó thì không có sau đó nữa.

Viết xong câu chuyện này, tôi nhớ đến một người bạn thân năm xưa, ước mơ cả đời của cô ấy là lấy một anh già. Mọi cuộc tình của cô ấy đều bắt đầu với người hơn mình ít nhất mười tuổi. Cho đến một hôm, cô ấy đăng một status, nói mình không bao giờ thích anh già nữa, vì họ chỉ xem mình là trẻ con.

Quả thật, trong đầu anh già đầu là chuyện của công ty, giá nhà tăng bao nhiêu, còn trong đầu cô bé vẫn là hôm nay phải mua túi xách gì, ngày mai có thể lên taobao mua ít trang sức mới không. Hai người không thể trở thành bạn tinh thần, ngay cả đề tài giao lưu cũng ít ỏi. Trái tim ngày càng xa cách tự lúc nào không hay, dần dần, tình cảm của họ cũng không còn nữa.

Tôi từng xem chương trình *Take me out* của Anh, khách mời nữ hỏi tới hỏi lui chỉ có một câu: “Bạn có sở thích gì?” Người Trung Quốc cười người Anh ngốc, sao họ lại hỏi câu hỏi nông cạn như thế, xem chúng ta hỏi nè: “Nhà anh có mấy căn hộ?” Nhưng tình yêu thật sự chẳng phải là đôi bên có chung sở thích, có đề tài trò chuyện chung hay sao?

Thật ra hai người ở bên nhau không mấy liên quan đến tiền bạc, mà phải xem họ có cùng kênh hay không, không cần cố ý lấy lòng đối phương, không cần nhón chân lên để yêu một người khác, càng không cần mặt dày dũa móc đòi chòi mâm son. Hai người ở bên nhau, thoải mái là được, tán gẫu vài đề tài tế nhị cũng không thấy chán ngấy, vô vị mới phải. Giống như cô gái trong câu chuyện thứ nhất, cô ấy nói với tôi, lần sau tìm bạn trai, yêu cầu đầu tiên là có chiều sâu, có thể trò chuyện với nhau, rồi mới xem xét đến tiền bạc và nhà cửa. Vì những vật ngoài thân đó đều có thể kiếm được thông qua cố gắng của hai người, còn có cùng suy nghĩ, có thể trò chuyện được với nhau không, là duyên phận.

Cho nên, khi năm tháng ăn mòn dung nhan của phụ nữ, thời gian cướp đi tài sản của đàn ông, tình yêu còn lại phải trông vào việc chiều sâu nội tâm và tư duy của hai người có hợp nhau không. Khi hai người đều tóc bạc phơ, ngồi trên ghế công viên, lúc đó, tất cả phù hoa phai nhạt, phần hoa và nông nổi biến mất, bà cụ nói: “Nhìn kia, đằng kia có một bầy bồ câu.” Ông

cụ nhìn trời, nói: “Đúng rồi, chúng tự do giống như áng mây vậy, mau đi cho chúng ăn thôi.”

Sống mạnh mẽ thì chẳng cần giải thích

Tôi rất thích một câu nói của lão La: *Sống mạnh mẽ thì chẳng cần giải thích*. Nhưng trong đời thực, một người không thể lúc nào cũng mạnh mẽ, cho dù là lão La mạnh mẽ, cuối cùng cũng vì bị bôi nhọ quá gay gắt mà tranh luận, giải thích trên mạng. Trên đời này có một loại người sống dựa vào nói xấu người khác, sự tồn tại của họ chỉ nhằm gây chia rẽ quan hệ giữa hai đám người mà lôi kéo tình cảm giữa mình và người khác, có lẽ họ vô tình, nhưng lòng dạ nhất định chẳng tốt đẹp gì. Đi đâu đáng sợ là, loại người này còn đeo mặt nạ, khiến ai cũng cảm thấy họ là người tốt. Vào lúc đó, những lời biện bạch của bạn quá đối yếu ớt.

Tôi cũng được xem là một kẻ lẩn lộn giang hồ rất lâu, từ bé đánh nhau với người ta, thi vào trường quân đội thì thôi học, từng làm giáo viên tiếng Anh, quay phim, viết sách, chu du trời Nam biển Bắc. Trên đường, tôi gặp rất nhiều người, trong công việc, tôi kết giao rất nhiều bạn, tôi biết rõ con người muôn màu muôn vẻ, cũng vì thế mà thú vị. Nhưng có hai loại người tôi không thể khoan nhượng: 1. Kẻ nói xấu sau lưng người khác; 2. Kẻ đâm bị thóc chọc bị gạo. Tôi từng gặp nhiều người như vậy, họ thường mào đầu tương tự thế này: “Tôi nói riêng với cậu nhé... Cậu đừng nói cho người khác biết... Người này quá...”

Khi mới bước vào lĩnh vực đào tạo tiếng Anh, tôi mới hai mươi hai tuổi, nhưng nhờ khả năng giảng dạy xuất sắc, chẳng bao lâu đã nổi trội. Năm đó, điểm đánh giá của tôi đã vượt lên đa số giáo viên, người trẻ nhất trong số đó hơn tôi sáu tuổi. Thế là, tôi bắt đầu trở thành trọng điểm nghiên cứu của mọi người, các thầy cô thường ngồi trong văn phòng thảo luận rằng họ chưa bao giờ thấy ai giảng bài như tôi cả. Có được đoạn ghi âm bài giảng của tôi, họ phát hiện thứ thu hút nhất là những câu chuyện liên quan đến tuổi trẻ. Cũng vì những câu chuyện này, giữa tôi và học sinh không có khoảng cách, cộng thêm tuổi tác xấp xỉ, nên trở thành ưu thế rất lớn. Những câu chuyện này, họ không kể được. Trong đó có một thầy giáo, to mồm có tiếng, đến sau này tôi mới biết, anh ta đi khắp nơi nói với người ta: “Mới hai mươi mấy tuổi, đâu có nhiều kinh nghiệm xã hội như thế? Còn trẻ măng, làm sao có ngần ấy chuyện xảy ra với cậu ta? Cậu ta đã mua

xe à, không thể nào, chắc của bố cậu ta thôi? Thật sự không đáng tin cậy, giả dối quá... Đúng rồi, đừng nói với người khác nhé.”

Lúc đó, tôi ngày nào cũng bận túi bụi, hoàn toàn không biết mình đã trở thành đối tượng đứng mũi chịu sào, cả ngày bị bàn tán. Mỗi ngày tôi dạy mười tiếng, khoảng thời gian sung mãn nhất đầu dăng hiến cho bụi giảng, không hề biết mình đang bị người ta đâm dao sau lưng. Nhưng con người trên đời này “đáng yêu” ở chỗ thích nghe chuyện người lê đôi mách về người khác, cũng thường thiên về tin tưởng mặt xấu của người ta. Lâu ngày, trong mắt một số người tôi bị dán nhãn: không đáng tin cậy, bốc phét, giả dối.

Bản thân tôi hoạt động trong nhiều phạm vi, nghề chính xem như là quay phim, viết lách. Mỗi lần tôi và bạn bè trong hai nhóm ấy nói đến đề tài này, họ đều cười bảo: “Đúng đấy, cậu rất giả dối mà. Con người cậu kỳ thực không tồn tại, thứ chúng tôi nhìn thấy là một cái bóng.”

Lăn lộn gần ấy năm, đây là lần đầu tiên tôi bước vào một tập thể bị người ta nói mình giả dối. Nhưng tôi có miệng cũng khó mà biện bạch, đi đâu duy nhất có thể làm là chuyên chú lên lớp, học sinh không ngốc, sự đánh giá của họ có thể nói rõ tất cả.

Sau này, tôi xin nghỉ việc ở trường đó, bắt đầu quay phim. Lúc đó, cùng nhóm với chúng tôi còn có hai giáo viên khác và một sếp nhỏ là L. Sau khi tôi và hai giáo viên kia nghỉ việc, L kiên quyết không đi, nói phòng ngừa có người bắt thóp chúng tôi, nói xấu chúng tôi ở bên trong, còn muốn cung cấp cho chúng tôi một vài nguồn lực. Đương nhiên, anh ta vẫn lấy đi một phần thu nhập của chúng tôi. Dân giang hồ như tôi không suy nghĩ quá nhiều về vấn đề tiền bạc, bèn đồng ý. Hai người kia nghĩ tới nghĩ lui rồi cũng đồng ý.

Về sau mỗi lần họp mặt, L đều nói với chúng tôi: Z nói xấu sau lưng các cậu, B không phải người tốt, C không đáng tin cậy, D nhân phẩm có vấn đề. Trước đó, Z là một thầy giáo mà chúng tôi rất kính trọng, những lời tố cáo của L ngày càng nghiêm trọng, cảm xúc xấu của hai người kia nặng nề lên thấy rõ, tiếp theo quan hệ có nguy cơ rạn nứt. Còn tôi lúc đó lại bình

tĩnh nghĩ rằng, hình như người này chưa bao giờ nói tốt cho ai, một kẻ cả ngày nói xấu sau lưng người khác, lời nói của anh ta có chỗ nào đáng tin chứ.

Không bao lâu sau, sự việc lại trở nên kịch tính hơn. Giữa ba người bạn như hình với bóng chúng tôi cũng xảy ra nghi kỵ. Chuyện tôi nghe L nói đến nhiều nhất là hai người kia kéo bè kết đảng bài xích mình như thế nào. Mãi đến sau này, tôi mới biết, chuyện tương tự cũng xảy ra với họ. Trong một lần nói điện thoại, tôi nổi trận lôi đình với một trong hai người: “Đã là một nhóm, vì sao phải bài xích nhau?” Anh ấy kinh ngạc nói: “Đúng vậy, là một nhóm, bài xích nhau làm gì chứ?”

Xưa nay tôi cảm thấy ưu điểm của mình là thích nói rõ mọi việc ở ngay trước mặt, đàn ông với nhau cả, cần gì phải giấu giếm giếm? Thế là tôi hẹn hai anh bạn thân này, ngồi xuống nghiêm túc phân tích xem tình cảm và phương thức hợp tác của chúng tôi xảy ra vấn đề đâu. Khi sự việc trở nên rõ ràng, tất cả vô cùng kinh hãi nhận ra mọi mâu thuẫn đều chỉ vì L đứng giữa không ngừng gây xích mích. Có lẽ, anh ta chỉ quen dùng cách nói xấu người khác để kéo gần mối quan hệ, nhưng hành vi này cực kỳ đáng sợ.

Hôm đó, chúng tôi trò chuyện rất lâu, theo lời L, chẳng có một ai là người tốt cả, có lẽ thói quen của anh ta là duy trì lợi ích của mình bằng cách đứng sau quấy rối. Càng nói sâu hơn, tôi càng kinh ngạc nhận ra, năm xưa kẻ rêu rao tôi không đáng tin cậy, giả dối cũng là anh ta. Cuối cùng tôi bắt đầu suy ngẫm mọi chuyện xảy ra sau khi quen anh ta, mỗi lần ngồi với nhau, anh ta đều dùng giọng điệu mềm mỏng nói với tôi người này không được, người kia quá tệ, cứ như mọi chuyện đều là thật vậy.

Sau đó, chúng tôi cùng mời anh ta ra khỏi nhóm. Rồi chẳng nhóm nào chịu cho anh ta tham gia nữa.

Tôi luôn cho rằng, trên thế giới này có rất nhiều người như vậy. Họ thích nghe nhàn ồn bậy để thể hiện sự tồn tại của mình, dùng cách này để kéo gần khoảng cách với người khác. Nhưng nếu bạn chưa điếc, thì đừng quen biết một tôi đáng ghét như thế từ miệng người khác. Tương tự, với mỗi

người bên cạnh, vì sao không tin con người mà chính mắt bạn nhìn thấy, bạn đâu còn là trẻ con, lại không phải không hiểu tính người, việc gì phải thông qua những câu chuyện giả dối nghe có vẻ rất bùi tai kia để kết luận chủ quan về một người tốt, việc gì phải tin lời của một số kẻ tiểu nhân? Vì sao không mặt đối mặt hỏi rõ hiểu lầm giữa các bạn, không tin vào mắt mình mà tin vào miệng của người khác?

Nếu có một người không quen thân với bạn lắm đã bắt đầu ra sức nói xấu người khác, thì hạng người này chắc chắn phải block ngay. Đừng nghe lời kẻ đó mà phẫn nộ, thù hận, làm những việc khiến mình hối hận, nghe sai đâu sai, cũng đừng trở thành hạng người này.

Một người bạn thân lúc trước của tôi chưa bao giờ nói xấu bất cứ ai với tôi, dù có lúc tôi tức tối đến độ ngoạc mồm chửi bới, anh ấy cũng chỉ cười cười: “Thượng Long, đừng tức giận, không đáng đâu.” Tôi học được ở anh ấy một điều rất quan trọng, làm người kỳ nhất là nói xấu sau lưng người khác, lúc nào cũng nên khen ngợi người khác, cho dù người đó là kẻ địch. Chỉ có như vậy, bản thân bạn mới có thể trở thành một người đáng được người ta tôn kính.

Về phê bình, nói ngay trước mặt luôn vĩ đại hơn nói sau lưng nhiều.

Một kẻ suốt ngày đâm thọc người khác ở trước mặt bạn, ai biết anh ta đã đâm sau lưng bạn bao nhiêu lần rồi. Những kẻ hay gây chia rẽ sau lưng, liệu có từng nghĩ, nếu quan hệ giữa hai nhóm người bị chia rẽ trở nên tốt hơn thì làm thế nào. Đã như thế, vì sao không xem xét ngôn ngữ của mình trước rồi hãy nói? Chúng ta đều từng ngây thơ tin rằng mỗi người đều thiện lành, mà không biết trên đời này có những người tà ác, nhưng vì nụ cười khoan dung của bạn, họ trở nên ngày càng đáng sợ, ngày càng tệ hại.

Thật ra, nếu mọi người đều không nghe những lời bôi nhọ sau lưng, không tin những kẻ xấu xa đó, gặp mặt nói rõ mọi chuyện, thì họ cũng sẽ dần dần trở nên tốt đẹp hơn, thế giới cũng sẽ trở nên tươi sáng hơn.

PHẦN 3

Lần sau tạm biệt, hãy để tâm thêm một chút nhé

Chẳng ai thích bóng lưng ly biệt ở ga tàu hay cái quay người rời xa ở sân bay,

chúng ta đều thích cụng ly trên bàn tiệc và cười vang lúc sum họp, nhưng vì sao vẫn phải ly biệt?

Vì những ly biệt đó giúp chúng ta biết rằng thật ra chúng ta vốn cô đơn, những ngày không cô đơn đó, vì có bạn ở bên nên tôi rất vui vẻ.

Trong những ngày ly biệt tiếp theo, hãy để chúng ta đều trở thành người mà bản thân yêu thích hơn, sau đó đừng xa nhau nữa nhé.

Chia ly ở hiện tại là để sum vầy tốt hơn

1.

Mấy năm trước tôi đi Mỹ thăm chị tôi, nhân tiện gặp vài người bạn học h ồi cấp ba. Năm xưa họ đều là học sinh giỏi số một số hai trong trường, giờ đây một người suốt ngày c ầu nguyện ở nhà thờ, một người tuy làm việc ở Công ty IT rất nổi tiếng nhưng lúc nào cũng khó đảm đảm chẳng mấy khi tươi cười; một người vẫn đang cố sống cố chết tìm việc. Hôm đó mấy đứa chúng tôi uống say bí tỉ, tán gẫu rất nhiều chuyện quá khứ.

Khi chị tôi lên đại học, trường cách nhà rất g ần, đi mấy bước là v ề tới nhà. Còn tôi thi vào trường ở Bắc Kinh, nỗi nhớ quê lúc đó suốt đời khó quên: mỗi lần bu ồn bã, đều muốn gọi một cuộc điện thoại cho bố mẹ. Bấy giờ tôi cảm thấy chị rất hạnh phúc, g ần nhà, có thể gặp bố mẹ bất cứ lúc nào. Nhưng chị lại ngày ngày làm ầm lên đòi ra nước ngoài học nghiên cứu sinh. Chị rất cố gắng, sau đó đã thi đỗ chuyên ngành Tin tức mà mình thích, nhận được thông báo nhập học của Đại học Boston. Khi chị lên đường, tôi từng hỏi chị: “Vì sao phải ra nước ngoài chịu khổ chứ? Nhà g ần như thế, người mình yêu thương nhất đều ở bên cạnh, chị tự tìm đường chết à?”

Câu trả lời của chị rất đơn giản: “Ở nhà lâu r ồi, dù sao cũng phải đi xem thử thế giới bên ngoài đúng không?”

Sau đó chị biến mất giữa biển người ở sân bay, lên máy bay.

Những người phiêu bạt sang Mỹ giống chị tôi rất nhiều, họ mang trái tim sôi nổi, tràn tr ề hy vọng với tương lai, bước chân tới nước Mỹ, lại nhận ra làm thế nào cũng không hòa nhập được vào xã hội. Vì cho dù ngôn ngữ tương thông, nhưng môi trường trưởng thành, bối cảnh văn hóa khác nhau, họ không thể nào trò chuyện cùng người bản xứ. Khi người khác bàn luận ti ền vệ đội bóng b ầu dục Boston năm 1900 là ai, bạn còn đang cố nhớ xem luật chơi bóng b ầu dục thế nào. Du học sinh dạng này, đương nhiên lúc nào cũng cô đơn. Họ học tập rất khắc khổ, nhưng cho dù hết sức cố gắng chuẩn

bị thi cuối kỳ, cuối cùng vẫn bị một điểm C, vì học sinh Trung Quốc không biết rằng im lặng trên lớp đã trở thành sát thủ lớn nhất của thành tích thường ngày, họ luôn cảm thấy lạc lõng. Đến khi đi làm, họ lại vấp vấp, vì không hiểu thể chế và quy tắc của nước Mỹ, nên đau khổ và buồn bã luôn thường trực.

Nhưng may mà họ vẫn đang cố gắng, họ hết lần này đến lần khác rơi lệ nơi đất khách quê người, nhưng lại nói với bố mẹ: “Con ổn mà.” Sau khi cúp máy, một mình nhìn trời, lau nước mắt tiếp tục chui vào phòng thí nghiệm hoặc điên cuồng viết luận văn.

Hôm đó tôi hỏi mấy người bạn ấy: “Chịu ảm ức như thế ở Mỹ vì lẽ gì?” Họ im lặng.

Hồi lâu, một cậu bạn mới nói: “Thượng Long, cậu có biết vì sao bọn tớ phải rời xa bố mẹ yêu quý, rời khỏi quê nhà thân thương, để chịu đựng nỗi khổ chia ly thế này không?”

Tôi lắc đầu.

Cậu ấy đáp: “Để sau này có thể sum vầy trong hoàn cảnh tốt hơn.”

Lúc đó, chỉ tôi và mấy người bạn khác vừa khóc vừa gật đầu. Còn tôi im lặng rất lâu, chỉ ghi nhớ khoảnh khắc ấy trong tâm trí.

Mỗi người sống trên thế gian này đều cô đơn. Bố mẹ sẽ không ở bên bạn cả đời, đi đâu hạnh phúc là bố mẹ Trung Quốc vẫn ở bên bạn một thời gian rất dài sau khi bạn trưởng thành. Nhưng muốn bước đi vững vàng hơn trên cõi đời này, chỉ nhờ người khác dìu dắt là không đủ, dù sao bạn cũng phải một mình cô đơn đi hết vài chặng đường, đến vài nơi xa lạ, gặp vài người chưa từng gặp, chịu vài nỗi khổ chưa từng nếm trải. Tất cả những đi đâu này không phải bạn tự tìm đường chết, chỉ là để khiến đôi cánh của mình cứng cáp, có thể bầu bạn những người mình không muốn rời xa tốt hơn. Trước đây khi đọc *Totem sói*, tôi rất thắc mắc vì sao sói lại bỏ sói con ở giữa thảo nguyên để chúng độc lập săn mồi từ khi còn rất nhỏ, là vì, chỉ có như vậy, chúng mới có thể trưởng thành. Chúng ta dù sao cũng phải học cách đi một

mình, cho dù ngã rất đau, ít nhất cũng phải thử để đôi chân độc lập đứng trên mảnh đất này, chỉ có như vậy, bạn mới trở thành một người mạnh mẽ hơn. Cho nên, chia ly rồi xa người thân, là để sum vầy trong hoàn cảnh tốt hơn.

2.

Kỳ thi đại học kết thúc, tôi thi đỗ vào một trường quân đội ở Bắc Kinh, trước khi rời nhà, tôi được biết bộ đội không cho dùng di động.

Thế là, mấy ngày trước khi đi, tôi và mấy anh em cấp ba thân thiết uống rượu lần cuối cùng. Vì tôi biết, một số bạn bè, lâu ngày không liên lạc, có thể sẽ không bao giờ liên lạc nữa.

Hôm đó, tôi rưng rưng nước mắt ôm từng người anh em. Một người hỏi: “Nếu buồn bã vì chia tay như vậy, sao còn phải ra đi?”

Tôi nhất thời nghẹn lời, chỉ vỗ vai cậu ấy, không biết đáp lại thế nào.

Sau đó, tôi một mình ng ồi tàu hỏa rời quê nhà, bố mẹ đến tiễn, tôi nhìn qua cửa kính, thấy bố chạy theo tàu mấy bước. Lúc đó, tôi lại nhớ đến câu hỏi này: Nếu buồn bã vì chia tay như vậy, sao còn phải ra đi? Trên tàu, tôi chợt hiểu ra, những sự ly biệt không cam tâm tình nguyện này là để giúp bản thân trở nên tốt hơn, sau này có thể sum vầy tốt hơn.

Mấy năm sau, Chuột, cậu bạn thời để chớm đến Bắc Kinh phấn đấu. Bấy giờ, tôi đã có công việc khá đàng hoàng và chỗ ở tại Bắc Kinh.

Một lần, chúng tôi rán cánh gà ở nhà, sức nhớ ra, hai đứa đã quen nhau mười ba năm. Tôi cảm thán một hồi.

Cậu ấy cười bảo: “Còn nhớ hồi bọn mình ăn cơm ở căng tin trường cấp ba, nhìn cánh gà là chảy nước dãi, vì không có tiền mua. Mỗi cuối học kỳ, bọn mình góp vét thẻ để mua thật nhiều cánh gà, mấy anh em cùng ăn. Lúc đó tớ nghĩ, sau này có tiền rồi, ngày nào cũng ăn cánh gà.”

Chúng tôi đều cười. Sự chia ly và xa rời quê hương những năm ấy, chỉ để giúp bản thân trở nên mạnh mẽ hơn, trở nên tốt hơn, từ đó, không bao giờ phải rời xa bạn bè thân nhất nữa. Thời gian tất nhiên sẽ loại bỏ một vài người, nhưng bạn bè thật sự chưa bao giờ xa cách.

Đối với mỗi người, mỗi ngày tiến bộ một chút, cho dù cô đơn, nhưng trong lòng vẫn ấp ủ hy vọng.

Chẳng ai thích bóng lưng ly biệt ở ga tàu hay cái quay người đi xa ở sân bay, chúng ta đều thích cụng ly trên bàn tiệc và cười vang lúc sum họp, nhưng vì sao vẫn phải ly biệt? Vì những ly biệt đó giúp chúng ta biết rằng thật ra chúng ta vốn cô đơn, những ngày không cô đơn đó, vì có bạn ở bên nên tôi rất vui vẻ. Trong những ngày ly biệt tiếp theo, hãy để chúng ta đều trở thành người mà bản thân yêu thích hơn, sau đó đừng xa nhau nữa nhé.

3.

Một lần ở sân bay, tôi thấy một đôi tình nhân ly biệt trong nước mắt. Chàng trai đeo ba lô, hình như sắp rời thành phố này đến tỉnh khác sống, cô gái nắm tay anh, rất lâu không buông.

Chàng trai giơ tay lau nước mắt cho cô, nói: “Chờ anh đi học về chúng mình sẽ kết hôn, hai năm thôi, không dài đâu.”

Cô gái thút thít: “Em chờ anh hoàn thiện bản thân hơn, em cũng sẽ cố gắng!”

Tôi đứng một bên, vặn lớn nhạc trong tai nghe. Bởi vì tôi không muốn để mình quá ngậm ngùi, càng không muốn nghe rõ họ đang nói gì. Giờ phút ấy, tôi chỉ âm thầm chúc phúc cho họ, yên lặng chúc phúc là được.

Hai năm rồi, chẳng biết chàng trai có thực hiện lời hứa không, hai người đã kết hôn hay đã quên nhau, chàng trai có còn yêu cô gái không, cô gái có còn nhớ những năm tháng ấy không. Nhưng có một điều xác định: Chàng trai ra đi là để sau này họ không còn ly biệt, cho dù kết quả ra sao, cái quay người đó và tiếng tạm biệt đó, trong lòng họ, chắc chắn đã trở thành vĩnh

hàng. Lời hứa phát sáng trong đêm, nói với đôi bên: Con đường vốn cô đơn, cảm ơn người đã bầu bạn.

Thật ra, cuộc đời của ai cũng cô đơn cả. Mà ly biệt có thể giúp chúng ta hiểu được sự đáng quý của bầu bạn. Nỗi khổ từng chịu những năm đó chỉ để giúp bản thân trở thành người mình muốn trở thành, sau đó mỉm cười ngắm nhìn bản thân trong quá khứ, tràn đầy tự tin nói với người mình yêu thương: Sau này chúng ta sẽ trở nên tốt hơn, và lại không cần xa nhau nữa.

Lần sau tạm biệt, hãy để tâm thêm một chút nhé

Lại có một người bạn rời khỏi Bắc Kinh.

Tôi luôn cảm thấy, Bắc Kinh là một thành phố rất thần kỳ, tuy không khí nơi này không tốt lắm, người lại rất đông, nhưng mọi người muốn ở lại đây.

Tôi quen người bạn này trong một buổi họp mặt vào ba năm trước, chúng tôi mới quen đã thân, cô rất xinh đẹp, có đi đâu bốn năm đại học chỉ ru rú trong nhà. Lúc đó cô đang yêu xa, suốt ngày ôm máy tính trong ký túc xá, học hành làng nhàng, càng không mấy tham gia hoạt động đoàn thể. Giống như rất nhiều cuộc tình yêu xa không bền vững, cuối cùng hai người vẫn chia tay. Sau đó, cô bước ra khỏi thế giới không thuộc về mình. Đáng tiếc, lúc đó cô đã là sinh viên năm tư.

Cô theo đoàn phim chúng tôi tham gia vài chương trình, ngày càng thân thiết. Một lần trên đường đi Thập Độ, cô ngồi xe tôi, xe đang chạy băng băng ở ngoại ô, cô chợt cảm thán: “Lâu rồi không vui thế này, nếu quen các cậu sớm hơn, tớ sẽ ở lại Bắc Kinh.”

“Nói cứ như bây giờ muộn màng lắm vậy. Ở lại đi, cuộc sống mỗi ngày mỗi khác thế này chẳng phải là đi đâu cậu hằng mong muốn sao?”

“Nhưng bốn năm đại học tớ chẳng học được gì cả, lãng phí ngần ấy thời gian, cậu bảo tớ ở lại bằng cách nào?”

Tôi im lặng rất lâu, tiếp tục chạy xe.

Chương trình lần đó kết thúc, cô nói: “Thượng Long, tớ muốn thi nghiên cứu sinh, ít ra cũng cực một ván. Biết đâu ở lại được.”

Tôi cười nói: “Đúng rồi.”

Sau đó, tôi bước vào những ngày quay phim căng thẳng, còn cô cũng bắt đầu chuẩn bị thi nghiên cứu sinh. Thời gian đó, cô bấm like bài của tôi, tôi

cũng thỉnh thoảng đọc status của cô, đọc những lời than thở buồn bực khi cô về quê chuẩn bị thi. Cuộc sống chẳng khác nào lên dây cót, giống như mỗi ngày đã làm rất nhiều việc, lại giống như mỗi ngày chẳng làm gì cả. Mãi đến một hôm, cô gửi tin nhắn cho tôi: “Tớ đến Bắc Kinh rồi.”

Hôm đó, tôi với cô và mấy người bạn thân khác ra quán gọi vài món. Tôi đang định lên tiếng thì cô hỏi: “Sao cậu không gọi rượu?”

Tôi rất tò mò, nghĩ bụng: “Chẳng phải cậu không uống rượu sao?”

Cuối cùng chúng tôi vẫn gọi rượu. Mỗi lần mời rượu, tôi thích đặt đôi chút hy vọng vào lời chúc rượu, lần này cũng vậy: “Chúc người đẹp lần này trở về sớm thì đỡ nghiến cứu sinh, thường xuyên họp mặt với chúng ta!”

Sau ly đầu tiên, cô im lặng rất lâu mới nói: “Xin lỗi mọi người, chắc tớ sẽ không quay lại Bắc Kinh nữa... Tớ đã tìm được việc ở quê, không thi nghiến cứu sinh nữa. Lần này đến, là để tạm biệt mọi người...”

Câu này giống như gió lạnh của Bắc Kinh lúc đó, khiến cho mọi người đều im lặng.

Giám chế Triệu Trình của chúng tôi nhanh trí, nâng ly rượu lên nói: “Có phải chết hết đâu, sau này cậu còn có cơ hội đến thăm bọn tớ, ở đâu cũng phát triển mà! Cạn ly, cạn ly!”

Mọi người hòa theo: “Phải đấy phải đấy. Cạn ly!” Ly rượu được nâng lên, bầu không khí sôi nổi hẳn, nhưng tiếp theo là sự trầm lặng trong lòng.

Chỉ nhớ hôm đó tôi uống rất nhiều, tàn tiệc, chúng tôi ra về. Trước khi về, tôi nhìn cô, nói: “Chúng mình ôm nhau một cái nhé.”

Mấy người kia nói đùa: “Lý Thượng Long, có phải cậu yêu cô ấy không, không nói sớm, giờ thì muộn rồi, ha ha.”

Tôi nói: “Tớ chỉ muốn tạm biệt trang trọng một chút, vì có những người một khi nói tạm biệt, có thể cả đời không có cơ hội gặp mặt nữa.”

Thật ra sau hôm đó, tôi không gặp cô nữa. Có lẽ sau này sẽ có cơ hội gặp lại. Ai mà biết được, chỉ là có lẽ.

Tôi có một thói quen, chính là khi chia ly với người khác, không nói tạm biệt mà nói giữ gìn sức khỏe. Người quen thân tôi đều cảm thấy rất kỳ lạ, có lần tôi bị hỏi: “Cậu cứ nói giữ gìn sức khỏe làm gì, đâu phải không bao giờ gặp nhau nữa?”

Tôi đáp: “Tôi chỉ muốn tạm biệt nghiêm túc một chút, bởi vì, ai biết sau này sẽ xảy ra chuyện gì.”

Thật ra xưa nay ly biệt là chuyện tôi ghét nhất, tôi ghét cái vẫy tay của bố mẹ khi tiễn tôi ở sân bay mỗi lần “lên Bắc”; tôi ghét bóng lưng chị khi chị đi du học, tôi ghét sự lưu luyến khi anh em tạm thời rời khỏi thành phố này vì công việc. Nhưng những thứ này lại là đi đâu không thể tránh khỏi trong đời, nếu không thể tránh khỏi, khi ra đi, hãy để tâm thêm một chút vào lời tạm biệt.

Nhớ hồi học cấp ba, tôi có một người anh em tốt tên Khỉ. Lúc đó, với tôi, anh em tốt là chỉ cần một người bị đánh, người kia sẽ không hỏi nguyên nhân nhào lên đánh giúp, nếu không thì nhào lên chịu đòn giúp. Hàng người bạn còn chưa đánh nhau với người ta đã tới khuyên can, kiếp trước đâu là thiên thần gãy cánh. Mà người anh em này, chính là kiểu vừa có thể giúp tôi đánh nhau, lại có thể giúp tôi chịu đòn. Môi trường thời cấp ba của chúng tôi khá lộn xộn, lúc nào cũng có lưu manh bên ngoài tới trường gây sự. Nguyên tắc của tôi là thế này, mày đừng chọc đến tao thì thôi, nếu không, bất kể mày là ai, tao nhất định phải tấn mày một trận. Lúc đó, tôi rất thích lo chuyện bao đồng, cảm thấy mày khốn nạn, mày chọc tao, thì tao phải đánh mày, đánh không lại cũng phải mắng vài câu mới bỏ.

Mỗi lần xảy ra xung đột với người khác, kiểu gì cũng có vài người xông lên khuyên tôi phải bình tĩnh, chỉ có Khỉ không nói câu nào gia nhập ngay vào đội ngũ đánh nhau.

Một hôm, tôi bị mấy tên lưu manh nhép chặn lại trước cổng trường, chúng tay dẫm chân đá, tôi chỉ có một mình không đánh lại, ngày hôm sau đành

mang thương tích đi học. Khi nhìn tôi hỏi: “Ai đánh đấy?” Tôi nghiêng rằng nói tên kẻ đó.

Ngày hôm sau nữa, Khi cũng lên lớp với thương tích đầy mặt.

Tôi nhìn cậu ấy, cười bảo: “Bọn mình đừng đánh nữa, đi uống rượu đi.”

Năm đó kỳ thi đại học kết thúc, tôi thi đỗ vào trường quân đội, rồi quê nhà đến Bắc Kinh. Còn Khi thi trượt, cuối cùng đến một công trường xây dựng ở Tây An làm đốc công. Hôm chia tay, chúng tôi đi nhậu, hét lên: “Bất kể ra sao, xa mấy cũng phải thường xuyên gặp nhau, đợi bọn mình giàu rồi, mua một căn nhà lớn dẫn theo vợ con đến ở chung.”

Nước mắt khi ấy là dấu ấn sâu nhất của tuổi trẻ.

Trước khi tôi đi, Khi và đám bạn đến tiễn, nói: “Làm lính phải chịu khổ đấy.”

Tôi đáp: “Phải, hy vọng vài năm sau, bọn mình đều có thể trở thành người mình muốn trở thành.”

Thật ra, tôi cũng không biết mình sẽ trở thành người như thế nào, chỉ nhớ, lúc đó, khuôn mặt tất cả chúng tôi đều đầm lệ.

Tôi nuốt nước mắt, gào to: “Có còn là đàn ông không? Mau về nhà, anh đi đây.”

Tôi không quay đầu lại, đến khi lên tàu mới thấy họ vẫn ngóng nhìn, tôi vẫy tay bảo họ về, nước mắt lã chã.

Ai ngờ, đó là lần gặp mặt cuối cùng của chúng tôi.

Khi đến Tây An, suốt ngày uống rượu, hút thuốc với đám lưu manh du đảng bản xứ, thấu chi thẻ tín dụng hơn mười nghìn tệ, lương tháng thứ hai không trả hết, gọi điện thoại tìm chúng tôi vay tiền. Mà vay tiền là hành động dễ làm hỏng quan hệ bạn bè nhất. Lúc đó, tôi kinh tế khó khăn, song vẫn cho cậu ấy vay năm trăm tệ, rồi không liên lạc được với cậu ấy nữa.

Sau đó có một thời gian tôi cảm thấy rất buồn, vì tình bạn bấy lâu của chúng tôi lại chỉ đáng giá năm trăm tệ. Bố nói với tôi, con người sẽ trưởng thành, bè bạn cũng sẽ thay đổi, chẳng ai biết vài năm sau mình sẽ trở thành người như thế nào, nếu con đường của hai người càng đi càng xa, cũng đừng buồn, vì đó là chuyện rất bình thường, chúc phúc cho nhau là được.

Hôm đó tôi đã hiểu, có những người, ly biệt là sẽ không bao giờ gặp được nữa.

Có lúc tôi nhớ đến cái vẫy tay khi Khỉ tiễn tôi ở sân ga hôm đó, tôi vô cùng cảm kích vì mình đã dốc lòng nói lời tạm biệt.

Mỗi lần tạm biệt, tôi đều để tâm nhìn lâu thêm một chút, nói thêm vài câu, ôm một cái, rồi thêm một câu “Giữ gìn sức khỏe”. Không vì đi đâu gì cả, chỉ là sợ ly biệt, sợ đó là lần gặp mặt cuối cùng.

Tôi từng đọc *Người đưa diều*, đọc mà đầm đìa nước mắt, nếu Amir biết cuộc chia ly với Hassan là vĩnh biệt, phải chăng sẽ không ra tay tàn nhẫn như thế, nhất định bắt anh ta rời đi. Còn Hassan mãi đến khi qua đời vẫn giữ lời hứa, làm mọi việc vì Amir. Nếu biết ly biệt lần này là cả đời, khi tạm biệt, có để tâm thêm một chút không?

Sự thay đổi của thế giới này luôn vượt xa tưởng tượng của chúng ta, vài người ngủ một giấc thức dậy đã thay đổi, vài suy nghĩ uống xong cốc cà phê đã nảy ra rồi. Có lẽ các bạn vẫn sẽ tình cờ gặp gỡ ở một góc nào đó trên thế giới này, nhưng bạn có từng nghĩ rằng, người ấy đã không còn là người bạn nói tạm biệt lần trước hay không. Cái giá của trưởng thành chính là bạn phải từ giã một số người bên cạnh mình trong thời thanh xuân, đương nhiên, có cả bản thân thuở nào nữa. Vì thế, bạn có nhớ dáng vẻ khi người ấy chia tay lần cuối, nhớ các bạn đã nói gì không, hay là cuộc ly biệt vội vàng bị thời gian cưỡng ép đánh một dấu chấm hết? Hãy cho mình thêm một lần cơ hội, nếu bạn biết mình và người này gặp mặt lần cuối, lời tạm biệt của bạn, liệu có dốc lòng hơn một chút không?

Người thật lòng tốt với bạn không bao giờ kể công

1.

Câu chuyện thứ nhất là của bản thân tôi.

Tôi luôn cho rằng mình rất may mắn, kể từ lúc chào đời. Vì Trung Quốc thực thi chính sách sinh đẻ có kế hoạch, nên hầu hết mỗi gia đình chỉ có một con, từ nhỏ trẻ em đã không có người trò chuyện, trưởng thành rồi không có bạn thổ lộ tâm tình. Sau khi họ có con, con họ không có cô hay cậu. Còn khi ra khỏi bụng mẹ, tôi mang theo tiếng khóc hai lần. Tôi có một người chị sinh đôi chào đời sớm hơn tôi năm phút. Nghe mẹ kể, lúc đẻ, tôi nằm ngang trong bụng mẹ, còn chị nằm dọc. Y tá cố gắng muốn cho tôi làm anh, kết quả phát hiện không thể nào kéo tôi ra được, thế là, tôi đành gọi chị là chị cả đời, cho dù chị chỉ lớn hơn tôi năm phút.

Đây chính là điểm may mắn của tôi, ngoài bố mẹ, còn có một người tốt với tôi vô điều kiện, đó là chị tôi. Tuy hồi nhỏ chúng tôi gây gỗ đánh nhau, nhưng đến tám tuổi đi học lại như hình với bóng, chị hiểu mọi thứ tôi nghĩ và tôi muốn. Có lúc, điều này là niềm hạnh phúc lớn lao đối với tôi.

Nhiều người hỏi tôi: “Các cậu có cảm ứng tâm linh gì không?” Tôi đáp: “Chắc cậu xem phim nhiều quá đấy. Hai chúng tớ ngoài việc cùng ốm thì chẳng có cảm ứng tâm linh gì sất. Cùng ốm cũng là vì sống chung, nên có thể lây cho nhau. Nếu nhất định phải nói có cảm ứng gì, tớ nghĩ, chính là nếu tớ gặp chuyện buồn, chị sẽ cùng tớ vượt qua, nếu tớ gặp chuyện vui, chị sẽ cùng chia sẻ với tớ. Những năm qua luôn như vậy.”

Quan trọng nhất là chị chưa bao giờ kể công, nói đã làm ơn cho tôi điều gì, chỉ chân thành mong tôi trở nên tốt hơn. Tôi nhìn thấy hết những điều đó.

Hồi bé, tôi thích đánh nhau với người ta. Mỗi lần đều đánh đến khắp người thương tích về nhà, thành tích học tập lại kém. Chị thấy xót mắt, hằng ngày thúc tôi cùng chị lên lớp tự học. Cuối cùng, thành tích học tập

của tôi tốt lên, chị nói với các bạn tôi, là vì cấp ba tôi không ngừng cố gắng mới được như thế.

Lớn thêm chút nữa, tôi vào trường quân đội, vì không quen sống xa nhà, tôi thường gọi điện cho chị vào lúc đêm khuya vắng vẻ, có lúc còn khóc nức nở trong điện thoại, chị cũng thấy buồn cho tôi, động viên: “Em cố lên.”

Sau này tôi vượt qua khó khăn, chị nói với người khác đó là vì tôi kiên cường.

Sau khi từ Mỹ trở về, chị đã là tín đồ Cơ Đốc. Chị thường cầu nguyện cho tôi trong nhà thờ, chị nói: “Những thứ tốt đẹp hiện giờ của em đều là nhờ Thượng Đế yêu thương em.” Mãi đến hôm nay, chị chưa từng quấy rầy cuộc sống của tôi, nhưng khi tôi cần, chị vẫn ở bên tôi, nói: “Không sao, chị ở đây.” Một người thật lòng tốt với bạn không bao giờ kể công.

2.

Tình yêu cũng vậy. *Cô gái mất tích* do David Fincher đạo diễn là bộ phim tôi rất thích, Amy và chồng được xem là đôi vợ chồng gương mẫu. Là một nhà văn xuất sắc, từ nhỏ Amy đã là trung tâm của đám đông, người tài ba trong lòng fan hâm mộ. Trong hôn nhân cũng vậy, cô đi khắp nơi khoe mình tốt với chồng ra sao, chồng tốt với mình thế nào, mình yêu chồng biết mấy. Chẳng ai ngờ được, kết cục cuối cùng lại là một bi kịch thảm. Nhìn lại giới giải trí của chúng ta, biết bao người đàn ông thường khoe với công chúng mình tốt với vợ thế nào, song đến cuối cùng lại ngoại tình, chơi gái bị phát hiện. Người thật lòng yêu nhau, cho dù người khác nói gì, họ chỉ yêu trong thầm lặng. Họ sẽ không lớn tiếng nhấn mạnh mình tốt với nhau thế nào, vì trong thâm tâm họ đều vững tin đôi bên là duy nhất của nhau. Họ cũng sẽ không chứng minh tình yêu với công chúng, vì tình yêu là của riêng mình, không liên quan đến người khác.

Tôi chưa bao giờ tin tưởng thứ tình yêu được điểm tô trau chuốt, vì những thứ tốt đẹp thật sự đều được con người khai quật ra.

Y bạn tôi là một cô gái rất lý trí, gia đình danh giá, bản thân có công việc ổn định, lại rất xinh. Điều kiện tốt như thế, theo cái nhìn thế tục, ít ra nên tìm một anh chàng con nhà quan chức biết quan tâm săn sóc. Nhưng cô lại quen một nhà thơ.

Kể ra anh chàng này cũng kỳ khôi ra phết, ai nấy đều biết nhà thơ sắp tuyệt chủng đến nơi, nhưng anh vẫn kiên trì làm thơ, đã ra mấy cuốn tuyển tập. May mà anh vẫn có một công việc dang hoàng - thầy giáo Ngữ văn cấp ba. Gia đình anh nghèo khó, hai người có thể xem là không môn đăng hộ đối, tiếng phản đối của bạn bè Y sắp thấu cả trời cao, nhưng Y chỉ mỉm cười. Có mấy người bạn nóng lòng quá, còn giới thiệu bạn trai cho cô, khiến Y không chịu nổi nữa, đi đến đàm nói: “Anh ấy rất tốt với tớ.”

Trên Moments, thỉnh thoảng tôi thấy ảnh cập nhật của Y: không phải thơ anh viết thì là món ăn anh nấu, cuộc sống rất giản dị. Mỗi lần họp mặt, cũng thấy tay anh luôn nắm tay cô. Không nóng không lạnh, ấm áp vừa phải, hạnh phúc vừa đủ. Sau này tôi add WeChat của anh, mới phát hiện trên Moments của anh toàn là những lời cảm ơn: cảm ơn cô xuất hiện, cảm ơn cô bầu bạn, cảm ơn cô không rời không bỏ. Tình yêu thật sự không phải đem ra khoe, có lúc cảm thấy càng khoe thứ gì càng thiếu thứ ấy. Hễ đến lễ tình nhân, những người khoe ân ái mạnh mẽ nhất thường chia tay nhanh nhất. Khi một người thật lòng yêu bạn sẽ không đem ra khoe. Tình yêu của người ấy để hết trong tim, không tiết lộ cho người ngoài, vì bạn đã chiếm cứ cả trái tim người ấy.

3.

Tôi từng chứng kiến nhiều bậc cha mẹ quản giáo con cái rất tàn nhẫn. Sở dĩ tôi dùng hai chữ “tàn nhẫn”, là vì vào lúc con cái ham bay nhảy nhất, họ lại cắt đứt đôi cánh của con, nhất kéo này mang tên “Bố mẹ yêu con như thế”. Tôi từng nghe nhiều câu chuyện thế này, mẹ cãi nhau với con trai, lớn tiếng bảo: “Mẹ yêu con như thế mà con lại đối xử với mẹ kiểu này à?” Bố xảy ra xung đột với con gái, gào lên: “Con có xứng đáng với ơn dưỡng dục của bố không?”

Nếu những đứa con này không phải vô cùng khốn nạn, thì nghe thấy câu ấy sẽ lập tức nộ vũ khí đầu hàng. Họ bắt đầu đòi đáp tình yêu của bố mẹ, giao ra quyền lựa chọn của mình. Nhưng bố mẹ có từng nghĩ đây là tình yêu không? Hoàn toàn không phải, đây là ích kỷ, là dùng danh nghĩa tình yêu trói buộc tương lai của con trẻ.

Dịp Tết về nhà, anh bạn tôi bị giục kết hôn. Khó khăn lắm mới phấn đấu gây dựng nên sự nghiệp, quen bạn gái chưa đầy một năm, bố mẹ đã giục rồi. Họ cười bảo: “Mau đám cưới đi, con xem con bé này thật đáng yêu.”

Anh bạn tôi vội nói: “Bố mẹ ơi, sự nghiệp của con vừa mới bắt đầu, kết hôn ngay bây giờ có quá sớm không ạ?”

“Con không còn nhỏ tuổi nữa đâu.”

“Bố mẹ xem cậu A kia, một mình đeo ba lô đi du lịch, cuộc sống phóng khoáng biết mấy, còn cậu B nọ, lương tháng năm mươi nghìn mới cưới vợ sinh con. Con... cũng có quyền không kết hôn mà.”

“Con còn bé biết cái gì?”

Chiêu lợi hại của rất nhiều bậc phụ huynh Trung Quốc chính là hai câu nói đầy mâu thuẫn: một là “Con không còn nhỏ tuổi nữa”, hai là “Con còn bé”. Đánh đâu thắng đó, kiên cố cách mấy cũng phá nổi.

Sau này, mẹ anh ấy ngày càng quá quắt, xông đến công ty và chung cư anh ấy ở, nói nếu anh ấy không kết hôn sinh con thì họ sẽ bị người trong làng chê cười chết mất.

Anh ấy không thuyết phục được bố mẹ, đành kết hôn, sinh con cho xong. Đúng vào thời kỳ bắt đầu sự nghiệp, đột nhiên tiện vay mua nhà mua xe, sữa bột cho con, mỹ phẩm của vợ toàn bộ đè xuống, thời gian làm việc của anh cũng giảm bớt do phải ở bên con. Công việc xuống dốc, sức khỏe xuống dốc, chất lượng cuộc sống cũng xuống dốc, cuộc sống đang yên đang lành bị tình yêu, sự quan tâm quá mức của bố mẹ hủy hoại.

Quan tâm thật sự tuyệt nhiên không phải là trói buộc, càng không phải xuất phát từ lợi ích của mình để quan tâm người khác. Người thật lòng quan tâm bạn sẽ góp ý vào lúc bạn hoang mang, đưa cho bạn chiếc áo vào lúc bạn thấy lạnh, sau đó rời đi mà không nêu điếu kiện gì. Người thật lòng tốt với bạn không bao giờ luôn mồm nhấn mạnh rằng mình yêu bạn nhường nào.

Gửi những người bạn ích kỷ

1.

Mỗi lần tôi tổ chức party đầu tập hợp những người bạn thân mà mình quen biết. Trong bữa tiệc, bạn cùng trường có thể trò chuyện về thời đại học, người cùng quê có thể kết thân với đồng hương, người có hứng thú chung có thể tìm đối tượng. Đối với tôi, cảm giác này rất tuyệt. Bởi vì, nếu bạn là một người bạn chính trực, bạn A và B của bạn quen nhau, chắc chắn sẽ không nói xấu sau lưng bạn, ngược lại họ sẽ cảm kích bạn đã tạo cơ hội cho họ quen bạn mới. Nếu họ đã quen thân đến mức có thể phê bình bạn, chắc hẳn trong thâm tâm cũng cảm ơn sự xuất hiện của bạn, khiến họ có đề tài trò chuyện và mối quan hệ tốt hơn. Điều hạnh phúc nhất khi kết giao bạn bè không phải mình được lợi gì, mà là bạn của bạn sống hạnh phúc hơn một chút nhờ bạn.

Khi mới đến Bắc Kinh, tôi tham gia một câu lạc bộ của Đại học Bắc Kinh, Norton - người phụ trách câu lạc bộ - vô cùng nhiệt tình. Cậu ấy thích tụ tập bạn bè của mình lại, cũng khích lệ mọi người giới thiệu bạn tham gia, cả đám người tụ tập, làm quen với nhau, đôi bên trò chuyện hợp cạ thì kết bạn. Thời gian đó, tôi lạ nước lạ cái, nhưng lần nào tôi cũng có thu hoạch rất lớn. Quen một số bạn bè, xảy ra một số chuyện, có những người đã thành khách qua đường, có những người lại trở thành bạn rất thân. Mỗi lần có chương trình, tôi đều dẫn theo mấy anh em thân nhất của mình, sau này họ và Norton đều trở thành bạn thân.

Mấy năm sau, tôi bắt đầu làm việc trong giới giáo dục, giải trí và văn hóa, bạn bè ngày càng nhiều. Tôi kết bạn có một nguyên tắc: không bận tâm thân phận và danh tiếng của người khác, nhưng tôi sẽ xem đôi bên có thật lòng không, có thể hy sinh vài thứ, buông bỏ vài thứ vì nhau không. Bạn bè của tôi đến từ đủ các ngành nghề khác nhau, có đủ mọi tính cách khác nhau, điểm chung duy nhất chính là rất thật lòng với bạn. Tôi thường tổ chức một số chương trình để bạn bè làm quen với nhau, cũng giúp nhiều người bạn qua lại thân thiết hơn.

Còn nhớ có một người bạn vừa đến Bắc Kinh, ở trong một căn phòng chưa đầy mười mét vuông, bạn bè rất ít. Mỗi lần có chương trình, tôi đều gọi điện thoại rủ cậu ấy cùng đi. Mấy tháng sau, cậu ấy đã có nhóm bạn của mình, có lúc tôi thấy cậu ấy bấm like cho một người đẹp mà tôi quen, sau đó còn mạnh dạn hẹn người ta ra ngoài chơi. Ít ra trong lòng tôi thấy ấm áp, bởi vì bạn bè nên sưởi ấm lẫn nhau. Sau những lần làm chương trình này, tôi cũng quen biết rất nhiều bạn tốt.

Ở Trung Quốc, nhất là thành phố lớn, sống là phải có hội có thuyền. Cho dù bạn sống thanh cao cách mấy, cũng không thoát khỏi những hội nhóm này.

Tìm được hội nhóm mình thích, phù hợp với mình, rất quan trọng.

Trong số bạn bè của tôi, có một cô là dạng phụ nữ truyền thống điển hình. Cô tính cách hướng ngoại, thích kết bạn, nhưng chưa bao giờ giới thiệu bạn của mình cho mọi người làm quen. Mỗi lần tham gia party, tôi đều cảm thấy cô cứ như đến thu tiền vậy, lấy điện thoại ra thu thập số điện thoại hoặc WeChat của cả đồng người, ngày hôm sau bắt đầu điên cuồng bấm like cho người ta. Lâu ngày, người cô quen cũng ngày càng nhiều. Tôi thường thấy cô hẹn ăn cơm riêng với bạn tôi. Hoặc mỗi lần liên lạc với bạn tôi, cô chẳng hề đánh tiếng với tôi, tuy không có gì, nhưng khiến tôi thấy rất không thoải mái. Nhưng rồi lại nghĩ, nếu họ đã quen biết và qua lại thân thiết, thì cần gì phải câu nệ những lễ tiết bên ngoài.

Một hôm, một đạo diễn gọi điện thoại cho tôi, nói đến cô gái này. Anh ấy bảo: “Này, cô ấy tìm công ty chúng tôi rủ đầu tư một dự án, việc lần này hơi lớn, nên tôi hỏi cậu xem có giúp được không.”

Tôi đáp: “Hai người đã là bạn bè, anh tự quyết định đi.”

Anh ấy nói: “Trước đó cô ấy đã tìm tôi nhiều lần, nhờ giúp vài việc nhỏ, tôi đều nể mặt cậu nên đã giúp. Có đi đầu việc lần này hơi lớn, tôi chắc chắn sẽ từ chối, nhưng tôi nghĩ vẫn nên nói với cậu một tiếng, nếu không e không thích hợp.”

Mấy ngày sau, tôi nhận được điện thoại của cô gái này. Cô nói: “Có thể nhờ anh giúp tôi thuyết phục đạo diễn đó không?”

Tôi từ chối, rồi lặng lẽ cúp máy.

Giữa bạn bè là quan hệ mật thiết mà phức tạp, quan hệ giữa bạn bè có lúc tế nhị như mao mạch vậy. Đây chính là nguyên nhân sau khi hội nhóm giao thiệp rộng rãi, chúng ta phải học cách quản lý và vun vén quan hệ. Trong nhóm bạn, điều kỳ nhất là nhảy qua người trung gian, móc nối quan hệ. Điều này khiến người trung gian cảm thấy như mình bị lợi dụng vậy. Bạn bè là bạn bè, không phải hợp cơ hội hay cây rung tiền, khi bạn nhờ bạn của người khác giúp đỡ, có phải nên nói trước với bạn chung của hai người, hỏi thử ý kiến của người giới thiệu không? Tôi nghĩ, nếu bạn đầu cô gái này đến tìm tôi trước, sau đó tôi mở miệng nhờ người ta, có lẽ tính khả thi sẽ lớn hơn rất nhiều. Có điều cổ làm gì cũng vòng qua tôi, khiến tôi tự nhiên nảy sinh cảm giác bị lợi dụng. Vốn là tình cảm tốt đẹp giữa bạn bè, lại trở nên hơi hợt và thực dụng như thế.

2.

K, một người bạn khác của tôi là cô gái vô cùng hào phóng, du học sinh trường đại học danh tiếng, phóng viên tòa báo lớn, vào Nam ra Bắc. Điểm tôi thích nhất ở cô là bất kể ở nhóm nào, cô đều là người dễ “chuyện phiếm” nhất, giữa mỗi tập thể cô đều phải làm tiêu điểm, muốn mọi người chú ý. Đây cũng là điểm tôi ghét nhất ở cô.

Lần đầu tiên tôi gặp cô là trong một buổi tiệc nhỏ. Người tham gia đều là bạn rất thân của tôi, chị tôi dẫn cô đến làm quen với mọi người. Tôi đang định đến chào hỏi theo phép lịch sự thì cô nói oang oang: “Cậu chính là Lý Thượng Long à, trông đâu giống như không có bằng cấp nhỉ.”

Thật ra câu này đã hóa giải rất nhiều lúng túng, chúng tôi bắt đầu trò chuyện vui vẻ. Nhưng theo diễn tiến của buổi tiệc, tôi đột nhiên phát hiện một vấn đề, chính là tất cả mọi người có mặt đều im lặng, tôi cũng cảm thấy khó xử chưa từng có. Cô cứ thao thao kể chuyện của mình, đến một party sang trọng phỏng vấn bị người ta đuổi ra thế nào, bị bạn trai làm tổn

thương ra sao, ước mơ và hiện thực là gì, quả thực rất hay. Nhưng vấn đề là - ai quan tâm chứ?

Song hình như cô cho rằng chúng tôi đều rất quan tâm.

Kể liên tục mấy tiếng, cuối cùng cô đã trở thành ngọn đèn sáng nhất trong buổi tiệc. Nhưng những người khác đều không có gì để nói, thanh toán, rồi buông một câu: “Ha ha.”

Bên cạnh K gần như toàn là dạng bạn bè gặp sao yên vậy, ai nấy đều rất giỏi lắng nghe. Tôi nghĩ, nếu tôi bên K, hai người sẽ đánh nhau cũng nên, vì cô không cho tôi chen vào câu nào, làm sao tôi nhịn được? Hôm đó tôi bảo K: “Cậu phải học cách kết giao với vài người bạn thật sự có thể giao lưu với cậu.”

“Tớ và tất cả bạn bè đều có thể giao lưu mà!”

“Cậu có hiểu giao lưu là gì không? Bạn bè thật sự không phải cậu nói mãi, người đó nghe mãi, mà là lắng nghe lẫn nhau, thổ lộ với nhau.”

Tiếp theo, cô kể cho tôi nghe một câu chuyện, về bạn của cô.

Hồi bé, cô xinh xắn rạng rỡ, còn cô bạn vẻ ngoài bình thường, lùn tịt, hay tự ái. Mỗi lần họ ra ngoài chơi, K nhất định là tiêu điểm, còn cô bạn lúc nào cũng lặng lẽ nhìn K tỏa sáng. Lâu ngày, Cô bạn không muốn cùng ra ngoài với K nữa, nhưng K liên tục đòi cô bạn đi chung. K kể: “Có một thời gian, tớ thường phát hiện trong nhà mất đồ.”

“Sau đó thế nào?”

“Sau đó, tớ phát hiện là cậu ấy trộm, mỗi lần đến nhà đều trộm đồ của tớ. Tớ tha thứ cho cậu ấy hết lần này đến lần khác, nhưng cậu ấy vẫn hết lần này đến lần khác trộm đồ của tớ.”

K nói đến đây, mắt ngập tràn nỗi thương tâm.

Cô tưởng tôi sẽ thông cảm cho cô, không ngờ tôi lại nói: “Cậu có từng nghĩ rằng, đó là vì cậu chưa bao giờ lắng nghe tiếng lòng của cô bạn ấy hay không, cậu quá ích kỷ, lúc nào cũng muốn trở thành tiêu điểm của mọi buổi tiệc, ngôi sao sáng nhất trong lòng mọi người.”

K sững sờ, hồi lâu không trả lời.

Tôi từng đọc tiểu thuyết *Người đưa diều* của Khaled Hosseini, bi kịch tình cảm giữa Amir và Hassan khiến mọi người đều cảm thấy buồn bã, có lúc tôi cứ nghĩ xem đó là vì sao. Sau này tôi mới hiểu, nếu trong hai người bạn có một người xưa nay luôn coi mình là trung tâm, không màng đến cảm nhận của người kia, thì nên tránh xa hạng ích kỷ đó ra. Tình cảm giữa bạn bè, thật ra rất giống với tình yêu, nếu không suy nghĩ cho nhau, lắng nghe lẫn nhau, hy sinh vì nhau, chỉ đơn phương đòi hỏi, một bên vui vẻ mà mặc kệ bên kia, thì người bạn như vậy càng ít càng tốt.

Bạn thân đến mấy cũng không chịu nổi những lời bộc trực quá mức của bạn

Trong cuộc sống chúng ta thường gặp hạng người ăn nói bỗ bã, gặp ai nói nấy, nói chuyện không lựa lời. Khi người khác trách sao họ lại nói chuyện như thế, họ cười cười bảo: “Ngại quá, con người tôi hơi bị thẳng thắn.” Tôi có vài người bạn như vậy, sau nhiều lần nhẫn nhịn, cuối cùng tôi không nhịn nổi, bèn block họ luôn. Thật ra, “Cậu là đờng ốc” và “Cậu làm chuyện này không được khôn ngoan lắm” tuy cùng ý nghĩa, nhưng hiệu quả mang lại hoàn toàn khác nhau. Sau này, tôi mới phát hiện, bên cạnh ai cũng đều có người như vậy, phản ứng của họ cũng giống tôi. Cho nên, vì sao không lựa lời rồi hãy nói chứ?

Trước đây tôi có một người bạn rất thân, mặt nào cũng tốt, biết quan tâm săn sóc người khác, chỉ là không khéo nói chuyện, mở miệng là tuôn ra những lời cay độc, khiến người ta nghe xong vô cùng khó chịu, nhưng nghĩ kỹ cũng đúng, lâu ngày, quen với cách nói chuyện của cô rồi, mọi người vẫn là bạn tốt.

Tôi ăn mặc không quá cầu kỳ, có lúc quay phim, lên lớp mọi người thật sự thấy chướng mắt, cô lén chạy đến nói với tôi: “Đạo diễn, có phải cậu nên thay chiếc áo khác không?”

Tôi rất ngạc nhiên: “Hôm qua mới thay mà.

“Thay gì chứ, chẳng phải vẫn là chiếc áo đó ư?”

“À, tớ có hai chiếc giống nhau.”

Nhưng mỗi lần tôi cùng cô ra ngoài, cô liền bô bô nói ngay trước mặt mấy người bạn: “Lý Thượng Long, nhìn cậu ăn mặc như nhặt ve chai vậy, xấu chết đi được, còn không thay đi.”

Tôi vừa định nổi nóng, cô đã nói: “Xin lỗi nhé, con người tớ hơi bị thẳng ruột ngựa.”

Tôi nhìn cô, không nói gì nữa.

Chuyện kiểu này rất nhiều, ví như cô nói thẳng với tôi: “Người bạn ấy của cậu là giống gì vậy, chẳng biết nói chuyện tí nào.” Hoặc: “Bây giờ cậu ngày càng béo ra đấy, một thời gian nữa có phải sẽ không đi được không? Ha ha ha ha!” Đoạn b ồi thêm một câu: “Xin lỗi nhé, con người tớ hơi bị thẳng ruột ngựa.”

Năm ngoái, tôi ở nhà viết kịch bản suốt ba ngày ba đêm, viết ra kịch bản *Người đốt mộng*. Người từng viết kịch bản đầu biết, câu chuyện mình viết giống như con mình vậy, liên quan mật thiết với những trải nghiệm trong quá khứ và những chuyện xung quanh. Kịch bản này hẳn là lần phát huy tốt nhất tính đến thời điểm đó của tôi, khi tôi đang mèo khen mèo dài đuôi, định sửa lần thứ hai thì điện thoại reo.

Cô bạn đó hỏi: “Cậu đang làm gì vậy?”

“Vừa viết một kịch bản siêu ng ầu, đọc không?”

“Gửi cho tớ đọc thử.”

Hai mươi phút trôi qua, cô gọi điện thoại nhận xét: “Còn kém xa mong đợi của tớ, đọc xong tập một tớ không có hứng thú đọc nữa. Xin lỗi nhé, con người tớ hơi bị thẳng ruột ngựa.”

Tôi cúp máy cái rụp, đó là lần nói chuyện điện thoại cuối cùng của chúng tôi.

Mấy ngày sau, tôi cho bố mẹ xem kịch bản này. Bố bảo: “Con trai à, về tổng thể viết cũng khá đấy, nhưng đoạn đầu tiên không đủ sức hấp dẫn, con muốn thu hút khán giả thì nên tăng thêm mâu thuẫn. Sửa lại một chút nhé.”

Nghe bố nói vậy, tôi và đạo diễn Lạc Thiên tiếp tục sửa ba lần, đến tuần trước, kịch bản thông qua thẩm duyệt của Youku, đã ở giai đoạn quay phim rồi.

Sau đó, tôi sực nghĩ, thật ra đề nghị mà cô bạn và bố tôi đưa ra giống nhau, chỉ là cách nói khác nhau. Nhưng tôi xưa nay vốn tốt tính, lại trở mặt với cô bạn mà tôn trọng đề nghị của bố, vì sao vậy?

Nếu bố tôi nói chuyện giống như cô bạn, tôi cũng sẽ nổi nóng, tuy tôi biết đi đâu họ nói đâu đúng.

Nhưng tôi không chấp nhận nổi cách nói chuyện của cô bạn. Mà quả là chẳng ai chấp nhận nổi.

Bên cạnh chúng ta thường có vài người nói chuyện hết sức thẳng thắn, họ không bao giờ chú ý đến cảm nhận của người khác, nghĩ gì nói nấy, có lẽ họ nói đúng, song rất khó khiến người ta chấp nhận. Nói dễ nghe một chút, thì người này thẳng tính, nói khó nghe một chút, thì người này EQ lùn tịt.

Hiệu quả của một câu nói khi nó xuất hiện trần trụi và sau khi đã được bọc “bao bì” hoàn toàn khác nhau. Bạn thân đến mấy cũng không chịu nổi sự thẳng thắn quá mức của bạn.

Tôi từng gặp rất nhiều trường hợp thế này: Vợ thẳng thừng chỉ trích chồng ngay trước mặt người ngoài, “Anh xem chồng người ta kiếm được bao nhiêu tiền”; mẹ thẳng thừng làm khó con trai trong bữa tiệc, “Con chỉ biết ngày ngày ở nhà lên mạng chơi game thôi”, thầy giáo thẳng thừng phê bình học sinh ngay trước mặt mọi người, “Một học sinh kém như em cả đời không có tương lai đâu.”

Nói xong những lời này, họ đều thần nhiên bảo đối phương: “Tính tôi thẳng thắn, không thích vòng vo tam quốc, mong anh bỏ qua!” Chỉ thấy bên kia ngượng ngùng cười cười, song trong lòng lại “bỏ luôn” rồi.

Nhiều sự tổn thương không phải do ác ý, chỉ là cách bày tỏ không đúng, thẳng thắn quá mức sẽ làm sứt mẻ cả những tình cảm đẹp nhất. Nói những đi đâu này, không phải ngăn bạn nêu ý kiến, chỉ cần khi bày tỏ đề nghị bạn uyển chuyển một chút, không chừng hiệu quả sẽ tốt hơn.

Đến nay tôi vẫn hay nghe lời một anh bạn thân, cho dù có lúc đi đâu anh nói là sai. Vì mỗi lần cách nêu đề nghị của anh đều là thế này: “Cậu làm vậy không có vấn đề gì, nhưng nếu làm thế này liệu có tốt hơn không?” “Nếu tôi là cậu, tôi sẽ xem xét cách này.” “Như vậy quá tuyệt, nhưng có cách nào tốt hơn không nhỉ?”

Thử nghĩ xem, như vậy có phải dễ khiến người ta chấp nhận hơn không?

Bạn thân đến mấy cũng không chịu nổi sự thẳng thắn vô giới hạn của bạn, khi nói chuyện nhớ vòng vo một chút. Đừng lảm nhảm nói bố bả của mình là phóng khoáng, đó chỉ là ấu trĩ mà thôi.

Kết cục tốt nhất là hai chúng mình ở bên nhau

Xã hội phù phiếm, ngay cả từ “bạn” cũng không còn mấy chân thực nữa. Trên bàn tiệc, một người mượn hơi men nói: “Lão Trường là đại ca của tôi, là anh em tốt suốt đời.” Ở công sở, đồng nghiệp nghiêm túc nói: “Tôi không chỉ xem cậu là đồng nghiệp, mà còn xem cậu là bạn.” Thậm chí đi trên đường, câu đầu tiên của nhân viên tiếp thị ta gặp là: “Bạn ơi...”

Tôi từng gặp một người, anh ta tự hào khoe với tôi mỗi tỉnh của Trung Quốc đều có bạn thân của mình, đi đâu cũng có người tiếp đãi, ăn ở không phải lo.

Còn tôi chỉ lạnh lùng hỏi: “Nếu anh xảy ra chuyện, sẽ có bao nhiêu người ở bên cạnh?”

Anh ta ngẩn ra, nói để khóa lấp sự lúng túng: “Sao tôi lại xảy ra chuyện được? Phỉ phui cái mồm...”

Con người tôi khá bướng bỉnh, luôn cho rằng, bạn bè không phải người ngày ngày ở bên, mà là người chìa tay giúp đỡ nhau khi cần, bạn bè không phải người sớm nhớ chiêu mong, mà là người lâu lắm không gặp song vừa gặp mặt đã vừa cười mắng nhau vừa uống đến nôn ói, bạn bè không phải người từng cùng hưởng phúc, mà là người nhường bộ nhau khi xuất hiện mâu thuẫn vì lợi ích.

1.

Mùa hè năm 2013, tôi quen một người kỳ dị, tuy nhân cách phân liệt, nhưng kỹ thuật quay phim rất khá. Khi gia nhập đoàn phim chúng tôi tình thân anh ấy đã rối loạn, thường nói những lời khiến quan điểm sống của tôi lung lay, không chỉ tôi mà tất cả mọi người đều trốn anh ấy. Mỗi lần nghỉ ngơi, mọi người đều mỉm cười rồi tự động tránh xa chỗ anh ấy. Chỉ cần một người có năng lượng tích cực, anh ấy sẽ nói là giả vờ giả vịt, hề một cô gái trò chuyện thêm vài câu với mấy cậu trai, anh ấy liền nói cô ấy là “trà xanh”.

Tôi biết anh ấy không xấu bụng, chắc chắn đã gặp phải biến cố gì đó trong cuộc sống mới trở nên như vậy. Thế là có một hôm, lúc đêm khuya người vắng, tôi trò chuyện với anh ấy, muốn nghe thử câu chuyện trong lòng anh ấy. Tôi đã nghe được một câu chuyện dở dẩn.

Cô người yêu gần bó một năm lại thích bạn cùng phòng của anh ấy, chia tay với anh ấy mới mấy ngày đã đến với anh bạn kia.

Trước đó, anh ấy luôn cho rằng anh bạn kia là bạn thân của mình.

Anh bạn kia lập tức dẫn bạn gái cũ của anh ấy đi nhà nghỉ, trong khi suốt một năm bên nhau, anh ấy chưa bao giờ làm gì cô. Anh ấy không thể chấp nhận hiện thực, bèn hện anh bạn kia ra ngoài đánh tay đôi.

Anh ấy cảm phẫn mắg: “Mày đã là bạn thân của tao, vì sao lại cướp bạn gái tao?”

Anh bạn kia chỉ lạnh lùng đáp: “Chúng mày chia tay rồi còn gì.”

Hai người túm lấy nhau đánh đấm cả buổi, khốn nỗi, anh ấy chẳng chiếm được chút lợi thế nào, còn bị thua.

Từ đó, anh ấy phát điên.

Kết thúc câu chuyện, anh ấy nói: “Đầu tại ả trà xanh kia.”

Tôi nói: “Muốn trách, thì trách anh bạn cùng phòng kỳ cục đó và bản thân anh chứ.”

“Vì sao?”

“Đã là bạn anh, vì sao lại làm chuyện như vậy? Anh ta đã là hạng người ấy, vì sao anh còn xem anh ta là bạn?”

Anh ấy hút một điếu thuốc, nói lảng sang chuyện khác.

Bạn bè thật sự tuyệt đối sẽ không đâm dao, thọc gậy bánh xe sau lưng bạn, cho dù không hy sinh vì bạn, ít ra sẽ không làm chuyện có hại đến lợi ích của bạn.

2.

Tôi nhớ đến Chuột, người bạn từ hồi để chòm. Con người tôi mỗi lần kết giao với một người bạn đều muốn gìn giữ cả đời.

Năm ngoái, tôi và một cô gái tên L có quan hệ không rõ ràng. Tôi vẫn không chắc chắn mình có thích cô ấy không, nhưng quả thực cô ấy quá tốt với tôi. Dường như trong thâm tâm cô ấy nhận định tôi chính là người cô ấy muốn chung sống trọn đời. Lúc đó, tôi quen sống tự do một mình, tuy thỉnh thoảng có lúc cô đơn, nhưng nội tâm tôi dần mạnh mẽ lên nên có thể vượt qua những nỗi cô đơn ấy. Hễ yêu đương, con người lập tức bị trói buộc, có lẽ rất nhiều chuyện đều không thể làm. Mỗi lần ở bên cô ấy, tuy không hành động như tình nhân, nhưng tôi luôn đặc biệt quan tâm hơn một chút.

Từ đầu đến cuối, chúng tôi không chọc rách lớp giấy này, còn vì một nguyên nhân khác.

Lúc đó Chuột cũng yêu cô gái này sâu đậm.

Mỗi lần ba chúng tôi ở bên nhau đều chẳng nói gì cả, giữ mối quan hệ tế nhị này.

Tôi biết Chuột thích L, nên mỗi lần chúng tôi họp mặt, tôi đều cố ý giữ khoảng cách với L.

Còn Chuột, cũng chưa bao giờ nói với L mình thích cô ấy.

Cứ thế, chúng tôi chẳng ai bước nốt một bước đó. Cứ thế, cô ấy và chúng tôi chẳng ai đến với nhau cả.

Cứ thế, cô ấy một mình rời khỏi cuộc sống của chúng tôi, để lại hồi ức tốt đẹp của ba chúng tôi.

Tôi nhớ một đêm chúng tôi uống say mềm, Chuột nói với tôi: “Cuối cùng bọn mình chẳng ai ở bên cô ấy cả.”

Tôi đáp: “Phải, nhưng đây là kết cục tốt nhất, không phải sao?”

Cậu ấy nói: “Kết cục tốt nhất là hai thằng mình ở bên nhau.”

Tôi cười nghiêng ngả.

Đêm đó, tôi ngắm màn đêm yên tĩnh hiếm có ở Hậu Hải, ôm Chuột đi chậm rãi, chúng tôi hát bài *Cá muôi* của nhóm Ngũ Nguyệt Thiên. Thỉnh thoảng vài người qua đường nhìn chúng tôi với ánh mắt kỳ lạ, gió lạnh thổi vào mặt, song lại sưởi ấm trái tim tôi. Từ bé đến lớn, chúng tôi chưa từng bị hiện thực đánh bại, mỗi lần ăn cơm, tôi đều chủ động trả thêm ít tiền; mỗi lần công việc hoặc cuộc sống của tôi không suôn sẻ, cậu ấy đều tìm một quán ăn cùng tôi uống chút đỉnh, tán gẫu một lát. Một tuần có bận rộn mấy đám bạn chúng tôi cũng họp mặt.

Mỗi lần tụ tập, tôi đều hỏi họ: “Nếu tớ chẳng có gì cả, các cậu có còn ở bên tớ không?”

Mỗi lần họ đều không trực tiếp cho tôi biết câu trả lời, chỉ khinh khỉnh nhìn tôi: “Làm như bây giờ cậu có gì đó vậy.”

Cứ thế, có những người này ở bên, tôi rất vui vẻ. Vì bạn bè thật sự không phải chỉ biết cùng hưởng phúc với bạn, mà có thể chìa tay ra lúc bạn chán nản và nói họ sẽ không rời bỏ bạn.

3.

Bất kể bạn có thừa nhận hay không, thế giới này lạnh lùng tàn khốc như vậy đấy. Hôm qua còn nói lời yêu, hôm nay đã coi như người dưng, hôm qua còn xưng huynh gọi đệ, hôm nay đã người đi trà nguội. Những người lúc bạn sa sút vẫn không rời không bỏ, những người thời gian không thể làm phai mờ, mới đáng trân quý cả đời.

Tôi từng làm một thí nghiệm hết sức vô vị, gửi tin nhắn cho mười người bạn tôi cho rằng rất thân, nói tôi bị ốm, cần tiền, mong họ cho tôi vay mười nghìn tệ.

Lúc đó tôi nghĩ, cho dù họ cho vay ba nghìn, tôi cũng rất cảm ơn.

Đi đâu cực kỳ thú vị là, cuối cùng chỉ có ba người cho tôi vay. Bảy người còn lại tìm đủ thứ lý do, qua loa cho xong chuyện.

Hôm sau, tôi mời ba người bạn ấy đi ăn, lấy tiền ra trả cho họ và nói: “Cuộc đời này, chỉ có ba người các cậu là bạn tốt.”

Hôm đó, tôi đã khóc.

Họ thấy tôi khóc thảm thiết bèn an ủi: “Rốt cuộc cậu bị bệnh gì mà khóc như thế...”

Tôi nói ra nguyên nhân kết quả, bị họ nện cho một trận.

Tiền chẳng là gì cả, có đi đâu, khi bạn rất cần bạn bè, vì sao cả một câu nói quan tâm cũng chẳng có...

Mỗi lần nghĩ đến đây, tôi đều cảm thấy bản thân rất nhỏ bé, thật ra tất cả mọi người đều giống nhau, giậu đổ bìm leo, thấy tường đổ cả đám xúm vào đây. Nhưng trên thế gian này, dù sao cũng có người từng vẽ vài tình cảm thật sự lên mặt tường của bạn, họ vẽ tuổi trẻ, vẽ thời gian các bạn cùng có với nhau. Khi bức tường đổ xuống, họ sẽ đi đến bên bạn, cho dù giúp bạn lát vài viên gạch, mang đến từng chút từng chút hy vọng cho bạn. Bạn hụt hẫng, những người này có thể làm chút gì đó cho bạn, không cần nhiều, nhưng chính những việc không nhiều ấy có thể giúp bạn phấn chấn trở lại.

Loại người này chính là bạn bè.

Rất vui vì các bạn đều không bỏ đi.

Rất vui vì các bạn luôn ở đây.

Không có điều kiện đầu do bản thân mà ra cả

Đến nay, khi họp mặt, nói đến cuộc sống của tôi, các bạn học vẫn bảo họ ngưỡng mộ tôi nói đi du lịch là đi và có nền tảng kinh tế độc lập. Còn tôi lúc nào cũng nói mình chỉ làm một việc mọi người đều đang nghĩ mà thôi. Họ nghĩ mọi việc tôi làm thành công là nhờ tiếng Anh giỏi, nói nếu tiếng Anh của họ giỏi như tôi thì có thể làm những việc mình thích từ lâu rồi, tôi đành cười xòa về bất đắc dĩ.

Trong bài viết này, tôi muốn kể lại câu chuyện: một chuyện liên quan đến một người đàn anh, chuyện kia liên quan đến tôi.

Đàn anh này thi đỗ vào trường quân đội giống tôi, nhưng khác tôi ở chỗ, anh ấy đến đây vì gia đình nghèo khó không đóng nổi học phí. Ở nhà, anh ấy xem thời sự và *Sĩ binh đột kích*, cho rằng cuộc sống bộ đội sẽ tràn đầy sức sống và thú vị giống như trong phim. Ngày đầu tiên đến trường quân đội, những gì nhìn thấy khiến anh ấy mãi vẫn không thể bình tĩnh lại. Việc gấp chăn, quét dọn vệ sinh, huấn luyện đội ngũ hằng ngày khiến anh ấy không rảnh để nghĩ đến ước mơ của mình nữa, liên tục bị hiện thực đẩy đi. Mà điểm cuối của con đường này hoàn toàn không phải là đi đâu anh ấy mong muốn.

Anh ấy buồn bực không được thỏa chí, bạn học lên lớp đầu ngủ, tan học đầu chơi game, vì họ cho rằng những môn toán cao cấp, vật lý, tiếng Anh đang học chẳng có tác dụng gì cho bản thân sau này cần quân ra trận cả. Thời gian đó, để hòa đồng, anh ấy cũng chơi game, nhưng khác biệt là anh ấy sẽ suy nghĩ xem những game này được làm ra như thế nào.

Học kỳ một năm thứ nhất, trường cho phép thi tin học cấp hai, mọi người đầu học thuộc lòng bộ đề, còn anh ấy nghiêm túc gõ từng code, sau đó viết ra chương trình mình muốn và chạy thử. Anh ấy cùng thầy giáo phòng máy tính nghiên cứu thảo luận một số vấn đề trong một thời gian dài, kết quả, anh ấy không chỉ đạt tin học cấp hai mà còn vượt qua kỳ thi cấp bốn và kỹ sư mạng. Thời gian đó, vì sống tập thể, từng hành động của anh ấy đều bị mọi người nhìn thấy, họ cảm thấy anh ấy giống như bệnh nhân tâm

thần, ngày ngày học thuộc lòng những đoạn code mà họ chẳng hiểu gì cả. Về đến ký túc xá, mọi người càng chăm chọc: “Cậu lập trình giỏi thì có ích gì, sau này vẫn phải cần quân thôi, cậu có thể bàn luận về code với đám lính không?” Anh ấy lặng lẽ chịu đựng, viết những code không nhớ được lên mẫu giấy, không ngừng học thuộc.

Tối tối, anh ấy đều ngủ rất muộn, đợi đến khi cả đội ngủ rồi, anh ấy mới đi ngủ với những dãy code đầy ắp trong đầu. Lúc đó bộ đội không được phép sử dụng máy tính cá nhân và di động, anh ấy giấu di động trong áo gối, len lén sử dụng lúc đêm khuya, ngày hôm sau tận dụng thời gian rảnh rồi đến phòng máy chăm chỉ chạy thử.

Hai năm trôi qua như thế, một lần, anh ấy cài đặt một trò chơi vào di động, hưng phấn phát hiện như vậy là có thể chơi game bằng di động rồi. Tuy kỹ thuật chưa thuần thục lắm, nhưng anh ấy biết thứ này do mình tự mày mò ra. Anh ấy lờ mờ cảm thấy ý tưởng sáng tạo này rất tuyệt. Tiếp theo, anh ấy vô số lần xin nghỉ phép đến Trung Quan Thôn xem các sản phẩm điện tử, nộp CV cho vài công ty mạng điện tử lớn. Một buổi tối, anh ấy ngắm Bắc Kinh khi màn đêm buông xuống và những tòa cao ốc đèn đuốc sáng choang, nghĩ liệu một ngày kia mình cũng có một vị trí trong tòa cao ốc nào đó, sở hữu chút gì đó của thành phố này hay không.

Kỳ nghỉ hè năm thứ hai, anh ấy đến đơn vị bộ đội thực tập, ở đó không cho sử dụng di động, anh ấy làm thân với lớp trưởng, cuối cùng có thể len lén dùng di động. Sống di động trong núi không tốt, anh ấy rất lo lắng CV mình gửi đi sẽ như đá chìm biển cả, càng lo phát minh nhỏ của mình không được người ta khai thác.

Một buổi trưa, cả đội đều đã ngủ, chợt một cú điện thoại gọi đến, anh ấy đứng trên sân thượng, nghe máy với một vạch sóng yếu ớt. Đó là điện thoại từ phòng nhân sự Công ty Microsoft: “Chúng tôi cần anh và ý tưởng sáng tạo này của anh, nếu có thể, tuần này mời anh đến công ty chúng tôi phỏng vấn nhé.”

Anh ấy nói rõ tình hình của mình: “Cách duy nhất để đi được là nghỉ học rời khỏi quân đội, nhưng nếu tôi nghỉ học bây giờ có thể sẽ không có bằng

cử nhân, các anh có đề tâm không?”

Bên kia cười bảo: “Thứ chúng tôi cần là anh và khả năng của anh, không liên quan đến trình độ học vấn.” Anh ấy cúp máy, rơi nước mắt.

Khi rời trường quân đội, anh ấy gần như bị áp giải về nhà, bố mẹ ở làng nhìn thấy anh ấy liền khóc nức nở. Mẹ anh ấy lau nước mắt, nói: “Con tự quyết định là được, đi rèn luyện đi.”

Tiếp theo, anh ấy một mình đến Bắc Kinh, gia nhập Microsoft. Tháng đầu tiên, anh ấy phát huy phẩm chất có được từ trường quân đội, kiên trì ngày ngày làm thêm giờ, cố gắng làm việc và học hỏi. Một tháng sau, anh ấy đến ngân hàng rút tiền, lương tháng đầu tiên là 20.000, anh ấy nhìn số tiền trong máy ATM, gọi điện thoại cho mẹ, cười nói: “Mẹ ơi, con có thể nuôi sống bản thân rồi.”

Chuyện đến đây, vốn nên kết thúc, thật ra vẫn chưa...

Năm 2008, tôi thi đỗ vào trường quân đội, cảm giác giống hệt như anh ấy. Lúc đó tôi phát hiện mình chẳng khác nào một cây táo mọc trong vườn lê, hoàn toàn không ăn nhập với môi trường.

Thời gian đó, đi đâu duy nhất tôi muốn làm là ra ngoài, ngắm nhìn thế giới tự do, mà một ký túc mỗi tuần chỉ có hai người được ra ngoài. Tôi đành sống rất lâu trong quy định và chế độ như vậy. Nhờ một cơ hội tình cờ, tôi tham gia một cuộc thi hùng biện tiếng Anh. Lần đó, tôi đoạt giải nhì toàn trường. Tôi bắt đầu hiểu ra, có lẽ mình có năng khiếu nhất định trong việc học tiếng Anh.

Tôi chỉ nhớ, vô số ngày, tôi nhốt mình trong phòng học vắng, quay mặt vào tường không ngừng học thuộc lòng từ vựng tiếng Anh, tưởng tượng bên dưới có rất nhiều người đang nghe tôi diễn thuyết, mỗi ngày hôm một tiếng, ngày nào cũng như ngày nấy, sau đó đã hình thành thói quen đi đường thích đọc thoại bằng tiếng Anh. Tôi chỉ nhớ tối tối đi ngủ tôi đều đang nói tiếng Anh, vì trong môi trường như vậy, tôi tìm thấy hy vọng từ việc học tiếng Anh. Cứ thế, tôi đánh bạo đăng ký tham gia cuộc thi hùng

biện tiếng Anh “Ngôi sao Hy vọng” của Đài truyền hình trung ương, từ vòng loại đến bán kết rồi đến chung kết, cuối cùng tôi đoạt giải nhất khu vực Bắc Kinh, giải ba toàn quốc. Trong cuộc thi, tôi đã quen biết rất nhiều người, một trong số đó là sếp của Tân Đông Phương.

Câu chuyện cuối cùng nghỉ học rời khỏi trường quân đội, tôi không muốn nói nhiều, trên mạng từng lần tôi bị đuổi học, chỉ có bản thân tôi biết, đi bước đó khó khăn nhường nào. May thay, tôi đã nhìn thấy bình minh, biết cuộc sống mình thích hóa ra là ăn quán vỉa hè, uống rượu từ tối khuya đến rạng sáng.

Sau khi thôi học, tôi cũng bị đưa về nhà. Bố đến đón, tôi bước tới ôm bố, nước mắt đã chảy, bố nói: “Con chịu khổ rồi.”

Tôi nói: “Không ạ, con tự do rồi.”

Cuộc sống sau đó, tôi rất hài lòng, tôi có cuộc sống mình thích, công việc tốt, có thể làm việc mình thích làm, quan trọng hơn là, những người tôi yêu thương đều dần dần trở về bên tôi.

Rất trùng hợp, một lần tình cờ, tôi quen với đàn anh trong câu chuyện thứ nhất. Hôm đó chúng tôi ngồi với nhau, uống vài chén rượu, tôi cảm thán: “Câu chuyện của anh đã giúp em đi đến hôm nay.”

Anh ấy nói: “Phải rồi, tôi cũng không ngờ, sự huy hoàng mà cậu tạo ra khiến tôi càng kinh ngạc.”

Tôi hỏi: “Biết bao chuyện đã trôi qua, hiện giờ anh muốn nói gì nhất với bản thân trong quá khứ?”

Anh ấy uống một ngụm rượu: “Cảm ơn bạn đã dũng cảm là chính mình.”

Anh ấy lại hỏi: “Còn cậu? Muốn nói gì với bản thân trong quá khứ?”

Tôi nói: “Trên đời này, ngoài bản thân, chẳng ai có thể quyết định số phận của bạn cả.”

Đúng vậy, hằng ngày chúng ta đều đang oán trách, nói bố mẹ không cho chúng ta cuộc sống sung sướng, nói chúng ta không thi đại học được điểm cao nên phải ở mấy năm trong ngôi trường mình không thích, nói hôm nay không có thời gian tham gia một buổi tọa đàm, nói không có tiền đi du lịch bụi... Nhưng bạn có từng nghĩ, bạn mới là người quyết định cuộc sống và tuổi trẻ của mình không. Nếu bạn vẫn đang oán trách cuộc sống không cho bạn những thứ này, thế thì, vì sao không tự tạo ra bằng chính đôi tay của mình chứ? Vì sao không trau dồi kỹ năng, sẵn sàng cho việc thay đổi quỹ đạo cuộc đời ngay từ bây giờ? Vì sao không làm xong những việc quan trọng trước, hủy bỏ những việc không quan trọng, dành thời gian tham gia tọa đàm? Vì sao không lập tức đi làm công dành dụm tiền để du lịch bụi?

Sau khi sỏi bước đầu tiên, bạn sẽ ngạc nhiên phát hiện, cái gọi là không có điều kiện đều do bản thân cả, mà cũng chỉ bản thân bạn có thể kiểm soát cuộc sống của mình thôi. Đương nhiên, càng không ai có thể thay đổi tương lai của bạn, ngoài bản thân bạn.

Nỗi hoang mang trong hộp đêm

Câu chuyện này bắt nguồn từ Y, đồng nghiệp của tôi, anh ấy là một thầy giáo ở trung tâm dạy thêm. Trong trung tâm, áp lực lên lớp rất lớn, bạn thiếu tiền thì có thể liên tục lên lớp, một ngày từ tám giờ rưỡi sáng đến chín giờ tối, hơn nữa thời kỳ cao điểm kéo dài ba bốn mươi ngày. Kiểu phấn đấu này khiến con người ta mệt mỏi vô hạn, song, lại có thù lao khá quan. Tôi và anh ấy từng là hai người lên lớp nhiều nhất trong trung tâm. Từng có một năm, mỗi sáng thức dậy tôi mang theo máy tính đến cơ sở này của trung tâm lên lớp đủ năm tiếng, ăn qua loa rồi bắt xe đến cơ sở kia gặp một lớp học sinh khác. Lên xe là gục đầu ngủ ngay, đến bến, bị tài xế đá dậy: “Đến rồi.” Tôi lê tấm thân rã rời, bước vào phòng nghỉ của giáo viên, đột nhiên nhìn thấy một bóng dáng quen thuộc, mệt mỏi như mình: Y. Hai chúng tôi cùng bệnh thương nhau, tôi từng nói đùa: “Chúng ta quả thật có thể trọ lại ở đây, hơn nữa không cần trả tiền thuê nhà.”

Cường độ công việc lớn như thế thật ra rất đáng sợ, vì một người cứ làm việc mãi, dốc sức ra mãi, không có thời gian học tập, hoàn toàn là đem sức khỏe và tuổi trẻ đổi lấy tiền, cứ dạy mãi những bài giống nhau, cũng không nâng cao được khả năng. Thế là, những cảm xúc đè nén sẽ tích lũy lại. May thay, những ngày tháng như thế rồi cũng có tận cùng, mỗi lần sau kỳ cao điểm, tôi đều ngửa mặt lên trời hú dài, giống như chú sói con nhớ mẹ trong *Totem sói*. Tiếp theo, tôi đặt hết tâm trí vào một công việc khác để thay não. Còn cách giải tỏa mà Y chọn là đi bar uống rượu, đến hộp đêm nhảy disco.

Đó là lần đầu tiên tôi đến hộp đêm, cùng với anh.

Một dạo tôi từng cho rằng, tí người tâm hồn yếu đuối như tôi không thể chấp nhận môi trường cuồng nhiệt ở hộp đêm. Sau này mới cảm thấy, nếu môi trường đó được thiết kế cho con người, thì phần lớn mọi người sẽ không có cảm giác khó thích ứng. Hôm đó tôi và Y uống đến nửa đêm ở quán bar, trong tiếng nhạc xập xình và chất cồn gây tê liệt, người bên cạnh dần dần bắt đầu lắc lư thân hình, tiếp theo cơ thể tôi cũng mất kiểm soát, nhưng đầu óc đột nhiên tỉnh táo, tôi theo Y đi đến giữa sàn nhảy, vô số trai đẹp gái xinh đang đong đưa như không có linh hồn, tay vung vẩy, ai không

biết còn tưởng là đang quay *Xác sống*. Phụ nữ uốn éo cơ thể dường như chỉ để quyến rũ nhiều đàn ông hơn đến bên cạnh, đàn ông phô bày sự giàu có dường như chỉ để thu hút nhiều phụ nữ hơn. Tôi đứng bên rìa sàn nhảy ngần ngừ, ngần lắc lư. Còn Y nhanh chóng sát tới cạnh một cô gái, cọ cọ xát xát, giống như nhịp điệu của ma quỷ. Ánh đèn nhấp nháy như hoóc môn sinh ra lúc đó, nhịp điệu âm nhạc nhanh như nhịp tim lúc đó. Trên sân khấu bên cạnh, một người đàn ông vóc dáng thấp bé, đeo sợi dây chuyền vàng thật to ngời ngời đó, bên cạnh có mấy cô gái mặc cực hở hang, liên tục chuốc rượu; bên rìa sàn nhảy rước mặt, một ông anh đang ôm cô gái không quen biết, hôn hít. Trong môi trường này, tôi cảm thấy bản thân thật lạc lõng, tôi nghĩ có lẽ đây là cách thả lỏng của riêng họ. Tôi lấy túi xách, đang định ra về thì một cô gái đi đến trước mặt: “Anh đẹp trai, mời em một ly nhé?”

Tôi không ngần ngại lên, đáp: “Tôi không mang tiền.”

Tôi đi thẳng ra khỏi quán bar, bỏ mặc Y, bắt xe về nhà. Hôm đó Y đã xảy ra chuyện gì, tôi không biết. Chỉ biết, hôm sau anh ấy lại đi bar. Tôi nghĩ, cùng một nơi ấy, chỉ có các cô gái là đổi, nói không chừng các chiêu trò cũng vẫn vậy. Ký ức để lại, toàn là mùi rượu và sự trống rỗng huyền ảo.

Đó là lần đầu tiên, cũng là lần cuối cùng tôi đi bar uống đến say khướt, rất nhiều ngày sau đó, khi yên tĩnh đọc sách, trong tai vẫn nghe “bùm bùm chát chát”. Đột nhiên tôi phát hiện sức tập trung bắt đầu giảm, tâm hồn rất lâu không thể bình tĩnh được, cứ rạo rực giống như đã hút thuốc phiện vậy. Tôi thường tự nhủ, nửa đêm là thời gian tốt để suy nghĩ, cũng là khoảng thời gian cô quạnh, tuy khó chịu đựng, nhưng chuyện vĩ đại trên đời đều do một người lặng lẽ làm ra, đừng lãng phí, nên làm chút chuyện mình thích, trau dồi kỹ năng. Thời gian đó tôi bắt đầu hiểu rằng, có lẽ thứ mà văn hóa hộp đêm mang lại không phải thả lỏng, chỉ là sự trống rỗng vô tận. Mấy ngày sau, Y lại rủ tôi đi bar, tôi mời anh ấy ăn bữa tối, sau mấy câu trao đổi đơn giản, tôi nhìn thấy quầng mắt đen sì và trạng thái tinh thần uể oải của anh.

Y từng chịu nhiều tổn thương trong tình cảm, tuy tôi không biết cụ thể đã xảy ra chuyện gì, nhưng thường nghe anh ấy nói, tìm bạn gái ở hộp đêm đúng là không đáng tin cậy. Sau này anh ấy mê du lịch, thường thấy những

bức ảnh anh ấy một mình lang thang phố lớn ngõ nhỏ chụp được, trở về với sâu thẳm linh hồn, có lẽ đây mới là cách thả lỏng thật sự. Là bạn, tôi rất mừng cho anh ấy.

Từng có lần xem *Take me out*, một khách mời nữ diêm dúa hỏi khách mời nam: “Anh có thường đi hộp đêm không?” Khách mời nam ngại ngần đáp: “Có.” Khách mời nữ chột hưng phấn nói: “Tôi cũng thường đi, chúng ta cùng nhảy một bài nhé.” Một cô gái khác hét to: “Tôi cũng nhảy.” Thế là ba người nhảy tung bừng trên sân khấu, bên dưới một số khán giả bắt đầu vỗ tay. Bỗng hỏi tôi: “Chuyện này có gì mà tự hào chứ?” Tôi gật đầu: “Thật lòng con không biết chuyện này có gì đáng tự hào.” Người từng đến hộp đêm đâu biết đến đó làm gì, cho dù bạn giải thích thế nào, nói bạn chỉ đến đó giải tỏa áp lực, kết bạn, nhưng ai chịu để bạn gái đến hộp đêm tiếp xúc với văn hóa phù phiếm muôn hình muôn vẻ, hoặc ai thích để nửa kia đến hộp đêm tiêu hao tuổi trẻ chứ? Ít ra, tôi không thích.

Thật không biết, vì sao giá trị quan của một số cô gái trên đời này lại méo mó như thế. Đương nhiên có thể bạn sẽ nói: “Bà đây có việc làm, cậu đừng quản! Đây là một cách thả lỏng.”

Muốn thả lỏng, sao không chạy bộ? Muốn giải tỏa áp lực, sao không khóc thỏa thích một trận? Muốn trút xả, sao không leo núi? Tuổi đời còn trẻ lại lựa chọn cách tự sa ngã như vậy, đây hoàn toàn không phải thả lỏng, nó để lại sự trống rỗng vô tận. Thả lỏng kiểu này thì tiếp tục làm việc căng thẳng còn đỡ hơn. Nếu con gái giữ mình trong sạch, thì nên quen độc lập kiên cường làm những việc mình thích vào ban đêm, quen với thời gian cô quạnh, đọc sách, xem phim Mỹ, chứ không phải lãng phí tuổi trẻ của mình một cách phóng túng.

Có thể bạn sẽ bảo: “Tuổi trẻ chính là phải phóng túng.”

Bên cạnh chúng ta thường có những người mượn danh nghĩa tuổi trẻ, lãng phí thời gian tốt nhất khi mình còn trẻ, họ luôn cho rằng trẻ tuổi thì nên điên cuồng đủ kiểu, mà không biết sự điên cuồng đó thật ra là một kiểu tìm đường chết. Bạn từng thấy khách du lịch bụi nào không có công việc ổn định, khách bộ hành nào phải lo cơm áo, người nghèo nào nói tiền không

quan trọng, người thành đạt nào không từng cố gắng đến vỡ đầu chảy máu chưa? Tuổi trẻ điên cuồng, đầu là sự vô tư dựa trên vật chất, nếu tuổi trẻ tốt đẹp nhường ấy, việc gì phải lãng phí vào mỹ phẩm trang điểm lòe loẹt, chất cồn nhức mũi và âm nhạc nông nổi.

Từng có người nói, thời gian buổi tối của một người quyết định đời này người đó là người như thế nào. Vì ban ngày mọi người đều có công việc của mình, khác biệt không lớn lắm, nhưng những người ban đêm vẫn cố gắng đáng được kính phục nhất, cũng là những người trưởng thành nhanh nhất. Vì sao không tích lũy những thời gian ấy lại, làm chút việc thật sự có ích cho bản thân, trau dồi kỹ năng, đọc sách, viết văn. Tôi luôn cảm thấy, trống rỗng là trạng thái thường gặp, giải quyết trống rỗng rất quan trọng, nhưng không lãng phí sự trống rỗng quan trọng hơn, cách giải quyết trống rỗng thật sự là khiến nội tâm mình mạnh mẽ lên. Cuộc sống hộp đêm chỉ khiến con người ta thêm trống rỗng. Những đêm ấy, đến cuối cùng, chỉ đổi lại vẻ ngoài phù phiếm, tấm áo khoác xa xỉ và một trái tim rỗng không.

Ba chú lợn con

1.

Câu chuyện này lẽ ra phải kể từ ba năm trước, nhưng tôi mãi vẫn không muốn viết, cảm thấy hời ức quá nặng nề, kết cục lại không dễ đặt bút. May mà những gì nên trôi qua đâu đã trôi qua, chúng tôi bây giờ có thể mỉm cười trò chuyện về quá khứ và tương lai, cũng có thể đối mặt với những ngày tháng mà ngay cả chính chúng tôi cũng không nói rõ được.

Năm đó tôi còn đi dạy, năm đầu tiên đứng trên bục giảng, dù sao cũng cảm thấy mới mẻ thú vị. Hôm ấy kết thúc khóa học, tôi cúi chào thật thấp, thật ra mỗi lần như thế, tôi đều có phần lưu luyến. Cho dù lớp đó từng khiến tôi rất lo lắng, nhưng suy cho cùng đã bỏ ra cố gắng và tâm huyết, nên tôi có ấn tượng cực kỳ sâu sắc. Sau khi cúi chào, tôi nghe thấy tiếng vỗ tay kéo dài và tiếng reo hò không ngớt. Tôi biết rõ, với rất nhiều người trong đó, đây là lần gặp mặt cuối cùng của chúng tôi. Tôi ngồi trên bục giảng, nhìn các bạn học viên rời đi, rồi thu dọn máy tính, định bắt xe về nhà. Bấy giờ, một cô gái cứ nhìn tôi chằm chằm. Đợi người đi hết, cô ấy cầm một chai đậu nành, nói với tôi: “Thầy ơi, cảm ơn thầy đã hết lòng dạy dỗ, em tên Tiểu Lộ.”

Ai ngờ, cái tên đó sẽ bầu bạn với tôi trong ba năm tiếp theo, và luôn quanh quẩn trong tâm trí.

Tôi cười, nhìn chai nước, hỏi: “Vì sao tặng Vượng Tử?”

Cô ấy đáp: “Sợ thầy ăn kiêng, lại sợ thầy không có thời gian uống, nên Vượng Tử là lựa chọn tốt nhất, không thêm những thứ linh tinh, còn có thể để dành.”

Tôi cười nói: “Làm quảng cáo à? Cảm ơn em, để lại phương thức liên lạc nhé. Đây là số điện thoại của tôi.”

Cô ấy đón lấy, mỉm cười hỏi: “Thầy ơi... Không gọi là thầy được không ạ?”

“Vì sao?”

“Vì em hơn thầy một tuổi.”

Tôi cười nói: “Rất bình thường mà, nhiều học sinh tôi dạy đều lớn hơn tôi. Có lúc bước vào lớp, để giữ thể diện, tôi đều nói khi tôi bằng tuổi các em...”

Cô ấy cười ngặt nghẽo: “Làm sao em mới có thể học tiếng Anh giỏi như thầy ạ?”

Tôi chưa nói gì, cô ấy nói tiếp: “Tiếng Hàn của em khá lắm đó.”

Tôi đeo ba lô, quay người: “Xem phim Hàn ít thôi, nhớ gọi điện liên lạc.”

2.

Thời gian sau đó, vì công việc bận rộn nên tôi không chủ động liên lạc với cô ấy. Thỉnh thoảng nhận được tin nhắn của cô ấy, nhắc tôi mặc thêm áo, nhớ ăn sáng. Tôi cũng nghiêm túc trả lời: “Cảm ơn, em cũng vậy nhé.” Lúc đó, tuy tôi là thầy giáo, nhưng cũng xem như là dân ngụ cư Bắc Kinh. Ở thành phố này, không có chỗ dựa, chỉ nhờ vào một bầu nhiệt huyết của bản thân, hy vọng mở ra một con đường thuộc về mình. Đương nhiên cũng có lúc cô đơn đau khổ, đi đâu thú vị là, cô luôn xuất hiện vào lúc nội tâm tôi yếu đuối nhất. Tôi ghét tình yêu thầy trò, tuy trong ngành này, rất nhiều thầy giáo cuối cùng đều kết hôn với học viên, cuộc sống còn rất hạnh phúc. Nhưng trong lòng tôi rất phản cảm, nên khi mới đi dạy tôi đã đặt ra quy tắc cho mình, nhất định không yêu đương với học sinh. Cho dù độc thân, tôi cũng không muốn nhân nhượng và làm trái lời hứa lúc mới vào nghề. Do đó, tôi cố ý giữ khoảng cách với cô ấy.

Một hôm, một người bạn gọi điện thoại cho tôi, nói trường họ chuẩn bị tổ chức một chương trình giao lưu Hàn Quốc, cần một người tiếng Hàn, tiếng Anh đều khá, hỏi tôi có muốn đi không. Tôi trả lời ngay: “Đầu óc cậu bị chập mạch à? Cậu đã bao giờ thấy anh đây xem phim Hàn chưa?” Cậu ta

hỏi tiếp: “Cậu quen biết rộng , giới thiệu cho một người đi, cần gấp lắm.”
Đột nhiên, tôi nhớ tới Tiểu Lộ.

Tôi gọi điện thoại, Cô ấy vui vẻ nói: “Được mà được mà.”

Một tuần sau, cô ấy điện thoại hẹn tôi dùng cơm. Đến quán ăn, tôi vội hỏi:
“Em về rồi à?”

“Em không đi.”

“Vì sao?”

“Vì... em không có hộ chiếu...”

Không! Có! Hộ! Chiếu!

Về sau tôi mới thấy may mắn, may mà cô không đi, vì tiếng Hàn và tiếng Anh của cô ấy thật sự chỉ ở mức gà mờ. Tiếng Hàn ngoài “Chào bạn”, “Tạm biệt” có thể nói rõ ra, còn lại đến nói đại một câu trúc trắc lủng củng cộng thêm kính ngữ rồi kết thúc cũng chẳng xong, may ra chỉ lừa gạt được những kẻ mù tiếng Hàn như chúng tôi.

Hôm đó ở quán ăn, cô ấy nghiêm túc nói: “Anh Long, tháng Chín là sinh nhật em. Anh có thể cùng em đi Lệ Giang không? Xưa nay em rất muốn đi.”

Hồi ấy, tôi cũng thích đi du lịch, nhưng chỉ hai người với nhau thì e rằng có hơi bất tiện. Tôi nghĩ một lát rồi hỏi: “Được thôi, nhưng tôi dẫn theo một người được không?”

Tiểu Lộ đáp: “Ừm, được chứ.”

3.

Người tôi dẫn theo là H, bạn từ thời ấu ơ của tôi. Trước sinh nhật của Tiểu Lộ, ba chúng tôi hào hứng đi Lệ Giang. Không ngờ, suốt dọc đường H và Tiểu Lộ trò chuyện rất vui vẻ, hoàn toàn không giống gặp mặt lần

đầu. H là người không thích nói chuyện, nhất là khi gặp con gái. Tôi thường chế nhạo cậu ấy: “Cậu chính là Raj trong phim *Vụ nổ lớn*.” Cậu ấy cười cười, tiếp tục im lặng. Nhưng hôm đó, Raj lại trở thành kẻ lảm nhảm. Vừa đến Lệ Giang, Tiểu Lộ kích động nhìn trời: “Cuối cùng mình cũng đến Lệ Giang rồi.”

Hôm sinh nhật cô ấy, chúng tôi uống say túy lúy, cô ấy hỏi: “Sau này chúng ta còn đi nơi khác chơi không?”

Tôi nói: “Phải đi chứ.”

Cô ấy ôm hai chúng tôi: “Các anh sẽ luôn ở bên em chứ?”

Hai chúng tôi say đến hồ đồ “Nhất định rồi.”

Cô ấy nói tiếp: “Nếu hai anh có bạn gái, nhất định phải cho em biết. Em có bạn trai cũng sẽ cho các anh biết. Lúc đó chúng ta vẫn sẽ đi chơi với nhau, có được không?”

Chúng tôi khiêng cô ấy đi trên con đường nhỏ ở Lệ Giang, bấy giờ đèn đường rất tối, ánh trăng vàng vọt chiếu sáng khuôn mặt non nớt của ba chúng tôi. Tôi thành khẩn thề thốt: “Yên tâm đi, bất kể ra sao, tớ đâu không rời xa các cậu.”

Cô ấy nói: “Nói dối là lợn con.”

Tôi cười bảo: “Đợi có bạn trai bạn gái thật rồi, giữ lời mới là lợn con ấy.”

4.

Sau khi về Bắc Kinh, chúng tôi từng đến công ty chuyên phát chậm gửi thư cho chúng tôi ở tương lai, cùng xem nhạc hội của Ngũ Nguyệt Thiên, khóc sướt mướt; cùng trò chuyện về mai sau trong quán bar ở Hậu Hải. Năm đó, Tiểu Lộ tốt nghiệp, vào một doanh nghiệp tư nhân, tính chất công việc là đi công tác khắp nơi. Hai chúng tôi cũng bận rộn, H bắt đầu cuộc sống sáng chín giờ đi chiều năm giờ về, còn tôi ngoài lên lớp cũng bắt đầu quay phim.

Tuy không thường xuyên gặp họ, nhưng đó là năm hạnh phúc nhất của tôi. Vì khi quay phim, tôi đã quen cô gái mà tôi yêu nhất. Chẳng bao lâu chúng tôi đã đến với nhau. Đó là lần đầu tiên tôi động lòng sau khi sống độc thân rất lâu. Ngày đầu tiên ở bên cô ấy, tôi đăng status tuyên bố kết thúc đời độc thân. Về tình cảm, một khi đã xác định, tôi không thích giấu giếm. Hôm đó, tôi hỏi H: “Có cần nói cho Tiểu Lộ biết chuyện này không?” H bảo: “Nói đi.”

Tôi im lặng hồi lâu mới thốt ra câu hỏi trước giờ vẫn giấu trong lòng: “Cậu cảm thấy... cô ấy có thích tớ không?”

H không nói gì.

Khi lại ngồi với nhau, bầu không khí trò chuyện của chúng tôi trở nên rất lúng túng.

H im lặng ngẫm một bên, tôi cũng chẳng biết nói gì. Tiểu Lộ bèn lên tiếng phá vỡ cục diện bế tắc: “Bọn mình đã thỏa thuận, có bạn trai bạn gái thì nên nói cho nhau biết trước. Vì sao anh giấu em, anh tưởng em không biết à?”

Tôi hỏi: “Em không thích anh đúng không?”

Tiểu Lộ nói: “Đừng có ra vẻ nữa, bọn mình chỉ là bạn bè thôi.”

Hôm đó, trong ánh đèn phản chiếu, tôi nhìn thấy đôi mắt ươn ướt của cô ấy.

Trong mắt cô ấy, tôi vẫn biến thành lợn con.

5.

Thời gian giống như đã lên dây cót, rất lâu chúng tôi không liên lạc với ai, tôi và H vẫn là bạn thân như hình với bóng. Ngày nghỉ, cả đám chúng tôi đi Cáp Nhĩ Tân trượt tuyết, trong đó có cả bạn gái tôi và H. Đêm đó, H mượn hơi men nói với chúng tôi, thật ra cậu ấy thích Tiểu Lộ.

Tôi nắm tay bạn gái, nói: “Tớ biết.”

Cậu ấy hỏi: “Có phải vì nghĩ đến cảm nhận của tớ nên cậu mới không đến với Tiểu Lộ không?”

Tôi im lặng một lát, nhìn bạn gái rồi đáp: “Không, tớ chỉ thích cô ấy.”

Cậu ấy hỏi tiếp: “Cậu có từng thích Tiểu Lộ không?”

Tôi uống một ngụm rượu, đáp: “Không.”

H ném ly rượu trong tay đi, tát vào mặt tôi, lập tức, tôi cảm thấy thế giới chao đảo. Cậu ấy nắm cổ áo tôi: “Vì sao cậu không thích cô ấy? Cô ấy đã làm biết bao chuyện vì cậu.”

Tôi im lặng.

Đông ở bên cạnh thấy tôi bị đánh, bèn quật ngã H. Tôi thấy anh em mình đánh nhau, vội đứng dậy, cầm chai rượu ném xuống đất vỡ tan, gào lên: “Muốn đánh thì đánh tớ đi!”

Sau khi ngừng tay, mấy đứa tôi ôm nhau khóc.

Chẳng ai biết vì sao lại khóc, khóc vì ai. Nhưng chúng tôi đều hiểu rõ quãng thời gian tuổi trẻ đó đã trôi qua, giống như một mũi tên không quay đầu lại.

Sau khi tỉnh rượu H xin lỗi tôi, nói mình không nên đánh tôi. Tôi cười bảo: “Tính cậu mà cũng biết đánh người ta sao? Không thể nào.”

Cậu ấy được đằng chân lân đằng đầu: “Đúng, kẻ tớ đánh không phải con người.”

Tôi vừa cười vừa tung một cú đá.

6.

Hai chúng tôi và Tiểu Lộ đã rã đám, quên nhau như thế. Vốn tưởng rằng đây chính là kết cục của câu chuyện, nhưng mấy ngày trước, cô ấy gửi ảnh một anh chàng vào nhóm chat, nói với chúng tôi: “Em tìm được bạn trai rồi.”

Tôi tò mò hỏi: “Tìm được thì tìm được, khoe gì chứ?”

Cô ấy đáp: “Bởi vì, em là một chú lợn con mà.”

H nói: “Chờ tớ tìm được, cũng phải làm một chú lợn con.”

Tôi nói: “Tớ đã là lợn con rồi.”

Thật ra, trong cuộc sống của chúng ta, nhất định sẽ có nhiều người đi lướt qua. Tình cảm dù sao cũng có quá nhiều yếu tố không xác định, bạn phải gặp đúng người vào đúng lúc, đúng chỗ. Bất cứ người đi lướt qua nào cũng đều có ý nghĩa, họ trở thành ký ức, giấu ở nơi sâu thẳm nội tâm, biến thành câu chuyện đẹp đẽ, tuy không có kết quả, nhưng càng ghi lòng tạc dạ hơn. Mà ông trời, trong lúc ta không hay không biết, đã sắp xếp kết cục đẹp nhất sau nhiều lần đi lướt qua nhau. **Vẻ đẹp của tuổi trẻ, hẳn là do những câu chuyện rung động lòng người này tạo nên, tuy quanh co, song vĩnh hằng. Mong sao những người chúng ta quen biết đều sống hạnh phúc trên thế gian này, cho dù đã lướt qua nhau, chỉ cần thỉnh thoảng nghe được tin tức của người ấy, thỉnh thoảng vẫn nhớ đến người ấy, đã là kết cục đẹp nhất của những câu chuyện tuổi trẻ đó rồi.**

Chúng ta dễ lơ là cảm nhận của người thân nhất

1.

Bài này bắt nguồn từ một câu chuyện. Một cậu bé cãi nhau với bố mẹ, tức giận bỏ nhà ra đi. Cậu đi rất xa rất xa, đến một nơi chính mình cũng không biết.

Cả ngày, cậu chưa ăn chút gì, đến quán mì muốn gọi một bát mì, bị chủ quán đuổi đi.

Cậu đến quán thức ăn nhanh muốn gọi một cái hamburger, lại bị nhân viên phục vụ đuổi đi.

Cậu không biết làm sao, ng ồi phệt xuống đất khóc. Một bà cụ đi ngang qua, thấy cậu khóc li ền đưa cho cậu một cái bánh mì.

Cậu bé vừa ăn vừa kể với bà cụ vì sao mình lại ra nông nổi này, dứt lời, cậu nói: “Bà tốt quá, còn cho con đ ồ ăn, sau này con sống với bà được không ạ? Con có thể chăm sóc bà.”

Cậu tưởng bà cụ sẽ rất cảm động, không ngờ bà giật lại cái bánh mì, giận dữ: “Mày không xứng ăn cái bánh mì này.”

Cậu bé ngạc nhiên.

Bà cụ nói: “Bà chỉ cho mày một cái bánh mì, mày đã cảm động đến mức muốn chăm sóc bà, mày có từng nghĩ đến bố mẹ không? Hằng ngày họ chăm lo cái ăn cái uống cho mày, tốt với mày vô đi ều kiện. Còn mày, lại vì một chút chuyện nhỏ bỏ nhà ra đi, mày có từng nghĩ đến cảm nhận của họ không?”

Cậu bé tỉnh ngộ, bèn trở về nhà. Từ đó, cậu hết lòng chăm sóc bố mẹ.

Hình ảnh thu nhỏ của câu chuyện này có thể bắt gặp ở khắp nơi, nó là kiến thức về tâm lý học. Khi một người lúc nào cũng tốt với bạn vô

điều kiện, bạn thường cho rằng đó là chuyện nên làm, tự nhiên sẽ lơ là sự tồn tại và cảm nhận của người đó, trong khi hơi ấm mà vài người xa lạ đột nhiên trao cho lại khiến bạn ghi nhớ rất lâu. Giống như một ngọn đèn luôn sáng, bạn sẽ không thấy nó sáng, trong tiềm thức bạn cho rằng nó nên tỏa sáng. Nhưng một ngọn đèn đã hỏng chột sáng, bạn sẽ cảm thấy ngọn đèn này sáng vô cùng.

Cho nên, nhân viên thông minh sẽ không lặng lẽ cống hiến mãi, họ sẽ giống như ngọn đèn đã tắt vậy, nói với sếp “Tôi đang làm thêm giờ cống hiến cho công ty”, bố mẹ thông minh sẽ không nuông chiều con vô điều kiện, họ sẽ để con hiểu rằng mình mới là chủ nhân của tương lai, nói với con “Bố mẹ chỉ đang giúp con thôi”; tình nhân thông minh sẽ không hứa hẹn “Cho dù anh làm gì em vẫn yêu anh/Cho dù em làm gì anh vẫn yêu em”, họ sẽ gợi ý cho người kia tất cả những thứ này đều là có qua có lại, nói với nhau chỉ có người yêu ta, ta mới tốt với người. Bởi vậy, nhiều người nói, đối với tình cảm, ai hứa hẹn trước thì người đó thua.

2.

Mùa hè năm 2012, cô bạn thân Jane thất tình.

Jane là cô gái xinh đẹp nhất trong những người bạn tôi quen, người theo đuổi cô rất đông, cuối cùng cô đã ưng đàn anh của mình. Điểm tôi rất thích ở Jane là một khi đã xác định tình cảm thì cô không mập mờ đong đưa với bất cứ ai nữa, một lòng một dạ tốt với anh ta, cho dù kết quả ra sao.

Cô từ bỏ tất cả hoạt động xã giao, cơm bưng nước rót cho bạn trai, tốt với anh ta vô điều kiện. Tuy sống túng thiếu, nhưng cô rất vui vẻ. Cô tưởng rằng tình yêu là hy sinh cho nhau, nhưng không ngờ sự hy sinh của cô không đổi lại được sự gắn bó của hai người, mà chỉ đổi được bóng lưng ra đi của anh ta và một câu chuyện bắt cá hai tay. Hôm họ chia tay, Jane khóc nức nở giữa đêm khuya Bắc Kinh, nước mắt giàn giụa. Cô cho rằng có lẽ mình sẽ không còn cơ hội thoát khỏi ám ảnh này, suy cho cùng, trước đây cô đã quá yêu.

Nhưng chúng ta nên tin rằng thời gian là cách duy nhất để xóa bỏ đau khổ. Trên đời này, chẳng ai không thể rời xa ai, chỉ là thời gian vẫn chưa đủ dài, người thích hợp vẫn chưa xuất hiện.

Bất cứ một cuộc tình nào, dù đau khổ đến mấy cũng có thể thoát ra. Nỗi đau mà mỗi cuộc tình để lại đều chỉ nhằm giúp bạn trở thành người tốt hơn, sau đó gặp được nửa kia tốt hơn.

Hai năm sau, Jane đã thoát khỏi đau khổ, cô cười nói: “Chia tay rồi là chia tay rồi, không nuối tiếc.”

Tôi hỏi: “Vì sao lại chia tay?”

“Thời gian đó anh ấy tìm việc khó khăn, chuyện không vừa ý quá nhiều, lúc nào cũng nổi nóng với tớ. Sau đó, dần dần trở thành vì một chút chuyện nhỏ cũng cáu bẳn với tớ.”

“Sao cậu lại phải lòng anh chàng này?”

“Anh ấy vốn không phải như vậy.”

“Sau đó thì sao?”

“Anh ấy nổi cáu xong, có lúc tớ giả vờ giận, anh ấy còn chạy tới an ủi tớ, rồi đổi thành tớ an ủi anh ấy, lâu ngày, anh ấy ngày càng tệ hại, tớ cũng không chịu nổi nữa.”

“Một người đàn ông, sao cứ nổi cáu với người mình yêu nhất nhỉ?”

“Vì tớ quá tốt với anh ấy. Vì anh ấy biết, cho dù anh ấy làm gì, tớ cũng không rời xa anh ấy. Cuối cùng, anh ấy đã bắt cá hai tay.”

Tôi ngân ra.

Trên đời này có biết bao cuộc tình thất bại bởi hứa hẹn. Tôi thường ngẫm lại, bất kể hiện giờ bạn yêu đối phương đến mấy, tin tưởng vào tương lai của các bạn đến mấy, cũng đừng hứa hẹn bất cứ chuyện gì.

Vì chỉ cần không hứa hẹn, mỗi ngày đều là niềm vui bất ngờ, một khi đã hứa hẹn, mỗi ngày đều là giao ước sẵn.

Chẳng ai biết sau này sẽ xảy ra chuyện gì, nhưng khi bạn đảm bảo cho dù đối phương làm gì bạn cũng vẫn tốt với người đó, mà người đó không trân quý tình cảm này, thì bạn đã thua sạch sành sanh.

Lúc tôi học biên kịch, thầy giáo từng giảng về tâm lý khán giả. Khi khắc họa nhân vật, nếu ngay từ đầu anh ta là người tốt luôn làm việc tốt, sau này chỉ cần anh ta làm một việc xấu liền bị khán giả mắng chửi; ngược lại, nếu một kẻ xấu tội ác tày trời làm một việc tốt, khán giả liền cảm thấy có thể tha thứ cho hắn ta. Vì vậy, từ lúc đó, tôi bắt đầu cho rằng: tình cảm cũng vậy, đừng luôn luôn đối tốt với người khác vô điều kiện, phải thỉnh thoảng làm kẻ “xấu”.

Nhưng câu chuyện của Jane chưa hết.

Kết thúc câu chuyện, tôi hỏi: “Vậy lần sau yêu người ta, sẽ không ấu trĩ như vậy nữa chứ?”

Cô cười, lắc đầu: “Thượng Long, đây không phải ấu trĩ, lần sau gặp được người tốt, tớ vẫn dốc hết sức mình, nói không chừng còn yêu hơn lần trước.”

3.

Câu nói của Jane khiến tôi thấy rất ấm áp. Vì từ trong cốt cách, tôi cũng là một người như vậy.

Tôi từng có ba mối tình chẳng đâu vào đâu, “chẳng đâu vào đâu” này là bạn tôi đánh giá.

Nhưng ba lần đó, tôi đều cảm thấy rất đáng, cho dù chẳng ai nghĩ vậy cả. Lần nào tôi kể với bạn thân rằng mình đã bỏ công sức thế nào, họ chỉ hờ hững trả lời: “Ha ha, có đáng không?”

Tôi nhớ mang máng cuộc tình lần trước, mình đã trao ra toàn bộ, nhưng đến cuối cùng, cô ấy ra đi mà chỉ bỏ lại một câu: “Chúng mình không hợp nhau.”

Sau khi cô ấy bỏ đi, tôi không oán trách, chỉ lặng lẽ tự hỏi: “Không hợp nhau sao em không nói sớm? Để anh cố gắng một năm, em mới nói với anh, cố gắng của anh là uổng công.”

Thời gian yêu đương đó, tất cả bạn thân đều nói với tôi, cô gái này không đơn giản, khuyên tôi đừng quá nặng lòng, tránh bị tổn thương. Nhưng tôi chỉ trả lời: “Ít ra bản thân toàn tâm toàn ý, không hối hận là được.”

Sau khi chia tay, bạn bè mắng tôi ấu trĩ.

Hôm đó uống rượu với bạn, tôi gần như vừa khóc vừa nói: “Lần sau gặp được người tốt, tớ vẫn yêu hết mình.”

Thật ra, tôi tin chắc tình yêu không cần phức tạp và buồn nôn như thế, nó có thể rất đơn giản, em tốt với anh anh tốt với em là đủ rồi, không cần học ngành ấy tâm lý học để đấu trí với nhau. Tôi tin chắc trên đời có một người như vậy đang đợi thằng tôi tốt hơn ở một nơi không xa, chỉ cần tôi vẫn còn ấu trĩ”.

Bố mẹ ơi, con đã khôn lớn rồi, xin hãy buông tay

Không dưới mười người bạn từng nói với tôi: Tôi muốn học chuyên ngành này, nhưng bố mẹ ép tôi thi chuyên ngành kia, tôi thích cô gái này, nhưng bố mẹ ép tôi kết hôn với cô gái kia, tôi muốn sau này làm nghề này, nhưng bố mẹ buộc tôi làm nghề kia...

Mỗi lần như vậy, tôi đều nhớ đến người bạn Mỹ tên Rachel. Cô ấy làm việc tại một tổ chức từ thiện của Trung Quốc, công việc rất có ý nghĩa, công ty họ giúp những cô gái bị gạt đem bán làm gái mại dâm có được một kỹ năng như tiếng Anh, vá áo v.v... để tránh những cô gái này, sau khi được cảnh sát cứu ra, phát hiện không có kỹ năng mưu sinh, lại trở về tiếp tục bán dâm. Công ty Rachel gần như không có lợi nhuận, sống dựa vào tiền quyên góp của mọi người và trợ cấp của NGO. Đương nhiên lương nhân viên rất thấp. May mà cô ấy là người nước ngoài, có thể kiếm tiền nhờ dạy tiếng Anh trong thời gian rảnh.

Một lần khi dùng cơm, tôi hỏi: “Rachel, vì sao cô muốn làm công việc này?”

Rachel nhún vai: “Vì rất thú vị.”

Tôi hỏi tiếp: “Nhưng bố mẹ cô đồng ý cho cô làm những việc này à?”

Rachel thắc mắc: “Đây là cuộc sống của tôi, vì sao tôi phải được họ đồng ý?”

Người Mỹ luôn cho rằng: bố mẹ chỉ sinh ra tôi và nuôi tôi thôi, dựa vào đâu mà can thiệp vào lựa chọn của tôi? Ở Trung Quốc thời xưa cũng đã có tư duy theo chủ nghĩa tự do kiểu này. Người xưa từng đưa ra quan điểm: Bố mẹ không có ơn với con, vì bố mẹ sinh con ra mà không thông báo cho con biết, vì vậy bố mẹ nên thấy áy náy với con.

Quan điểm này, về sau một lần nữa được củng cố. Do đó, khi ở Mỹ, tôi thường thấy nhiều người già cô độc sống một mình, con cái một năm hiếm khi về thăm họ một lần. Lúc đó, tôi mới hiểu sự đáng quý của lòng hiếu

thảo, cũng biết tầm quan trọng của “nuôi con phòng khi về già” trong văn hóa Trung Quốc. Đôi khi tôi rất khó hiểu vì sao phụ huynh Mỹ không để con bầu bạn bên cạnh, nhưng họ nói: “Con có cuộc sống của con, chúng tôi có cuộc sống của chúng tôi.” Nhìn lại văn hóa Trung Quốc, điều khiến người ta không thể chấp nhận là một số phụ huynh lấy lòng hiếu thảo làm vũ khí.

Tôi có cậu bạn quê ở Cáp Nhĩ Tân, học một trường đại học không tốt lắm. Năm thứ hai đại học, cậu ấy thực sự không chịu nổi việc học tập ở trường, bạn học bên cạnh suốt ngày ôm máy tính giết thời gian, thế mà còn phải lãng phí thêm hai năm ở đó. Thế là, cậu ấy tự học tin học, mở một tiệm nhỏ sửa máy tính giúp người ta ở Trung Quan Thôn, vì cậu ấy làm tốt, lại thành thực và có uy tín, nên khách quay lại rất đông. Làm ăn ngày càng khá, cũng ngày càng tốn thời gian, vì vậy năm thứ ba đại học, cậu ấy nộp đơn xin nghỉ học.

Cậu ấy nghĩ nếu đã chẳng học được gì, thì đánh liều đi làm kinh doanh ngay từ bây giờ còn hơn, ít ra đây là thứ bản thân yêu thích.

Biết chuyện, bố mẹ cậu ấy bay từ một thị trấn nhỏ dưới quê đến Bắc Kinh ngay trong đêm, tới trước cửa ký túc xá quỳ xuống, ép cậu ấy phải học cho xong.

Lần nào kể đến đây, cậu ấy cũng khóc.

Thế là, cậu ấy bỏ tiệm nhỏ kia, tiếp tục học hơn một năm, lấy bằng cử nhân.

Nhưng lúc đó mấy người cùng mở tiệm với cậu ấy đều đã thuê ba, bốn nhân viên, trả đợt đầu tiền mua nhà trả góp rồi.

Cậu ấy nghĩ, dù sao mình vẫn còn trẻ, không sao, làm lại từ đầu thôi. Sau khi tốt nghiệp, cậu ấy lại thương lượng thuê một mặt bằng, tìm đối tác lúc trước, chuẩn bị thua keo này bày keo khác.

Ai dè lại có chuyện, bố mẹ đã sắp xếp cho cậu ấy một công việc ở thị trấn nhỏ, làm nhân viên Cục thuế. Cậu ấy rất tức giận, về nhà hỏi bố mẹ: “Vì

sao phải hết lần này đến lần khác trải đường cho con, trong khi con không thích?” Bố cậu ấy chỉ nói hai chữ: “Ôn định.”

Mẹ cậu ấy nói: “Con ở ngoài bố mẹ không yên tâm, mà bố mẹ xảy ra chuyện gì con cũng không chạy về ngay được. Đây là kết quả sau khi bố mẹ đã suy nghĩ kỹ, con còn nhỏ, từ từ con sẽ biết bố mẹ nhọc lòng nhường nào.”

Đêm đó, họ một lần nữa xảy ra xung đột gay gắt. Mẹ lại quỳ xuống đất, bố thì mắng sa sả: “Bố mẹ đã sinh con, nuôi con, mà con còn đối xử với bố mẹ như thế, đờn bất hiếu! Bất hiếu!”

Hiện nay cậu ấy đang sống cuộc sống yên ổn tại Cục thuế một thị trấn nhỏ thuộc Cấp Nhĩ Tân. Mới đây cậu ấy đến Bắc Kinh, nói với tôi, bây giờ chuyện cậu ấy vui nhất là trong cơ quan máy tính của ai bị hỏng sẽ nhờ cậu ấy sửa, sửa xong thấy khoan khoái.

Tôi hỏi: “Có từng nghĩ lại đến Bắc Kinh phẫn đấu không?”

Cậu ấy đáp: “Không.”

Hôm đó chúng tôi uống đến khuya, cậu ấy kể với tôi rất nhiều chuyện. Câu chuyện này, tôi viết ra sau khi được cậu ấy đồng ý. Trong đó ấn tượng sâu sắc nhất, là một câu nói của cậu ấy: “Bây giờ tôi quả thật không lo không nghĩ, nhưng người tôi hận nhất, oán nhất là bố mẹ tôi.”

Tôi không biết đọc bài này bạn sẽ nghĩ thế nào. Bố mẹ đã cho chúng ta rất nhiều, từ nuôi ta ăn học đến dạy ta làm người, từ chuyện đi học đến đi làm, từ quá khứ đến tương lai của chúng ta. Trên đời này, người yêu thương bạn nhất chính là hai người họ. Nhưng vì sao, nhiều lúc chúng ta không muốn đi con đường họ sắp đặt cho mình, mà mâu thuẫn càng diễn tiến càng gay gắt?

Câu trả lời rất đơn giản, vì bạn đã trưởng thành, trong khi họ vẫn cho rằng bạn là đứa trẻ.

Vì sao bố mẹ phải ép buộc bạn làm những việc bạn không thích? Vì họ nghĩ đi đâu này là tốt cho bạn. Nhưng họ đã quên, bạn đã khôn lớn, thế giới cũng đang thay đổi, rồi có một ngày, bạn sẽ thấu hiểu ai là người tốt nhất với mình trên đời này.

Lý do của họ rất đơn giản: “Hồi bé con không chịu uống thuốc, bố mẹ ép con uống mới khỏi bệnh; con không chịu học, bố mẹ ép con học, con mới có ngày hôm nay. Vì vậy, bây giờ con thích cô gái này, nhưng đi đâu kiện của cô ấy không tốt, bố mẹ ép con chia tay với cô ấy, con mới gặp được người tốt hơn, hôm nay con thích làm công việc này, nhưng không ổn định, bố mẹ ép con đổi việc, con mới có lựa chọn tốt hơn. Suy cho cùng, bố mẹ ăn muối còn nhiều hơn con ăn cơm mà.” Nhưng họ không biết rằng, nghề nghiệp mà bạn chọn có thể giúp bạn sống rất vui vẻ, người yêu hiện tại của bạn có thể giúp bạn thấy rất hạnh phúc.

Logic của các bậc cha mẹ thoát nhìn thì không có vấn đề, nhưng họ đều dựa trên hai chữ: hồi bé. Hiện giờ bạn đã khôn lớn, chỉ là họ không biết mà thôi, thế giới đã thay đổi, chỉ là họ vẫn không biết mà thôi. Bởi vậy, nếu bạn muốn làm việc mình thích, không bị họ dắt mũi, lại không muốn làm họ buồn, thì bạn phải dùng giá trị quan của họ nói với họ, bạn đã khôn lớn rồi. Có một câu chuyện nhỏ, tôi mong rằng nó có thể mách bảo bạn vài điều gì đó.

Một nhà văn đàn anh suốt ngày ngồi nhà viết sách, mỗi lần thấy anh ấy ở lì trong nhà không đi làm bố mẹ anh ấy đều rất tức giận. Vì theo họ, viết sách làm sao nuôi sống bản thân, làm sao có được địa vị xã hội, anh ấy đâu phải Quách Kính Minh hay Hàn Hàn. Họ cho rằng công việc thực sự ít ra nên ra ngoài giao thiệp với người ta, sau đó làm vài việc cụ thể. Bố mẹ thậm chí giới thiệu cho nhiều công việc, nhưng anh ấy đều từ chối.

Thấy anh ấy ngày ngày ngồi trước máy tính viết như điên, buổi tối ngủ rất muộn, sáng ra không dậy nổi, bố mẹ cuối cùng cũng nổi giận. Mâu thuẫn gần như ngày càng gay gắt, bố mẹ chủ động tấn công. May thay, hôm sách của anh ấy được xuất bản, lửa giận của bố mẹ lại tắt. Bây giờ, mỗi lần anh ấy thức khuya viết lách, mẹ luôn bùng đến một cốc sữa, còn bố luôn khoe con mình là nhà văn với người ngoài.

Tôi hỏi đùa: “Có phải anh nộp hết nhuận bút cho bố mẹ không?”

“Nếu như vậy thì tốt rồi.”

“Thế là vì sao?”

“Vì tôi biết bố mẹ thích sách của cô Tất Thục Mẫn, tôi nhờ vả rất nhiều người mới tìm được cô ấy, nhờ cô ấy viết lời tựa giúp tôi. Họ thấy lời tựa do cô Tất Thục Mẫn viết, liền biết tôi không làm việc bậy bạ. Tôi dùng cách mà họ có thể hiểu được, nói cho họ biết tôi đang làm gì.”

Quả thật, giá trị quan của bố mẹ thường khác với của chúng ta, nhiều bậc cha mẹ không biết trên thế giới này đã có thêm nhiều nghề nghiệp thậm chí họ chưa từng nghe nói, cũng không biết cách sống và làm việc của con người lại có nhiều loại hình đa dạng như vậy. Nhưng trong giá trị quan của họ chắc chắn có phần trùng hợp với chúng ta, ta phải mở ra lối đột phá từ đó, gián tiếp nói với họ: Việc con làm là thứ bản thân con yêu thích, hơn nữa, con không còn nhỏ nữa, con biết mình đang làm gì.

Từng có một anh bạn bị bố mẹ sắp xếp một nghề nghiệp mà mình không thích, tranh luận với bố mẹ không có kết quả, anh bỏ nhà đi biệt tích, suốt một tuần không gọi điện thoại. Bố anh ấy đi khắp nơi tìm, gọi điện thoại cho bạn thân của anh ấy: “Cháu nói với nó, chỉ cần nó trở về, làm gì cũng được cả.”

Anh ấy biết chuyện liền trở về. Bố mẹ giận đỏ mặt tía tai.

Nhưng thời gian là phương thuốc hay duy nhất hóa giải hiểu lầm. Anh ấy về đến nhà, không nói nhiều, lại sống cuộc sống mình thích, ban đầu bố mẹ tức giận, song dần dần thấy anh ấy vui vẻ như thế cũng biết suy nghĩ lúc trước của mình là hạn hẹp. Sau này, anh ấy sống hạnh phúc, lại có thành tựu trong sự nghiệp, bố mẹ và anh ấy đều hài lòng.

Lại xem trường hợp của người bạn đã trở về Cáp Nhĩ Tân, để làm bố mẹ hài lòng, anh ấy đã sống cuộc sống mình không thích. Bố mẹ hài lòng,

nhưng thấy anh ấy suốt ngày mặt mày u ám, tôi nghĩ họ cũng nghi ngờ quyết định của mình, còn anh ấy cuối cùng cũng đổ lỗi mọi thứ không vừa ý trong cuộc sống cho bố mẹ.

Nếu đâu bắt ngu ần từ tình yêu, vì sao lại có kết quả khác nhau? Vì bạn chưa bao giờ nghiêm túc nói trước mặt họ: “Bố mẹ ơi, con đã khôn lớn r ồi, xin hãy buông tay.”

Người tốt bụng thường sẽ gặp may mắn

Chị tôi là người hay vớt đờ bừa bãi, đồng thời cũng là người rất may mắn. Đờ chị đánh mất đầu là thứ quý giá và quan trọng, nhưng chị lúc nào cũng gặp được người tốt, tìm được đờ về. Về vận may, tôi thường cho là do tâm thế và tính cách, người thế nào sẽ có vận may thế ấy. Người so đo từng li từng tí, không cầu tiến thì vận may sẽ không tốt, người tốt bụng thì mới hay gặp vận may.

1.

Lần đầu tiên tôi nghe nói chị tôi mất đờ, là khi chị học ở Mỹ. Người Mỹ cho tiền boa, thật ra là khen ngợi và công nhận sự phục vụ của người khác. Ở Mỹ tôi chưa có thói quen cho tiền boa, có lúc người khác phục vụ rất tốt, nhưng vì tiếc tiền, cũng không muốn cho tiền boa. Chị tôi thì khác, chị nhập gia tùy tục, nếu tiền bạc rủng rỉnh, nhất định sẽ cho ít tiền boa. Nguyên văn của chị là: “Có lúc em cho người khác ít tiền boa, bản thân không tổn thất gì, nhưng người đó lại thấy là một ngày sáng sủa.”

Hôm đó ở Starbucks, chị cho nhân viên phục vụ bung cà phê đến hai đô la. Nhân viên phục vụ rất cảm động, nói: “Cô là người khách đầu tiên cho tôi tiền boa hôm nay, cảm ơn cô, chúc cô một ngày vui vẻ!” Chị cười gật đầu, tiếp tục làm bài tập.

Mấy tiếng sau, chị đã làm bài đến nỗi đầu óc quay cuồng, cất máy tính rồi vội vàng rời đi. Chị đẩy cửa ra, trời đã tối, khác với Trung Quốc, đường phố nước Mỹ cho người ta cảm giác không an toàn lắm vào ban đêm. Chị vội bước về nhà. Không ngờ, chiếc iPhone mới mua bị chị bỏ quên ở quán cà phê. Lúc chị nhớ ra thì đã về đến nhà. Vô số thông tin quan trọng đều nằm trong chiếc điện thoại ấy, cộng thêm kinh tế eo hẹp không thể mua chiếc khác nữa, chị bèn quay lại quán cà phê đó với suy nghĩ cầu may.

Trên đường đi, chị đã nghĩ đến rất nhiều tình huống có thể xảy ra, thậm chí thất vọng nghĩ rằng, cho dù mất rồi cũng đành chịu thôi.

Nhưng khi chị vừa đẩy cửa ra, nhân viên phục vụ đó mỉm cười nói: “Cô bỏ quên di động phải không, bạn này tôi đuổi theo một đoạn đường mà không thấy cô.”

Anh ta lấy di động ra, đưa cho chị.

Sau khi về nước chị kể chuyện này cho tôi nghe và nói: “May mà chị cho tôi nhìn thấy, em biết không?” Đoạn chị cười bảo: “Chị số đỏ quá nhỉ!”

2.

Trước Tết, tôi cùng chị từ Bắc Kinh về nhà. Đang mùa cao điểm, ga tàu hỏa người đến người đi, hành lý túi xách chất đầy lối đi, khó khăn lắm mới chen lên tàu tìm được chỗ ngồi, chúng tôi nhanh chóng thả lỏng.

Đường về nhà xa xôi, nên chúng tôi đều lấy máy tính ra, viết lách hoặc xem phim giết thời gian. Có lẽ lúc lấy máy ra quá vội, hộ chiếu của chị cũng bị rút ra, rơi dưới ghế.

Mấy tiếng sau, chúng tôi xuống tàu, chẳng ai cúi đầu kiểm tra xem quên cái gì theo thứ gì.

Hôm sau, khi lên kế hoạch ra nước ngoài du lịch vào mấy ngày tới, chị phát hiện hộ chiếu bị mất, bèn gọi điện thoại cho Phòng quản lý đồ thất lạc của Cục đường sắt, ở đó nói không tìm được, chị bèn nghi ngờ có thể mình không mang hộ chiếu về.

Vì lo lắng, chị định bay về Bắc Kinh để lấy hộ chiếu trong kỳ nghỉ Tết quý báu, song bố mẹ đều phản đối: “Sao mới về đã đòi đi, chỉ có mấy ngày nghỉ còn bày vẽ mấy chuyện này, khi không tốn tiền ấy thì sao?” Bố thậm chí bắt đầu quở trách, xem ra không thể ăn Tết vui vẻ được nữa. Đúng lúc chúng tôi hết đường xoay sở thì chị đăng nhập mạng renren bấy nhiêu năm hiếm khi vào một lần. Một tin nhắn đập vào mắt: “Chào bạn, hiện tôi đang giữ hộ chiếu của bạn, xin nhanh chóng liên lạc với tôi.”

Bố ngờ vực: “Sao người này không nộp cho nơi quản lý đồ thất lạc theo thông lệ? Liên lạc riêng với chúng ta làm gì? Đòi tiền à?”

Nhưng chị vẫn gọi điện thoại: “Chào anh! Tôi chính là người bị mất hộ chiếu, cảm ơn anh nhiều lắm! Hộ chiếu này rất quan trọng với tôi.” Chị nói tiếp, “Anh xem tiện gặp mặt lúc nào ở đâu, tôi đến tìm anh, làm phiền nhé.”

Hôm sau, trên đường đến ga tàu, chúng tôi vẫn nghi ngờ liệu người này có ý đồ gì với mình không. Bố mua ít quà cho chị mang theo. Tôi theo sau chị không xa để bảo vệ. Còn chị chỉ cười nói: “Mọi người việc gì phải thế? Sao cứ nghĩ người khác xấu như vậy?”

Không bao lâu, người nhặt được hộ chiếu đi ra. Anh ấy là nhân viên của ga tàu hỏa, vì thấy trên hộ chiếu của chị có visa Mỹ, sợ làm lỡ hành trình của chị, bèn quyết định gửi tin nhắn riêng cho chị trên mạng renren.

Mãi đến khi rời đi, anh ấy vẫn không chịu nói họ tên. Chị tôi nhiều lần nhấn mạnh mình là phóng viên, anh ấy vẫn không muốn để lại tên, cũng không chịu nhận quà chị mang đến, cứ thế biến mất giữa biển người.

Trên đường về nhà, chị tôi luôn miệng nói: “Người tốt vẫn nhiều nhỉ. Vận may của chị tốt thật.”

Tôi nói: “Xưa nay vận may của chị rất tốt.”

3.

Nhưng đời là thế, kiểu gì cũng có lúc số nhỏ, vận may của một người không thể lúc nào cũng tốt được. Hôm đó chúng tôi đi xem phim, di động của chị rơi ra khỏi túi, xem phim xong về đến nhà, chị mới phát hiện di động biến mất.

Chúng tôi loại trừ khả năng di động bị mất trên đường, xác định mất trong rạp chiếu phim. Nhưng khi gọi, di động đã tắt máy. Chúng tôi lo lắng chạy tới tìm, ở cửa rạp chiếu phim, một cô bé ngăn chúng tôi lại, nói: “Chúng tôi không nhìn thấy chiếc di động nào cả.” Tôi nói: “Vậy cô cho chúng tôi vào xem thử.” Ban đầu cô bé không cho, sau khi hết lời nài nỉ, cuối cùng chúng tôi vào tìm một vòng, chẳng có gì cả.

Tôi túm lấy một bà thím dọn vệ sinh, hỏi: “Thím có thấy một chiếc di động màu trắng không?”

Bà thím nói: “Thấy! Tôi để ở chỗ tiếp tân rồi.”

Tôi lại quay về quầy tiếp tân, rõ ràng chỉ có cô bé kia. Nhưng cô ta chỉ có một câu trả lời: “Không có, không ai để ở đây cả.”

Tôi cá giận, muốn tìm bà thím dọn vệ sinh kia để đối chất, nhưng bà ấy đã tan làm về nhà. Tôi tìm giám đốc ở đó, lớn tiếng quát tháo, biện giải một cách thô lỗ. Vì mọi chuyện đều chứng tỏ, cô bé kia đã chiếm lấy chiếc di động làm của riêng. Khổ nỗi tôi không nhìn thấy tang vật, lại không có chứng cứ nên đành bó tay. Tôi thừa nhận đó là lần hiếm hoi tôi đánh mất lý trí. Tôi nóng giận không phải vì mất di động, mà vì lòng tham của con người thật ghê tởm. Rõ ràng không phải đồ của mình, nhất được dựa vào đâu bỏ túi chứ.

Tôi làm ầm ĩ đòi xem băng ghi hình camera giám sát, nhưng giám đốc bảo tôi không có quyền xem. Đang lúc bực kiêu giương cung, chị tôi nói: “Vay xin hỏi, ai có thể xem băng ghi hình này?”

Giám đốc nói: “Nếu tôi là cô, mất đồ thì đành cam chịu thôi.”

Chị nói: “Tôi cam chịu không sao, nhưng xã hội này của chúng ta mỗi lần gặp chuyện bất công đều cam chịu, mỗi người đều cam chịu, thì xã hội này sẽ ra sao? Chúng tôi đều là người trẻ tuổi, chẳng lẽ không có trách nhiệm giúp xã hội này trở nên tốt đẹp hơn một chút sao? Ngoài ra, vừa hay bố tôi có quan hệ rất thân với bên Cục Công an, cho nên anh xem ngày mai có tiện đi đầu tra không?”

Giám đốc cũng là người thấu tình đạt lý, vừa nghe nhắc đến trách nhiệm xã hội, vội nói: “Nếu cảnh sát đến, chúng tôi sẽ hợp tác đi đầu tra.”

Tôi để ý thấy cô bé kia đỏ bừng mặt.

Trước khi ra về, chúng tôi để lại số điện thoại, nói với giám đốc: “Nếu có tin gì, xin anh gọi điện thoại cho chúng tôi.”

Gần như cùng lúc chúng tôi về đến nhà, điện thoại reo, đầu dây bên kia là cô béo: “Chào anh, chúng tôi tìm lần nữa trong kẽ ghế, lần này tìm thấy rồi, anh xem ngày mai có tiện đến lấy không...”

Sau này tôi nhớ lại chuyện đó, nếu theo cách của tôi, cứ khẳng định nói là cô béo kia lấy, chắc chắn không tìm được di động. Nhưng chị tôi dùng cách mềm dẻo, cho cô béo kia cơ hội tự sửa sai, đồng thời cũng cho mình cơ hội, cuối cùng tìm được di động về hai bên đều có lợi.

Về vận may, mỗi người nói một kiểu. Có người nói là sự chiểu cố của ông trời, có người nói là cái phúc tu từ kiếp trước, có người nói là kết quả tất yếu của khoa học. Nhưng tôi luôn tin rằng, người tốt bụng thường sẽ gặp vận may, cơ hội dành cho người có sự chuẩn bị, cũng dành cho người tốt bụng. Ông trời sẽ không để một kẻ xấu đi quá xa, càng không để một kẻ ác độc có vận may siêu tốt. Trong cuộc sống, nếu không thay đổi được người khác, ít nhất, hãy để bản thân mãi mãi tốt bụng, mãi mãi hữu hảo.

Đừng bắn khoăn, hình thức học tập không quan trọng

Mấy năm đi dạy, tôi sợ nhất học sinh hỏi: “Thầy ơi, phải làm sao để học tiếng Anh ạ?”

Tôi chửi thầm trong bụng: “Nếu tôi có thể trả lời rõ ràng bằng một câu nói, xin hỏi vì sao tôi phải lên lớp hai mươi tiếng để dạy em?”

Mỗi lần gặp câu hỏi này, tôi đầu hất tóc, phóng khoáng đáp: “Học thuộc từ.”

Một học sinh hỏi: “Học từ thế nào để hiệu quả nhất ạ?”
Tôi bất đắc dĩ đáp: “Mỗi từ đọc ba lần.”

Kết quả chuyện không ngờ đến đã xảy ra. Học sinh này ngày nào cũng đọc từ ba lần, sau đó nói với tôi: “Cuối cùng em vẫn thi không đạt. Thầy bảo em đọc ba lần mà, em đã đọc ba lần, còn kiên trì bấy lâu, nhưng vẫn chẳng có tác dụng gì?”

Sau đó có lần, tôi phụ đạo một kèm một cho em ấy, lên lớp xong, tôi nhìn lượng từ vựng thể thảm của em ấy, hỏi: “Rốt cuộc em học từ như thế nào vậy?”

Em ấy lấy ra cuốn sổ tay từ vựng bị lật rách, nói: “Thì theo lời thầy, đọc ba lần ạ.”

Tôi nhìn mười mấy từ em ấy học, rồi bảo em ấy gấp sách lại, đọc từ đầu tiên mà em ấy đã đọc ba lần, hỏi: “Từ này nghĩa là gì?”

Em ấy gãi đầu: “Em quên rồi.”

Phương pháp học tập là đề tài mà từ nhỏ đến lớn chúng ta đều băn khoăn. Chúng ta đăng ký học thêm cũng là hy vọng biết được một cách học thích hợp với mình. Tất cả giáo viên trên thị trường đều đang truyền thụ phương pháp học tập “thần kỳ”, họ có một số là “cao thủ võ lâm”, một số là “nhân sĩ giang hồ”, họ mách bạn rất nhiều phương pháp học tiếng Anh, ví như

buổi sáng dậy học sớm, buổi tối trước khi đi ngủ xem một bài đọc, viết từ lên mẫu giấy, hoặc... phải đọc từ ba lần. Nếu bạn áp dụng, nhưng không có tác dụng với bản thân, có phải vì những phương pháp này sai không?

Không phải, mà vì trong học tập, chúng ta quá chú trọng phương pháp, mà lại quên đi bản chất. Có lúc do quá bận khoăn đi thế nào, mà thậm chí chưa đi bước đầu tiên. Trên thế giới này, có bao nhiêu người, để bước đầu tiên có thể đi một cách phóng khoáng, mà cả đời vẫn chưa sỏi ra bước đầu tiên.

Chỉ cần mục đích cuối cùng của chúng ta là học thuộc lòng những từ này, thật ra phương pháp không mấy quan trọng. Học tập không giống như những thứ khác, đi đâu bạn cần xem trọng là kết quả. Trên đời này có rất nhiều cách, bạn đâu cần phải vì mọi người đánh giá tốt về thầy giáo này mà sử dụng cách của thầy ấy, mà quên mất, thứ thích hợp với bản thân và có thể nâng cao khả năng mới là tốt nhất.

Lúc tôi bắt đầu làm thầy giáo tiếng Anh, cách học từ rất đơn giản, chính là nhìn từ điển, liên tục đọc hết lần này đến lần khác. Hiệu quả không cao, thường đọc đến từ sau đã quên từ trước. Sau này tôi nghe nhiều thầy cô giáo nói, lần đầu tiên quên rất bình thường, quên thì đọc lại lần thứ hai, lần thứ ba. Khi tôi kiên trì đọc lần thứ hai, dần dần thấy mình quá thất bại, không cố gắng tiếp được, ý chí bị mài mòn không sót chút nào. Thế là tôi từ từ nghĩ đến ngẫm, tự phát minh một phương pháp, đọc từ một lần rồi lập tức bắt tay làm thật nhiều đề mẫu, đặt từ vào trong đề bài để đọc thuộc lòng, khi từ đã có ý nghĩa, hiệu quả học thuộc từ sẽ cao hơn rất nhiều. Hồi đó, tôi thường chế giễu những người đọc sổ tay từ vựng nhiều lần, về sau tôi gặp một người phiên dịch rất ngầu trong ngành, mới ngạc nhiên phát hiện, cách học tiếng Anh của anh ấy là đọc sổ tay từ vựng nhiều lần, đọc rồi quên quên lại đọc, kiên trì bền bỉ, hiệu quả rất tốt.

Khoảnh khắc đó tôi kinh ngạc vỡ lẽ, thật ra cách học không có khuôn mẫu cố định gì cả, thứ thích hợp với bản thân, có hiệu quả mới là tốt nhất. Trong quá trình học tập, chúng ta chưa bao giờ hỏi hôm nay mình phải học được thứ gì, chỉ chăm chăm theo đuổi cách học, mà quên mục đích học tập. Trên thế giới này, đâu có cách gì thích hợp với mọi người? Thiên tài đâu không đi con đường bình thường, mới trở nên xuất chúng. Thậm chí, mỗi

con đường đầu có thể đi đến phương xa, thử thêm vài lần, nghe thêm đề nghị của các bên, còn lại vẫn phải dựa vào bản thân kiên cường dần bước.

Con đường chính xác, cộng thêm đi không ngừng nghỉ, rồi sẽ đi đến điểm cuối.

Bạn cứ nghĩ bước đầu tiên đi sao cho tao nhã, hoặc vừa đi vừa nghỉ ngơi mình đi chưa được hoàn hảo, như vậy mà đi được đến điểm cuối mới lạ đấy.

Mỗi lần học, bạn có từng tự hỏi, hôm nay phải đạt được mục tiêu gì, phải đi đến đâu hay không. Hành trình không có mục đích chỉ có thể gọi là đi lang thang, học tập không có mục tiêu chỉ là trông có vẻ rất cố gắng. Vốn không cần phải bản khuôn hình thức gì đó, thích hợp với bản thân là được.

Tôi nhớ đến Z, bạn học cấp ba của tôi, anh chàng này đi học không bao giờ nghe giảng, thầy giáo giảng bài ở trên, cậu ấy chơi Tetris ở dưới. Thầy giáo bảo tự học, cậu ấy xem truyện tranh. Thường ngày không thích nói chuyện, song thành tích thi vẫn rất tốt, bạn học trong lớp đều gọi cậu ấy là thiên tài. Còn tôi hiểu cậu ấy hơn, vì cậu ấy ngồi cùng bàn với tôi. Mấy người bạn cùng bàn trước đó đầu vì cậu ấy mà thành tích học tập xuống dốc không phanh, nên khi đổi tôi ngồi với cậu ấy, thầy giáo dặn đi dặn lại: “Em đừng bị em ấy ảnh hưởng nhé.”

Hồi đó tôi học tập rất chịu khó, hằng ngày lên lớp đầu ghi chép nghiêm túc, tan học còn đi hỏi thầy giáo những chỗ chưa hiểu, nhưng thi lúc nào cũng kém cậu ấy. Tôi thường thắc mắc hỏi cậu ấy: “Rốt cuộc cậu học kiểu gì vậy?”

Cậu ấy cười nói: “Thì thế này thôi, cậu cũng thấy rồi đấy.”

Có lúc bị tôi hỏi phiền quá, cậu ấy đáp ngắn gọn: “Tớ về nhà học rất chăm.”

Tôi rất may mắn không bị cậu ấy ảnh hưởng. Vì bản thân tôi không xem là thông minh, đành mỗi tiết nghe giảng, kiên trì hỏi thầy cô, làm bài tập.

Trong buổi họp lớp mấy năm sau, tôi mới biết, bố mẹ cậu ấy là thầy cô giáo cấp ba, hằng ngày về nhà đầu cho cậu ấy làm rất nhiều bài tập...

Cho nên, hình thức và phương pháp học tập không quan trọng, càng không có khuôn mẫu cố định gì, quan trọng là phải xem nó có thích hợp với bạn không, bạn có học được thứ gì không, có được lợi ích từ đó không. Hãy nhớ, học tập mà không yêu cầu mục đích đầu là khỏe mẽ, cố gắng mà không hỏi hiệu quả đầu chỉ lãng phí thời gian.

Tìm phương pháp thích hợp với mình, chuyện còn lại là miệt mài cố gắng.

Đừng sợ đi đường vòng, lỡ đi rồi thì đi đầu chỉnh lại một chút là được, dù sao cũng tốt hơn đứng tại điểm xuất phát, mất ngần ấy thời gian để nghĩ xem đi thế nào.

Cố lên!

Đọc sách có thể giúp con người ta sung túc, nhưng không nhất thiết trở nên giàu có

Khi đọc *Lịch sử nước Mỹ*, ấn tượng sâu sắc nhất là thu nhập của tổng thống Mỹ. Tài sản của mỗi người có thể công khai, minh bạch, đi đâu khiến người ta kinh ngạc là, họ đều không được xem là sung túc, chỉ có tiền lương vừa phải mà thôi, làm chính trị thì làm chính trị cho tốt, đương nhiên sẽ không giàu có lắm, vì kiếm tiền là chuyện của doanh nhân. Tôi từng hỏi một người bạn tên Mic, cậu ấy là người chăm đọc sách nhất trong đám bạn Mỹ của tôi, khi đi đường, trong tay thường cầm một cuốn sách. Có lần tôi hỏi: “Vì sao cậu đọc nhiều sách như thế mà vẫn nghèo rớt mồng tơi?”

Cậu ấy đáp: “Tôi không nghèo, chỉ là chưa có tiền mà thôi.”

“Cậu không có tiền tức là nghèo rồi còn gì?”

“Tôi không cho rằng con người ta sống là để kiếm tiền, tiền đủ tiêu là được. Đọc sách là để giúp bản thân phong phú hơn, phong phú chính là sung túc, sung túc có thể không có tiền, vì sung túc là về mặt tinh thần. Muốn kiếm tiền thì đi làm kinh doanh, còn đã đọc sách thì đọc sách cho tử tế.”

Tôi nghe mà mơ hồ, hỏi đều: “Cậu nói nhiều như thế, vẫn không có tiền. Cậu đọc ngàn ấy sách mà vẫn không có tiền, có cảm thấy thất vọng không?”

Cậu ấy thở dài: “Đọc sách không có tiền là đúng rồi.”

Đoạn nói tiếp: “Muốn kiếm tiền, đi làm kinh doanh đi!”

A bạn tôi là nhà sản xuất phim điện ảnh, đầu óc thương mại của anh khiến người ta kinh ngạc, thu nhập vô cùng khả quan. Một lần ăn cơm, tôi tình cờ hỏi đến cách phát tài của anh. Anh kể: “Mấy năm trước, tôi nghe nói giá nhà sẽ tăng nên lập tức mua ba căn biệt thự, lúc đó tôi đã vay nợ bên ngoài đần độn. Sau đó, quả nhiên giá nhà tăng vọt, tôi bán một căn biệt thự, dùng

số tiền đó đầu tư một công ty điện ảnh, bộ phim đầu tiên lãi hơn mười triệu. Tiếp theo, tôi không ngừng đầu tư làm phim, tiền cũng càng kiếm càng nhiều.”

Tôi nhìn anh với vẻ rất hâm mộ, hỏi: “Nhưng anh hiểu điện ảnh chứ?”

“Tôi đâu học thứ này như cậu, đương nhiên là không hiểu.”

“Vậy anh hiểu gì ạ?”

Anh cười đáp: “Tôi hiểu thị trường.”

Lời anh liên tục vang vọng bên tai tôi, tôi đã hiểu đọc sách và giàu xổi chẳng có liên quan gì. Đạo lý kiếm tiền rất đơn giản, thu mua hai đồng, bán ra năm đồng, làm đi làm lại, nghĩ cách để làm, là được rồi. Đọc sách chỉ có thể tăng thêm kiến thức và tăng cường tích lũy văn hóa, không thể giúp bạn phát nhanh, nhưng ít ra có thể giúp bạn có cuộc sống đàng hoàng và thu nhập vừa phải.

Tôi có thể được xem là một người đọc sách đạt tiêu chuẩn, thích đọc sách, viết lách. Thường viết kịch bản vào đêm khuya. Có lúc sửa đến lần thứ n, tôi nghĩ, câu chuyện này đã kết hợp bao nhiêu sách mình từng đọc, lịch sử, chính trị, văn học, khoa học kỹ thuật, tâm lý... mới viết xong. Nhưng một kịch bản hay viết ra xong, vẫn chẳng liên quan gì đến hai chữ “sung túc”. Đến khi bên làm phim tới, họ chỉ hỏi: “Ba mươi nghìn mua kịch bản này của cậu, cậu có bán không?”

Tôi cùng lắm sẽ mặc cả một chút: “Anh xem tôi viết vất vả như thế, hay là ba mươi lăm nghìn nhé?”

Bên làm phim nói: “Ok.”

Tiếp theo, bên làm phim tổ chức ê kíp sản xuất, huy động vốn, lôi kéo quảng cáo, bán vé, lãi để lãi, bỏ ra hơn ba mươi nghìn, thu về lại là tiền triệu. Người thật sự kiếm được tiền là những người biết kinh doanh, gây dựng quan hệ, tổng hợp các nguồn lực, còn những người chỉ biết đọc sách như chúng ta chỉ nhận được thu nhập vừa phải mà thôi.

Thế thì bạn sẽ hỏi: “Vậy sao anh không đi sản xuất, huy động vốn, lôi kéo quảng cáo, bán vé, như thế có thể kiếm được nhiều tiền hơn? Câu trả lời của tôi rất đơn giản: “Tôi không thích.”

Tôi nhớ lúc đi dạy, có một thầy giáo mà tôi rất kính phục đã nói một câu khi lên lớp: “Nếu cố gắng lên lớp, tôi có thể kiếm được khoảng hai mươi nghìn một tháng. Các em cho rằng rất nhiều đúng không? Nhưng người bán xúp cay dưới nhà chúng tôi, một tháng kiếm còn nhiều hơn tôi đấy. Các em sẽ hỏi vì sao tôi không đi bán xúp cay, bởi vì tôi là người đọc sách.”

Chú ý nhé, không phải tôi nhấn mạnh người đọc sách ưu việt nhường nào, mà chủ đề tôi muốn chia sẻ hôm nay là: Nghề nghiệp không chia cao thấp. Tất cả những người thích đọc sách hẳn đều thích yên tĩnh suy nghĩ, thích ngẩn ngơ trong đêm, thích hỏi bản thân vào lúc thanh vắng: “Mình muốn có cuộc sống thế nào?” Họ đều là những người có học vấn. Có lúc, tiền nhiều chưa hẳn là chuyện quá tốt đối với một người đọc sách, vì kiếm tiền cần bỏ ra thời gian nhiều hơn, một ngày chỉ có 24 tiếng, họ không có thời gian để làm việc mình thích nữa.

Tôi thường nói đùa với bạn: “Tôi không thích tiền, nhưng tôi yêu tiền. Thích là phóng túng, nhưng yêu là kiêu chê.” Tôi nói nếu đọc sách, viết lách có thể giúp tôi kiếm hơn một triệu, tôi sẽ cảm thấy rất tốt, nhưng nếu không kiếm được, tôi cũng sẽ không đau lòng buồn bã, dầu sao thu nhập hiện tại cũng có thể giúp tôi sống tạm thành phố này. Nhưng nếu cái giá phải trả cho việc tôi kiếm được hơn một triệu là không có sự yên tĩnh để đọc sách, viết lách, không có thời gian bầu bạn người thân, không có thời gian ở một mình, thì thà tôi đừng kiếm số tiền đó còn hơn. Nghề nghiệp không chia sang hèn, bạn muốn nghiên cứu học thuật thì nên đọc sách. Nhưng có lúc chúng ta quá nhấn mạnh “Trong sách tự có nhà vàng”, quá nhấn mạnh đọc sách là để thành công, mà tiêu chuẩn thành công thật ra rất đơn nhất: kiếm được nhiều tiền. Thế nên mới có nhiều người đọc sách một cách rất đau khổ.

Không thể nói nghiên cứu học thuật thì nhất định ưu việt hơn làm kinh doanh, cũng không thể căn cứ số tiền kiếm được để xếp hạng. Tôi nhớ tới thời kỳ Đường Trung Tông Lý Hiển chấp chính, lúc đó, thương nhân thuộc hạng thấp nhất. Nhưng Đường Trung Tông lại thích cảnh phố chợ mua bán náo nhiệt, ông ta bảo cung nữ giả làm những phụ nữ đi loanh quanh trên phố Trường An cò kè trả giá, bảo thái giám bày sạp bán hàng trên phố, một thời gian sau, vô số cung nữ chạy trốn, làm vợ người ta. Về đến cung, Vi hoàng hậu mắng: “Ngài là vua một nước, sao có thể gần gũi với thương nhân như thế?” Lý Hiển lại nói: “Thương nhân và người đọc sách đều dựa vào tay nghề để mưu sinh, vì sao phải chia cao thấp sang hèn chứ?”

Câu chuyện này, lúc đó được rất nhiều nhà sử học dùng làm ví dụ phê phán Lý Hiển chấp chính cầu thả. Nhưng xét từ một mặt khác, nghề nghiệp vốn không có cao thấp sang hèn, chỉ là lựa chọn khác nhau mà thôi. Tôi vẫn thích đọc thêm vài cuốn sách, chỉ để giúp mình tĩnh tâm lại, cho dù sau này có thể sẽ trở thành người nghèo, tôi vẫn không muốn dùng hạnh phúc để đổi lấy tiền. **Nhưng bên cạnh tôi có rất nhiều người rõ ràng nghèo xác nghèo xơ vẫn không ngừng đọc sách, vừa đọc sách vừa than thở vì sao trong sách không có nhà vàng. Muốn đọc sách, nghiên cứu học thuật thì sẽ không giàu xổi, chỉ có một công việc và cuộc sống đàn hoàng. Bạn phải xem mình có thích cuộc sống như thế không, có hài lòng với lựa chọn này không, làm rõ thứ mình muốn có, mới biết được đọc sách có ích với bạn không.**

Những cuốn sách đã ảnh hưởng đến tôi

Một năm trước tôi dọn nhà, ngoài ít quần áo và đồ dùng cần thiết, còn lại là ba thùng to đầy ắp sách. Khi lôi thùng đi bạn tôi phân nản: “Hay là bỏ đi nhé, đâu phải thứ quý giá gì, sau này mua lại.”

Tôi nói: “Những thứ này là tài sản quý giá nhất của tôi đấy.”

Những năm qua, nếu xem ai đó là bạn thân, tôi đều tặng một cuốn sách chứ không tặng thuốc lá hay rượu. Mỗi lần tặng sách, tôi đều quan sát biểu cảm của người đó, nếu người đó thay đổi sắc mặt, lần sau tôi sẽ tặng thuốc lá, rượu hoặc đồ cổ, tranh chữ. Nhưng có thể tôi sẽ không để người bạn này trong lòng nữa.

Mỗi người đều có lúc cô đơn trong đêm vắng, lật danh bạ điện thoại không biết gọi cho ai, lướt mạng bấm like, đổi kênh tivi xoành xoạch. Những lúc buồn chán ấy, liệu chúng ta có nhớ rằng, đã lâu lắm mình không bỏ ra hai ba tiếng đọc một cuốn sách. Sách sẽ không giúp chúng ta giàu xổi hay nổi tiếng, nhưng có thể giúp nội tâm ta bình yên. Đọc xong một cuốn sách rồi viết lại vài dòng, tự hỏi xem mình nhận được gì từ cuốn sách này, sau đó đọc lại lần thứ hai một số đoạn hay. Bạn sẽ hiểu, sự bình yên và phong phú của nội tâm mới là thứ quan trọng nhất.

Tôi thường bị hỏi câu hỏi này: “Anh Long, thông thường anh đọc sách gì? Anh có thể giới thiệu một cuốn sách thay đổi cuộc đời mình không, cuốn sách nào thì có ích với tôi...” Bạn biết không, sách tôi đọc đều là những cuốn tôi thích, nếu bạn không thích một cuốn sách thì đừng đọc. Đến nay, tôi chưa hề đọc *Luận ngữ*, *Tả truyện* gì đó, vì đọc không hiểu. Càng không thể có một cuốn sách thay đổi cuộc đời bạn, bởi giá trị quan của một người được xây dựng nên dựa vào vô số lần đọc và trải nghiệm. Chẳng ai biết cuốn sách nào có ích, đã vậy, đi đâu duy nhất bạn có thể làm chính là đọc sách, sách vở chắc chắn có thể âm thầm ảnh hưởng đến bạn.

Nửa năm trước tôi và một người bạn ăn cơm, anh bạn là công chức ở Hồng Kông, vay tiền mua nhà, kinh tế khó khăn, vất vả bên ba vì cuộc

sống. Anh ấy hỏi: “Vì sao chúng ta đọc nhiều sách như vậy mà vẫn sống khổ thế này?”

Tôi đáp: “Chuyện này rất bình thường, chẳng ai nói đọc sách có thể giúp người ta phát nhanh cả. Anh muốn kiếm tiền, thì đi kinh doanh bất động sản ấy.”

“Nhưng hồi bé bố mẹ đều nói với chúng ta muốn thành công thì phải đọc nhiều sách. Cậu xem tôi học tiến sĩ rồi mà vẫn chưa thành công.”

“Đó là vì anh cho rằng thành công là kiếm được rất nhiều tiền. Thật ra, thành công là sự bình yên và ôn hòa của nội tâm.”

Đến nay, tôi vẫn lật vài trang sách trước khi đi ngủ. Nếu không làm việc này, tôi cứ cảm thấy cuộc sống thiếu thiếu gì đó. Hy vọng bạn cũng vậy, xem đọc sách là một thói quen. Thói quen quyết định tính cách, tính cách quyết định số phận.

Danh sách những cuốn sách tôi đọc gần đây:

Ếch, đọc xong thấy rất sướng. Một số lịch sử dù sao cũng cần có người ghi lại.

Sống, cuộc sống của Trung Quốc cũ⁸ dưới ngòi bút Dư Hoa, một quá khứ mà thế hệ chúng ta dù sao cũng nên biết.

Ngày thứ bảy, tác phẩm mới của Dư Hoa, bảy câu chuyện về hiện trạng của Trung Quốc.

Totem sói, Trở về với bầy sói, hồn của thảo nguyên thật ra là sói, nhưng chúng ta đã quên cuộc sống thảo nguyên mà Tengri khắc họa.

Tôi không phải Phan Kim Liên, hiện trạng của Trung Quốc được thầy Lưu Chấn Vân phản ánh thông qua một câu chuyện nhỏ, về một phụ nữ đi kiện, nói ra những lời mà thâm tâm mỗi người muốn nói.

Nhìn thấy, tập tạp văn về trải nghiệm phỏng vấn của Sài Tĩnh.

Đưa mắt nhìn theo, văn phong của Long Ứng Đài rất tinh tế.

Tôi không dạy bạn cách lường gạt, tác phẩm của Lưu Dung, trong xã hội này, bạn làm thế nào mới có thể gần gũi mà chẳng hôi tanh mùi bùn, bạn cần biết một số quy tắc, mới không để bản thân trở thành bộ dạng mà mình ghét.

Phá bỏ bức tường trong tư duy, rất vinh hạnh từng làm cùng một việc với thầy Cổ Diển - làm giáo viên tiếng Anh, cũng rất biết ơn có thể giống thầy, ngoài đi dạy, còn có sự theo đuổi khác với cuộc sống. Đọc xong mới phát hiện, hóa ra con người ta có thể sống như thế.

Ngoan, xoa đầu nào, thật ra trên thế giới này chắc chắn có người đang sống cuộc sống mà bạn hằng mong muốn, những lãng tử, hiệp khách, khách du lịch bụi đó... Họ mang theo lý tưởng của chúng ta, trở thành con người lý tưởng.

Lông gà đây đây, đúng là quan trường hiện hình ký.

Thông sử toàn cầu, một cuốn sách lịch sử có thể giúp nâng tầm cao lên nhanh chóng, có phần khô khan, nhưng thật sự rất hay.

Người đưa dĩa, cho dù ở giai đoạn nào của cuộc đời, đừng làm những chuyện khiến mình hối hận, lần sau tạm biệt nhớ để tâm một chút, vì có những người một khi ly biệt, có thể cả đời sẽ không gặp lại nữa.

Thế giới bình thường, đối với người thế hệ chúng ta, tình tiết câu chuyện có lẽ đã không còn tác dụng to lớn nữa, nhưng có thể giúp chúng ta hiểu biết về giai đoạn lịch sử đó.

Những cuốn sách này, nếu bạn thích, nhớ viết review nói cho tôi biết, hy vọng một cuốn sách có thể giúp chúng ta quen nhau.

Ngoài ra, đính kèm vài chi tiết đọc sách mà mọi người hỏi nhiều nhất, nếu bạn đã bắt đầu đọc sách, thế thì chia sẻ với bạn:

Khi đọc một cuốn sách, thử hỏi bản thân xem, bạn muốn nhận được gì từ đó, rồi mang theo câu hỏi này lật đọc mục lục và câu chữ.

Nếu một cuốn sách đã đọc được một phần ba mà bạn vẫn không biết nó nói gì, hãy từ bỏ.

Đừng mất hơn một tuần mới đọc hết một cuốn sách, nếu thời gian quá dài sẽ dễ đọc sau quên trước, dẫn đến đọc không hiệu quả.

Sau khi đọc xong một cuốn sách, nếu cảm thấy hay, đọc lại lần thứ hai mới là đọc thật sự.

LỜI CUỐI SÁCH

Cảm ơn bạn đã đọc hết cuốn sách này.

Trên một diễn đàn, bên tổ chức hỏi tôi: Anh cho rằng kinh điển và thịnh hành có gì khác biệt?

Câu trả lời của tôi rất đơn giản, cũng không giống với người khác: Chỉ cần là sách mình thích đọc, thì chính là sách hay, thịnh hành và kinh điển chỉ có thể giao cho thời gian phán xét.

Mấy năm nay, cuốn sách này luôn bán chạy, nằm trong TOP bảng xếp hạng sách truyền cảm hứng, câu chữ trong sách rải rác trên WeChat, phổ biến đến từng góc ngách, tôi cũng được phong cho danh hiệu "tác giả xúp gà", "tác giả sách hot".

Thật ra, tôi không để tâm, suy cho cùng, chỉ thời gian có thể chứng minh tất cả.

Có bạn đọc hỏi: "Khi có người cười nhạo tôi đọc sách xúp gà, tôi nên làm thế nào?"

Tôi đáp: "Chẳng làm thế nào cả, anh có thể cười nhạo tôi đọc sách, nhưng tôi sẽ không bao giờ cười nhạo anh không đọc sách."

Giống như tôi không bao giờ để tâm một số người không đọc sách của tôi đánh giá sách của tôi là "xúp gà".

Vì những năm qua, tôi dần hiểu ra: Trưởng thành là một chuyện rất riêng tư, cũng là chuyện của một mình mình, mỗi người đều phải học cách một mình trưởng thành.

Vì đau nên mới là tuổi trẻ, vì bị hiểu lầm nên tuổi trẻ mới đặc biệt có ý nghĩa.

Sau cuốn sách này, tôi lại viết hai cuốn sách nữa, tựa đề là *Gọi là ổn định*, *thật ra là hoài phí cuộc sống* và *Vươn lên hoặc bị đánh bại*, đến nay, series ba cuốn sách về tuổi trẻ của tôi xem như đã đặt dấu chấm hết, còn tôi dường như đã bước vào tuổi trung niên.

May mà, thứ câu chữ để lại, là sắc xanh tươi thắm ấy, là vẻ ngây ngô thời niên thiếu, là nước mắt cảm động lòng người, cũng là nỗi khổ đau khi mỉm cười.

Trở lại câu hỏi về kinh điển và thịnh hành, tôi không biết liệu có ngày nào đó câu chữ của mình được xem là kinh điển không, giống như chúng ta không biết tuổi trẻ của mình có xứng đáng không, tình yêu có chính xác không, nhưng chúng ta đều biết, thời gian sẽ chứng minh tất cả.

Thời gian giống như con dao, cắt vụn hoài ức, giết chết sự tốt đẹp, nhưng thời gian cũng giống như nước, xối nhặt đau khổ, rửa sạch tâm hồn,

Bất kể kinh điển hay thịnh hành, bất kể đúng hay sai, không hối hận là được.

Mong tuổi trẻ của chúng ta không hối hận.

MỤC LỤC

LỜI GIỚI THIỆU 1: Giữ lấy Sự nhiệt tình đối với bản thân

LỜI GIỚI THIỆU 2. Cuộc đời trông có vẻ bận rộn

LỜI TỰA (1)

LỜI TỰA (2)

PHẦN 1. Bạn chỉ có vẻ như rất cố gắng mà thôi

Chỉ nhìn thấy những đẹp đẽ vẻ vang, không thấy được nỗi đắng cay khổ sở.

Bỏ qua những lời phê phán vô dụng

Nếu không xuất chúng, ắt sẽ bị loại bỏ

Học cách tránh lối tư duy của kẻ yếu

Bạn chỉ trông có vẻ rất cố gắng mà thôi

Bạn tưởng mình đang hòa đồng, thực ra là đang lãng phí tuổi trẻ

Đi làm thêm chỉ để kiếm tiền, là sự đầu tư ngu xuẩn nhất

Cách nghỉ ngơi tốt nhất

Giỏi thôi chưa đủ, bạn có phải không thể thay thế hay không?

Trên đời này nhất định có người đang sống cuộc sống mà bạn mong ước

Chẳng có con đường nào là uổng công đi

Đừng ở bên cạnh người có năng lượng tiêu cực

Đồng nghiệp, người lạ thân quen nhất

Bỗng dưng thấy ghét

Tại sao mong muốn đầu năm của rất nhiều người mãi mãi chỉ là mong muốn

Giữa đô thị phồn hoa lạnh lẽo, rất cần hơi ấm tình người

Phương pháp tiết kiệm tiền tốt nhất là kiếm tiền

Chỉ cần bạn còn có thể theo đuổi, vậy thì đừng cần nhả nửa mà hãy tiếp tục tiến lên

Bạn phải sinh tồn được, rồi hãy nói đến cuộc sống và giấc mơ

Chúc chúng ta đầu ổn ở Bắc Kinh

Hai mươi tư tuổi, tặng sinh nhật

Chỉ là kiếm tiền mà thôi

PHẦN 2: Không hối hận, đã là xứng đáng

Cô bạn cùng bàn

Những người đi lướt qua ta, là sự sắp đặt tốt đẹp nhất của trời cao

Tôi muốn kể cho bạn vài câu chuyện, để bạn tiếp tục tin vào tình yêu

Năm tháng vội vã, chỉ cần từng cùng cố gắng hết sức mình, không hối hận, là xứng đáng rồi

Nếu không giao lưu bình đẳng về tâm hồn, thì tình cảm cũng không chốn nương thân

Mặt đối mặt chia tay

Nếu có thể tự do yêu đương thì đừng đi xem mặt

Yêu xa, nếu bạn chịu giảm bớt lựa chọn vì người ấy

Đừng lấy người mình quá yêu

Người càng được chăm sóc tốt công vô lý

Tình cảm là có đề tài trò chuyện chung

Sống mạnh mẽ thì chẳng cần giải thích

PHẦN 3: Lần sau tạm biệt, hãy để tâm thêm một chút nhé

Chia ly ở hiện tại là để sum vầy tốt hơn

Lần sau tạm biệt, hãy để tâm thêm một chút nhé

Người thật lòng tốt với bạn không bao giờ kể công

Gửi những người bạn ích kỷ

Bạn thân đến mấy cũng không chịu nổi những lời bộc trực quá mức của bạn

Kết cục tốt nhất là hai chúng mình ở bên nhau

Không có điều kiện đâu do bản thân mà ra cả

Nỗi hoang mang trong hộp đêm....

Ba chú lợn con

Chúng ta dễ lơ là cảm nhận của người thân nhất

Bố mẹ ơi, con đã khôn lớn rồi, xin hãy buông tay

Người tốt bụng thường sẽ gặp may mắn

Đừng bận khoăn, hình thức học tập không quan trọng

Đọc sách có thể giúp con người ta sung túc, nhưng không nhất thiết trở nên giàu có

Những cuốn sách đã ảnh hưởng đến tôi

LỜI CUỐI SÁCH

Notes

[←1]

Công viên phần mềm lớn ở Bắc Kinh

[←2]

Larry Hsien Ping Lang là một kinh tế gia, nhà bình luận và người dẫn chương trình truyền hình Hồng Kông rất nổi tiếng ở Trung Quốc.

[←3]

Những trường đại học hàng đầu ở Trung Quốc.

[←4]

56.com là một trong những trang web chia sẻ video lớn nhất tại Trung Quốc, nơi người dùng có thể tải lên, xem và chia sẻ video clip.

[←5]

Lễ hội màu sắc của Nepal và Ấn Độ, vào ngày này người ta sẽ phun nước và bột màu vào nhau.

[←6]

Nhân vật trong tiểu thuyết *Năm tháng vội vã* của Cửu Dạ Hồi, được dựng thành phim điện ảnh cùng tên năm 2014.

[←7]

Chương Chiết Thiên là một *hotgirl* rất nổi tiếng trên mạng Trung Quốc, được gọi là “cô gái trà sữa”, yêu và lấy doanh nhân lớn tuổi Lưu Cường Đông.

[←8]

Chỉ thời gian từ năm 1840 đến năm 1949.

Table of Contents

IMPORTANT NOTES

LỜI NÓI ĐẦU

LỜI GIỚI THIỆU 1

LỜI GIỚI THIỆU 2

LỜI TỰA (1)

LỜI TỰA (2)

PHẦN 1

Chỉ nhìn thấy những đẹp đẽ vẻ vang, không thấy được nỗi đắng cay khổ sở

Bỏ qua những lời phê phán vô dụng

Nếu không xuất chúng, ắt sẽ bị loại bỏ

Học cách tránh lối tư duy của kẻ yếu

Bạn chỉ trông có vẻ rất cố gắng mà thôi

Bạn tưởng mình đang hòa đồng, thực ra là đang lãng phí tuổi trẻ

Đi làm thêm chỉ để kiếm tiền, là sự đầu tư ngu xuẩn nhất

Cách nghỉ ngơi tốt nhất

Giỏi thôi chưa đủ, bạn có phải không thể thay thế hay không?

Trên đời này nhất định có người đang sống cuộc sống mà bạn mong ước

Chẳng có con đường nào là uổng công đi

Đừng ở bên cạnh người có năng lượng tiêu cực

Đồng nghiệp, người lạ thân quen nhất

Bỗng dưng thấy ghét

Tại sao mong muốn đầu năm của rất nhiều người mãi mãi chỉ là mong muốn

Giữa đô thị phồn hoa lạnh lẽo, rất cần hơi ấm tình người

Phương pháp tiết kiệm tiền tốt nhất là kiếm tiền

Chỉ cần bạn còn có thể theo đuổi, vậy thì đừng cần nhàn nữa mà hãy tiếp tục tiến lên

Bạn phải sinh tồn được, rồi hãy nói đến cuộc sống và giấc mơ

Chúc chúng ta đều ổn ở Bắc Kinh

Hai mươi tư tuổi, tặng sinh nhật

Chỉ là kiếm tiền mà thôi

PHẦN 2

Cô bạn cùng bàn

Những người đi lướt qua ta, là sự sắp đặt tốt đẹp nhất của trời cao

Tôi muốn kể cho bạn vài câu chuyện, để bạn tiếp tục tin vào tình yêu

Năm tháng vội vã, chỉ cần từng cùng cố gắng hết sức mình, không hối hận, là xứng đáng rồi

Nếu không giao lưu bình đẳng về tâm hồn, thì tình cảm cũng không chốn nương thân

Mặt đối mặt chia tay

Nếu có thể tự do yêu đương thì đừng đi xem mặt

Yêu xa, nếu bạn chịu giảm bớt lựa chọn vì người ấy

Đừng lấy người mình quá yêu

Người càng được chăm sóc tốt càng vô lý

Tình cảm là có đề tài trò chuyện chung

Sống mạnh mẽ thì chẳng cần giải thích

PHẦN 3

Chia ly ở hiện tại là để sum vầy tốt hơn

Lần sau tạm biệt, hãy để tâm thêm một chút nhé

Người thật lòng tốt với bạn không bao giờ kể công

Gửi những người bạn ích kỷ

Bạn thân đến mấy cũng không chịu nổi những lời bộc trực quá mức của bạn

Kết cục tốt nhất là hai chúng mình ở bên nhau

Không có đi đâu kiện đâu do bản thân mà ra cả

Nỗi hoang mang trong hộp đêm

Ba chú lợn con

Chúng ta dễ lơ là cảm nhận của người thân nhất

Bố mẹ ơi, con đã khôn lớn rồi, xin hãy buông tay

Người tốt bụng thường sẽ gặp may mắn

Đừng bắn khoăn, hình thức học tập không quan trọng

Đọc sách có thể giúp con người ta sung túc, nhưng không nhất thiết trở nên giàu có

Những cuốn sách đã ảnh hưởng đến tôi

LỜI CUỐI SÁCH

MỤC LỤC